

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ISTARSKE ŽUPANIJE
ISTITUTO DI SANITA PUBBLICA DELLA REGIONE ISTRIANA
HR- 52100 Pula, Nazorova 23

SLIKA ZDRAVLJA GRADA LABINA

Pula, ožujak 2018.

Naslov: **Slika zdravlja Grada Labina**

Izvršitelj: **Zavod za javno zdravstvo Istarske županije
Istituto di sanità pubblica della Regione Istriana**

Vladimira Nazora 23, Pula

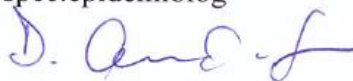
Služba za javno zdravstvo
Odjel za zdravstvenu statistiku, analize i planove za zdravlje

Naručitelj: **Grad Labin**
Titov trg 11, Labin

Dokument: Narudžbenica broj: 17R0000616 od 20. lipnja 2017.
Mjesto troška: 04 Upravni odjel za samoupravu i opće pos.
Opis:04-R0799-Preventivne aktivnosti

Pripremila i uredila:

Voditeljica Odjela i Službe
mr.sc. Danijela Lazarić-Zec, dr.med.
spec.epidemiolog

Pula, ožujak 2018.

Izradu Slike zdravlja grada Labina osmislio je i uredio Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za javno zdravstvo.

U izradi su sudjelovali *vlastitim podacima, stručnim komentarima i/ili savjetima:*

Upravni odjeli Grada Labina
Mr.sc.Božena Vutuc, dr.dent.med.
Centar za socijalnu skrb Labin
Istarski domovi zdravlja Ispostava Labin - patronaža
PU Istarska PP Labin
Službe Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije
Državni zavod za statistiku (<http://www.dzs.hr/>)
Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Pula

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O GRADU	7
1.1. Administrativna podjela i ustroj	7
1.1.1. Mjesna samouprava	7
2. STANOVNIŠTVO	8
2.1. Broj stanovnika i opće kretanje stanovništva	8
2.2. Starenje stanovništva	11
2.3. Prirodni prirast i fertilitet	13
2.4. Migracije	17
2.5. Obrazovna struktura	19
2.6. Etnički sastav	21
2.7. Osobe s invaliditetom odnosno teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti	21
2.7.1. Podaci Popisa stanovništva 2001.	21
2.7.2. Podaci Centra za socijalnu skrb	22
3. OBITELJI	23
3.1. Kućanstva	23
3.2. Obitelji	25
3.3. Brakovi	27
3.4. Zaštita prava i dobrobiti djeteta	30
3.4.1. Podaci Centra za socijalnu skrb	30
3.4.2. Podaci Policijske postaje	31
3.5. Djeca i mladež s poremećajima u ponašanju	32
3.5.1. Podaci Centra za socijalnu skrb	32
3.5.2. Podaci MUP-a	33
3.5.3. Maloljetničke trudnoće	34
3.5.4. Rizična ponašanja srednjoškolaca – istraživanje	34
3.6. Provođenje slobodnog vremena	39
3.6.1. Rizični načini provođenja slobodnog vremena	39
3.6.2. Nerizični načini provođenja slobodnog vremena	40
3.7. Samopimanje mladih	42
3.8. Prometne nezgode, kriminalitet i stanje sigurnosti u zajednici	44
4. SOCIJALNO-EKONOMSKI POKAZATELJI	46
4.1. Prihodi i porezni prihodi po stanovniku	46
4.2. Gospodarstvo i razvoj	46
4.2.1. Poduzetničke zone	49
4.2.2. Poduzetnički inkubator	52
4.2.3. Subvencije	54
4.3. Zaposlenost	59
4.4. Nezaposlenost	64
4.5. Umirovljenici i mirovine	67
4.6. Korisnici socijalne pomoći	67
4.6.1. Korisnici državne socijalne skrbi	67
4.6.2. Korisnici Socijalnog programa Grada Labina	70
5. STANJE OKOLIŠA	71
5.1. Stanovanje	71
5.1.1. Podaci Popisa stanovništva	71

5.1.2. Poticana stanogradnja.....	72
5.2. Zrak	73
5.3. Voda za ljudsku potrošnju.....	76
5.4. More	77
5.5. Deratizacija i dezinfekcija.....	78
6. ORGANIZACIJA ZAJEDNICE.....	79
6.1. Dječji vrtići i jaslice	79
6.2. Osnovne i srednje škole.....	80
6.3. Studenti	80
6.4. Stipendije učenicima i studentima.....	81
6.5. Socijalna skrb	81
6.6. Zdravstvo	82
6.6.1. IDZ Ispostava Labin i ordinacije u zakupu prostora	82
6.6.2. Privatna zdravstvena djelatnost u vlastitom prostoru	83
6.6.3. Trgovačka društva	84
6.6.4. Zavod za hitnu medicinu Istarske županije	84
6.6.5. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije.....	84
6.6.6. Mreža javne zdravstvene službe.....	85
6.7. Udruge.....	86
7. ZDRAVSTVENI POKAZATELJI	91
7.1. Podaci o uzrocima smrti	91
7.1.1. Umrli po dobi i spolu.....	91
7.1.2. Vodeći uzroci smrti	93
7.1.3. Nasilne smrti	95
7.1.4. Godine izgubljenog života.....	97
7.1.5. Vodeći uzroci smrti po spolu	97
7.1.6. Vodeći uzroci smrti po dobi i spolu	98
7.1.7. Dobno-standardizirane stope smrtnosti	101
7.1.8. Standardizirani omjer mortaliteta	105
7.2. Novooboljeli od zloćudnih novotvorina.....	109
7.2.1. Županijski i nacionalni preventivni programi ranog otkrivanja raka	112
7.3. Bolesti i stanja evidentiran u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.....	115
7.4. Ovisnosti o drogama.....	118
7.5. Zarazne bolesti	121
8. INDIKATORI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	123
8.1. Procijepljenost	123
8.2. Posjeti i pregledi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	124
8.2.1. Posjeti i pregledi u obiteljskoj medicini	124
8.2.2. Posjeti i pregledi u zdravstvenoj zaštiti dojenčadi, male i predškolske djece	125
8.2.3. Posjeti i pregledi u zdravstvenoj zaštiti žena.....	126
8.2.4. Rad školske medicine.....	127
8.2.5. Rad u zdravstvenoj zaštiti usta i zubi	129
8.2.6. Zdravstveno stanje zubi djece učenika I i VI raz. OŠ	131
8.2.7. Rad u djelatnosti medicine rada	136
8.2.8. Rad u djelatnosti patronaže	137
8.2.9. Rad u djelatnosti zdravstvene njege u kući	138
8.2.10. Rad u djelatnosti hitne medicine	140
9. ZAKLJUČAK	142

1. OSNOVNI PODACI O GRADU

1.1. Administrativna podjela i ustroj

Grad Labin je jedinica lokalne samouprave na području utvrđenom Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj iz 1992. g. (NN 90/92.) odnosno 1997. godine (NN 10/97.) te novim Zakonom iz 2006. (NN 85/06).

U sastavu Grada Labina su naselja: Bartići, Breg, Duga Luka, Gondolići, Gora Glušići, Kapelica, Kranjci, Labin, Marceljani, Presika, Rabac, Ripenda Kras, Ripenda Verbanci, Ripenda Kosi, Rogočana, Salakovci i Vinež.

Grad Labin u samoupravom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom Republike Hrvatske ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području, ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Unutarnji ustroj u samoupravnom djelokrugu čine:

- predstavničko tijelo: Gradsko vijeće (17 vijećnika/ca)
- Gradonačelnik
- upravna tijela:
  - Upravni odjel za poslove Gradonačelnika i Gradskog vijeća
  - Upravni odjel za proračun, financije i društvene djelatnosti
  - Upravni odjel za komunalne djelatnosti
  - Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i gradnju,
  - Upravni odjel za samoupravu i opće poslove.

1.1.1. Mjesna samouprava

Radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja u upravljanju lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad, građani imaju pravo predlagati osnivanje mjesnih odbora kao jedinica mjesne samouprave. Mjesni odbor može se osnovati za jedno naselje, više međusobno povezanih manjih naselja ili za dio većeg naselja koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu.

Na području Grada Labina osnovano je 2002. godine (Odluka o izmjeni i dopuni Statuta Grada Labina) slijedećih 7 mjesnih odbora:

1. LABIN DONJI u sastavu: Starci, Podlabin, Ul. Vilete, Streljana, Čekadi
2. LABIN KATURE u sastavu: Kature, Katuri

3. LABIN GORNJI u sastavu: Stari grad, Ul. Slobode, Škrilice, Presika, Gondolići, Duga Luka, Kranjci, Rogočana, Bartići, Junac
4. KAPELICA u sastavu: Kapelica, Breg, Breg Ivanovci, Salakovci, Gora Glušići
5. VINEŽ u sastavu: Marcilnica, Vinež, Marceljani, Ladenci, Viškovići
6. RABAC u sastavu: Rabac
7. RIPENDA u sastavu: Ripenda Breg, Ripenda Verbanci, Ripenda Kosi.

2 STANOVNIŠTVO

2.1. Broj stanovnika i opće kretanje stanovništva

Prema **procjeni stanovništva za 31.12.2016.godine** Državnog zavoda za statistiku (DZS) u Gradu Labinu je **11.057 stanovnika**, što je za 585 (5,0%) stanovnika manje nego na Popisu 2011.^{1,2}

Grad Labin je prema **Popisu 2011. godine** imao **11.642 stanovnika** što je **za 6,3% manje nego 2001. godine** kada je imao 12.426 stanovnika. *Prema navodu DZS-a podaci ova dva Popisa zbog razlike u metodologiji nisu neposredno usporedivi (u međuvremenu je došlo do promjene u statističkoj definiciji ukupnog stanovništva), ali drugih podataka nema.*² U Istarskoj županiji (IŽ) Labin je drugi grad s najvećim padom stanovnika 2011. u odnosu na 2001. (iza Pazina koji ima za 6,4% manje stanovnika). Prema tipu općeg kretanja stanovništva između dva Popisa Grad Labin pripada u **grad s osrednjom depopulacijom**.³

Najveći udio stanovništva (59,2%) živi u **urbanom naselju Labin** u kojem je u odnosu na 2001. zabilježen najveći pad stanovništva među naseljima Grada Labina (-12,8%) pa po tipu pripada u

¹ DZS (Gradovi u statistici – Procjena i prirodno kretanje), statistika u nizu, 5.12.2017.

² DZS (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. i 2001.).

³ Slika zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije 2016. http://zdrava-sana.istra-istria.hr/uploads/media/SLIKA_ZDRAVLJA_I_SOCIJALNOG_STANJA_IZ_2016.pdf

Tipovi općeg kretanja stanovništva temeljeni na veličini promjene broja između dva popisa (u %)

Tip	Obilježje	Vrijednost
P1	vrlo jaka progresija	12,00% i više
P2	jaka progresija	7,00-11,99%
P3	srednja progresija	3,00-6,99%
P4	slaba progresija	1,00-2,99%
S	stagnacija	od -0,99% do 0,99%
R1	slaba depopulacija	od -1,00 do -2,99%
R2	osrednja depopulacija	od -3,00 do -6,99%
R3	jaka depopulacija	od -7,00 do -11,99%
R4	izumiranje	od -12,00% i više

Izvor: prema Nejašmić

naselja koja **izumiru**. **Druga 4 naselja unutar gradske aglomeracije** (Vinež, Kapelica, Presika i Marceljani) čine preko petine stanovništva Grada Labina, a karakterizira ih porast stanovništva - **jaka progresija**. **Ostala naselja** (12) ukupno čine nešto manje od petine stanovništva Grada Labina i karakterizira ih u prosjeku **slaba depopulacija** (među njima progresiju bilježe naselja Rogočana, Ripenda Kras, Gondolići i Duga Luka).

Tablica 1. Opće kretanje stanovništva među Popisima 2001. i 2011. prema naseljima

Naselja	Popis 2011.	Popis 2001.	Razlika (2011.-2001.) - broj	% razlike (razlika/ 2001. x 100)	Tip općeg kretanja stanovništva (između dva Popisa)	% u Gradu Labinu - ukupno
Grad Labin - ukupno	11.642	12.426	-784	-6,31	R2 - osrednja depopulacija	100,0
<i>Urbano naselje Labin</i>	<i>6.893</i>	<i>7.904</i>	<i>-1.011</i>	<i>-12,79</i>	<i>R4 - izumiranje</i>	<i>59,2</i>
<i>Druga naselja unutar gradske aglomeracije:</i>	<i>2.606</i>	<i>2.351</i>	<i>255</i>	<i>10,85</i>	<i>P2 - jaka progresija</i>	<i>22,4</i>
Vinež	1.219	1.163	56	4,82	P3 – srednja progresija	10,5
Kapelica	617	573	44	7,68	P2 - jaka progresija	5,3
Presika	578	453	125	27,59	P1 - vrlo jaka progresija	5,0
Marceljani	192	162	30	18,52	P1 - vrlo jaka progresija	1,6
<i>Ostalanaselja:</i>	<i>2.143</i>	<i>2.171</i>	<i>-28</i>	<i>-1,29</i>	<i>R1 - slaba depopulacija</i>	<i>18,4</i>
Rabac	1.393	1.472	-79	-5,37	R2 – osrednja depopulacija	12,0
Rogočana	143	88	55	62,50	P1 - vrlo jaka progresija	1,2
Ripenda Kras	124	121	3	2,48	P4 - slaba progresija	1,1
Kranjci	95	96	-1	-1,04	R1 - slaba depopulacija	0,8
Ripenda Verbanci	86	96	-10	-10,42	R3 - jaka depopulacija	0,7
Gondolići	74	63	11	17,46	P1 - vrlo jaka progresija	0,6
Bartići	72	79	-7	-8,86	R3 - jaka depopulacija	0,6
Salakovci	48	52	-4	-7,69	R3 - jaka depopulacija	0,4
Breg	39	42	-3	-7,14	R3 - jaka depopulacija	0,3
Gora Glušići	30	30	0	0,00	S - stagnacija	0,3
Duga Luka	27	20	7	35,00	P1 - vrlo jaka progresija	0,2
Ripenda Kosi	12	12	0	0,00	S - stagnacija	0,1

Izvor: prema podacima DZS-a

Stanovništvo Labina čini **5,6% stanovništva IŽ**.

Gustoća naseljenosti u Labinu iznosi prema Popisu 2011. godine **160,3 stanovnika na km²** - Labin na **5. mjestu među gradovima, odnosno na 7. mjestu među jedinicama lokalne samouprave (JLS) u IŽ**.

Na Popisu 2011. osoba ženskog spola (51,0%) ima više nego muškog. Muški spol prevladava u dobnim skupinama do 44 g. te 50-59 g., a ženski u dobi 45-49 g. te iznad 60 g. U stanovništvu dobi 65-74 g. žena ima 57,7%, u dobi 75-84 g. 60,8%, a kod starijih od 85 godina 72,4% (feminizacija starijih).

U usporedbi s podacima Popisa 2001. godine, 2011.g. u Labinu je izraženo **smanjenje stanovništva** u dobi od 10-24 godina, 35-49 godine, 65-69 godina i 90-94 godina, te **porast stanovništva** dobne skupine 30-34 godine, 50-64, 70-89 i 95 i više godina. Najveći je porast (za 77,7%) u dobnoj skupini 80-84 godine, a pad u dobi 15-19 godina (za 48,1%).

U odnosu na Popis 2001., 2011.godine **broj djece u dobi od 0-14 godina u Labinu pao je za 11,2% (171 dijete manje)** – udio djece u ukupnom stanovništvu iznosi 11,6% (IŽ 13,4%). Labin ima najmanji udio mlađeg stanovništva među gradovima u IŽ.

Broj stanovnika u dobi 15-64 godine (tzv. radnosposobno stanovništvo) pao je za 10,6%, udio radnosposobnog stanovništva u ukupnom stanovništvu je 68,1%, sličan županijskom prosjeku (IŽ 68,6%).

Broj starog stanovništva (iznad 65 godina) porastao je 2011.godine za 18,5% u odnosu na 2001. godinu. Labin je 2001. godine imao 1.989 stanovnika dobi 65 i više godina (16,0% u ukupnom stanovništvu), a 2011. godine za 368 više - 2.357 (20,2% u ukupnom stanovništvu) i **svrstava se u gradove s vrlo starim stanovništvom**. U odnosu na 2001., u 2011. broj osoba u dobi 75-84 godina porastao je za 57,0%, odnosno broj osoba iznad 85 godina za 31,2%. Također je prema popisu 2011. **broj osoba u dobi iznad 80 godina porastao za 56,4%** - na 480 (4,1% stanovništva) u odnosu na 2001. kad ih je bilo 307 (2,5%).

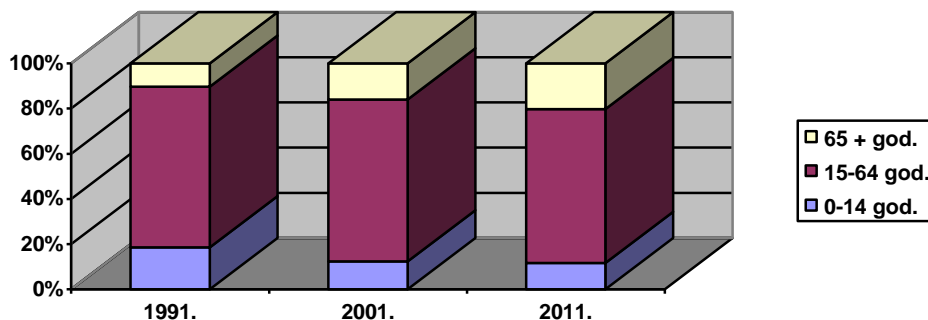
Tablica 2. Skupine stanovništva – promjene između Popisa 2011. i 2001.

	Popis 2011.	Popis 2001.	Indeks 2011./2001. (%)
Ukupno	11.642	12.426	93,7
Muški spol	5.700	6.115	93,2
Ženski spol	5.942	6.311	94,2
0-14 g.	1.352	1.523	88,8
0-19 g.	1.794	2.375	75,5
15-64 g.	7.933	8.874	89,4
65 i više g.	2.357	1.989	118,5
65-74 g.	1.324	1.308	101,2
75-84 g.	848	540	157,0
85 i više g.	185	141	131,2
80 i više g.	480	307	156,4
50-64 g.	2.954	2.536	116,5
Žene 15-49 g.	2.403	3.055	78,7
Žene 20-39	1.430	1.631	87,7

Izvor: prema podacima DZS-a

Porast udjela starog stanovništva (65 i više godina) i pad mladog stanovništva (0-14 godina) zabilježeni su i ranije (između Popisa 1991. i 2001.) (slika 1.).

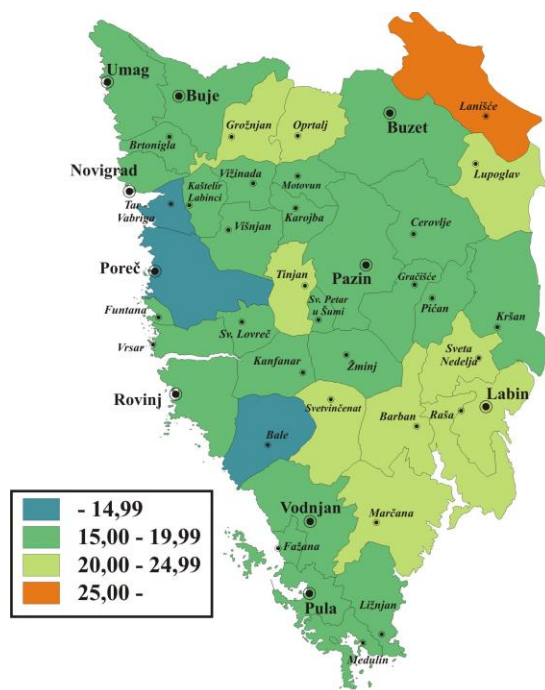
Slika 1. Struktura stanovništva Labin po dobnim kontingentima 1991. i 2001. i 2011. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

Grad Labin ima veći udio starih osoba od županijskog prosjeka (18,0%) i **najveći udio starih osoba (20,2%) među istarskim gradovima** (slika 2.).

Slika 2. Postotak stanovništva starog 65 i više godina po gradovima/općinama u Istarskoj županiji (popis 2011. godine)

Izvor: prema podacima DZS-a

2.2. Starenje stanovništva

Prosječna starost stanovnika Grada Labina 2011. bila je 45,1 godinu (43,3 godine za muškarce i 46,9 godina za žene), za dvije godine veća od županijskog prosjeka (43,0 godine). U odnosu na Popis 2001. prosječna starost stanovnika Labina je porasla za 3,6 godina (2001. 41,5).

Indeks starenja postotni je udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina. Jedan je od najboljih pokazatelja starenja jer je najosjetljiviji na promjene u dobnoj strukturi populacije. Na Popisu 2011. je iznosio 183,6 (IŽ 136,8) što znači da **na 1 mladu osobu (0-19 g.) u Labinu žive skoro dvije (1,84) starije osobe (60+ g.)**.

Koeficijent dobne ovisnosti starijih pokazatelj je opterećenosti stanovništva u radnoj dobi kontingentom starog stanovništva, a ukazuje na odnos broja osoba iznad 65 g. i osoba u dobi 15-64 g. pomnoženih sa 100. U Labinu na Popisu 2011.g. iznosio je 29,71 (IŽ 26,2).

Neformalna skrb najviše doprinosi u skrbi za starije. **Stopa podrške roditeljima** je gruba mjera koja se koristi za procjenu potrebe za podrškom obitelji najstarijim članovima (broj osoba 85 i više godina na 100 osoba 50-64 godine). U Labinu iznosi 6,3 (IŽ 6,9). **Stopa potencijalne podrške** je broj osoba radne dobi (15-64 g.) na 1 osobu u dobi 65 i više. U Labinu na **3,4** (IŽ 3,8) **osobe radnosposobne dobi dolazi 1 osoba starije dobi**.

Očekivano trajanje života pri rođenju u Labinu 2016.g. iznosi **78,4 g.** (76,5 za muški i 80,2 za ženski spol) slično županijskom prosjeku (IŽ 77,6 g. ukupno, 75,1 g. muški i 80,2 g. ženski spol), i produžilo se u zadnjih desetak godina za 3 godine (2005. godine Labin 75,3 godina, 73,5 za muški i 77,4 za ženski spol). Za stanovnike Labina koji su 2016. bili **u dobi 65-69 godina očekivano je trajanje života još 16,9 godina** (15,1 za muški i 18,5 za ženski spol), dakle očekuje se da će doživjeti više od 80 g.⁴

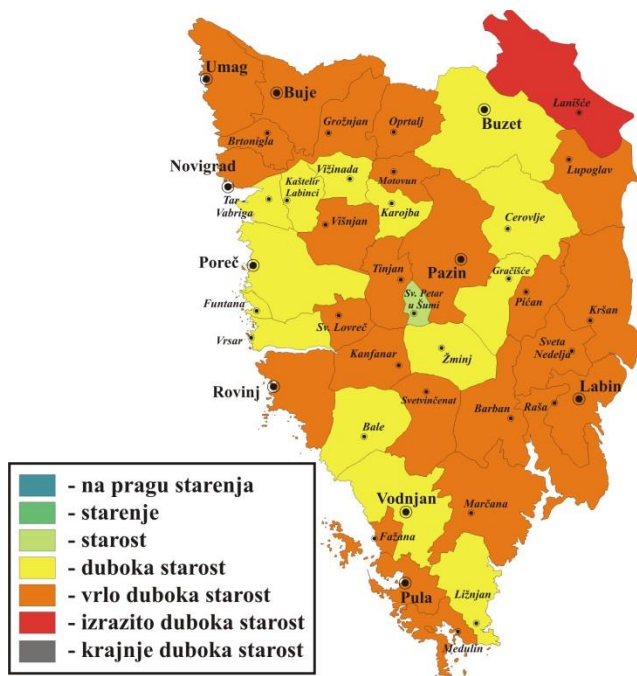
Prema pokazateljima starenja (udio starog stanovništva, prosječna starost, indeks starenja i koeficijent dobne ovisnosti starijih), **Labin je najstariji među gradovima u IŽ.**

U Slici zdravlja i socijalnog stanja IŽ prikazan je stupanj ostarjelosti stanovništva (Nejašmićev model vrednovanja dobnog sastava) koji uključuje bodovanje udjela mladih (0-19 g.) i udjela starih (60+). Udio mladih 0-19 g. u Labinu je 15,41% (IŽ 18,17%), a starijih od 60 g. 28,29% (IŽ 24,85%). U postupku izračuna se veći udio mladih odnosno manji udio starih boduje većim brojem bodova, te se ukupni bodovi razvrstavaju u tipove ostarjelosti. **Labin** je temeljem te analize, a na osnovi podataka Popisa 2011. svrstan u tip „**vrlo duboka starost**“, kao i većina gradova u IŽ (slika 3.).⁵

---

⁴ Izračun Zavoda za javno zdravstvo – ZZJZ I:Ž prema podacima DZS-a (Popis 2011.) i podaci o umrlima DZS (dobiveni na traženje);

⁵ Slika zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije 2016. http://zdrava-sana.istra-istria.hr/uploads/media/SLIKA_ZDRAVLJA_I_SOCIJALNOG_STANJA_IZ_2016.pdf.

Slika 3. Jedinice lokalne samouprave prema tipu ostarjelosti (prema Nejašmićevom modelu vrednovanja mladog i starog stanovništva)

Izvor: Slika zdravlja i socijalnog stanja IŽ

Demografsko starenje izazvano je povećanjem očekivanog trajanja života, ali i smanjenjem rađanja (tzv. *starenje odozdo*), te snižavanjem stope mortaliteta, posebice u starijoj dobi (tzv. *starenjem odozgo*). Demografsko starenje predstavlja jedan od najvećih dostignuća čovječanstva, ali i jedan od najvećih socijalno-financijskih problema za nositelje vlasti. Očekuje nas daljnje starenje ukupne populacije. Broj starih će se povećati starenjem kohorte koja je rođena u vrijeme tzv. baby booma (rođeni tijekom 20 godina nakon 2.svj.rata). Na popisu 2021. u starijoj dobi bit će i generacije koje su na popisu 2011. imale 55-64 godine (bilo ih je 1.914), a koje će tada imati 65-74 g. (2011. u toj dobi bilo je 1.324 osoba).

Demografsko starenje i depopulacija (pad broja stanovnika) su dva povezana demografska procesa koja najviše utječu na demografski razvoj. Depopulacija je potaknuta niskim fertilitetom ili iseljavanjem.

2.3. Prirodni prirast i fertilitet

Porast/pad broja stanovnika ovisan je o razini fertiliteta i mortaliteta, ali i o dobnoj strukturi ženske fertile populacije (posebno njihovog broja). U Labinu na Popisu 2011.g. u odnosu na 2001. bilo je **za 21,3% (IŽ 10,5%) manje žena u fertilnoj dobi** (15-49 godina), prikazano u tablici 1. **Žena u dobi 20-39 g.** (glavna reproduktivna dob, one u Labinu rađaju oko 93% djece) na Popisu 2011. u Labinu bilo je 1.430, također **za 12,3% manje** nego 2001., a prati ih 11,2% pad broja djece u dobi do 14 g. između Popisa 2001. i 2011. Na popisu 2021. u dobi 20-39 godina bit će generacije koje su na popisu 2011. imale 10-29 godine (1.537), što znači da bi

moglo biti 7,5% više žena najfertilnije dobi, ali na njihov broj mogu dodatno utjecati (pozitivno ili negativno) migracije.

U Labinu **stopa nataliteta** iznosi 7,1‰ (prosjeak 2012.-2016.), odnosno u prosjeku se godišnje rodi 83 žive djece (IŽ 8,5‰) .⁶ Najmanju stopu nataliteta među gradovima ima Buje (6,8‰), a slijede Labin i Novigrad (po 7,1‰). U 2016. godini Labinjanke su rodile 79 žive djece, stopa nataliteta je bila 6,8‰.

Opća stopa fertiliteta pokazuje broj živorođenih u odnosu na žensko stanovništvo u fertilnoj dobi (15-49 godina). Opća stopa fertiliteta za Labin 2012.-2016.g. iznosila je 34,5 živorođene djece na 1000 žena fertile dobi (IŽ 37,7).

Stopom totalnog fertiliteta mjeri se prosječan broj djece koje bi žena rodila u toku fertilnog razdoblja kada bi radala prema sadašnjim stopama fertiliteta (očekivani broj djece). Kritična brojčana vrijednost stope totalnog fertiliteta iznosi 2,1 - stopa manja od 2,1 govori da u stanovništvu nije osigurana jednostavna reprodukcija stanovništva. U Labinu je u prosjeku (2012.-2016.) iznosila 1,2 djece (IŽ 1,3).

U Labinu godišnje u prosjeku (2012.-2016.) umre 139 osoba, **stopa mortaliteta** iznosi 11,9‰ (IŽ 11,0‰). Labin ima najveću stopu mortaliteta među gradovima. U 2016. godini umrlo je 125 osoba, stopa mortaliteta bila je 10,7‰

Slika 4. pokazuje da **grad Labin dugi niz godina bilježi prirodni pad stanovništva**. Stopa prirodnog prirasta iznosi -4,8/1.000 (prosjeak 2012.-2016.) (IŽ -2,5), odnosno u prosjeku Labin godišnje gubi 56 stanovnika. U 2016. godini prirodni prirast bio je -46 osoba, a stopa prirodnog prirasta -4,0‰. U posljednjih pet godina (2012.-2016.) u prosjeku je nešto veći natalitet, prirodni prirast i vitalni indeks, a manji mortalitet (slika 4 i tablica 3.).

Tablica 3. Prirodno kretanje u Labinu od 1993.-2016. godine

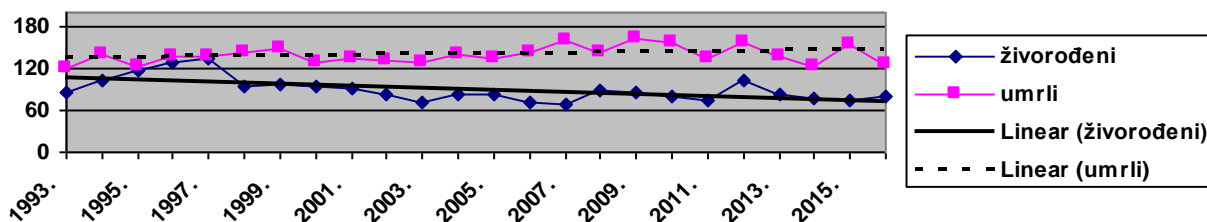
Godina	Živorodeni	Umrli	Natalitet*	Opći mortalitet*	Prirodni prirast	Vitalni indeks
2007.	68	161	5,8	13,8	-93	42,2
2008.	88	143	7,6	12,3	-55	61,5
2009.	87	162	7,5	13,9	-75	53,7
2010.	79	157	6,8	13,5	-78	50,3
2011.	75	133	6,4	11,4	-58	56,4
Prosjeak 2007.-2011.	79,4	151,2	6,8	13,0	-71,8	52,5
2012.	104	156	8,9	13,4	-52	66,7
2013.	82	136	7,0	11,7	-54	60,3
2014.	77	123	6,6	10,6	-46	62,6
2015.	73	155	6,3	13,3	-82	47,1
2016.	79	125	6,8	10,7	-46	63,2
Prosjeak 2012.-2016.	83,0	139,0	7,1	11,9	-56,0	59,7

*na broj stanovnika iz 2011.g. (11.642)

Izvor: prema podacima DZS-a

⁶ DZS (Prirodno kretanje stanovništva 2012.-2016)

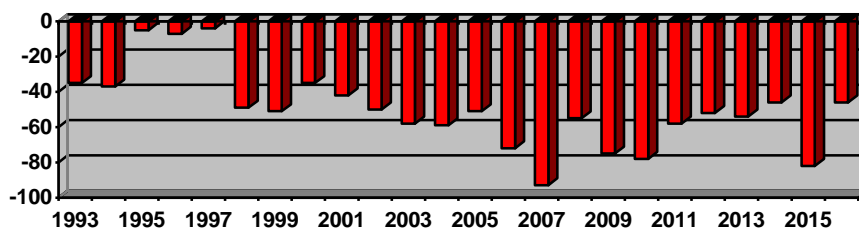
Slika 4. Živorodeni i umrli u Labinu od 1993. - 2016. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

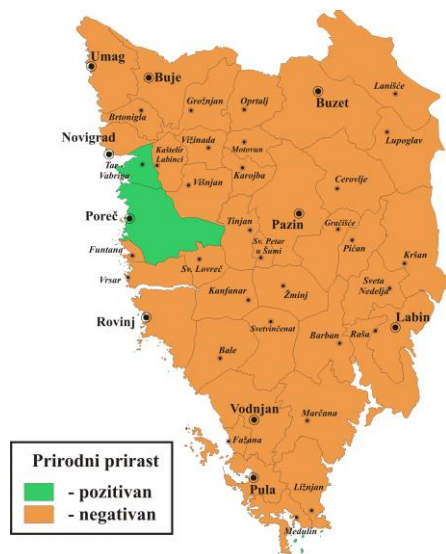
Gubitak od 784 stanovnika u 2011. godini u odnosu na 2001. godinu najvećim dijelom treba “zahvaliti” **negativnom prirodnom prirastu** odnosno prirodnom padu stanovništva (**manjak rođenih nad umrlima**). U ovom razdoblju manjak rođenih nad umrlima iznosio je 649 stanovnika (razdoblje od 2002.-2011.). Od popisa 2011. do 2016. izgubljeno je negativnim prirodnim prirastom daljnjih 280 stanovnika (slika 5.), što znači da je nestalo još 2,4% stanovništva (ili npr. pola stanovnika naselja Presika).

Slika 5. Prirodni prirast stanovništva Labina od 1993.-2016. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

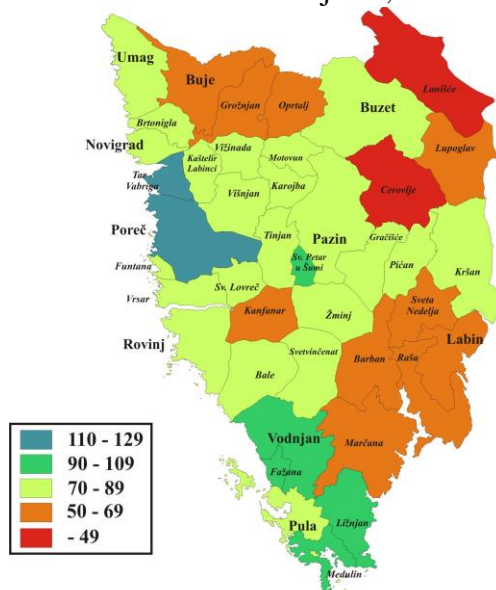
U IŽ pozitivan prirodni prirast (prosjeak 2012.-2016.) među gradovima ima samo Poreč, a među općinama Tar-Vabriga, što znači da je negativan prirodni prirast problem mnogih JLS.

Slika 6. Prirodni prirast stanovništva po općinama i gradovima Istarske županije (prosjeak 2012.-2016.)

Izvor: prema podacima DZS

Vitalni indeks (odnos živorođenih i umrlih) u Labinu iznosi 59,7% (prosjeak 2012.-2016.) i **niži je od Istarske županije** (76,9%) te **najniži među gradovima**, a obzirom da je **manji od 100 ukazuje na veći broj umrlih nego rođenih** odnosno da je riječ o **regresivnom stanovništvu**. Vitalni indeks ispod 100% imaju sve JLS u Istri osim Poreča i Tar-Vabriga. U skupini gradova i općina s vitalnim indeksom od 50,0 do 69 (prosjeak 2012.-2016.) osim Labina nalazi se i grad Buje (69,3%), te općine Barban, Kanfanar, Lupoglav, Marčana, Oprtalj, Raša i Sveta Nedelja (slika 7.). U 2016. godini u Labinu vitalni indeks bio je 63,2.

Slika 7. Vitalni indeks po gradovima/općinama u Istarskoj županiji (prosjeak 2012.-2016.)

Izvor: prema podacima DZS

U Slici zdravlja i socijalnog stanja IŽ prikazani su tipovi prirodnog kretanja stanovništva na osnovi vitalnog indeksa. U Labinu po vitalnom indeksu zabilježena je **izrazita prirodna depopulacija**

(kategorija po vitalnom indeksu 50-69). Međupopisnom i prirodnom depopulacijom zahvaćeni su, osim Labina (osrednja depopulacija između Popisa, izrazita prirodna depopulacija), u manjoj mjeri gradovi Buje i Pula (slaba depopulacija između Popisa, prirodna depopulacija).

2.4. Migracije

Na kretanje stanovništva osim prirodnog kretanja utječu migracije. Istraživanja o unutarnjoj i vanjskoj migraciji stanovništva provodi DZS na temelju podataka koji se prikupljaju u Ministarstvu unutarnjih poslova.⁷ Doseljenim, odnosno odseljenim stanovništvom smatra se stanovništvo koje je promijenilo uobičajeno mjesto stanovanja na području Republike Hrvatske ili koje je promijenilo uobičajenu državu stanovanja na razdoblje koje je ili se očekuje da će biti dugo najmanje godinu dana. U Gradu Labinu u razdoblju 2012.-2016.g. ostvaren je **negativni saldo migracija** (više odseljenih nego doseljenih): **ukupne migracije** od 229 stanovnika, **migracije unutar** (112) i **između županija** (45) te **migracije s inozemstvom** (72). Prosječni godišnji migracijski saldo je 4 na 1.000 stanovnika. Istovremeno, IŽ 2012.-2016. g. ima pozitivan saldo ukupne migracije. **Pozitivan saldo ukupne migracije u IŽ (prosjek 2012.-2016.) ima 6 gradova odnosno 24 JLS.** U istom razdoblju mjesto stanovanja unutar Labina (između naselja Grada) promijenilo je 448 osoba. Najviše doseljenih u i odseljenih iz Labina bilo je unutar IŽ, slijede migracije s inozemstvom i između županija. Objavljeni podaci ne omogućuju uvid u spolnu i dobnu strukturu doseljenih.

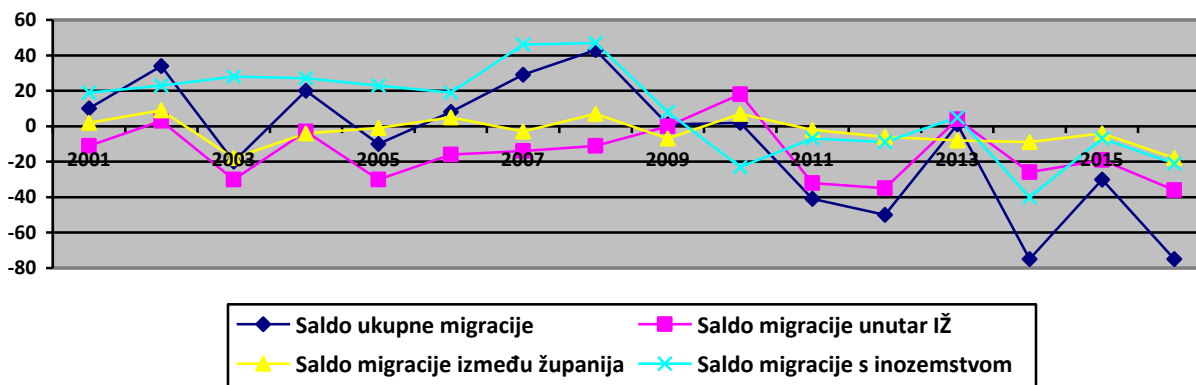
Tablica 4. Ukupno doseljeno i odseljeno stanovništvo 2007.- 2016. godine

	Doseljeni				Odseljeni				Saldo			
	ukupno	Iz druge JLS IŽ	iz druge županije	iz inozemstva	ukupno	u drugu JLS IŽ	u drugu županiju	u inozemstvo	ukupne migracije	migracije unutar IŽ	migracije između županija	migracije s inozemstvom
2007.	279	88	33	56	250	102	36	10	29	-14	-3	46
2008.	281	65	32	56	238	76	25	9	43	-11	7	47
2009.	204	81	24	12	203	81	31	4	1	0	-7	8
2010.	235	95	23	7	233	77	16	30	2	18	7	-23
2011.	213	71	23	30	254	103	25	37	-41	-32	-2	-7
Ukupno (2007.-2011.)	1.212	400	135	161	1.178	439	133	90	34	-39	2	71
Prosjek	242,4	80,0	27,0	32,2	235,6	87,8	26,6	18,0	6,8	-7,8	0,4	14,2
2012.	249	87	32	49	299	122	38	58	-50	-35	-6	-9
2013.	288	108	41	30	287	104	49	25	1	4	-8	5
2014.	269	88	42	38	344	114	51	78	-75	-26	-9	-40
2015.	249	88	40	57	279	107	44	64	-30	-19	-4	-7
2016.	256	89	30	44	331	125	48	65	-75	-36	-18	-21
Ukupno (2012.-2016.)	1.311	460	185	218	1.540	572	230	290	-229	-112	-45	-72
Prosjek	262,2	92,0	37,0	43,6	308,0	114,4	46,0	58,0	-45,8	-22,4	-9,0	-14,4

Izvor: DZS

⁷ DZS Stanovništvo – pregled po gradovima/općinama 2011.-2016., statistika u nizu, 17.11.2017.

Labin je od 2001.- 2010. godine imao pozitivan saldo ukupne migracije i to do 2009.godine zahvaljujući pozitivnom saldu migracija s inozemstvom (od 2010. negativan, osim 2013.) i 2010.g. zahvaljujući pozitivnom saldu migracije unutar županije. Izostaje pozitivan saldo migracije između županija (dospeljavanje iz drugih županija), koji npr. u IŽ omogućava pozitivan saldo ukupne migracije.

Slika 8. Saldo migracija od 2001. do 2016. godine u Gradu Labinu

Izvor: DZS

U razdoblju od 2012. do 2016.godine na osnovi salda ukupne migracije (-229) i prirodnog pada stanovništva (-280), stanovništvo Labina je smanjeno za 509 ili 4,4%. Među gradovima u IŽ Labin ima najveći prirodni pad stanovništva (-2,4% u odnosu na Popis 2011.), najveći pad broja stanovništva (-4,4%), te najnegativniji saldo ukupne migracije (-2,0%).

Tablica 5. Opće kretanje stanovništva Istarske županije od 2012. do 2016. po gradovima (promjena u %)

	Novigrad	Umag	Rovinj	Poreč	Vodnjan	Pazin	Labin	Pula	Buje	Buzet	IŽ
prirodni prirast	-0,6	-0,8	-0,7	0,4	-0,2	-0,9	-2,4	-1,7	-1,5	-0,5	-1,3
saldo ukupne migracije	3,2	3,6	1,6	1,8	3,6	-1,9	-2,0	0,7	-1,3	-0,8	1,4
ukupna promjena	2,6	2,8	0,9	2,2	3,4	-2,8	-4,4	-1,0	-2,8	-1,3	0,1

Izvor: DZS

Demografsku sliku Labina karakterizira: starenje stanovništva, manjak mlađeg stanovništva i žena fertilne dobi, kontinuirano povećanje očekivanog trajanja života pri rođenju, izrazita prirodna depopulacija (veći broj umrlih nego živorođenih) i depopulacija uslijed iseljavanja (negativni saldo ukupne migracije).

Prema indeksu demografskih resursa⁸ Labin pripada u u tip D - demografski ugroženo područje kao i 11 drugih JLS u istočnim i središnjim dijelovima IŽ, a koje karakterizira jaka depopulacija.

⁸ Slika zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije 2016. http://zdrava-sana.istra-istria.hr/uploads/media/SLIKA_ZDRAVLJA_I_SOCIJALNOG_STANJA_IŽ_2016.pdf

Popis 2011. godine ispitivao je stanovništvo prema **migracijskim obilježjima**.⁹ U Labinu je popisano 6.386 (**54,8%**) stanovnika koji od rođenja stanuju u naseljima grada Labina. Iz drugog naselja naše županije doseljeno je 2.662 (**22,9%**) stanovnika, 819 (**7,0%**) doseljeno iz drugih županija, 1.766 (**15,2%**) iz inozemstva i to najviše iz Bosne i Hercegovine (980 ili 8,4% stanovništva), a slijede doseljeni iz Njemačke (179 ili 1,5% stanovnika Labina).

Popis 2011. utvrdio je da **dnevni migranti** (osobe koje rade ili se školuju izvan naselja stanovanja, a u njega se vraćaju svakodnevno (ili nekoliko puta u tjednu) čine 26,7% stanovništva Labina, 30,4% muškog i 23,2% ženskog stanovništva. Zaposleni dnevni migranti čine 22,5% stanovništva, a učenici i studenti 4,2%. Većina dnevnih migranata je zaposlena je u drugom naselju istog grada (11,3% ukupnog stanovništva, 10,8% muškog 11,7% ženskog), a u drugom gradu/općini u IŽ 10,2% stanovništva (**13,7% muškog, 6,9% ženskog**), u drugoj županiji 1,0% stanovništva (**1,3% muškog i 0,7% ženskog**), a 0,1% muškog stanovništva radi u inozemstvu kao dnevni migrant. **Tjednih migranata** (osobe koje rade ili se školuju izvan naselja stanovanja, a u njega se vraćaju tjedno (a to je najčešće vikendom) bilo je **2,8% stanovništva (3,6% muškog i 2,0% ženskog)**. Zaposlenih u inozemstvu koji tjedno migriraju je 0,7% stanovništva (1,4% muškog i 0,1% ženskog)

2.5. Obrazovna struktura stanovništva

Obrazovna struktura stanovništva u Labinu na Popisu 2011.g. ukazuje da **72,8%** (IŽ 72,4%) stanovništva starog 15 i više godina **ima stručno obrazovanje (srednju, višu, visoku školu ili fakultet), po čemu je peti među gradovima (9. među JLS). U odnosu na 2001., 2011. Labin ima za 9,5% više stručno obrazovanog stanovništva (2001.g. 63,3%). Stručno obrazovanje ima 81,0% muškog i 65,1% ženskog stanovništva.** Visokoobrazovanih (viša i visoka škola ili fakultet) ima 18,2% (IŽ 16,6%), po čemu je na trećem mjestu među gradovima u IŽ (iza Pule i Rovinja), odnosno peta JLS (veći udio od Labina imaju i Medulin i Fažana). Visokoobrazovano je 17,8% muškaraca (IŽ 15,5%) i 18,7% žena (17,6%). U dobi 25 do 34 godina nešto je veći udio muškaraca bez stručnog obrazovanja, a iznad 35 godina veći je udio žena. U dobi iznad 65 godina samo je 44,8% stručno obrazovanih (67,3% muškaraca, 29,9% žena), odnosno 36,6% stanovništva (**22,3% muškaraca i 46,2% žena**) starije dobi **ima niže ili nikakvo obrazovanje. Labin ima 22,0% visokoobrazovanog stanovništva u dobi od 25 do 64 godine (IŽ 20,1%), 24,5% visokoobrazovanih žena (IŽ 23,2%) i 19,5% muškaraca (IŽ 17,0%).** **Obrazovna struktura stanovništva Labina bolja je u odnosu na popis 2001. godine, smanjio se udio stanovništva sa završenom osnovnom školom ili manjim obrazovanjem, povećao se udio stanovništva sa završenom srednjom školom i fakultetom, odnosno visokom ili višom školom.**¹⁰

⁹ DZS (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. i 2001.)

¹⁰ DZS. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

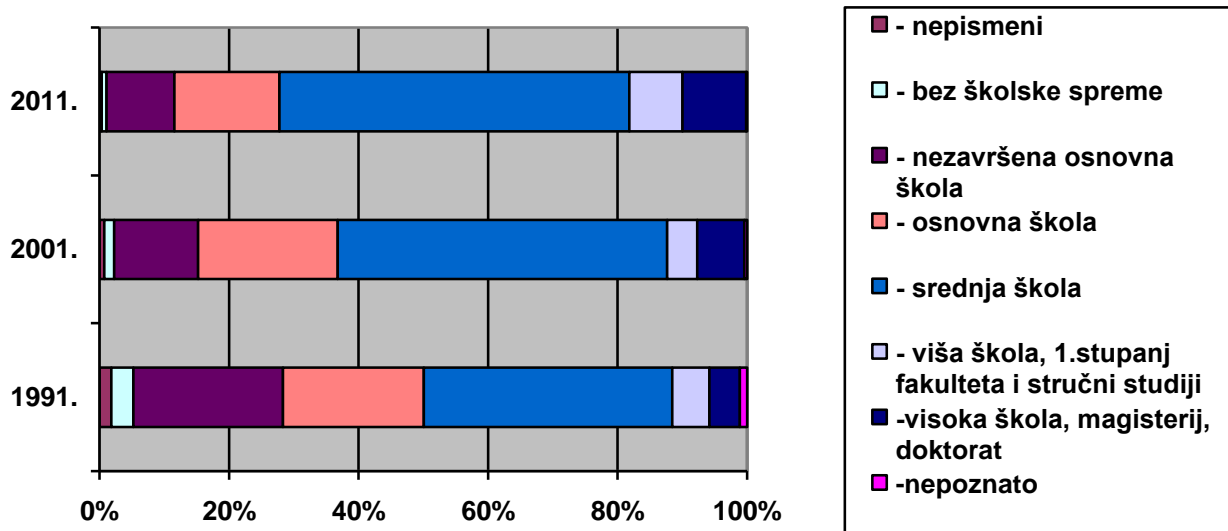
Tablica 6. Obrazovna struktura stanovništva starog 15 i više godina

	Stanovništvo 15 i više g.	Bez završene OŠ		OŠ		SŠ		Visoko obrazovani	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
2011.									
Ukupno	10.290	1.090	10,6	1.688	16,4	5.618	54,6	1.877	18,2
Muški	4.993	295	5,9	645	12,9	3.156	63,2	889	17,8
Ženski	5.297	795	15,0	1.043	19,7	2.462	46,5	988	18,7
2001.									
Ukupno	10.903	1.587	14,6	2.368	21,7	5.590	51,3	1.310	12,0
Muški	5.327	495	9,3	965	18,1	3.209	60,2	639	12,0
Ženski	5.576	1.092	19,6	1.403	25,2	2.381	42,7	671	12,0

Izvor: izračunato prema DZS. Popisi 2001. i 2011.

Kako se mijenjala obrazovna struktura Labina od 1991.godine prikazano je na slici 9.

Slika 9. Obrazovna struktura stanovnika grada Labina 1991., 2001. i 2011. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

U Labinu u 2011.g. među stanovništvom starim 10 i više godina **nepismeno je svega 0,4% stanovnika** (0,3% Istarska županija) ili 39 osoba (6 muškaraca, 33 žene). Od toga dvije trećine (28) nepismenih osoba su starije od 65 godina, a među njima 25 su žene. Među starijim stanovništvom (65 i više godina) nepismeno je 0,3% muškaraca i 1,8% žena.

Labin ima **manje nepismenih nego 2001. godine** kada je imao 89 nepismenih osoba ili 0,8% stanovništva, od toga 59 nepismenih starijih od 65 godina.

Što se tiče **informatičke pismenosti**, prema Popisu 2011. u Labinu među stanovništvom starim 10 i više godina **internetom se zna koristiti 57,9% osoba** (IŽ 60,0%), elektroničkom poštom 53,2% osoba (IŽ 56,1%). Također obraditi tekst zna 51,4% osoba, a koristiti tablične izračune 45,5% osoba. Podaci pokazuju da se u Labinu elektroničkom poštom i internetom najviše koriste mladi

(preko 90% u dobi do 29 godina), a najslabije **stariji od 65 g.** (7,4% elektroničkom poštom i **8,9% internetom**).

2.6. Etnički sastav

Prema etničkom sastavu (Popis 2011.g.) **stanovnici Labina su uglavnom Hrvati** (62,4%), dok pripadnika nacionalnih manjina evidentiranih u RH ima 14,5% (Bošnjaci 7,9%, Srbi 2,5%, Talijani 2,4%, 1,8% ostale manjine), 0,8% ostalih, 21,8% nije se izjasnilo u smislu nacionalne pripadnosti i to: 17,6% se izjasnilo u smislu regionalne pripadnosti, 1,6% izjasnilo se u smislu vjerske pripadnosti, 2,5% stanovnika koji se ne izjašnjavaju; a kod 0,4% je nepoznato. Na Popisu 2001. godine Hrvatima se izjasnilo 67,9% stanovništva, pripadnicima drugih nacionalnih manjina u RH 11,1% (Bošnjacima 4,2%, Talijanima 3,0% i Srbima 2,2%), 4,5% ostali, nisu se nacionalno izjasnili 16,2% (od toga 7,3% regionalna pripadnost), 0,3 nepoznato.

2.7. Osobe s invaliditetom odnosno teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti

2.7.1. Podaci Popisa stanovništva

Prema podacima Popisa stanovništva 2001. u Labinu je živjelo 744 osoba s invaliditetom od toga 463 muškog i 281 ženskog spola, odnosno 6,0% stanovnika. Udio osoba s invaliditetom u stanovništvu bio je nešto manji od županijskog prosjeka (7,3%).

U Popisu stanovništva 2011. g. nije ispitivan invaliditet već je po prvi put ispitivano ima li osoba teškoća u obavljanju svakodnevnih aktivnosti zbog neke dugotrajne bolesti, invalidnosti ili starosti. Prema dobivenim podacima u Labinu živi 1.561 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti odnosno 13,4% stanovnika Labina (IŽ 13,8%), 12,9% muškog i 13,9% ženskog stanovništva. Broj osoba s teškoćama raste s dobi – teškoće ima 17,6% stanovništva u dobi od 50 do 64 godine, 25,5% u dobi 65-74 godine, 38,7% u dobi 75-84 godine, odnosno 61,6% stanovništva iznad 85 godina.

Od 1.561 osobe s teškoćama, 578 je izjavilo da treba pomoć druge osobe, od kojih 495 to koristi. Većina osoba koje trebaju pomoć druge osobe su u dobi 50 i više godina (498 osoba ili 86,2%). Žene s teškoćama više (42,8%) od muškaraca (30,5%) iskazuju potrebu za pomoći. Pomoć druge osobe koristi 85,6% osoba koje je trebaju (87,6% muškaraca i 84,4% žena), a kod 83 ili 14,4% osoba potreba za pomoći je nezadovoljena (od toga 55 žena, 52 iznad 50 godina). Najviše osoba koje trebaju, a ne koriste pomoć je u dobi iznad 50 godina (76).

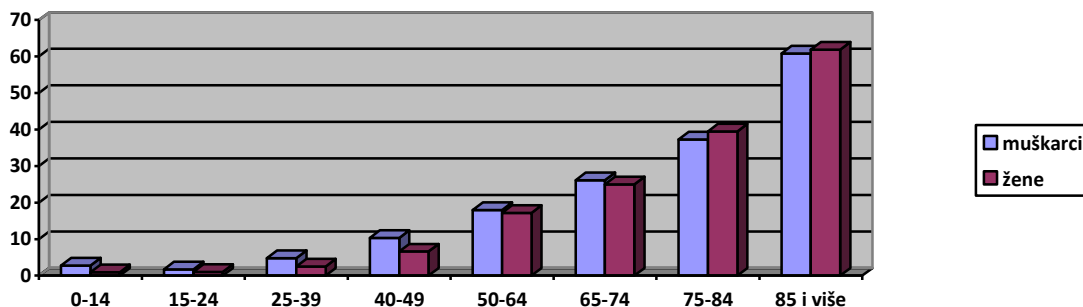
Udio stanovništva koje treba pomoć je 5,0%, 4,3% stanovništva koristi pomoć druge osobe, dakle 0,7% stanovništva ima nezadovoljenu potrebu za pomoći druge osobe. Udio stanovništva s nezadovoljenom potrebom za pomoći raste s dobi, tako da nezadovoljenu potrebu ima 4,8% stanovnika u dobi 85 i više godina (5,8% muškog i 4,4% ženskog). Podaci Popisa o uzrocima, vrsti teškoća i fizičkoj pokretljivosti nisu objavljeni na razini gradova i općina.

Tablica 7. Osobe s teškoćama prema spolu, dobi, potrebi i korištenju pomoći druge osobe

	Ukupno	M	Ž	0-14	15-24	25-39	40-49	50-64	65-74	75-84	85 i više
Broj stanovnika	11.642	707	645	1.352	1.023	2.392	1.564	2.954	1.324	848	185
Broj osoba s teškoćama	1.561	737	824	26	14	88	133	521	337	328	114
Udio osoba s teškoćama u stanovništvu te dobi (%)	13,8	12,9	13,9	1,9	1,4	3,7	8,5	17,6	25,5	38,7	61,6
Trebaju pomoć druge osobe	578	225	353	19	5	24	32	144	112	152	90
Udio osoba koje trebaju pomoć druge osobe u broju osoba s teškoćama te dobi (%)	37,0	30,5	42,8	73,1	35,7	27,3	24,1	27,6	33,2	46,3	78,9
Udio osoba koje trebaju pomoć druge osobe u stanovništvu te dobi (%)	5,0	3,9	5,9	1,4	0,5	1,0	2,0	4,9	8,5	17,9	48,6
Koriste pomoć druge osobe	495	197	298	19	4	23	27	115	96	130	81
Udio osoba koje koriste pomoć druge osobe u broju osoba koje trebaju pomoć (%)	85,6	87,6	84,4	100,0	80,0	95,8	84,4	79,9	85,7	85,5	90,0
Udio osoba koje koriste pomoć druge osobe u u stanovništvu te dobi (%)	4,3	3,5	5,0	1,4	0,4	1,0	1,7	3,9	7,3	15,3	43,8

Izvor: prema podacima DZS-a

Slika 10. Udio stanovništva s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti prema starosti i spolu

Izvor: prema podacima DZS-a

2.7.2. Podaci Centra za socijalnu skrb

U tretmanu Centra za socijalnu skrb Labin na dan 31.12.2017. godine bilo je 614 osoba s invaliditetom s Labinštine: 66 djece s teškoćama u razvoju (10,7%) i 548 odraslih osoba s invaliditetom (89,3%) od čega 211 starijih od 65 godina. Kod djece je najčešće riječ o intelektualnom oštećenju (18 djece), više vrsta oštećenja (17 djece) i tjelesnom oštećenju (14 djece). Kod odraslih osoba najčešće je riječ o tjelesnom oštećenju (154 osoba ili 28,1%), više vrsta oštećenja (122 osobe ili 22,3%) te psihozama (72 osobe) i poremećajima osobnosti (71 osoba). (tablica 8.).

Tablica 8. Broj osoba s invaliditetom obzirom na dob i vrstu oštećenja (na dan 31.12.2017.)

Dob korisnika	VRSTA OŠTEĆENJA											UKUPNO
	Oštećenje vida	Oštećenje sluha	Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	Tjelesna oštećenje	Intelektualna oštećenja	Poremećaji razvoja	Poremećaji osobnosti	Organski uvjetovani duševni poremećaji	Psihoze	Poremećaj autističnog spektra	Više vrsta oštećenja	
Do 3.godine					2						1	3
Više od 3 do 7	1				1					2		4
Više od 7 do 14				6	7		3			3	7	26
Više od 14 do 16	2			5	8		2			3	9	29
Više od 16 do 18				3			1					4
Ukupno djeca	3	-	-	14	18	-	6	-	-	8	17	66
Više od 18 do 21				9	3							12
Više od 21 do 29				14	15		27		18			74
Više od 29 do 45				5	12		23		22			62
Više od 45 do 65	15	8		34	18		21	29	27		37	189
Više od 65	7	3		92				19	5		85	211
Ukupno odrasli	22	11	-	154	48	-	71	48	72	-	122	548
Sveukupno	25	11	-	168	66	-	77	48	72	8	139	614
%	4,1	1,8	-	27,4	10,7	-	12,5	7,8	11,7	1,3	22,6	100,00

3 OBITELJI

3.1. Kućanstva

Prema definiciji DZS **kućanstvom** se smatra svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba (stanovanje, prehrana i sl.). Kućanstvom se smatra i svaka osoba koja živi sama (tzv. samačko kućanstvo), kao i osoba bez stalne adrese stanovanja (npr. beskućnici), a zatečena je u naselju Popisa. Privatna kućanstva dijele se na: a) obiteljska kućanstva – kućanstva u kojima postoji barem jedna (uža) obitelj, a mogu imati i članove koji ne pripadaju nijednoj obitelji u kućanstvu; b) neobiteljska kućanstva – kućanstva u kojima ne postoji nijedna (uža) obitelj. Ona se dijele na samačka i višečlana neobiteljska kućanstva. **Institucionalno kućanstvo** obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova koju je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi.¹¹

Prema Popisu 2011. godine u Labinu su stanovnici živjeli u 4.694 kućanstava (sva privatna, nema institucionalnih kućanstava), od čega su 3.432 (**73,1%**) **obiteljska kućanstva**. U privatnim

¹¹ DZS (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.)

obiteljskim kućanstvima živi 88,6% stanovništva (2001.g. 91,7%), 10,3% u samačkim kućanstvima i 1,2% u višečlanim neobiteljskim kućanstvima. U odnosu na 2001.g. ukupni broj kućanstava u Labinu se povećao za 3,1%, obiteljskih se smanjio za 3,9%.

U prosjeku u obiteljskom kućanstvu žive 3,0 osobe (2001. 3,2). U odnosu na Popis 2001. porastao je udio stanovništva koji žive u dvočlanim obiteljima s 17,7% 2001. na 23,4% stanovništva 2011.g, a smanjio se udio stanovništva koji žive u većim obiteljima (4 i više članova) s 46,9% u 2001. na 37,3% u 2011.¹²

Broj samačkih kućanstva odnosno osoba koje žive same je, u odnosu na 2001.godinu, porastao za 28,8% (s 931 na 1.199). Podataka po gradovima i općinama o dobnoj i spolnoj strukturi samaca nema (nisu objavljeni od strane DZS) pa prikazujemo neke podatke za IŽ: broj samačkih kućanstva odnosno osoba koje žive same je u IŽ, u odnosu na 2001.godinu, porastao za 31,9%; ženska samačka kućanstva dominiraju (61,3% samačkih kućanstava); 38,4% samačkih kućanstava čine starije žene; oko polovine (49,5%) samaca su starije od 65 godina; 25,8% osoba starije dobi (65+) živi samo: 14,2% starijih muškaraca i trećina (33,6%) starijih žena¹³.

Tablica 9. Privatna kućanstva prema tipu i broju članova – Popis 2011.

	Ukupno	Obiteljska kućanstva prema broju članova						Neobiteljska kućanstva		
		svega	2	3	4	5	6 i više	svega	samačka kućanstva	višečlana kućanstva
2011.										
Broj kućanstava	4.694	3.432	1.360	1.046	778	180	68	1.262	1.199	63
Broj osoba	11.642	10.309	2.720	3.138	3.112	900	439	1.333	1.199	134
Udio (%) u ukupnom stanovništvu	100,0	88,6	23,4	27,0	26,7	7,7	3,9	11,4	10,3	1,2
2001.										
Broj kućanstava	4.552	3.572	1.098	1.123	1.047	211	93	980	931	49
Broj osoba	12.426	11.393	2.196	3.369	4.188	1.055	585	1.033	931	102
Udio (%) u ukupnom stanovništvu	100,0	91,7	17,7	27,1	33,7	8,5	4,7	8,3	7,5	0,8

Izvor: izračunato prema podacima DZS

¹² DZS (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. i 2001.)

¹³ Slika zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije 2016. http://zdrava-sana.istra-istria.hr/uploads/media/SLIKA_ZDRAVLJA_I_SOCIJALNOG_STANJA_IZ_2016.pdf

3.2. Obitelji

Obitelj je DZS definirao kao zajednicu unutar istoga kućanstva koja se sastoji od: bračnoga/izvanbračnog para bez djece; bračnoga/izvanbračnog para s djecom odnosno jednog roditelja s djecom. Tako npr. žena koja zajedno sa svojim djetetom živi u kućanstvu svojih roditelja čini obitelj sa svojim djetetom, dok njezini roditelji čine drugu užu obitelj u istom kućanstvu. Pojam "**dijete**" nije ograničen godinama starosti - obitelj mogu sačinjavati npr. 80-godišnja majka i njena 60-godišnja kći. Pojam "majka s djecom" odnosno "otac s djecom" ne može se izjednačiti s pojmom "samohrani roditelj".

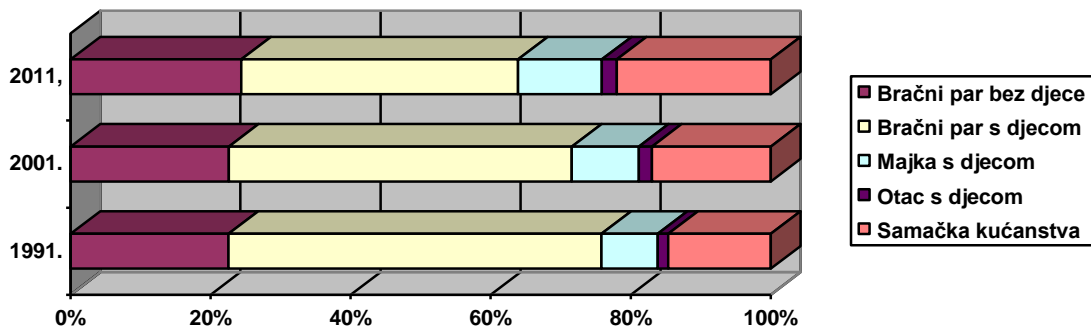
U obiteljskim kućanstvima živi jedna uža obitelj (1,1 obitelj po obiteljskom kućanstvu). U odnosu na 2001., 2011. godine **broj obitelji blago se smanjio** (za 4,6%) (s 3.764 na 3.589). **Bračni i izvanbračni parovi s djecom (bez ograničenja godina starosti) čine 50,4% obitelji, bez djece 32,4%, majke s djecom 14,6% i očevi s djecom 2,6%. U odnosu na Popis 2001., 2011. bilo je za 21,2% više majki s djecom, odnosno za 9,4% više očeva s djecom.** Podataka po gradovima i općinama **o dobroj strukturi djece u užim obiteljima kao ni podataka o broju obitelji s djecom koja se školuju nema** (nisu objavljeni od strane DZS).

Tablica 10. Obitelji prema tipu, Popis 2011. i 2001.

	2011.				2001.	
	<i>Broj obitelji</i>	<i>%</i>	<i>Broj članova obitelji</i>	<i>%</i>	<i>Broj obitelji</i>	<i>%</i>
Ukupno	3.589	100,0	10.066	100,0	3.764	100,0
Bračni par bez djece	1.070	29,8	2.140	21,3	1.024	27,2
Izvanbračni par bez djece	92	2,6	184	1,8		
Bračni par s djecom	1.734	48,3	6.083	60,4	2.222	59,0
Izvanbračni par s djecom	75	2,1	256	2,5		
Majka s djecom	525	14,6	1.194	11,9	433	11,5
Otac s djecom	93	2,6	209	2,1	85	2,3

Izvor: prema DZS

Kako se mijenjala struktura užih obitelji u Labinu od 1991.godine prikazano je na slici 11.

Slika 11. Struktura obitelji i udio samačkih kućanstva u Labinu (popis 1991., 2001. i 2011. godine)

Izvor: prema podacima DZS-a

Prema Popisu 2011. 75,4% žena u dobi iznad 15 godina je izjavilo da je rodilo živo dijete. Ako promatramo samo žene izašle iz generativne dobi (**iznad 50 g.**), podaci ukazuju da je **90,5% žena rodilo što se ne razlikuje u odnosu na 2001.g. (91,5%)**. **Žene iznad 50 g. su tijekom života većinom (57,9%) rodile dvoje djece** što je blagi porast u odnosu na 2001. (53,6%), odnosno pao je udio žena koje su rodile troje (s 13,7% na 10,7%) ili više djece (s 8,2% na 4,4% žena).

Među 415 živorođene djece **u razdoblju 2012.-2016.g. 54,9% živorođenih bilo je rođeno kao prvo dijete (2007.-2011. 54,9%)**, 36,4% kao drugo dijete (2007.-2011. 37,3%), a 8,7% kao treće i nakon trećeg (2007.-2011. 7,6%). U IŽ u 2016.g. među živorođenima kao prvo rađa se 48,1% djece, kao drugo 36,7%, a kao treće i nakon trećeg djeteta 14,7%.

U braku je 2012.-2016.g. rođeno 72,5% djece, odnosno **izvan braka je rođeno 27,5%** djece što je slično županijskom prosjeku IŽ (28,5%). Udio izvanbračne djece je veći u odnosu na 2007.-2011.g. (22,7%).

Djecu su 2012.-2016. **najčešće rodile majke u dobi 30-39 godina (59,3%), odnosno u dobi od 20-29 godina (34,9%)**. Starost majke živorođene djece u razdoblju 2007.-2011.g. bila je najčešće u dobi 30-39 g. (47,6%), a zatim 20 do 29 godina (47,1%). Navedeno ukazuje da **raste udio žena koje rađaju nakon tridesete godine**.

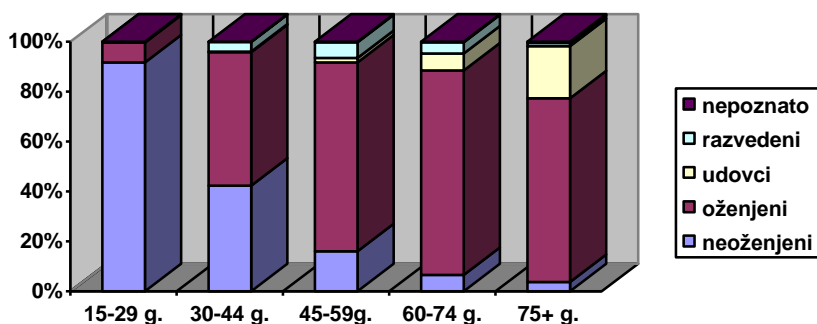
Većina (59,3%) majki živorođene djece 2012.-2016. godine imalo je srednjoškolsko obrazovanje (2007.-2011. 69,3%), 35,2% više i visoko obrazovanje (porast sa 28,5% 2007.-2011.). Bez škole ili samo s osnovnom školom su samo 3 majke (0,7%), u odnosu na 1,5% koliko ih je bilo 2007.-2011.

U 2012.-2016.godini **93,7% majki živorođene djece bile su aktivne – radile su ili tražile posao** što je unutar županijskog prosjeka (2016. 94,3%). U razdoblju 2007.-2011. bilo je 94,7% aktivnih majki u Labinu.¹⁴

¹⁴ DZS. Prirodno kretanje stanovništva 2007.- 2016. (statističke informacije)

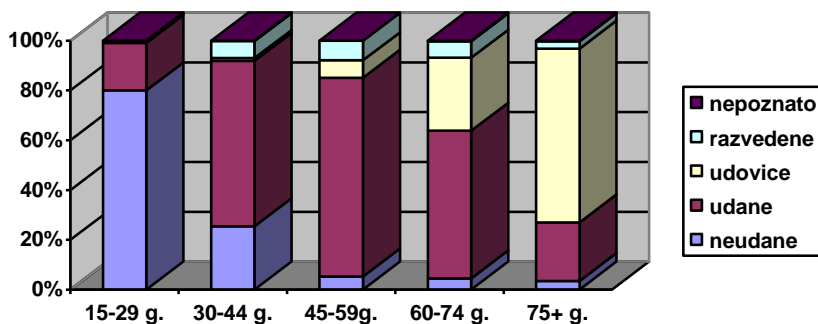
3.3. Brakovi

U stanovništvu starijem od 15 godina na Popisu 2011. prema bračnom stanju bilo je 34,0% neoženjenih (2001. 32,7%) i 21,1% neudanih (2001. 21,7%). Bračno stanje ukupnog stanovništva u dobi iznad 15 godina na popisu 2011. ne pokazuje veća odstupanja u odnosu na županijski prosjek (34,4% neoženjenih i 23,7% neudanih). U **dobi 15-19 godina udana je 1 djevojka** (0,5% djevojaka te dobi) odnosno oženjen nije niti jedan mladić. U **svim dobnim skupinama** veći je udio neoženjenih muškaraca od neudanih žena. Kod žena s dobi raste udio udovica, u dobi iznad 75 godina veći je udio **udovica (69,7%) od udanih žena (23,5%), dok je kod muškaraca obrnuto – 20,9% su udovci, a 73,6% oženjeni. Udio razvedenih muškaraca u stanovništvu iznad 15 godina je 3,8%, a žena 5,6%** (slika 12.i 13.).

Slika 12. Struktura bračnog stanja muškaraca u Labinu po dobi (Popis 2011. godine)

Izvor: prema podacima DZS-a

Slika 13. Struktura bračnog stanja žena u Labinu po dobi (Popis 2011. godine)

Izvor: prema podacima DZS-a

U odnosu na Popis 2001., 2011.godine je porastao udio neoženjenih muškaraca u dobi 25-54 godina i neudanih žena u dobi 20-44 godine što znači da sve manji udio osoba u fertilnoj dobi živi u braku odnosno kasnije stupaju u brak.

Tablica 11. Struktura bračnog stanja muškaraca u Labinu po dobi (Popis 2011. i 2001.godine)

	Popis 2011.				Popis 2001.			
	neoženjen	oženjen	udovac	razveden	neoženjen	oženjen	udovac	razveden
Ukupno	34,0	58,5	3,5	3,8	32,7	61,6	3,0	2,1
15-19	100,0	0,0	0,0	0,0	99,3	0,2	0,0	0,0
20-24	98,0	2,0	0,0	0,0	94,1	4,9	0,0	0,0
25-29	82,3	16,8	0,0	1,0	67,8	31,0	0,0	0,9
30-34	58,5	39,5	0,0	2,0	41,2	57,5	0,0	0,8
35-39	36,5	59,1	0,3	3,9	24,2	71,6	0,2	3,4
40-44	28,7	64,8	0,3	6,0	19,0	77,7	0,3	2,8
45-49	21,3	70,7	0,5	7,3	11,4	82,8	0,6	5,0
50-54	17,0	75,3	0,9	6,4	7,2	88,1	0,6	3,7
55-59	10,4	80,4	3,5	5,5	9,4	83,6	3,3	3,0
60-64	6,9	83,8	3,6	5,6	4,6	87,9	4,9	2,3
65-69	8,5	79,3	6,7	5,2	5,5	85,4	7,4	1,4
70-74	4,5	81,4	12,1	2,1	4,1	81,1	13,5	0,4
75-79	3,8	80,1	14,0	1,7	3,2	75,2	20,0	1,6
80-84	3,1	69,8	25,0	1,0	1,9	72,2	24,1	1,9
85 i više	3,9	51,0	45,1	0,0	0,0	38,9	61,1	0,0

Izvor: prema podacima DZS-a

Tablica 12. Struktura bračnog stanja žena u Labinu po dobi (Popis 2011. i 2001.godine)

	Popis 2011.				Popis 2001.			
	neudana	udana	udovica	razvedena	neudana	udana	udovica	razvedena
Ukupno	21,1	55,5	17,6	5,6	21,7	58,5	15,6	3,8
15-19	99,5	0,5	0,0	0,0	97,5	1,8	0,0	0,0
20-24	87,7	11,6	0,0	0,7	80,3	19,1	0,0	0,6
25-29	63,2	35,2	0,0	1,1	47,2	49,1	0,0	3,4
30-34	37,4	57,4	0,2	4,7	18,9	75,4	1,1	4,3
35-39	23,4	68,8	1,4	6,4	6,9	87,1	1,6	4,1
40-44	12,5	75,0	2,1	10,1	6,0	85,3	3,0	5,5
45-49	6,2	81,1	3,7	9,0	5,2	83,1	5,4	6,2
50-54	4,5	81,4	5,7	8,1	4,1	81,5	6,8	7,4
55-59	5,3	76,6	11,3	6,6	5,2	75,3	14,5	4,1
60-64	4,1	69,0	17,9	8,8	4,2	70,0	21,0	4,8
65-69	5,7	61,0	29,0	4,2	6,4	55,8	33,4	3,9
70-74	3,9	47,3	42,3	5,8	2,6	45,8	48,4	2,9
75-79	5,4	30,6	60,6	3,2	4,4	32,1	61,4	2,0
80-84	2,0	23,6	70,4	3,5	1,8	11,6	86,6	0,0
85 i više	1,5	6,7	90,3	1,5	2,9	4,8	91,4	0,0

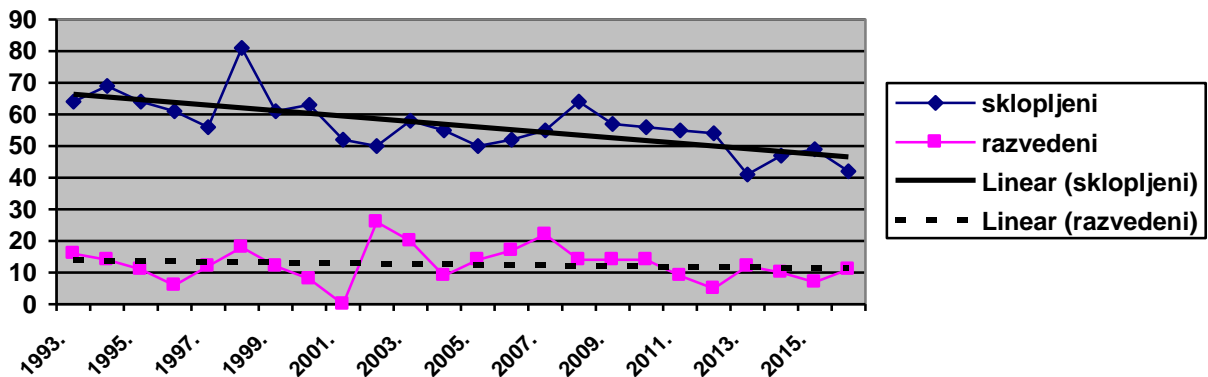
Izvor: prema podacima DZS-a

Broj sklopljenih brakova u Labinu je u padu već petnaestak godina (slika 14.) i prosječno se godišnje sklopi 46,6 brakova (2012.-2016.), odnosno prosječna stopa sklopljenih brakova iznosi 4,0/1.000 stanovnika (IŽ 4,1/1.000). U razdoblju 2002. -2006. u prosjeku sklapana su 53 braka godišnje, 2007.-2011. prosječno 57,4 brakova.

U razdoblju 2012.-2016. godini u Labinu sklopljeno je 233 brakova, većinom (152 ili 65,2%) građanski oblik sklapanja braka. Većina nevjesta (213 ili 91,4%) i ženika (215 ili 92,3%) je brak sklopilo po prvi put.

U 2012.-2016.g. u odnosu na 2007.-2011. godinu prilikom sklapanja braka ženici su starije dobi. Dvije trećine (66,5%) ženika je 2012.-2016.g. bilo u dobi iznad 30 godina, a u razdoblju 2007.-2011. 57,5%. U 2012.-2016.g. nevjesta iznad 30 godina bilo je 43,4%, a 2007.-2011.g. 40,5%.¹⁵

Broj razvedenih brakova u Labinu je u blagom padu (slika 14.), prosječno se godišnje razvede 9 brakova (2012.-2016.) odnosno prosječna stopa razvedenih brakova iznosi 0,8/1000 stanovnika i dvostruko je manja od županijskog prosjeka (IŽ 1,5/1.000). U razdoblju 2002. -2006. se u prosjeku razvodilo 17,2 brakova, 2007.-2011. prosječno 14,6 brakova.

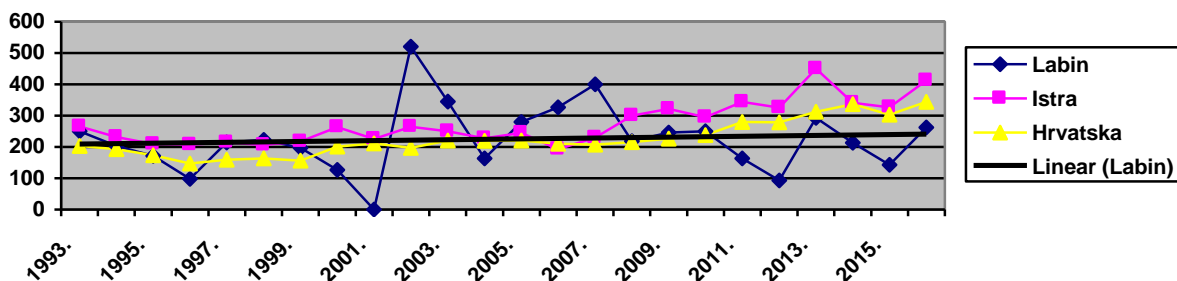

Slika 14. Broj sklopljenih i razvedenih brakova u Labinu od 1993.-2016. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

Labin ima stopu razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih manju od Istarske županije i Hrvatske. Velike oscilacije podataka za Labin koji se vide na slici 15. odraz su malog broja događaja. Prosječna **stopa razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih** iznosila je 193,1 (2012.-2016.g.) i gotovo je dvostruko manja od županijskog prosjeka za isto razdoblje (IŽ 369,5/1.000), a 2007.-2011. godine u prosjeku je iznosila je 254,4.

¹⁵ DZS. Prirodno kretanje stanovništva 2007.- 2016. (statističke informacije)

Slika 15. Razvedeni brakovi na 1000 sklopljenih u Labinu, Istarskoj županiji i Hrvatskoj od 1993.-2016. godine

Izvor: prema podacima DZS-a

U 118 **razvedenih brakova** 2007.-2016.g. u Labinu **muž i žena su najčešće u dobi od 30-39 godina** (39,8% muževa, 40,7% žena) **i 40-49 godina** (25,4% muževa, 22,9% žena) odnosno 50-59 godina kod muževa (17,8%), a kod žena 25-29 godina (12,7%) i 50-59 (11,0%). Najčešće se razvode **brakovi u trajanju od 5-9 godina** (23,7%), dužem od 20 godina (22,0%) te 1-4 godina (21,2%).

U **55,1% brakova (65)** koji su se razveli 2007.-2016. godine **bilo je uzdržavane djece. U razvedenim brakovima s uzdržavanom djecom najčešće je jedno uzdržavano dijete** (35 brakova), a slijedi dvoje djece (30 brakova). U većini razvedenih brakova s uzdržavanom djecom ona su **dodijeljena na čuvanje i odgoj ženi** (60 od 65 razvedena braka s uzdržavanom djecom).¹⁶

U razvedenim brakovima u razdoblju 2007.-2016.g. ukupno je bilo 95 uzdržavane djece (godišnje u prosjeku 10 djece).

3.4. Zaštita prava i dobrobiti djeteta

3.4.1 Podaci Centra za socijalnu skrb Labin

U sustavu socijalne skrbi provode se mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta temeljem Zakona o socijalnoj skrbi i Obiteljskog zakona. Većina mjera usmjerena je na pružanje stručne pomoći roditeljima u obiteljskom okruženju putem podrške i pomoći djeci i roditeljima čiji je razvoj ugrožen u obitelji koja su pod rizikom. Pravo je svakog djeteta da ono ili njegova obitelj dobiju pravodobnu stručnu uslugu kako ne bi došlo do izdvajanja djeteta iz obitelji. Izdvajanje je moguće jedino u slučaju kada je ugrožen djetetov život i zdravlje. Ukoliko je dijete bez roditeljske skrbi jedan od oblika zaštite je skrbništvo.

¹⁶ DZS. Prirodno kretanje stanovništva 2006.- 2015. (statističke informacije) i Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske 2016. (priopćenje)

Mjere i usluge pružaju se na osnovu provedene procjene ugroženosti razvojnog rizika djeteta i roditeljskih kapaciteta za promjenu. Razlozi za procjenu ugroženosti su zanemarivanje djetetovih tjelesnih, emocionalnih i obrazovnih potreba, nasilno ponašanje i nasilni odgojni postupci roditelja, izloženost sukobima među roditeljima (visoko konfliktan razvod i fizičko odvajanje roditelja).

Evidentiranih slučajeva povreda djetetovih prava u 2017.g. bilo je 20 od čega 6 kao tjelesno ili mentalno nasilje, 14 zanemarivanje ili nehajno postupanje, a nije bilo spolne zlouporabe.

Ukupan broj evidentiranih događaja nasilja u obitelji za 2017. godinu bilo je 47 od čega 34 prema odraslima, 6 prema djeci i 7 u prisutnosti djece.

Mjere koje su temeljem Obiteljskog zakona u 2017.g. izrečene roditeljima su:

- Upozorenje na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu 7
- Stručna pomoć i potpora u ostvarivanju skrbi o djetetu 3
- Intenzivna stručna pomoć i nadzor nad ostvarivanjem skrbi o djetetu 2

Jedna od usluga koja se od ove godine počela primjenjivati (do tada nije bilo pružatelja usluga), a temelji se na Zakonu o socijalnoj skrbi, je pomaganje i savjetovanje koju provode vanjski stručni suradnici. Ovaj način pomoći pruža se roditeljima i djeci i trenutno su uključene 3 obitelji s maloljetnom djecom.

Tijekom 2017.g. Centar je zbrinuo dvoje djece u srodničku udomiteljsku obitelj, a od ranije na taj način zbrinuto je još dvoje djece. U ustanovama socijalne skrbi smješteno je troje djece zbog neadekvatne roditeljske skrbi od kojih jedno po sudskom rješenju radi poremećaja u ponašanju. Pored navedenog u svakodnevnom radu obiteljima pružaju se usluge informiranja i savjetovanja.

3.4.2 Podaci Policijske postaje Labin

Prema podacima Policijske postaje Labin u od 2012. do 2016. godine bilo je 361 intervencija policije vezano za nasilje u obitelji (u prosjeku 72 godišnje). S obzirom na odnos počinitelja sa žrtvom u partnerskim odnosima prijavljeno je najviše muževa, izvanbračnih muževa, bivših supruga te manji broj žena. U roditeljskim odnosima prijavljeno je najviše očeva, slijede sinovi, a manji dio počinitelja spadaju u kategoriju ostalih članova obitelji odnosno brat, sestra i dr.

Tablica 13. Podaci i intervencije vezano za nasilje u obitelji

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Godišnji prosjek
Broj pruženih intervencija	92	76	84	72	37	72,2
Broj prekršaja iz čl. 4 ZZNO	52	40	42	50	28	42,4
Broj prijavljenih osoba iz čl. 4 ZZNO	66	51	54	68	41	56,0

U tablici 14. prikazana su kaznena djela na štetu maloljetnika i djece u razdoblju 2012. do 2016.godine, kojih je ukupno bilo 88. Najčešća kaznena djela su povreda djetetovih prava (39) i povreda dužnosti uzdržavanja (23).

Tablica 14. Kaznena djela na štetu maloljetnika i djece

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	UKUPNO
Povreda privatnosti djeteta čl.178.	-	-	-	2	-	2
Povreda dužnosti uzdržavanja čl.209	4	-	12	5	2	23
Povreda djetetovih prava čl.213.	7	4	17	8	3	39
Nasilničko ponašanje u obitelji čl. 215.A	2	-	-	-	7	9
Tjelesna ozljeda čl.117.	-	-	-	5	1	6
Teška tjelesna ozljeda čl.118.st.2.	-	-	-	-	1	1
Prijetnja čl.139.	-	-	-	3	3	6
Bludne radnje čl.193	1	-	-	-	-	1
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom čl.189	1	-	-	-	-	1
UKUPNO	15	4	29	23	17	88

U razdoblju 2012. do 2016.godine ukupno je zatečeno 46 djece nakon 23,00 sata izvan nadzora roditelja.

Tablica 15. Izbivanje djece nakon 23,00 sata

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Broj zatečenih osoba u svezi s člankom 93. Obiteljskog zakona	9	19	6	8	4

3.5.Djeca i mladež s poremećajima u ponašanju

3.5.1. Podaci Centra za socijalnu skrb

Tijekom 2017.godine u Centru za socijalnu skrb Labin evidentirano je ukupno 8 djece s problemima u ponašanju, od čega je bilo 3 kazneno neodgovorne djece (počinitelja kaznenih ili prekršajnih djela). Evidentirano je i 27 maloljetnika s problemima u ponašanju, od toga 17 muškog spola. Među maloljetnicima 15 ima poteškoće u odrastanju, 10 je evidentirano kao počinitelji kaznenih djela, dok je najmanje počinitelja prekršaja (2). Mlađih punoljetnika s problemima u ponašanju bilo je 6 (svi muškog spola), a njih 5 su evidentirani kao počinitelji kaznenih djela. U 2017.godini nisu evidentirana djeca i mladež u skitnji hrvatski državljanima. U odnosu na 2006.g. jako je smanjen ukupan broj maloljetnika (105), posebno maloljetnika s poteškoćama u odrastanju (44), ali i počinitelja kaznenih djela (25) i prekršaja (36).

Tablica 16. Zaštita djece, maloljetnika i mladih punoljetnika s problemima u ponašanju

	2015.	2016.	2017.
Djeca s problemima u ponašanju	20	12	8
kazneno neodgovorna djeca (počinitelji kaznenih/ prekršajnih djela)	3	5	3
Maloljetnici (14-18 g.)	24	20	27
-od toga muški	14	13	17
-poteškoće u odrastanju	9	8	15
-počinitelji kaznenih djela	13	10	10
-počinitelji prekršaja	2	2	2
Mlađi punoljetnici (18-23 g.)	17	10	6
-od toga muški	15	10	6
-počinitelji kaznenih djela	15	9	5
-počinitelji prekršaja	-	-	-
Djeca i mladež u skitnji (hrvatski državljani)	-	2	-

U 2017.godini evidentirane su 3 osobe s problemima ovisnosti, od toga 1 dijete i 2 mlađa punoljetnika. Od 3 osobe, 2 su počinitelji kaznenih djela i to mlađi punoljetnici. Broj osoba s problemima ovisnosti je smanjen u odnosu na 2006.godinu (11).

Tablica 17. Djeca, maloljetnici i mlađi punoljetnici s problemima ovisnosti

	2015.	2016.	2017.
Djeca, maloljetnici i mlađi punoljetnici s problemima ovisnosti	4	5	3
Djeca s problemima ovisnosti	1	2	1
-od toga muški	1	1	1
Maloljetnici i mlađi punoljetnici s problemima ovisnosti	3	3	2
-od toga maloljetnih osoba (14-18 g.)	1	2	-
-od toga mlađih punoljetnih osoba (18-23 g.)	2	1	2
Od toga počinitelji kaznenih djela	4	3	2
-od toga djece (do 14.g.)	1	1	-
-od toga maloljetnih osoba(14-18 g.)	1	1	-
-od toga mlađih punoljetnih osoba (18-23 g.)	2	1	2

3.5.2. Podaci MUP-a

Policijska postaja Labin je u 2016.godini zabilježila trend smanjenja ukupnog broja kaznenih djela kao i smanjenje broja kaznenih djela koja su počinila djeca, maloljetnici i mlađi punoljetnici. Od ukupno 160 kaznenih djela kod 5 (3,1%) počinitelji su bili maloljetne osobe i mlađi punoljetnici (2006.godine 19,0%) dok počinitelji u kategoriji djece nisu evidentirani.

Tablica 18. Kaznena djela počinjena od strane djece i maloljetnika

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	UKUPNO
Broj djece (do 14.g.)	-	2	2	2	-	6
- Broj kaznenih djela	-	4	2	2	-	8
Broj maloljetnih osoba (od 14-18 god)	1	7	11	9	3	31
-Broj kaznenih djela	1	7	10	16	3	37

U strukturi kaznenih djela evidentirana su kaznena djela imovinskog kriminaliteta, teške krađe, krađe, oštećenja tuđe stvari, tjelesne ozljede i iz zlouporabe opojnih droga (marihuana). Prema teritorijalnoj distribuciji većina kaznenih djela počinjena je na području grada Labina te prijavljena djeca i maloljetnici čine kaznena djela najčešće na području općine prebivališta. U promatranom vremenskom razdoblju nisu zabilježeni novi pojavni oblici vršenja kaznenih djela, a niti se došlo do bilo kakvih saznanja o organiziranosti počinitelja kaznenih djela.

3.5.3. Maloljetničke trudnoće

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku **od 2007.- 2016.g. niti jedna djevojčica u dobi mlađoj od 15 godina nije rodila** (zadnja dijete- majka bila je u Labinu 1996.g.). Majke u dobi 15-19 godina rodile su 2007.-2016.g. 17 živorođene djece ili 2,1% ukupno živorođene djece što ukazuje na pad u odnosu na 1997-2006. kada su rodile 48 ili 5,3% ukupno rođene djece.¹⁷

3.5.4. Rizična ponašanja srednjoškolaca - istraživanje

U 2003. i 2012. godini u suradnji Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije i Instituta za društvena istraživanja iz Zagreba provedeno je istraživanje pod nazivom “Korištenje sredstava ovisnosti kod srednjoškolaca u Istarskoj županiji”. Korišten je proporcionalni stratificirani uzorak (20% učenika iz svakog razreda i iz svake škole). U istraživanjima je sudjelovala i Srednja škola Mate Blažine Labin, u 2012.g. sa 100 ispitanika (od 1.535 ispitanika ukupno u IŽ). Istraživanje je ograničeno samo na populaciju učenika koji redovito pohađaju srednje škole, te se rezultati ne mogu generalizirati na sve mlade, jer se ne odnose na one koji ne pohađaju srednje škole.

Ispitana je učestalost korištenja cigareta, alkohola, sedativa, inhalanata, marihuane, amfetamina, halucinogena, kokaina i opijata. U ispitivanju su korištene *četiri kategorije učestalosti*: 1) nikad ne koristi; 2) eksperimentirao (jednom, par puta godišnje); 3) povremeno koristi (nekoliko puta mjesečno); 4) redovito koristi (nekoliko puta tjedno ili svakodnevno).

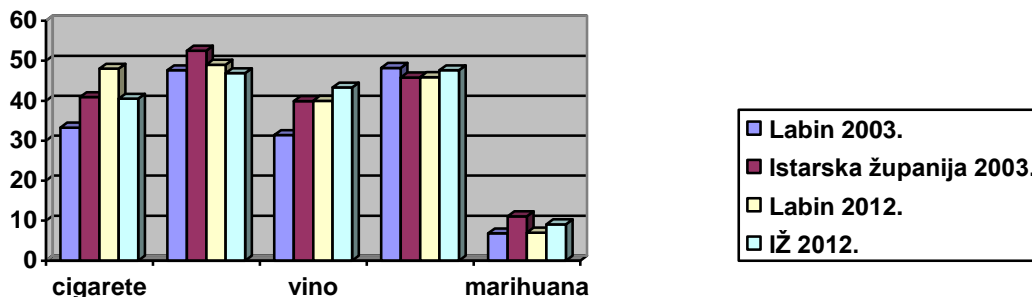
Broj pušača (povremenih i redovitih) u srednjoškolskoj populaciji Labina je **48,0%** što je **više od županijskog prosjeka** (IŽ 40,5%, a 2003. 40,9%) i **više od rezultata istog istraživanja u Labinu 2003.** (2003. **33,3%**). **Gotovo polovina mladih** kontinuirano se truje *legalnim i lako dostupnim* duhanskim proizvodima.

¹⁷ DZS. Prirodno kretanje stanovništva 1996.- 2016. (statističke informacije)

Alarmantan je i broj povremenih i redovitih korisnika legalnih i lako dostupnih alkoholnih pića:

- **pivo** - Labin **49,0%** (2003. 47,6%), 25,0% djevojaka i 71,2% mladića; nešto **više od prosjeka Istarske županije** 46,9% (2003. 52,5%);
- **vino** - Labin **40,0%** - više od rezultata istraživanja 2003. (31,4%), 29,2% djevojaka i 50,0% mladića; manje od prosjeka Istarske županije 43,3% (2003. 40,0%);
- **žestoka alkoholna pića** - Labin **45,9%** (2003. 48,2%), 34,7% djevojaka i 55,8% mladića; manje od prosjeka Istarske županije 47,6% (2003. 45,7%).

Marihuana i hašiš su najrasprostranjenije ilegalne droge. S **marihuanom** kao ilegalnom lakom drogom **došlo je u doticaj 30,0%** (2003. 25,3%) srednjoškolske populacije Labina (**nešto iznad županijskog prosjeka 26,9%**, a 2003. 29,2%) i to: 23,0% su eksperimentirali (jednom ili par puta godišnje) (2003. 18,5%), 16,7% djevojaka i 28,8% mladića, dok je 7,0% (2003. 6,8%) redovitih i povremenih korisnika marihuane ili hašiša (niti jedna djevojka, 13,5% mladića) što je manje od županijskog prosjeka (IŽ 9,1%). *“Teške” droge* rijetke su u populaciji mladih koji redovito pohađaju školu jer su ovisnici «ispali» iz sustava školovanja (slika 16.).

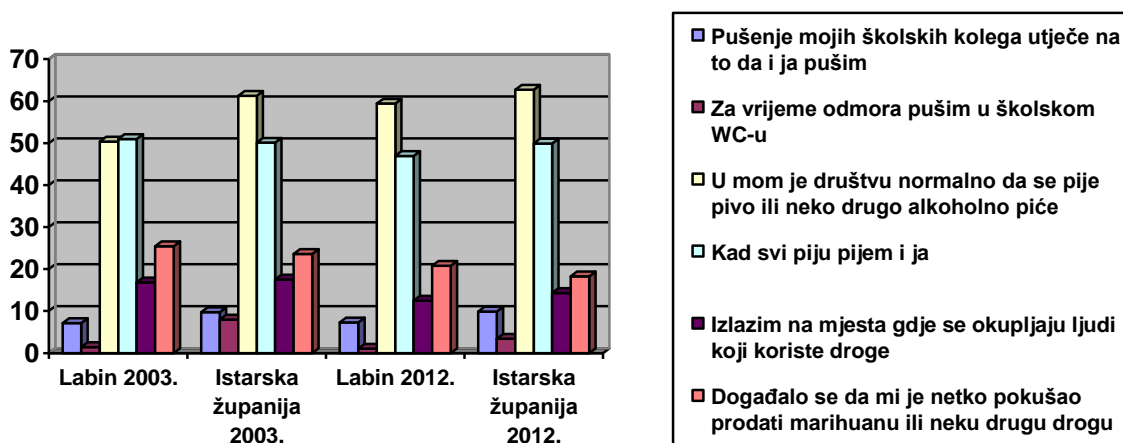

Slika 16. Korištenje sredstava ovisnosti (% odgovora redovito i povremeno) kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

Manji postotak mladih u Labinu u kontaktu je s kokainom (4,0% eksperimentiralo) i opijatima (1,0% eksperimentiralo) dok s LSD-om nisu bili u doticaju. **Najviše su bili u doticaju sa sedativima 13,1%** (IŽ 11,9%), 10,5% djevojaka i 15,8% mladića i to 9,1% je eksperimentiralo (IŽ 8,9%), a povremeno i redovito ih koristi 4,0% (IŽ 3,0%). S **inhalantima (snifanje ljepila, lakova)** bilo je u doticaju **10,0%** srednjoškolaca (IŽ 8,0%) i to 8,0% je eksperimentiralo (IŽ 6,8%), a 2,0% povremeno i redovito koristi (IŽ 1,2%). S **amfetaminima (speed, ecstasy) bilo je u doticaju 7,0%** srednjoškolaca (13,5% mladića) u smislu eksperimentiranja (IŽ 4,0%, a 3,5% eksperiment).

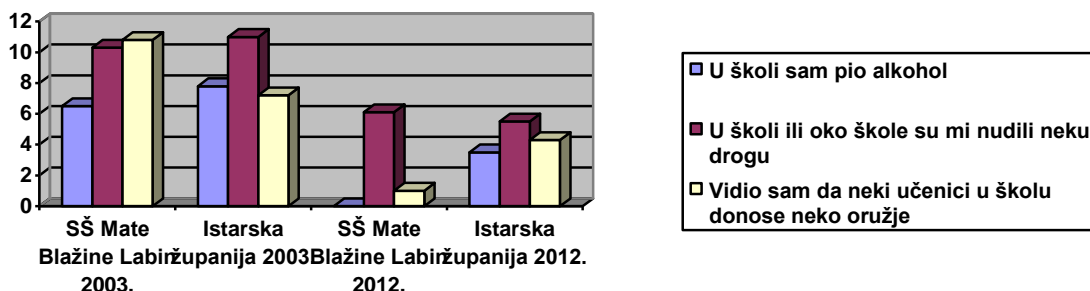
Konformizam (prihvatanje ponašanja vršnjaka iz interesa) temeljni su psihološki čimbenici koji se nalaze u osnovi rizičnih ponašanja mladih. U Labinu je navedeno osobito istaknuto kod korištenja alkoholnih pića. „**Pijem jer piju svi oko mene**“ navodi 16,3% labinskih srednjoškolaca (IŽ 18,4%). „**Kad svi piju pijem i ja**“ – slaže se **46,9%** (2003. 51,0%) **mladih** u Labinu (IŽ 49,9%, 2003. 50,1%). Zabrinjava činjenica da **sve veći udio mladih Labina navodi kako je u njihovom društvu normalno piti alkohol - 59,4%** (2003. 50,4%) (IŽ 62,7%, 2003.

61,3%). Također je **20,8% mladih izjavilo da im se događalo da im netko pokušava prodati marihuanu ili neku drugu drogu**, što je ipak manje u odnosu na 25,4% 2003.godine (IŽ 18,3%, 2003. 23,6%). Na mjesta gdje se okupljaju ljudi koji koriste droge izlazi 12,5% (2003. 16,8%) srednjoškolaca (IŽ 14,3%, 2003. 17,5%). Navedeno ukazuje na **nešto manju dostupnost droge u odnosu na ranije** istraživanje. Za vrijeme odmora u školskom WC-u puši samo 1,0% (2003. 1,4%) ispitanika što je **manje od županijskog prosjeka** (3,4%, 2003. 8,0%) (slika 17.).

Slika 17. Rizična ponašanja u društvu vršnjaka (%) kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012. godina)

Izloženost nekim rizičnim ponašanjima u Srednjoj školi Mate Blažine Labin je manja od županijskog prosjeka za ponašanja: nitko nije pio alkohol u školi (2003. 6,5%) (IŽ 3,5%, 2003. 7,8%), 1,0% (2003.10,8%) srednjoškolaca u Labinu navodi da su vidjeli donošenje nekog oružja u školu (pištolj, nož i sl.). (IŽ 4,3% (2003.7,2%). Međutim, 6,1% srednjoškolaca (2003. 10,3%) izjavilo je da im je ponuđena droga u školi ili oko škole (IŽ 5,5% 2003. 11,0%) (slika 18.).

Slika 18. Izloženost rizičnim ponašanjima (% odgovora) u Srednjoj školi Mate Blažine Labin i u Istarskoj županiji (2003. i 2012. godina)

Radi zabave pije 56,6% srednjoškolaca (IŽ 56,7%), odnosno jer mi se alkohol sviđa – ukusan je 43,4% (IŽ 37,4%) i žele isprobati nova iskustva 25,5% (IŽ 28,5%). Piju jer im alkohol daje hrabrost i samopouzdanje 16,2% (IŽ 18,1%), odnosno da ne misle na probleme 11,1% (IŽ 14,7%). Također 44,9% srednjoškolaca tvrdi da mogu puno popiti, a da se ne napiju (IŽ 38,3%), 21,2% vozilo se s nekim tko je bio pod utjecajem alkohola (IŽ 17,4%), 12,2% je izjavilo da im se

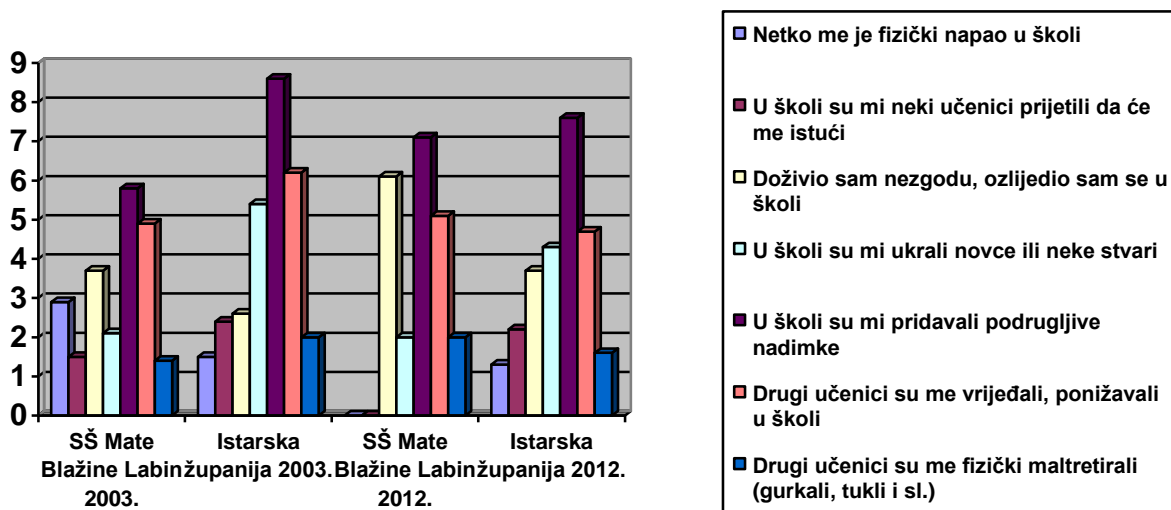
dešavalo da zaborave što su napravili kad su bili pijani (IŽ 19,3%), 10,2% (IŽ 15,9%) zamolilo je stariju osobu da im kupi alkohol.

Nekoliko puta mjesečno i češće **napije se 25,2% srednjoškolaca (IŽ 24,8%)**, 14,6% djevojaka i 35,3% mladića. U 2003. godini taj je udio za Labin bio 19,9%, a za IŽ 23,9%.

Najveći udio mladih se napije nekoliko puta godišnje 32,3% (2003. 25,6%) (IŽ 35,0%, 2003. 27,9%).

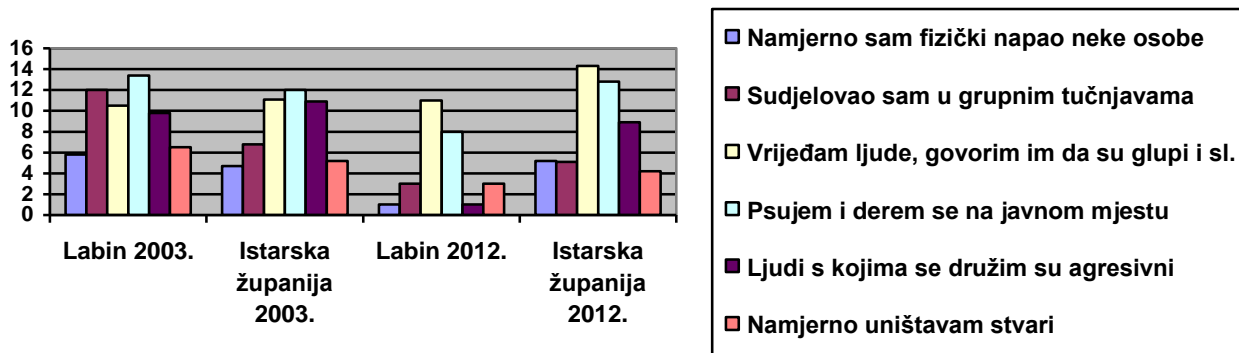
Ispitivana su i ostala rizična ponašanja (zlostavljanje i agresivnost, izbjegavanje školskih obveza, tjeskoba i depresivnost).

Zlostavljanje i "bullying" u Srednjoj školi Mate Blažina Labin u cjelini gledano **manje je izraženo od županijskog prosjeka**. Ipak nešto iznad županijskog prosjeka srednjoškolci navode da su doživjeli nezgodu/ozljedu u školi (6,1%, IŽ 3,7%). Iako manje izraženo od županijskog prosjeka, egzistira i najčešći oblik zlostavljanja – „bullying“ (ogovaranje 15,5%, pridavanja podrugljivih nadimaka 7,1%, vrijeđanja i ponižavanja 5,1%, ruganje 4,0% i isključivanje iz nekih zajedničkih aktivnosti 3,0%). U Labinu je također manje krađa u školi (2,0%, IŽ 4,3%) (slika 19.).

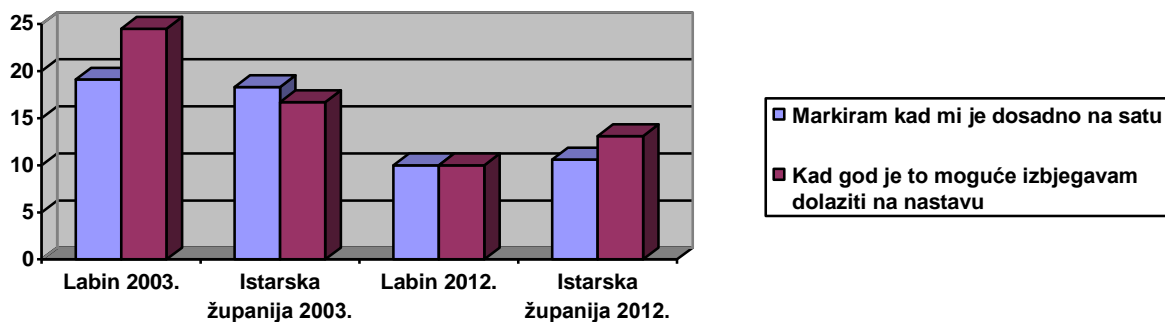
Slika 19. Zlostavljanje i "bullying" u Srednjoj školi Mate Blažine Labin i u Istarskoj županiji (2003. i 2012. godina)

Agresivnost i delikvantna ponašanja kod srednjoškolaca u Labinu **nešto su slabije izražena** od županijskog prosjeka. Uglavnom se odnosi na vrijeđanje drugih ljudi, psovanje i deranje na javnom mjestu. (slika 20.).

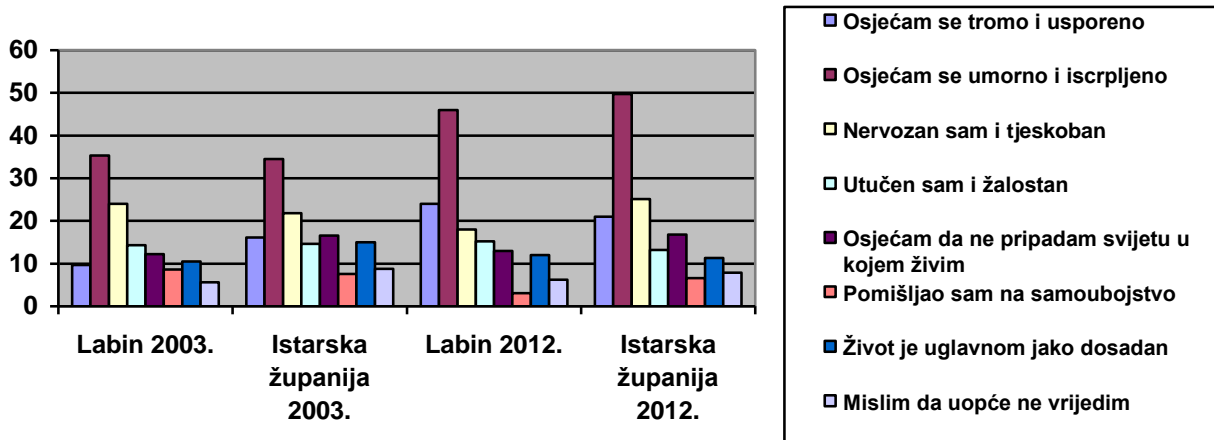
Slika 20. Agresivnost i delinkventno ponašanje kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

Izbjegavanje škole je u Labinu manje je od županijskog prosjeka (slika 21).

Slika 21. Izbjegavanje škole kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godine)

Depresivnost, osamljenost i egzistencijalna kriza izražena je kod srednjoškolaca Labina, ali i Istarske županije. Depresivnost se manifestira u **osjećaju umora i iscrpljenosti 46,0%** (IŽ 49,7%), **tromosti i usporenosti 24,0%** (IŽ 21,0%), **nervozu i tjeskobu 18,0%** (IŽ 25,1%) te utučenosti i žalosti 15,2% (IŽ 13,2%). Osamljenost je izražena kroz **osjećaj da ne pripadaju svijetu u kojem žive 13,0%** (IŽ 16,8%), da ih **nitko ne razumije 12,0%** (IŽ 15,9%) odnosno da je **život uglavnom jako dosadan 12,0%** (IŽ 11,3%). Napuštenima se osjeća 8,1% srednjoškolaca (IŽ 9,4%), 6,2% misle da ništa ne vrijede (IŽ 7,9%), 5,0% nema nikoga kome bi se mogli obratiti (IŽ 6,8%), a 3,1% ima suicidalne misli (IŽ 6,6%) (slika 22.).

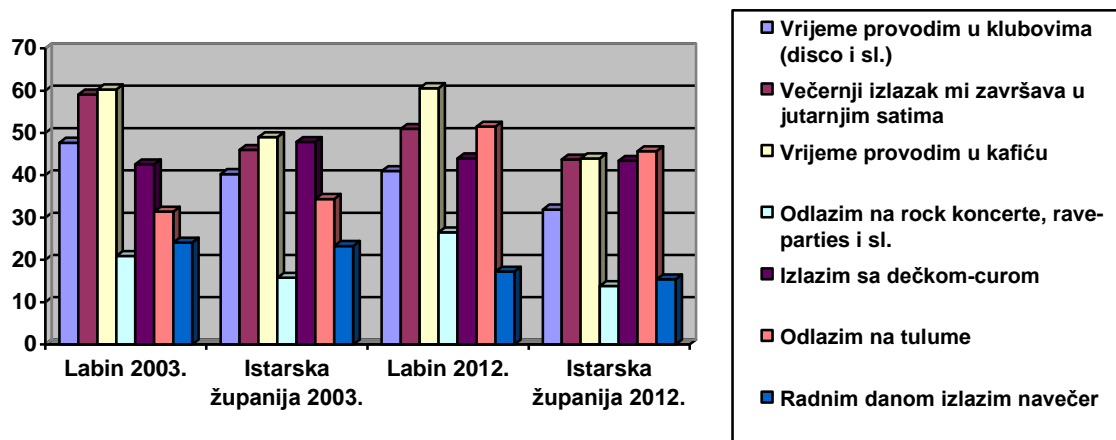
Slika 22. Depresivnost, osamljenost i egzistencijalna kriza kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

3.6. Provođenje slobodnog vremena srednjoškolaca

Ranije navedeno istraživanje među srednjoškolcima obuhvatilo je i provođenje slobodnog vremena u smislu rizičnih i nerizičnih načina provođenja slobodnog vremena.

3.6.1. Rizični načini provođenja slobodnog vremena

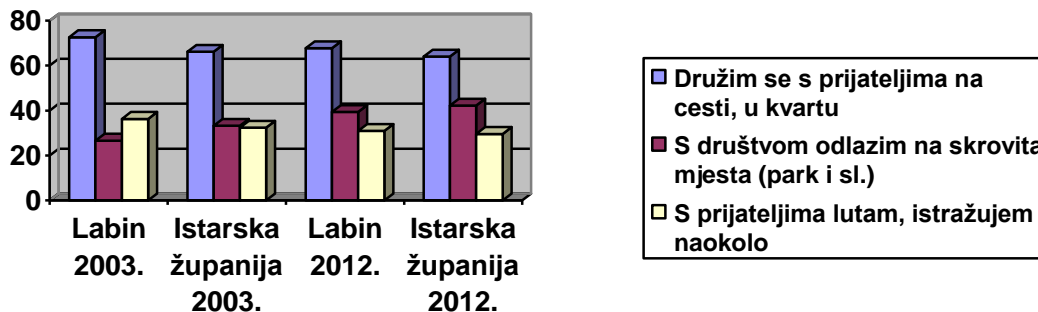
Od izlazaka i noćnog života mladih u Labinu su **iznad županijskog prosjeka** zastupljeni **provođenje vremena u klubovima** (41,0%, IŽ 31,9%) i **kafićima** (60,6%, IŽ 44,0%), **večernji izlasci koji završavaju u jutarnjim satima** (51,0%, IŽ 43,7%) te **odlasci na tulume** 51,5% (IŽ 45,7%), **koncerte i partije** 26,5% (IŽ 13,8%) (slika 23.).

Slika 23. Izlasci i noćni život kao oblici rizičnog načina provođenja slobodnog vremena kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012. godina)

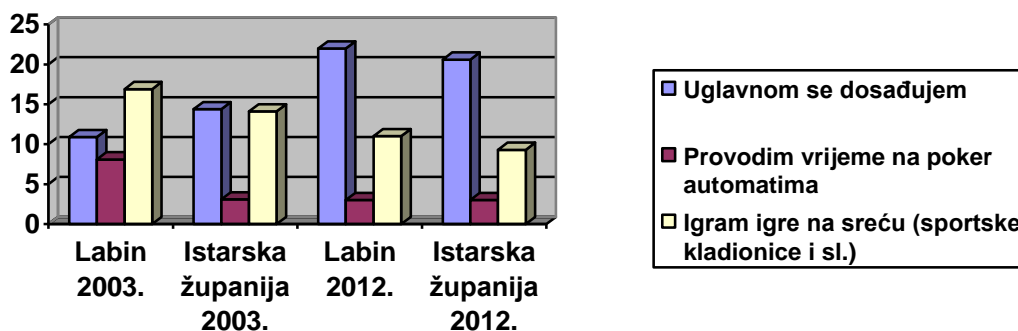
Nestrukturirano druženje i život na ulici među labinskim srednjoškolcima nešto je izraženije je od županijskog prosjeka u smislu druženja na cesti i kvartu (67,7, IŽ 63,0%), dok su odlasci na

skrovita mjesta i lutanje unutar županijskog prosjeka, ali su češći oblik ponašanja mladih općenito nego prije 10 godina (slika 24.).

Slika 24. Nestrukturirano druženje i život na ulici kao oblici rizičnog načina provođenja slobodnog vremena kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012. godina)

Kockanje odnosno igranje igara na sreću zastupljeno je kod 11,0% srednjoškolaca (IŽ 9,3%), ali je manje nego u prethodnom istraživanju. Međutim u odnosu na prethodno istraživanje veći je udio srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji koji se uglavnom dosađuje – u Labinu 2013. 22,0%, a 2003. 14,4% (slika 25.).

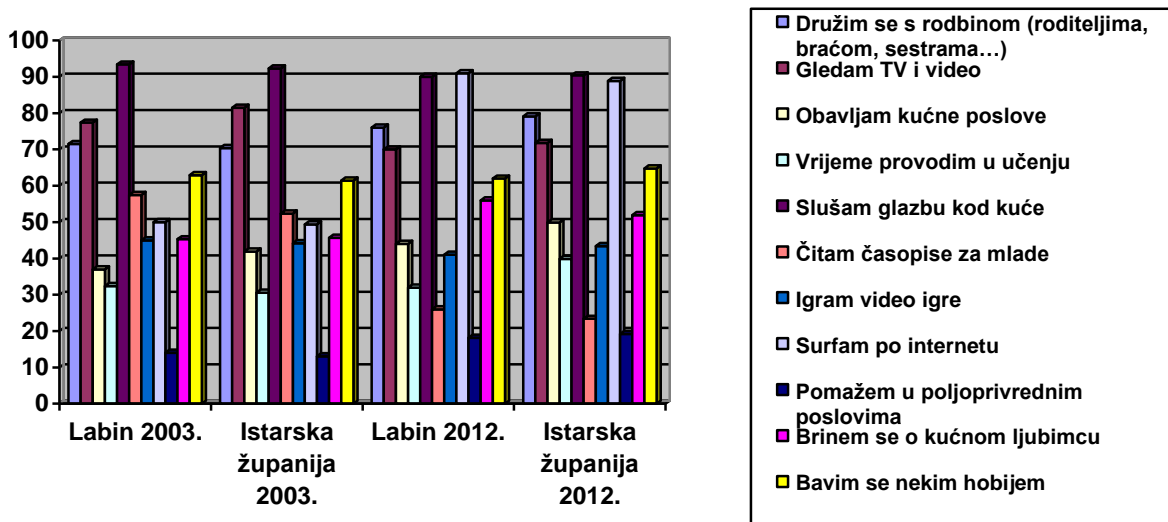

Slika 25. Dosađa i kockanje kao oblici rizičnog načina provođenja slobodnog vremena kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

3.6.2. Nerizični načini provođenja slobodnog vremena

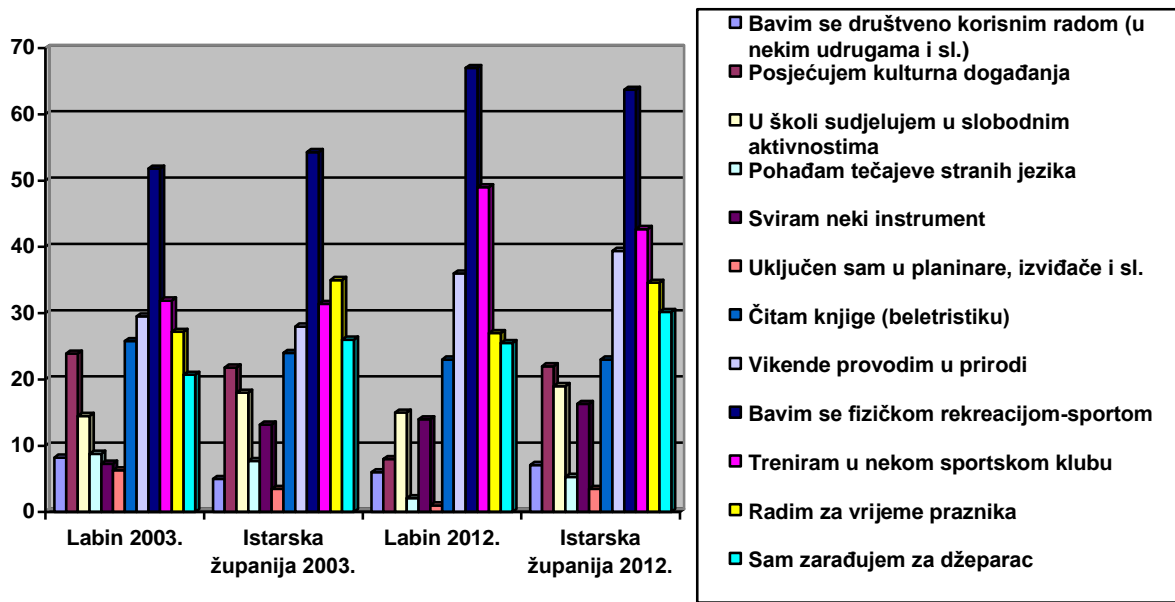
Mladi najčešće provode slobodno vrijeme kod kuće i s obitelji. Najčešće surfaju po internetu 91,0% (2003. 50,0%), slušaju glazbu kod kuće 90,0% (2003. 93,4%), druže se s rodbinom (roditeljima, braćom, sestrama...) 76,0% (2003. 71,5%), gledaju TV i video 70,0% (2003. 77,4%), bave se nekim hobijem 62,0% (2003. 62,9%), brinu o kućnom ljubimcu 56,0% (2003. 45,3%). Također obavljaju kućne poslove (44,0%), igraju video igre (41,0%), vrijeme provode u učenju (32,0%), čitaju časopise za mlade (26,0%, 2003. 57,5%), odnosno pomažu u poljoprivrednim poslovima (18,2%). U odnosu na županijski prosjek rjeđe obavljaju kućanske poslove i vrijeme provode u učenju (slika 26.).

Slika 26. Vrijeme kod kuće i s obitelji kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

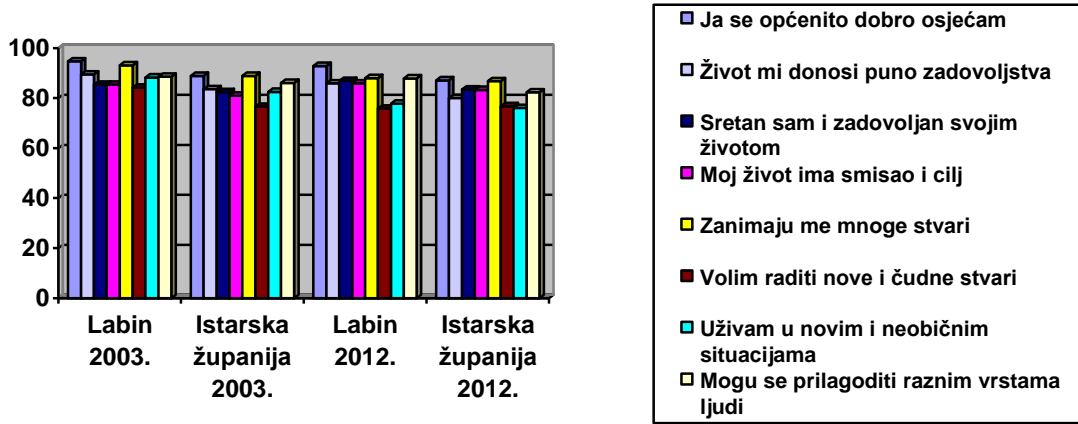
Aktivno i strukturirano provođenje slobodnog vremena mladih u Labinu je najčešće u obliku bavljenja fizičkom rekreacijom-sportom 67,0% (2003. 51,8%) i treniranja u sportskom klubu 49,0% (2003. 31,9%), što ukazuje da je bavljenje sportom i rekreacijom u porastu kod srednjoškolaca. Također 36,0% (2003. 29,5%) vikende provode u prirodi, 23,0% (2003. 25,8%) čita knjige (beletristiku), 15,0% (2003. 14,5%) sudjeluju u školi u slobodnim aktivnostima, 14,0% (2003. 7,3%) svira neki instrument što također ukazuje na porast udjela mladih koji se bave glazbom, 8,0% posjećuje kulturna događanja – manje nego ranije (2003. 23,9%), 6,0% (2003. 8,2%) bavi se društveno korisnim radom, 2,1% (2003. 8,8%) pohađa tečajeva stranih jezika, 1,0% (2003. 6,3%) uključeno je u planinare, izviđače i sl. Tijekom praznika 27,0% (2003. 27,2%) srednjoškolaca radi, a 25,5% samo zarađuje džeparac – više nego ranije (2003. 20,7%). U odnosu na županijski prosjek nešto češće treniraju u sportskom klubu i bave se fizičkom rekreacijom-sportom (veliki porast u Labinu i u Istarskoj županiji u odnosu na prethodno istraživanje), a rjeđe posjećuju kulturna događanja (veliki pad udjela mladih Labina u odnosu na prethodno istraživanje), u školi sudjeluju u slobodnim aktivnostima, pohađaju tečajeve starnih jezika (pad u odnosu na prethodno istraživanje) i vikende provode u prirodi. Također rjeđe od prosječnih istarskih srednjoškolaca rade za vrijeme praznika i rjeđe sami zarađuju za džeparac (slika 27.).

Slika 27. Aktivno i strukturirano provođenje slobodnog vremena kod srednjoškolaca u Labinu i u Istarskoj županiji (2003. i 2012.godina)

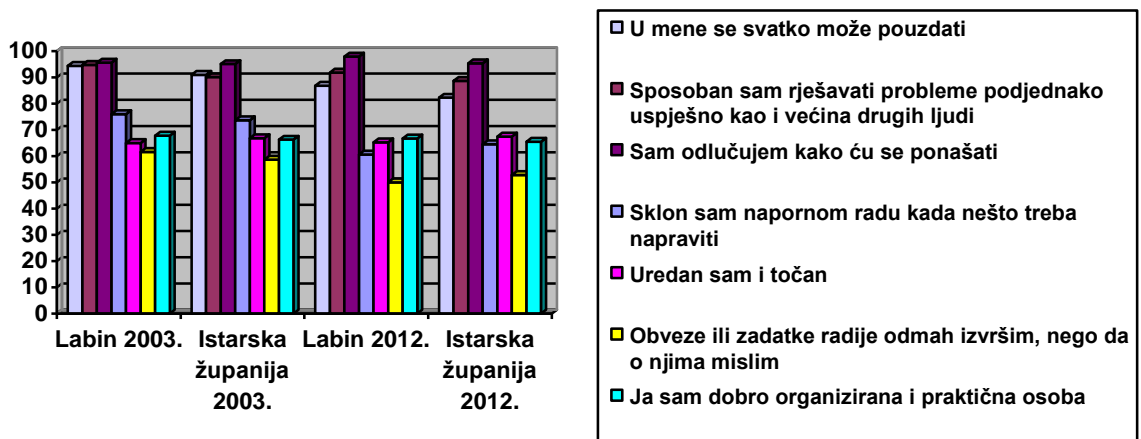
3.7. Samopoimanje mladih

Prema ranije navedenom istraživanju mladi Labina, u odnosu na istarske vršnjake, zadovoljniji su životom (općenito se dobro osjećaju, sretni su i zadovoljni životom, život im donosi puno zadovoljstva) i mogu se bolje prilagoditi raznim vrstama ljudi. Podjednako kao vršnjaci vide smisao i cilj vlastitog života, zanimaju ih mnoge stvari, vole raditi nove i čudne stvari te uživaju u novim i neobičnim situacijama. U odnosu na prethodno istraživanje manje ih zanimaju mnoge stvari, manje vole raditi nove i čudne stvari odnosno manje uživaju u novim i neobičnim situacijama (slika 28).

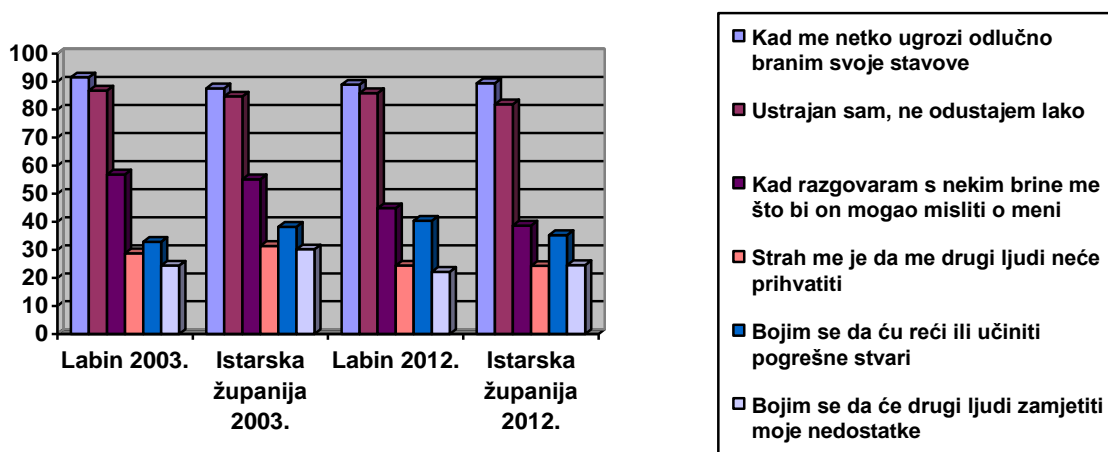
Slika 28. Zadovoljstvo životom, radoznalost i prilagodljivost srednjoškolaca (2003. i 2012.godina)

Mladi Labina u odnosu na prethodno istraživanje imaju manje samopouzdanja i određenih elemenata odgovornosti – manje njih misle da se u njih može svatko pouzdati 86,7% (2003. 94,4%), manje procjenjuju sebe kao sklone napornom radu kada nešto trebaju napraviti 60,6% (2003.76,0%), manje izjavljuju da obveze i zadatke radije odmah izvršavaju nego da o njima misle 50,0% (2003. 61,6%) (slika 29.).

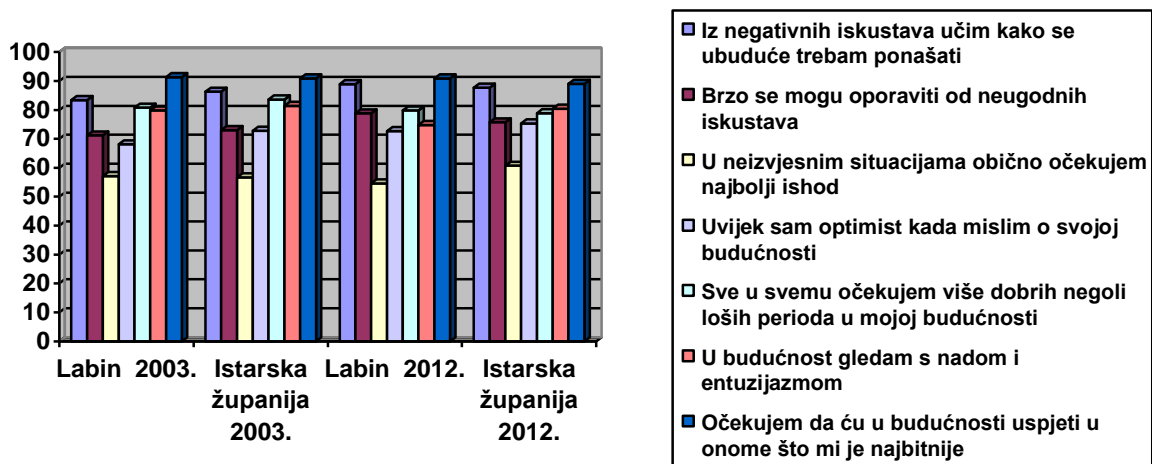
Slika 29. Samopouzdanje i odgovornost srednjoškolaca (2003. i 2012.godina)

U odnosu na prosječnog istarskog vršnjaka, mladi Labina su nesigurniji u ophođenju s drugim ljudima (više se boje da će reći ili učiniti pogrešne stvari odnosno više brinu što će druge osobe s kojima razgovaraju misliti o njima). U odnosu na prethodno istraživanje manje je izražena briga što će druge osobe s kojima razgovaraju misliti o njima - 44,9% mladih (2003.56,9%) i nešto ih je manje strah da ih drugi neće prihvatiti 24,2% (2003. 28,8%), ali se zato više boje da će reći ili učiniti pogrešne stvari 40,4% (2003.32,9%) (slika 30.).

Slika 30. Odlučnost i nesigurnost srednjoškolaca (2003. i 2012.godina)

Brže se oporavljaju od neugodnih iskustava u odnosu na vršnjake. Rijede očekuju najbolji ishod neizvjesnih situacija, manje su od vršnjaka "optimisti kada misle o svojoj budućnosti" te manje gledaju na budućnost s nadom i entuzijazmom. U odnosu na prethodno istraživanje češće uče iz neugodnih iskustava kako se ubuduće ponašati, brže se oporavljaju od neugodnih iskustava, optimističniji su kada misle o svojoj budućnosti, ali rjeđe gledaju u budućnost s nadom i optimizmom (slika 31.).

Slika 31. Suočavanje s neugodnim iskustvima i pogled na budućnost srednjoškolaca (2003. i 2012.godina)

3.8. Prometne nezgode, kriminalitet i stanje sigurnosti u zajednici

Policajska postaja Labin stanje sigurnosti u segmentu kriminaliteta ocjenjuje sve povoljnijim. Tijekom 2016.godine u odnosu na 2015. zabilježen je pad kaznenih djela za 20%, a na nivou grada Labina za 19,4%. Tako je u 2016.godini na području Policijske postaje Labin ukupno evidentirano 160 kaznenih djela od čega je na području grada Labina 104 kaznenih djela. U odnosu na 2006.godinu evidentirano je za 29,8% manje kaznenih djela, s tim da opći kriminalitet stagnira dok su ostali u padu, posebno u svezi droga (sa 72 u 2006.godini na 14 u 2016.)

Nisu evidentirani teži oblici kaznenih djela protiv života i tijela.

Tablica 19. Struktura evidentiranih kaznenih djela

Vrsta	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Opći	152	115	97	116	101
Maloljetnički	13	5	39	23	18
Gospodarski	10	3	16	13	23
Organizirani	2	-	1	2	1
Neovlaštena proizvodnja i promet drogama	25	7	12	41	14
Promet	5	9	4	4	3
Ukupno	207	139	169	200	160

Policijska postaja Labin evidentirala je u 2016. godini 151 prometnu nesreću ili 60,9% manje u odnosu na 2006. godinu (386 prometne nesreće). U 2016. godini 2 osobe su poginule u 2 prometne nesreće, a 5 osoba su teško i 66 lakše ozlijeđene u 52 prometne nesreće.

Tablica 20. Prometne nesreće

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
UKUPNO	187	151	154	135	151
- s poginulima	1	1	1	3	2
- s materijalnom štetom	123	86	76	78	97
- s ozlijeđenima	63	64	77	54	52
Broj teških tjelesnih ozljeda	9	12	9	10	5
Broj lakih tjelesnih ozljeda	73	83	95	65	66
Broj poginulih	1	1	1	4	2

Najčešće greške vozača zbog kojih dolazi do prometnih nesreća uzrokovane su vožnjom nepropisnom ili neprilagođenom brzinom kretanja stanju i uvjetima na kolniku. Ostale greške vozača koje dovode do prometnih nesreća bile su nepoštivanje prednosti prolaska, neuvjeravanje u izvršenje radnje te vožnja na nepropisnoj udaljenosti, a ostale greške zastupljene su u manjem broju.

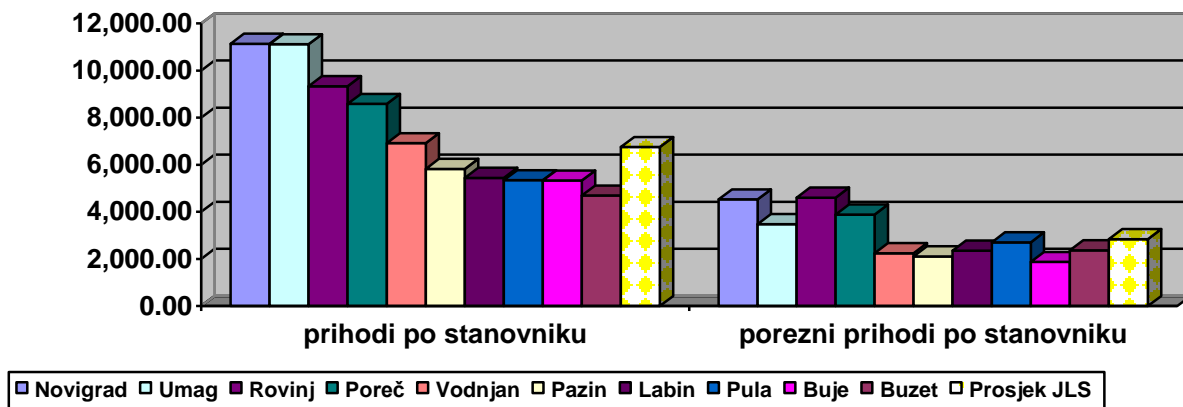
Tijekom 2016.g. evidentirano je ukupno 44 prekršaja iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, dok je u 2015. godini evidentirano ukupno 69 prekršaja. Od ukupnog broja narušavanja na području grada Labina evidentirana su 33 prekršaja (pad u odnosu na 2006.godinu kada ih je bilo 75). U 2016.godini evidentiran je manji broj drskog ponašanja, tuče, svađe, vike, omalovažavanja ili vrijeđanja policijskih službenika. Također je u ukupnom broju prekršaja procesuirano i 9 preventivnih prekršaja (pijančevanje na javnom mjestu, točenje alkoholnog pića pijanim i maloljetnim osobama, držanje životinja bez nadzora, nesprječavanje narušavanja javnog reda i mira od strane ugostitelja) što je i bila intencija Vijeća za komunalnu prevenciju grada Labina. Na području nadležnosti Policijske postaje Labin nije bilo zabilježenih težih oblika narušavanja niti značajnih objekata u kojima se narušava javni red i mir.

4 SOCIJALNO-EKONOMSKI POKAZATELJI

4.1. Prihodi i porezni prihodi po stanovniku

U 2016. godini Labin je ostvario prihode u visini od 63.403.617,00 kuna. **Prihodi po stanovniku** iznosili su 5.446,11 kuna, **niže od prosječnog prihoda JLS u IŽ** (6.751,06 kn). Labin je na osnovi prihoda po stanovniku 21. među 41 JLS u IŽ (ili 7. među 10 gradova). U prihodima u 2016. godini bilo je 27.407.322,00 kuna poreznih prihoda, dakle sredstava koja nisu namjenska. **Po ostvarenom poreznom prihodu po stanovniku** od 2.354,18 kuna **Labin je 16. među JLS u IŽ odnosno 7. među gradovima** (slika 32.). U 2006. godini Labin je ostvario prihode u visini od 48.796.219,00 kuna. **Prihodi po stanovniku** iznosili su 3.926,65 kuna, a **porezni prihodi po stanovniku** 1.954,26 kuna.

Slika 32. Ostvarenje prihoda i poreznih prihoda po stanovniku u 2016. godini u gradovima Istarske županije

Ostvarenje prihoda i posebno poreznih prihoda po stanovniku indirektni je pokazatelj ekonomske razvijenosti gradova i općina te time i njihove privlačnost za ostajanje i/ili doseljavanje mladih. U razdoblju od 2012. do 2016. u Labinu porezni prihod po stanovniku je 2.370,61 kn što je 89,6% prosječnog poreznog prihoda JLS-a u IŽ koji iznosi 2.645,22 kn (Labin 7. među gradovima). Prihod po stanovniku je u istom razdoblju bio 5.458,53 kuna (IŽ 6.187,66), Labin 8. među gradovima.¹⁸

4.2. Gospodarstvo i razvoj

Temeljem Osnovnih financijskih rezultata poslovanja poduzetnika za 2016. godinu objavljenih od FINA-e na području Grada Labina financijske izvještaje predala su 472 poduzetnika od čega je 433 (92%) mikro poduzeća, 32 (7%) malih i 7 (1%) srednjih poduzeća. Velikih poduzetnika više nema na području Grada Labina.

¹⁸ UO za proračun i financije IŽ (Godišnji izvještaj o izvršenju Proračuna IŽ 2012.-2016.)

Prosječan broj zaposlenih u trgovačkim društvima u promatranom razdoblju bio je 2.717, a u 410 obrta procijenjeno je 615 zaposlenih. Prosječan broj nezaposlenih za promatrano razdoblje bio je 429.

Ukupni prihodi gospodarstva Grada Labina, u promatranom razdoblju iznosili su 1.254.060.000 kuna, ukupni rashodi 1.192.579.000 kuna, dobit prije oporezivanja 91.370.000 kuna, a gubitak prije oporezivanja 29.889.000 kuna. Sa dobitkom je poslovalo 326 (69%) poduzetnika, a 146 (31%) sa gubitkom. Sa dobitkom je poslovalo 67% od ukupnog broja mikro poduzetnika, te 9% malih. Svi srednji poduzetnici poslovali su s dobitkom. Ukupni prihodi povećani su u odnosu na prošlogodišnje razdoblje za 19,6%, a ukupni rashodi povećani su za 18,6%. Najveći rast prihoda (30,3%) bilježe mali poduzetnici, slijede mikro poduzetnici (19,3%). Srednji poduzetnici bilježe rast prihoda od 9,7%. Porast ukupnih prihoda prati i porast ukupnih rashoda. Najveći porast ukupnih rashoda u 2016. godini ostvarili su mali poduzetnici (30,2%), mikro 13,7%, a srednji poduzetnici ostvarili su porast ukupnih rashoda 11,2%.

U odnosu na prošlogodišnje razdoblje povećao se broj zaposlenih u trgovačkim društvima za 4,1%, a u obrtima 2%. Prosječna mjesečna plaća po zaposlenom povećala se za 3,1%. Prosječna plaća najviše se povećala kod malih poduzetnika (9,1%), potom slijedi porast plaće kod mikro poduzetnika (2,5%) te uz neznatno povećanje plaća kod srednjih poduzetnika (1,5%).

Dobit prije oporezivanja (bruto dobit) povećana je u odnosu na prošlogodišnje razdoblje za 19,5%, a dobit razdoblja (neto dobit) povećana je za 26,5%. Gubitak prije oporezivanja i gubitak razdoblja smanjeni su za 10%. Dobit prije oporezivanja najviše se povećala kod mikro poduzetnika (50,2%), slijedi porast od 25,8% kod malih poduzetnika. Kod srednjih poduzetnika dobit prije oporezivanja smanjila se za 9%. Dobit razdoblja najviše se povećala kod mikro poduzetnika 54,5%, kod malih se povećala 37,9%, dok je kod srednjih poduzetnika smanjena 2,5%.

Gubitak prije oporezivanja smanjio se kao i gubitak razdoblja za oko 11% kod mikro i 9% kod malih poduzetnika. Srednji poduzetnici nisu ostvarili gubitak.

Investicije u dugotrajnu imovinu povećane su 6%, broj investitora porastao je 57%, a broj poduzetnika bez investicija 4,4%.

Izvoz se povećao u odnosu na prošlo razdoblje 34,7%, uvoz za 171,7%, a saldo trgovinske bilance 2,3%.

Najveći udio od 29% u ukupnom prihodu Grada Labina u 2016. godini imao je prihod ostvaren u prerađivačkoj industriji gdje je bilo zaposleno i najviše radnika 581 ili 21% od ukupnog broja zaposlenih u promatranom razdoblju. Po veličini prihoda slijedi prihod ostvaren u trgovini s udjelom od 22% u ukupnom prihodu Grada i 365 zaposlenih (13% od ukupnog broja zaposlenih). Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane s udjelom od 12% zapošljavala je 345 djelatnika (13% od ukupnog broja zaposlenih). Građevinarstvo s udjelom od 11% u ukupnom prihodu Grada Labina zapošljavalo je 414 djelatnika (15% od ukupnog broja zaposlenih). Djelatnost informacija i komunikacija s udjelom od 11% u ukupnom prihodu Grada zapošljavala je 281 djelatnika (10% od ukupnog broja zaposlenih). Pet gospodarskih djelatnosti ostvarile su 84% ukupnog prihoda i 75% ukupnog rashoda Grada Labina te su zapošljavale 73% od ukupnog broja zaposlenih na području Grada Labina u 2016. godini (bez obrta).

Prema veličini gospodarskih subjekata 433 mikro poduzetnika ostvarila su 26% ukupnog prihoda Grada i 27% ukupnog rashoda, 32 mala poduzetnika ostvarila su 39% ukupnog prihoda i 39% ukupnih rashoda. Srednji poduzetnici ostvarili su 35% ukupnog prihoda i 34% ukupnih rashoda Grada Labina.

Na području Grada Labina 98% trgovačkih društava bilo je u privatnom vlasništvu. Na trgovačka društva u privatnom vlasništvu otpadalo je 96% od ukupno ostvarenih prihoda labinskog gospodarstva. U njima je bilo zaposleno 99% od ukupno zaposlenih u trgovačkim društvima Grada.¹⁹

Tablica 21. Osnovni statistički podaci gospodarstva Grada Labina za 2016. godinu

iznosi u kunama bez lipa

Opis	2015.	2016.	Indeks 2016/2015
Broj poduzetnika	475	472	99,4
Broj obrta	402	410	102,0
Broj zaposlenih u trgovačkim društvima	2.609	2.717	104,1
Broj zaposlenih u obrtima (procjena)	603	615	102,0
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	4.667	4.812	103,1
Broj nezaposlenih	539	429	79,6
Ukupni prihodi	1.048.229.000	1.254.060.000	119,6
Ukupni rashodi	1.005.271.000	1.192.579.000	118,6
Investicije u dugotrajnu imovinu	34.618.000	36.681.000	106,00
Broj investitora	28	44	157,1
Broj poduzetnika bez investicija	410	428	104,4
Bruto dobit	76.460.000	91.370.000	119,50
Bruto gubitak	33.502.000	29.889.000	89,2
Dobit razdoblja	63.709.000	80.608.000	126,5
Gubitak razdoblja	33.519.000	29.966.000	89,4
Izvoz	320.173.000	431.359.000	134,7
Uvoz	61.310.000	166.584.000	271,7
Trgovinski saldo	258.863.000	264.775,00	102,3

Izvor: FINA, lipanj 2017.

U bazi podataka Obrtnog registra na dan 10.8.2017. u Labinu je evidentirano 857 obrta, od toga aktivan (u radu) je 271 obrt.²⁰

Prosječna mjesečna neto plaća u 2015. godini obračunata zaposlenima kod poduzetnika u Labinu iznosila je 4.557 kuna i niža je za 462 kune od prosjeka na razini RH (5.019 kuna).²¹ Prema DZS²², prosječna neto plaća 2015.godine u Istarskoj županiji iznosila je 5.608 kuna, a u RH 5.650, dok se podaci po gradovima i općinama ne objavljuju.

¹⁹Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Grada Labina, FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, Zagreb, lipanj 2017.g.

²⁰ <http://or.minpo.hr/pretraga.htm>

²¹ FINA. Usporedba rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u pet pametnih gradova - Zagrebu, Puli, Umagu, Labinu i Ivancu, 2016.

²² DZS. SI – 1603 Zaposlenost i plaće u 2016. (31.08.2017.)

4.2.1. Poduzetničke zone

Poduzetničke odnosno poslovne zone na području Grada Labina utvrđene su Prostornim planom uređenja Grada Labina („Službene novine Grada Labina“, broj 15/04., 04/05. i 17/07.), a to su:

- Poduzetnička zona Vinež ukupne površine 37,76 ha koja obuhvaća prvu fazu površine 29,46 ha i drugu fazu površine 8,30 ha
- Poduzetnička zona Ripenda Verbanci površine 6,90 ha koja se nalazi uz nekadašnje rudarsko okno Ripenda,
- Poduzetnička zona okno Rogočana površine 3,98 ha koja se nalazi uz nekadašnje rudarsko okno Rogočana.

Glavni razlozi osnivanja navedenih zona su razvoj poslovnih aktivnosti i ulaganja u proizvodne djelatnosti te ostvarenje slijedećih ciljeva:

- pružanje potpore poduzetnicima za lakšom izgradnjom poslovnog prostora na potpuno infrastrukturno opremljenom zemljištu,
- osnivanje novih gospodarskih subjekata,
- poticanje izvozne konkurentnosti i privlačenje stranih ulaganja,
- stvaranje preduvjeta za razvoj malog i srednjeg gospodarstva, te otvaranje novih radnih mjesta,
- promocija direktnih investicija tehnološke politike, te partnerstva javnog i privatnog sektora, davanje pogodnosti poduzetnicima i razvoj lokalne zajednice.

Gospodarske djelatnosti odvijaju se u slijedećim izgrađenim odnosno pretežno izgrađenim zonama:

- zona Starci
- zona Pijacal i zona Ripenda Verbanci (uz rudarsko okno Ripenda)
- zona Vinež.

Poduzetnička zona Vinež nalazi se na području naselja Vinež u neposrednoj blizini sjedišta Komunalnog poduzeća 1. MAJ d.o.o. Labin i udaljena je 2 km od Labina.

Cestovno je povezana sa tunelom Učka od kojeg je udaljena 30 km, od slovenske granice dijeli je 60 km, a od talijanske granice udaljena je 90 km. Značajno je da je od mora udaljena 7 km i izvan je turističkog pravca.

Udaljenost zone od međunarodnih luka:

- Rijeka 55 km cestom,
- Pula 42 km cestom,
- Plomin Luka 12 km cestom,
- Teretna luka Bršica 15 km cestom,
- Zračna luka Pula 40 km cestom.

Poduzetnička zona Vinež prostire se na površini od 37,76 ha od čega se na I. fazu odnosi 29,46 ha, a na II. fazu 8,30 ha. Zemljište zone je u cijelosti u vlasništvu Grada Labina.

Na samom početku uređenja ove zone od strane gradskih službi provedena je anketa o zainteresiranosti poduzetnika i obrtnika za obavljanje djelatnosti u zoni. Tada je prikupljeno 35.

konkretnih upita (anketa). Upite za građevinskim parcelama podnijela su trgovačka društva i obrti iz djelatnosti građevinarstva, završnih radova u građevinarstvu, djelatnosti trgovine na veliko, savjetovanja i projektiranja te visokih tehnologija.

Radovi u zoni započeli su krajem 2003. godine da bi koncem 2005. godine Grad Labin u cijelosti infrastrukturno opremio građevinske parcele.

Investiciju izgradnje infrastrukture u Poduzetničkoj zoni Vinež – I. faza pratila je stručnim savjetima Istarska razvojna agencija (IDA), a financirala se iz Državnog Proračuna putem Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo, Proračuna Istarske županije i Proračuna Grada Labina. Na opremanje ovog dijela zone do danas utrošeno je 8.800.000 kuna.

U prosincu 2004. godine u okviru I. faze raspisan je natječaj za prodaju 12. građevinskih parcela poduzetnicima i obrtnicima sa područja Grada uz uvjet da u određenom roku izgrade hale ili odgovarajuće proizvodne objekte, pokrenu vlastitu djelatnost i zaposle određeni broj novih radnika.

Veličina ponuđenih građevinskih parcela kretala se od 2.091 m² do 10.907 m², a na najvećoj parceli na sjevernom dijelu zone svoj proizvodni pogon sagradila je tvrtka Benetton iz Italije osnovavši novu tvrtku pod nazivom Benetton Istria d.o.o. Labin sa sjedištem upravo u novosagrađenoj hali. Tvrtka Benetton Istria jedan je od najzačajnijih gospodarskih subjekata (izvoznika) u čitavoj županiji. Preseljenjem pogona trgovačkog društva Benetton Istra d.o.o. u poduzetničku zonu Vinež dolaze trgovačka društva Carel Adriatic d.o.o. i

Poduzetnicima u zoni dane su povlastice kroz početnu cijenu parcele koja je bila utvrđena u visini od 7 €/m² te kroz smanjenje komunalnog doprinosa za 50% (27 kuna/m³ građevine). Sve parcele su prodane, a novi vlasnici svojim ulaganjem u izgradnju hala i otvaranjem novih radnih mjesta samo potvrđuju da su dani poticaji opravdani.

Tablica 22. Pregled gospodarskih subjekata, vlasnika građevnih čestica u Poduzetničkoj zoni Vinež I. faza

Redni br.	Trgovačko društvo / Obrt	Djelatnost	Broj zaposlenih
1.	DANIELI - SYSTEC d.o.o. Labin , Vinež 601	Proizvodnja opreme za kontrolu industrijskih procesa te računalne i srodne aktivnosti	182
2.	DANIELI - SYSTEC d.o.o. Labin , Vinež 601	Proizvodnja opreme za kontrolu industrijskih procesa te računalne i srodne aktivnosti	0
3.	MCZ d.o.o. Labin, Vinež 602	Proizvodnja kotlova, peći i kamina te dodataka za grijanje, proizvodnja radijatora i kotlova za centralno grijanje, proizvodnja parnih kotlova	80
4.	BIBETECH S.P.A.	Proizvodnja proizvoda od brizgane plastike	39
5.	CAREL REAL ESTATE ADRIATIC d.o.o. Rijeka (Vinež 600)	Proizvodnja elektroničkih proizvoda i instrumenata koji se koriste pri ugradnji i kontroli sistema za grijanje i hlađenje, sustava koji kontroliraju uštede energije te specijalizirane armature za javnu rasvjetu	115
6.	GRADNJA CEZARE d.o.o., Labin, Senari 30	Projektiranje, građenje, uporaba i uklanjanje građevina;	0
7.	MALING d.o.o. Labin	Graditeljstvo, trgovina, prijevoz, proizvodnja građ. materijala	0
8.	OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO "MINIKOP"	Graditeljstvo i trgovina	25
9.	OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO "R.D.E.-ISKOP"	Graditeljstvo	0
10.	Komunalno društvo 1. MAJ d.o.o. Labin –nije kupac	Komunalna djelatnost	98
11.	OBRT ZA PROIZVODNJU EL. SVJETILJKI I OPREME ZA RASVJETU "LIGHTSHIP"	Proizvodnja elektroopreme za brodogradnju i industriju	0
12.	OBRT ZA GRAĐEVINARSTVO "LINOGRAD"	Graditeljstvo	30
13.	IN.EL.KOM.d.o.o. Labin (Sinel d.o.o. Labin)	Industrijska elektronika i komunikacije	0
	UKUPNO		569

Izvor: Vlastite evidencije Grada

Donošenjem Detaljnog plana uređenja Poslovne zone Vinež – II. faza u 2009. stvoreni su uvjeti za pripremu novih građevinskih parcela za izgradnju proizvodno-poslovnih hala u zoni Vinež.

Prodaji je izloženo devet građevinskih parcela površine od 1.705 m² do 4.973 m². I kod ove prodaje vodilo se računa o poticajima kroz cijenu zemljišta od 20 €/m² što je za pedeset posto manja cijena od procijenjene kao i kroz visinu komunalnog doprinosa. Dodatno, izmjenom Odluke o komunalnom doprinosu poslovne zone su svrstane u posljednju zonu sa cijenom od 36 kn/m² s tim da se kod izračuna volumena hale uzima visina od max 3,2 m i u situacijama kada je hala viša.

Već u ovoj fazi pripreme za opremanje drugog dijela zone Ministarstvo obrta, malog i srednjeg poduzetništva pozitivno je odgovorilo na aplikacije Grada za sredstva iz Državnog proračuna kojima sudjeluje u izgradnji komunalne infrastrukture.

Tablica 23. Pregled gospodarskih subjekata, vlasnika građevnih čestica u Poduzetničkoj zoni Vinež II. faza

Redni br.	Trgovačko društvo / Obrt	Djelatnost	Broj zaposlenih
1.	DRIVES AND MOTORS d.o.o. RAŠA	Proizvodnja i projektiranje elektroničkih uređaja i projektiranje elektromotora	0
2.	NOVATEC d.o.o. Labin	Projektiranje i izvođenje energetske postrojenja	0
3.	T.E.L.E. TIM d.o.o. LABIN	Žičane telekomunikacije	0
4.	B.I.G.A. GRUPA d.o.o. Labin, Vinež 620	Specijalna zavarivanja i održavanja brodske i industrijske opreme	7
5.		Slobodna parcela – Grad iskoristio pravo nazadkupnje	-
6.	ALBEO d.o.o. PULA	Proizvodnja električne energije	0
7.	VITA SUPERIOR d.o.o. Pula	Organizacija izvedbe projekta za građenje	0
8.	DIK-PROJEKT d.o.o. Zagreb	Proizvodnja električne energije	0
	UKUPNO		7

Izvor: Vlastite evidencije Grada

4.2.2. Poduzetnički inkubator

Početkom 1998. godine Grad Labin je započeo sa aktivnostima prenamjene prostora u Samačkom hotelu Kature. Samački hotel Kature bio je u vlasništvu Istarskih ugljenokopa Raša, a koristio se za smještaj rudara samaca sve do zatvaranja rudnika. Krajem 90-tih godina, poluprazan i zapušten objekt prenesen je u vlasništvo Grada Labina.

Ukupna vrijednost adaptacije i rekonstrukcije zgrade iznosila je oko 2.100.000,00 kuna. Financijsku potporu dali su: Ministarstvo gospodarstva (500.000,00 kuna), Istarska županija 783.511,71 kunu, a preostali dio investicije pokrio je Grad Labin.

Poduzetnički inkubator prostire se na 1150 m² (suteran, prizemlje i I kat). Veličina poslovnih prostora je od 9 m² do 203,55 m². Zbog specifičnosti zgrade Poduzetničkog inkubatora (mala površina prostora za tehnološki proces i veliki izdaci za intervenciju u međuspratnu konstrukciju), u suteranu se nalazi jedini proizvodni pogon: tiskara.

Za građane koji pokreću novi poduzetnički poduhvat Grad nudi besplatne poslovne prostore u Poduzetničkom inkubatoru. Novim poduzetnicima koji uhodavaju svoju djelatnost u „godini pripreme“ prostor se daje u zakup bez naknade. Grad Labin svojim poduzetnicima subvencionira zakupninu za prvu godinu zakupa (samo početnicima), te podmiruje sve troškove održavanja, troškove zajedničkih energenata te čišćenja zajedničkih prostorija i hodnika. Poslovni prostori u Poduzetničkom inkubatoru Labin dodjeljuju se sukladno Odluci o uvjetima za poticanje poduzetništva (Službene novine Grada Labina br. 4/2010.) i Izmjeni Odluke o uvjetima za poticanje poduzetništva (Službene novine Grada Labina br. 4/2012.).

Danas je su u Poduzetničkom inkubatoru 9 poduzetnika, 2 obrtnika i 4 udruge.

Tablica 24. Pregled korisnika Poduzetničkog inkubatora

Red.br.	Korisnik	Površina prostora u m ²
1.	Labinska tiskara d.o.o. Labin	204,00
2.	Slobodan prostor- koriste judaši	142,00
3.	Slobodan prostor/prizemlje (prije Sedmica d.o.o. Labin)	35,40
4.	Obrt za knjigovodstvene usluge ROZI (prije Šumber Commerc d.o.o. Labin)	34,36
5.	NOWARA MARE d.o.o. Labin	57,50
6.	T.E.L.E. TIM d.o.o. Labin	18,00
7.	Udruga osoba s invaliditetom	18,00
8.	Zajednica Srba u Istri Ogranak Labin	18,00
8 A	Društvo Slovenaca Labin	18,00
9.	JURAS INSTALACIJE d.o.o. Pula	18,50
10.	Ingprojekt d.o.o. Plomin	44,82
11.	T.E.L.E. TIM d.o.o. Labin	37,00
12.	Slobodan prostor/I kat	18,50
13.	Arsia Trade d.o.o. Labin	28,35
14.	Obrt MIZAR	18,50
15.	Hector d.o.o. Labin	37,00
16.	Slobodan prostor/I kat	18,50
17.	Obrt MIZAR	9,00
18.	ENERGO BYTE d.o.o. Labin	9,00
19.	ENERGO BYTE d.o.o. Labin	18,00
20.	T.E.L.E. TIM d.o.o. Labin	9,00
21.	GOING d.o.o. Labin	18,00
	UKUPNO	829,43

Izvor: Vlastite evidencije Grada

4.2.3. Subvencije

Dodjela subvencija direktnih u obliku potpora ili indirektnih u obliku sufinanciranja različitih aktivnosti realiziraju se u okviru Proračuna Grada Labina, Programa jačanja gospodarstva.

Program jačanja gospodarstva Grada Labina sadrži aktivnosti namijenjene osnaživanju postojećih resursa kao i stvaranja uvjeta za nova radna mjesta, kako potaknuti i ubrzati razvoj domaćih tvrtki i naprednih tehnologija te privlačenju inozemnih tehnoloških poduzeća koja se koriste naprednim tehnologijama i otvaraju nova, na znanju temeljena radna mjesta.

Grad Labin otvoren je za sve oblike suradnje s potencijalnim investitorima i svojim poduzetnicima. U 2016. godini formirano je Gospodarsko vijeće, započet je postupak certifikacije uvjeta pozitivnog poslovnog uređenja (BFC), te usvojena je na Gradskom vijeću Strategija razvoja Grada Labina za razdoblje 2016-2020. Grad Labin je grad partner, i to grad partner u poboljšanju postojećih te u pronalaženju novih mogućnosti suradnje.

Program jačanja gospodarstva jedan je od mnogih koraka usmjerenih prema dugoročnom razvoju grada. Program jačanja gospodarstva za 2017. godinu planiran je u iznosu od 675.000,00 kuna, a za njegovu je provedbu zadužen Odsjek za gospodarstvo i EU fondove unutar Upravnog odjela za poslove Gradonačelnika i Gradskog vijeća.

Realizacija programa provodi se kroz realizaciju njegovih devet (9) aktivnosti.

Aktivnost: Poticaji poduzetnicima i obrtnicima

U okviru ove aktivnosti osiguravaju se sredstva za potpore poduzetnicima, i to prvenstveno malom i srednjem poduzetništvu i obrtništvu za slijedeće namjene:

Potpore za početnike – iznos potpore iznosi najviše 7.000,00 kuna (bez PDV-a) po poduzetniku.

Potpore se može dodijeliti za troškove nastale u fazi pokretanja gospodarske djelatnosti, odnosno: nabavu opreme, alata, inventara i zaštitnih sredstava, uređenje poslovnog prostora, troškove nastale pri izradi planova i studija (poslovni plan, plan promidžbe, investicijska studija, studija utjecaja na okoliš i slično), ishodačenje dokumentacije

potrebne za odobravanje poticajnih kredita za poslovanje i drugih poticajnih sredstava (troškovi javnog bilježnika, troškovi procjene vrijednosti nekretnina, troškovi sudskih vještaka, troškovi projektno-tehnološke dokumentacije te ishodačenja raznih dozvola), potrebnu obuku uz osnovnu djelatnost, informatičko obrazovanje te izradu mrežne stranice i vizualnog identiteta.

Subvencioniranje troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika – odnosi se na stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika potrebnih za obavljanje osnovne djelatnosti poduzetnika ili na stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koje je propisano zakonom. Subvencije se dodjeljuju za troškove formalnog oblika obrazovanja te stručnog osposobljavanja za rad u iznosu do 50% troškova (bez PDV-a), a najviše 2.500,00 kuna po poduzetniku.

Subvencioniranje nabave opreme i inventara – subvencije se dodjeljuju za troškove nabave opreme i inventara u iznosu do 50% troškova (bez PDV-a), a najviše 5.000,00 kuna po poduzetniku, odnosno po obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.

Subvencije i potpore iz ovog Programa dodjelju se putem Javnog poziva za dodjelu potpora i subvencija koji se objavljuje po usvajanju Proračuna za 2017. godinu. Za provedbu je nadležno povjerenstvo za dodjelu potpora i subvencija koje imenuje Gradonačelnik Grada Labina, a čiji je postupak rada definiran Poslovníkom o radu Povjerenstva za dodjelu potpora i subvencija.

U razdoblju 2013-2016. godine, u kojem je Grad Labin odobravao potpore, odobrene su **sveukupno 254 potpore** u vrijednosti **1.290.167,51 kuna**. Od ukupnog iznosa odobrenih potpora 29% se odnosilo se na potpore za početnike, 67% na potpore za ulaganje u standarde kvalitete (2013. godina) odnosno subvencioniranje nabave opreme i inventara (od 2015. godine) , 1% na potpore za korištenje obnovljivih izvora energije te 3% za Subvencioniranje troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika.

Od ukupnog broja **zaposlenih 661 kod korisnika potpora**, 14% se odnosilo na zaposlene kod početnika,78% na zaposlene kod postojećih poduzetnika i obrtnika korisnika potpore za ulaganje u standarde kvalitete odnosno subvencioniranje nabave opreme i inventara, 1% kod korisnika potpore za korištenje obnovljivih izvora energije te 7% kod korisnika subvencioniranja troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika.

Tablica 25. Potpore poduzetnicima i obrtnicima

Potpora-mjera/ godina	Sveukupno odobreno u razdoblju 2013-2016. godine				
	Odobreno	Udio u ukupno odobrenim potporama (%)	Broj zaposlenih	Udio u ukupnom broju zaposlenih (%)	Ukupni iznos u kunama
Potpore za uvođenje inovacija u proizvodnju	0	0	0	0	0
Potpore za početnike	74	29	96	14	496.884,93
Potpore za ulaganje u standarde kvalitete-Subvencioniranje nabave opreme i inventara (od 2015.)	170	67	516	78	765.480,20
Potpore za korištenje obnovljivih izvora energije	3	1	5	1	15.000,00
Subvencioniranje troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika	7	3	44	7	10.802,38
UKUPNO	254	100	661	100	1.290.167,51

Izvor: Vlastite evidencije Grada

Dio sredstava unutar ove aktivnosti namijenjen je za financiranje programa i projekata udruga u području razvoja malog gospodarstva koji se dodjeljuje putem Javnog natječaja za sufinanciranje programa/projekta udruga u području razvoja malog gospodarstva koji se objavljuje po usvajanju Proračuna za 2017. godinu, odnosno u siječnju 2017.

Aktivnost: Učešće u Fondu za razvoj poljoprivrede i agroturizma

Fond za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre osigurava namjenska sredstva radi kreditiranja pod povoljnim uvjetima programa iz područja poljoprivrede i agroturizma.

Ovom aktivnošću omogućavamo da obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG), pravne i fizičke osobe registrirane za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, ribarstva te za promicanje ruralnog razvoja s područja Grada Labina posredstvom Fonda ostvaruju povoljne kredite.

Aktivnost: Lokalna akcijska grupa Istočna Istra

S ciljem promoviranja zajedničkih interesa u ruralnom razvoju, Grad Labin i susjedne jedinice lokalne samouprave (Općina Sveta Nedelja, Općina Raša, Općina Kršan i Općina Pićan) članice su Lokalne akcijske grupe Istočna Istra. Ovom aktivnošću osiguravaju se sredstva za godišnju članarinu Grada Labina u LAG-u.

U 2016. izrađena je Lokalna razvojna strategija za razdoblje 2014. – 2020. kao temeljni dokumenta za prijavu na natječaj za Podmjeru 19.2. - Provedba operacija unutar CLLD strategije. Na istoimenom natječaju Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju odabrala je 54 lokalne akcijske grupe (LAG) za provedbu lokalnih razvojnih strategija (LRS) u Programu ruralnog razvoja 2014. – 2020. Strategija LAG-a „Istočna Istra“ ocijenjena je sa visokih 95 bodova što je svrstava među 5 najboljih ocijenjenih strategija u RH i najbolje ocijenjenu između četiri LAG-ova u Istarskoj županiji.

Prema privremenoj Odluci LAG-u Istočna Istra dodijeljeno je 8.183.225,40 HRK za provedbu podmjera 19.2, 19.3. i 19.4 Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Na temelju Lokalne razvojne strategije LAG će u 2017. godini raspisivati natječaje za financiranje projekata javnog, gospodarskog i civilnog sektora s područja LAG-a sukladno mjerama Programa ruralnog razvoja koje su opisane u strategiji LAG-a. Odabir projekta sa područja LAG-a vršiti će se sukladno transparentnim procedurama i kriterijima (opisanim u LRS). Uloga LAG-a u predstojećem razdoblju bitno jača i tome će izravno pridonijeti raspisivanjem natječaja i odabirom projekta koji su u skladu sa Lokalnom razvojnom strategijom.

Aktivnost: Poduzetnički inkubator Labin

Grad Labin u Poduzetničkom inkubatoru Labin za građane koji pokreću novi poduzetnički poduhvat i koji uhodavaju svoju djelatnost u „godini pripreme“ daje prostor u zakup bez naknade. Ovom aktivnošću osiguravaju se sredstva namijenjena za troškove održavanja, režijske troškove i troškove čišćenja javnih prostorija, hodnika i zajedničkih prostorija.

Aktivnost: Edukacije

Grad Labin svake godine pa i ove nastavlja sa praksom organiziranja aktualnih i zanimljivih edukacija namijenjenih osnaživanju poduzetničkih kompetencija i znanja. Od uvođenja u 2013. godini organizirali smo 22 edukacije koje je prošlo 748 polaznika. Partneri Grada Labina koji su sudjelovali na ugovaranju i izvođenju programa bili su: LAG Istočna Istra, Udruženje obrtnika Labin i Pučko otvoreno učilište Labin.

Aktivnost: Promocija tradicijskih obrta i proizvoda

Prema javno dostupnim podacima (FINA i vlastita evidencija UO Labin) na području grada Labina u 2015. godini bilo je registrirano 475 poduzeća i 402 obrta sa 2.675 zaposlena u

u trgovačkim društvima i 603 u obrtima. Prema pokazateljima iz Strategije razvoja Grada Labina za razdoblje 2016.–2020. godine najveći udio u zaposlenosti i prihodima poduzetnika grada Labina ostvaruje se u prerađivačkoj industriji. Potom slijede trgovina, djelatnost pružanja smještaja, priprema te usluživanje hrane i pića te djelatnost građevinarstva. Te četiri gospodarske djelatnosti ostvaruju 84% ukupnog prihoda te zapošljavaju 67% od ukupnog broja zaposlenih na području grada Labina. Posebni značaj ima i dugogodišnja tradicija obrtništva. Upravo ti autohtoni proizvodi pomažu u promicanju gastronomske i ugostiteljsko-turističke ponude. Stoga se ovom aktivnošću osiguravaju sredstva za realizaciju eno-gastro manifestacije *Galerija ekstra-djevičanskih maslinovih ulja* koja će svoje šesto izdanje, u također autentičnom prostoru starogradske lože, imati u okviru pučke fešte Petrova 2017.

Aktivnost: Lokalna akcijska grupa u ribarstvu

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Alba“ (LAGUR Alba) osnovana je sa ciljem promoviranja ribarstvenog područja istočne istre koje je funkcionalno koherentno u zemljopisnom, gospodarskom i društvenom smislu. LAGUR Alba od 2017. godine provoditi će Lokalnu razvojnu strategiju kojom će kroz 12 operacija financirati programe/projekte od značaja za gospodarski sektor ribarstva i sa njima usko povezane druge djelatnosti. Strategija LAGUR-a Alba provoditi će se do 2023. godine, a ukupna alokacija iznosi 2.062.500,00 EUR od čega je 1.650.000,00 EUR namijenjeno za provedbu projekta, a 412.500,00 EUR za tekuće troškove i animaciju LAGUR-a. Operacije koje će se financirati uglavnom će doprinositi jačanju konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture, diversifikaciji ribarske djelatnosti te očuvanju ribarske tradicije i baštine, poboljšanju uvjeta rada, kao i povećanju svijesti građana o potrošnji i konzumaciji ribe i drugih morskih organizama. Posebna pozornost usmjerena je prema mladima. Detaljnom analizom područja detektiran je nedostatak mladih ribara i nezainteresiranost mladih osoba da krenu u poduzetničke vode u sektor ribarstva. Razlozi za to su mnogobrojni, a među najčešćima se ističu teški uvjeti rada, nestabilnost prihoda, česte zakonske promjene koje su dio ribarstvene politike a utječu nepovoljno na „malog ribara“, nesređeni komunalni uvjeti i visoka početna ulaganja. Kako bi se prionulo rješavanju tog problema na području LAGUR-a, planirana je operacija putem koje će se provoditi aktivnosti usmjerene ka mladima sa ciljem privlačenja mladih, i zadržavanja postojećih, u sektor ribarstva. LAGUR Alba financira se iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo RH 2014 – 2020, a ovim Programom osigurano je 30.000,00 kn za članarinu Grada Labina kao jednog od suosnivača, sukladno Odluci o visini i načinu plaćanja godišnje članarine usvojene na Skupštini LAGUR-a.

Aktivnost: Business Friendly Certificate

BFC (Business Friendly Certificate) program je certifikacije jedinica lokalne samouprave s povoljnim poslovnim okruženjem kojeg provodi CLER (Centar za lokalni ekonomski razvoj Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci). Ovom aktivnošću osigurana su sredstva za izvršavanje preostalih ugovornih obveza prema Centaru za lokalni ekonomski razvoj Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci u procesu certificiranja procesa koji promovira određene standarde i omogućava ocjenu kvalitete usluga i informacija koje lokalne samouprave pružaju poduzetnicima i građanima.

Ciljeve projekt su:

- jačanje kapaciteta grada za privlačenje investicija i podršku lokalnom gospodarstvu;
- osiguravanje stabilnog i mjerljivog poslovnog okruženja;

- utvrđivanje primjera najbolje prakse;
- izgradnja svijesti poduzetnika o mogućnostima i potencijalima koji postoje u gradu;
- definiranje jedinstvenog i standardiziranog pristupa novim, kao i postojećim poduzećima;
- uvođenje inovacija u načinu promocije lokalnih potencijala;
- pronalaženje konkretnih rješenja za poboljšanje poslovne klime.

Značaj BFC SEE programa:

- predstavlja jedinstvenu inicijativu na području jugoistočne Europe;
- utječe na stvaranje brže i efikasnije javne administracije;
- otklanja prepreke ubrzanom gospodarskom razvoju;
- omogućava bolje rezultate u privlačenju domaćih i stranih investicija;
- uvođenje novih tehnologija i opća modernizacija društva;
- otvaranje novih radnih mjesta.

Kriteriji certifikacije:

- I. Strategija lokalnog razvoja;
- II. organizacijska jedinica koja je zadužena za lokalni ekonomski razvoj (OLER);
- III. stalno gospodarsko vijeće;
- IV. sustav usluga za dobivanje građevinske dozvole;
- V. postojanje analitičke osnove za podršku lokalnoj poslovnoj zajednici i privlačenje investicija;
- VI. aktivnosti za promociju ulaganja i kvalitete poslovnog okruženja u jedinici lokalne samouprave;
- VII. kreditna sposobnost i kreditna opravdanost;
- VIII. praćenje dinamike lokalnog tržišta rada i aktivan odnos prema utvrđenom stanju i potrebama;
- IX. jedinica lokalne samouprave razvija suradnju između javnog i privatnog sektora;
- X. adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge;
- XI. jedinica lokalne samouprave provodi transparentnu poreznu politiku i politiku naplate naknada i pristojbi kojima se stimulira ekonomski razvoj;
- XII. informacijske i komunikacijske tehnologije.

Proces certifikacije sastoji se od tri osnovne faze:

- faza evaluacije (do 4 mjeseca);
- faza implemetacije (do 6 mjeseci);
- faza verifikacije i dodjele Certifikata (do 2 mjeseca).

Uvjeti za stjecanje prava na dobivanje Certifikata:

- ukupna ispunjenost kriterija preko 75%;
- ispunjenost svih eliminacijskih kriterija;
- svaki od 12 kriterija ispunjen minimalno 50%.

Certifikacija:

- Dodjela certifikata je trenutak kada sudionici cijelog procesa dobivaju i javno priznanje. Sam čin ima svečani karakter, uz prisustvo predstavnika institucija koje podržavaju cijelu inicijativu, kao i predstavnika gospodarstva.
- Intenzivna promocija certificirane lokalne samouprave počinje nakon dodjele Certifikata.
- Recertifikacija jedinice lokalne samouprave s povoljnim poslovnim okruženjem planira se nakon isteka roka važenja Certifikata, odnosno dvije godine nakon dodjele.

Tijekom 2016. godine Grad Labin provodio je aktivnosti prikupljanja dokazne dokumentacije za fazu evaluacije. Dokumentacija je dostavljena na evaluaciju krajem listopada.

Dana 23. studenog 2017. godine Grad Labin je dobio obavijest da je jednoglasnom odlukom Regionalnog vijeća Programa certifikacije BFC SEE zadovoljio sve uvjete BFC SEE te dobio priznanje da je **grad s povoljnim poslovnim okruženjem**.

Aktivnost: Poslovni uzlet 2017.

U okviru ove aktivnosti osigurana su sredstva kako bi Grad Labin i u 2017. godini bio domaćin panel diskusije, besplatne edukacije za male i srednje poduzetnike i obrtnike te Festivala poduzetništva, obrta i OPG-ova. Naime, u srpnju 2016. godine organiziran je Poslovni uzlet 2016. Manifestacija je bila dvodnevnog karaktera. Prvog dana organizirana je panel rasprava i edukacija za poduzetnike. Drugi dan u sklopu tradicionalne pučke fešte Petrova u starogradskoj jezgri organiziran je Festival poduzetništva, obrta i OPG-ova uz popratni kuharski show i koncert.

Pored panela i edukacije sve veći značaj poprima Festival poduzetništva, obrta i OPG-ova. Festival poduzetništva, obrta i OPG-ova je ekstenzija strateškog projekta Styria Media Grupe, Poslovnog uzleta. Na Festivalu mali i srednji poduzetnici, OPG-ovi i obrtnici prezentiraju svoje poslovanje kroz proizvode ili usluge, koje je na licu mjesta moguće i kupiti. Uz izložbeno-prodajni dio, Festival također sadrži i gastro-kulinarsko događanje pod vodstvom Majstora-kuhara pri čemu se priprema jelo velikog formata i dijeli besplatno posjetiteljima. Cilj Festivala je promocija manjih lokalnih sredina sa svojim zanimljivostima i običajima te dobrih praksi u području gospodarstva, kulture i zabave. Na ovogodišnjem Poslovnom uzletu iskazan je veliki interes za sudjelovanjem kako na panel diskusiji i edukaciji za poduzetnike tako i na samom Festivalu te je dobivena pozitivna povratna reakcija sudionika Festivala, lokalnog stanovništva i posjetitelja

4.3. Zaposlenost

Na Popisu 2011. godine **radnog kontingenta stanovništva** (muškarci i žene 15-64 g.) u Labinu bilo je 7.933 ili **68,1% stanovništva** (od toga 3.883 žena). U odnosu na Popis 2001. broj je smanjen za 5,5% (s 8.398 2001.g.), a udio u ukupnom stanovništvu je ostao praktički isti (67,6%).

Prema podacima Popisa 2011. godine Labin je imao 5.372 ili **46,1% trenutačno aktivnog stanovništva** (45,6% Istra). Trenutačno aktivnog ženskog stanovništva bilo je 2.393 ili 40,4% (IŽ 40,3%). Trenutačno aktivno stanovništvo Labina činilo je 5,7% trenutačno aktivnog stanovništva Istarske županije (94.801).²³ Podaci između dva Popisa nisu neposredno usporedivi jer se 2001.g. aktivnost odnosi na onu u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci prije Popisa. Na Popisu 2001. aktivnih stanovnika bilo je 5.818.

Prema Popisu 2011.godine u Labinu je bilo 4.543 **ukupno zaposlenog stanovništva** odnosno **39,0% stanovništva** (IŽ 39,9%). Zaposleno stanovništvo Labina čini 5,5% zaposlenog stanovništva IŽ (82.896). Među istarskim gradovima po udjelu zaposlenih u ukupnom stanovništvu, niži udio od Labina imaju samo Pula (38,4%) i Vodnjan (36,3%). Zaposleno je bilo

²³ aktivnost u Popisu 2011. odnosila se na razdoblje promatranja od tjedan dana, a referentni tjedan bio je 25. – 31. ožujka 2011. Dakle, riječ je o **trenutačnoj aktivnosti u referentnom tjednu**

2.044 žena ili 34,4% ukupnog ženskog stanovništva (IŽ 35,2%, a manji udio među gradovima ima samo Vodnjan - 31,2%).

Najviše zaposlenih na Popisu 2011. godini bilo je u prerađivačkoj industriji (22,3%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (13,3%), trgovini na veliko i malo (11,7%), građevinarstvu (8,9%) i obrazovanju (6,4%), odnosno ukupno 62,6% zaposlenih. Najviše je muškaraca bilo zaposleno u prerađivačkoj industriji (26,1%), građevinarstvu (14,8%), u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (11,2%) te u trgovini na veliko i malo (8,8%) u ove 4 djelatnosti radilo je ukupno 60,9% muškaraca. Najviše žena zaposleno je u prerađivačkoj industriji (17,6%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (15,9%), trgovini na veliko i malo (15,3%) i obrazovanju (11,2%), a u ove 4 djelatnosti radilo je ukupno 60,0% žena.

Na Popisu 2011. godine osoba s prihodom od rada bilo je 4.766 ili 40,9% (46,3% muškog i 35,8% ženskog stanovništva) (IŽ 42,1%). **Mirovinu** je primalo 3.407 osoba ili 29,3%, 25,7% muškaraca i 32,7% žena. **Socijalnu naknadu** je primalo 2,3% stanovništva. **Bez prihoda** je bilo 2.940 (25,3% stanovnika) (IŽ 27,1%), 23,8% muškaraca i 26,6% žena, no podaci uključuju i djecu. Prikazani su i podaci Popisa 2001., koji zbog 7,1% nepoznatih podataka nisu u potpunosti usporedivi.

Tablica 26. Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu i udio prema broju stanovnika, Popis 2001. i 2011.

	Popis 2011.						Popis 2001.					
	ukupno	%	muški	%	ženski	%	ukupno	%	muški	%	ženski	%
Prihodi od rada	4.766	40,9	2.641	46,3	2.125	35,8	4690	37,7	2597	42,5	2093	33,2
Mirovine	3.407	29,3	1.463	25,7	1.944	32,7	3232	26,0	1536	25,1	1696	26,9
Prihodi od imovine	183	1,6	75	1,3	108	1,8	37	0,3	19	0,3	18	0,3
Socijalne naknade	266	2,3	127	2,2	139	2,3	130	1,0	50	0,8	80	1,3
Ostali prihodi	241	2,1	113	2,0	128	2,2	184	1,5	80	1,3	104	1,6
Povremena potpora drugih	223	1,9	103	1,8	120	2,0	45	0,4	22	0,4	23	0,4
Bez prihoda	2.940	25,3	1.357	23,8	1.583	26,6	3358	27,0	1509	24,7	1849	29,3
Nepoznato	11	0,1	6	0,1	5	0,1	750	6,0	302	4,9	448	7,1

Prema podacima DZS, broj zaposlenih u pravnim osobama²⁴ u 2016. godini bio je 3.927. Rast zaposlenih u Labinu zabilježen je do 2012. godine, nakon čega je u padu. U 2010.g. broj zaposlenih

²⁴ Istraživanjem o **zaposlenima u pravnim osobama** obuhvaćene su pravne osobe svih oblika vlasništva na teritoriju Republike Hrvatske koje uključuju trgovačka društva, poduzeća, ustanove, tijela, fondove, udruge, organizacije i dijelove onih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost različitu od pravne osobe, kao i one čije je sjedište na području drugoga grada/općine. Izvještaj podnose i pravne osobe u osnivanju, kao i one koje su u likvidaciji. Obuhvaćeni su svi zaposleni koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i duljinu radnog vremena.

Istraživanjem o **zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija** obuhvaćeni su vlasnici i zaposlenici prijavljeni službama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – objavljuju se samo za županije, ali ne za gradove.

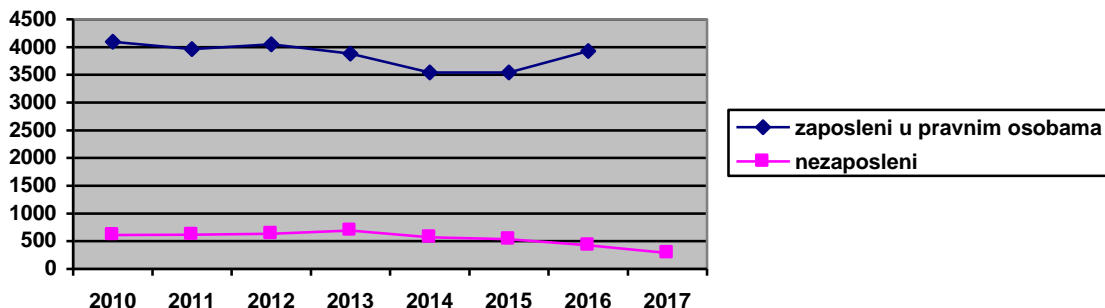
u pravnim osobama bio je najveći (4.098 zaposlenih), a u 2015. godini najmanji (3.540). Udio žena među zaposlenima je u 2016. godini pao na 42,8% (najniži u promatranom razdoblju) dok je prethodnih godina iznosio 46-49%.²⁵

Tablica 27. Broj zaposlenih u pravnim osobama u Istarskoj županiji i Gradu Labinu od 2009.-2016.godine po spolu

	Istarska županija			Grad Labin			
	ukupno	ženski	% žena u ukupno zaposlenima	ukupno	% u IŽ	ženski	% žena u ukupno zaposlenima
2009.	64.037	29.548	46,1	3.883	6,1	1.855	47,8
2010.	62.279	28.902	46,4	4.098	6,6	1.887	46,0
2011.	60.551	28.683	47,4	3.962	6,5	1.855	46,8
2012.	61.221	28.718	46,9	4.050	6,6	1.882	46,5
2013.	59.264	28.273	47,7	3.885	6,6	1.852	47,7
2014.	59.203	27.653	46,7	3.543	6,0	1.741	49,1
2015.	59.469	27.914	46,9	3.540	6,0	1.706	48,2
2016.	60.902	28.558	46,9	3.927	6,4	1.682	42,8

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Slika 33. Zaposleni u pravnim osobama (stanje 31. ožujka) i nezaposleni (prosjeak) u Labinu

Najviše zaposlenih u 2016. godini bilo je u prerađivačkoj industriji (17,4%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (13,8%), građevinarstvu (9,4%), obrazovanju (9,0%), trgovini na veliko i malo (8,9%), informacije i komunikacije (7,7%) te opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (6,7%) – u navedenim djelatnostima ukupno radi 72,9% zaposlenih (slika 34.). Najviše je muškaraca zaposleno u prerađivačkoj industriji (17,9%), građevinarstvu

Podaci o broju zaposlenih u Županiji sadržavaju procjenu broja zaposlenih u pravnim osobama koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje nisu primljeni izvještaji. Procjena je napravljena prema podacima godišnjih financijskih statističkih izvještaja koje prikuplja i obrađuje Financijska agencija (Fina). **Podaci o zaposlenima po gradovima/općinama ne sadržavaju te procjene.**

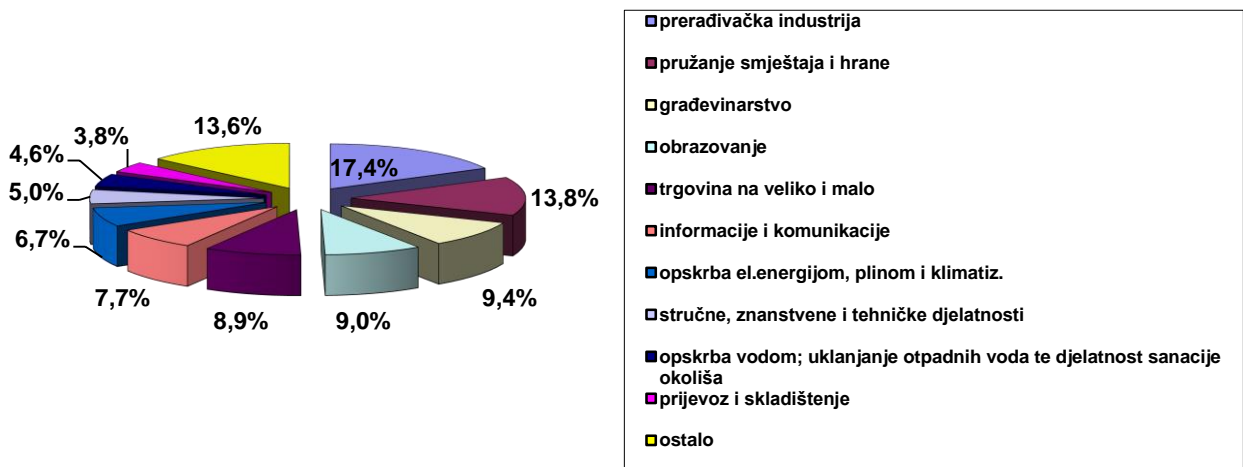
²⁵ Državni zavod za statistiku RH. Priopćenja Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama - stanje 31. ožujka 2009.-2016.; Statističke informacije Zaposlenost i plaće u 2009.-2016.

(15,2%), u informacijama i komunikacijama (11,9%), opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (10,3%) te u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (10,2%) u kojima radi ukupno 65,5% muškaraca. Najviše žena zaposleno je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (18,5%), prerađivačkoj industriji (16,8%), obrazovanju (17,2%) i trgovini na veliko i malo (11,0%) u kojima radi 63,5% žena.

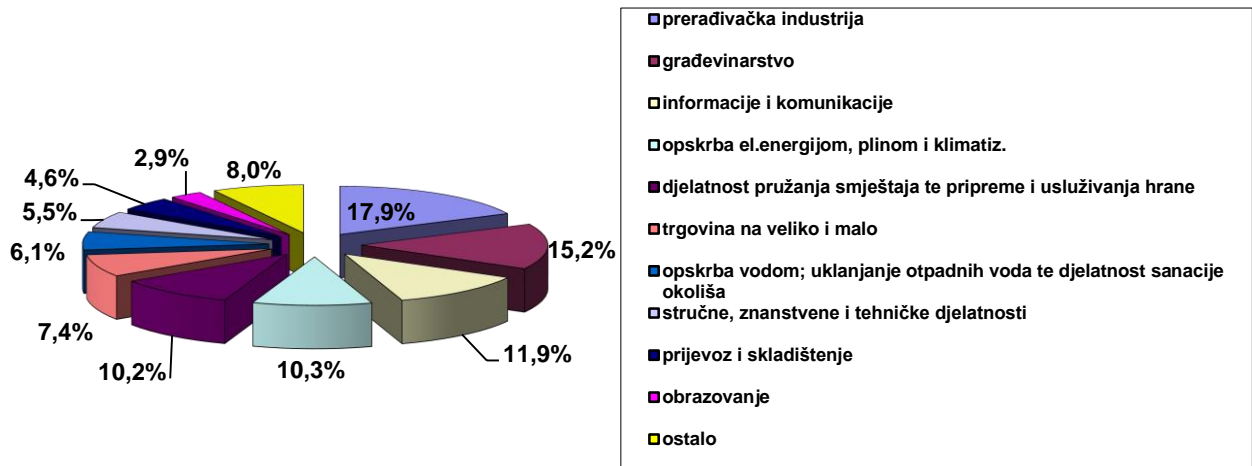
Tablica 28. Zaposleni u pravnim osobama te zaposleni u obrtu i u djelatnostima slobodnih profesija (stanje 31. ožujka 2016.) prema spolu i djelatnosti

Djelatnosti	Zaposleni u pravnim osobama					
	Ukupno	%	Muškarci	%	Žene	%
Istarska županija	60.902		32.344		28.558	
UKUPNO LABIN	3.927	100,0	2.245	100,0	1.682	100,0
Struktura % (IŽ=100)	6,4		6,9		5,9	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	18	0,5	15	0,7	3	0,2
B Rudarstvo i vađenje	-	0,0	-	0,0	-	0,0
C Prerađivačka ind.	683	17,4	401	17,9	282	16,8
D Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacijom	265	6,7	232	10,3	33	2,0
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	179	4,6	136	6,1	43	2,6
F Građevinarstvo	370	9,4	342	15,2	28	1,7
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	351	8,9	166	7,4	185	11,0
H Prijevoz i skladištenje	148	3,8	103	4,6	45	2,7
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	542	13,8	230	10,2	312	18,5
J Informacije i komunikacije	304	7,7	268	11,9	36	2,1
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	85	2,2	19	0,8	66	3,9
L Poslovanje nekretninama	17	0,4	6	0,3	11	0,7
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	196	5,0	124	5,5	72	4,3
N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	84	2,1	44	2,0	40	2,4
O Javna uprava i obrana; obvezno soc. osiguranje	134	3,4	48	2,1	86	5,1
P Obrazovanje	353	9,0	64	2,9	289	17,2
Q Djelatnost zdrav. zaštite i socijalne skrbi	131	3,3	23	1,0	108	6,4
R Umjetnost, zabava i rekreacija	36	0,9	14	0,6	22	1,3
S Ostale uslužne djelatnosti	31	0,8	10	0,4	21	1,2

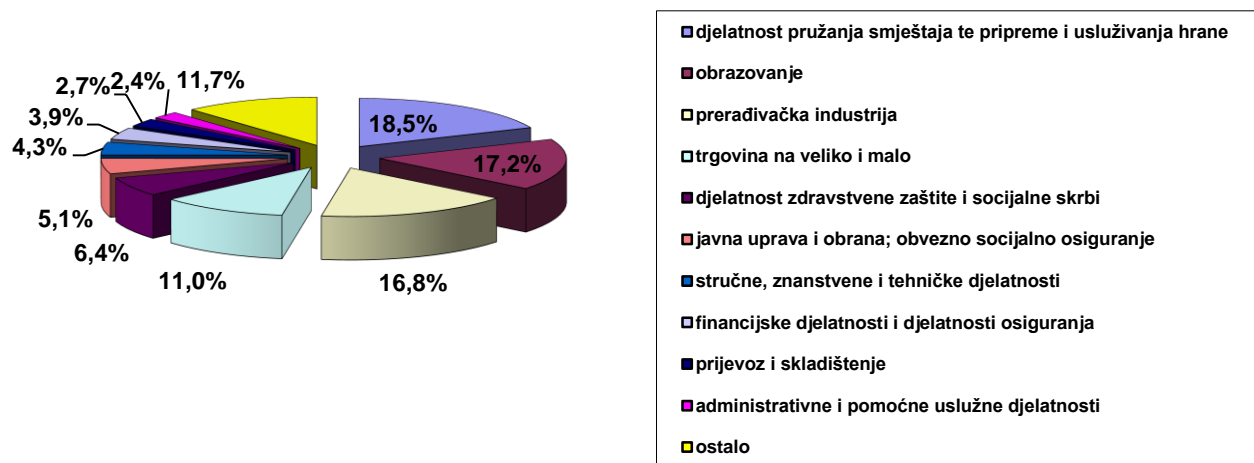
Izvor: Državni zavod za statistiku RH. SI – 1603 Zaposlenost i plaće u 2016. (31.08.2017.)

Slika 34. Struktura zaposlenih u pravnim osobama u gradu Labinu 2016. godine prema djelatnosti

Slika 35. Struktura zaposlenih muškaraca u pravnim osobama u gradu Labinu 2016. godine prema djelatnosti

Slika 36. Struktura zaposlenih žena u pravnim osobama u gradu Labinu 2016. godine prema djelatnosti

4.4. Nezaposlenost

Od 2010. godine broj nezaposlenih u Labinu je rastao te je najviše nezaposlenih (695) evidentirano 2013.g., nakon čega iz godine u godinu broj nezaposlenih pada.

Tablica 29. Prosječna nezaposlenost u Gradu Labinu i Istarskoj županiji od 2010.-2017. godine po spolu

	Istarska županija				Grad Labin				
	ukupno	muškarci	žene	% žena u nezaposlenima	ukupno	% u IŽ	muškarci	žene	% žena u nezaposlenima
2010.	7.949	4.379	3.570	44,9	613	7,7	288	325	53,0
2011.	7.914	3.721	4.193	53,0	615	7,8	298	317	51,5
2012.	8.185	3.837	4.348	53,1	636	7,8	304	332	52,2
2013.	9.071	4.344	4.727	52,1	695	7,7	340	355	51,1
2014.	7.953	3.694	4.258	53,5	574	7,2	263	311	54,2
2015.	6.665	3.002	3.662	54,9	539	8,1	232	307	57,0
2016.	5.404	2.421	2.983	55,2	429	7,9	190	239	55,7
2017.	4.144	1.826	2.317	55,9	287	6,9	144	143	49,8

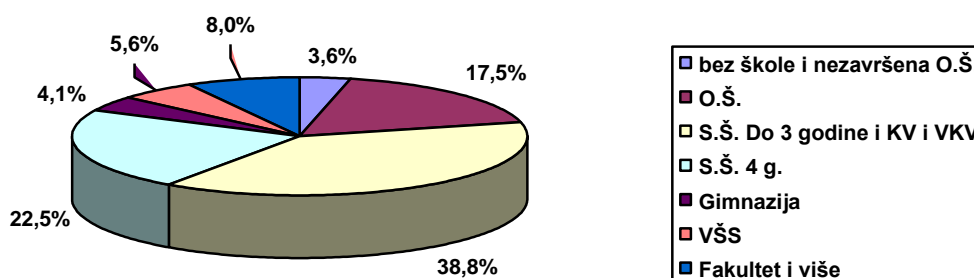
Nezaposleni u Labinu čine 2017. godine 6,9% nezaposlenih u Istarskoj županiji, a 2006. godine 11,6%. **Stopa nezaposlenosti** za Grad Labin u 2017.g. iznosi **5,3%** (u izračunu nezaposleni na 5.372 trenutačno aktivnog stanovništva prema Popisu 2011.) i veća je od stope za Istarsku županiju izračunata po istoj metodologiji 4,4% (94.801 trenutačno aktivnih). Stopa nezaposlenosti za Labin u 2006. godini iznosila je 12,6%.

U 2017. godini u Labinu je evidentirano 287 nezaposlenih osoba (prosjeak), a od toga 143 ili **49,8%** su bile žene (IŽ 55,9% nezaposlenih čine žene). **U odnosu na 2006. godinu broj**

nezaposlenih je smanjen za 60,7%, za 45,5% kod muškaraca i za 69,4% kod žena. U 2006. godini u Labinu je evidentirano 731 nezaposlenih osoba (prosjeak), a od toga 467 ili 63,9% su bile žene.

U Labinu krajem prosinca 2017. godine najviše nezaposlenih ima srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (38,8%), zatim srednju školu u trajanju od 4 godine i više (22,5%) i završenu osnovnu školu (17,5%). Bez škole i nezavršenu osnovnu školu ima 3,6% nezaposlenih, gimnaziju 4,1%, višu školu 5,6% i fakultet 8,0% (slika 37.). Krajem prosinca 2017.godine stručna radna snaga (KV, VKV, SSS, VŠS i VSS) čini 78,9% ukupne nezaposlenosti, kod žena stručna radna snaga čini 80,4% ukupne nezaposlenosti, a kod muškaraca 77,6%.

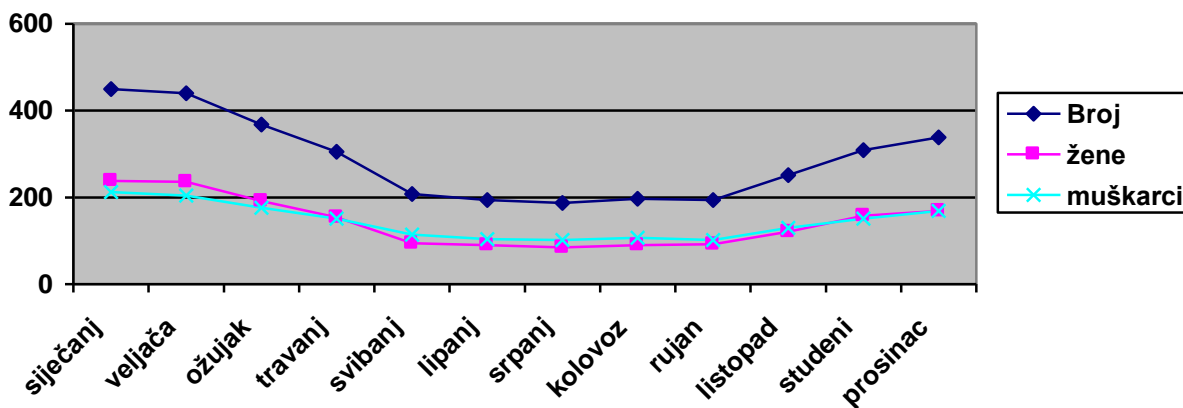

Slika 37. Nezaposleni u gradu Labinu krajem prosinca 2017. prema razini obrazovanja

Tablica 30. Nezaposlene osobe u Gradu Labinu prema razini obrazovanja krajem prosinca 2017.

Razina obrazovanja	ukupno	%	Žene	%	Muškarci	%
Ukupno	338	100,0	169	100,0	169	100,0
Bez škole i nezavršena OŠ	12	3,6	5	3,0	7	4,1
Osnovna škola	59	17,5	28	16,6	31	18,3
SŠ u trajanju do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	131	38,8	63	37,3	68	40,2
SŠ u trajanju od 4 i više godina	76	22,5	36	21,3	40	23,7
Gimnazija	14	4,1	5	3,0	9	5,3
Viša škola, Prvi stupanj fakulteta i stručni studij	19	5,6	10	5,9	9	5,3
Fakultet, Akademija, Magisterij, Doktorat	27	8,0	22	13,0	5	3,0

Najmanje nezaposlenih u Labinu evidentira se u trećem tromjesečju (srpanj-rujan), što povežujemo s činjenicom da je zaposlenost u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane druga vodeća djelatnost u Labinu.

Slika 38. Broj nezaposlenih u Labinu po mjesecima 2017. godine po spolu

Na Labinštini je 2017.godine bilo 482 nezaposlenih (od toga 59,5% nezaposlenih iz Labina), a 2006. godine 953. **Novčanu naknadu** je u 2017. godini dobivala 161 nezaposlena osoba (33,3%), a u 2006. godini 464 (48,7%) nezaposlenih osoba na Labinštini.

Na Labinštini je u 2017.g. evidentirano 1.018 **novoprijavljenih** (mjesečno u prosjeku 85), a u 2006. godini ukupno 1.457 (mjesečni prosjek 121). U 2017.godini je evidentirana u prosjeku 41 osoba bez radnog iskustva (8,5% nezaposlenih). Na Labinštini je u 2017. godini u prosjeku mjesečno evidentirana 1 nezaposlena osoba **zbog prestanka rada poduzeća i poslodavca** dok ih je u 2006. godini bilo 77.

U 2017. godini prijavljeno je **potreba za ukupno 1.088 radnika** odnosno prosječno je tražen 91 radnik mjesečno, a **zaposleno je ukupno 779** nezaposlenih odnosno u prosjeku po 65 nezaposlenih s evidencije mjesečno. U 2006. godine prijavljena je potreba za 1.671 radnikom (prosječno traženo 139 radnika mjesečno), a zaposleno je 1.008 radnika (po 84 nezaposlenih s evidencije mjesečno).

U prosincu 2017. na Labinštini je traženo 88 radnika i to većinom u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (33 radnika), slijedi prerađivačka industrija (15 radnika), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (11 radnika) i obrazovanje (10 radnika). U prosincu 2006. na Labinštini je traženo 67 radnika i to većinom u prerađivačkoj industriji (37 radnika), u trgovini na veliko i malo (11 radnika), hotelima i restoranima (5 radnika), građevinarstvu i obrazovanju (po 4 radnika), i 6 radnika u ostalim djelatnostima.

U prosincu 2017. na Labinštini je zaposleno 27 osoba s evidencije HZZ i to većinom u pružanju smještaja te pripreme i usluživanja hrane (7 osoba), obrazovanju (5 osoba) i prerađivačkoj industriji (4 osobe). U prosincu 2006. na Labinštini je zaposleno 83 osoba s evidencije HZZ i to većinom u hotelima i restoranima (35 osoba), prerađivačkoj industriji (20 osoba), trgovini na veliko i malo (12 osoba), građevinarstvu (5 osoba) i 11 osoba u ostalim djelatnostima.

4.5. Umirovljenici i mirovine

U Labinu je prema Popisu 20011. godine bilo 3.407 umirovljenika ili 29,3% stanovnika (2001.3.219), od toga 1.944 žena (2001. 1.693). Većina umirovljenika (74,8%) živi od starosne mirovine (2.548) dok onih koji žive od ostalih mirovina ima 859.

4.6. Korisnici socijalne pomoći

4.6.1. Korisnici državne socijalne skrbi

Prava u sustavu socijalne skrbi temeljem Zakona o socijalnoj skrbi (NN 157/13,152/14, 99/15, 52/16 i 16/17) su: zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrjeva, naknada za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratne naknade, naknade u vezi s obrazovanjem, osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, naknada do zaposlenja, socijalne usluge te naknada za ugroženog kupca energenata.

Troškove stanovanja i ogrijeva priznaje jedinica lokalne samouprave.

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu može ostvariti samac ili kućanstvo koji nemaju sredstava za uzdržavanje, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, primitkom od imovine, kao ni od obveznika uzdržavanja. Zajamčena minimalna naknada ostvaruje se u novcu ili u naravi, a osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske i ona iznosi 800,00 kuna. Iznos zajamčene minimalne naknade utvrđuje se u postotku od navedene osnovice i iznosi za radno nesposobnog samca 115% osnovice (920,00 kn), a za radno sposobnog 100% (800,00kn). Iznos zajamčene minimalne naknade za kućanstvo utvrđuje se u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva, s tim da udjeli članova kućanstva iznose za samohranog roditelja 100% osnovice, za odraslog člana kućanstva 60% osnovice, za dijete 40% osnovice, za dijete samohranog roditelja, odnosno dijete u jednoroditeljskoj obitelji 55% osnovice.

Osoba potpuno nesposobna za rad je osoba starija od 65 godina života, dijete do navršene 15. godine života i osoba čija je nesposobnost za rad utvrđena prema posebnim propisima.

Pravo na jednokratnu naknadu priznaje se kao pravo na novčanu naknadu ili kao pravo na naknadu u naravi ukoliko Centar za socijalnu skrb utvrdi da postoji osnovana pretpostavka da korisnik naknadu neće koristiti namjenski.

Ukupni iznos priznatih jednokratnih naknada u jednoj kalendarskoj godini ne može iznositi više od 2.500,00 kn za samca odnosno 3.500,00 kn za kućanstvo. U osobito opravdanim slučajevima centar za socijalnu skrb može priznati uvećanu jednokratnu naknadu uz prethodnu suglasnost Ministarstva. Centar za socijalnu skrb razmjenjuje podatke o priznatim jednokratnim naknadama s jedinicama lokalne samouprave.

Jednokratna naknada za pogrebne troškove priznaje se za pogreb osobe koja nema zakonskog ili ugovornog obveznika uzdržavanja temeljem sklopljenog ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju i to ako je u času smrti korisnik prava ili član kućanstva koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu ili je u času smrti korisnik smještaja ili organiziranog stanovanja. Jednokratna naknada za pogrebne troškove Centar za socijalnu skrb priznaje do iznosa osnovnih troškova pogreba u mjestu smrti korisnika ili mjestu pogreba, a u iznos troškova uračunavaju se i troškovi prijevoza pokojnika. Naknada se isplaćuje fizičkoj ili pravnoj osobi koja je podmirila

troškove pogreba ili pravnoj osobi registriranoj za usluge pogreba koja je izvršila uslugu.

Pravo na doplatak za pomoć i njegu priznaje se osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, oblačenju i svlačenju, održavanju osobne higijene, kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba.

Doplatak za pomoć i njegu **ne može** se priznati osobi:

- koja ima sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju,
- koja ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za pomoć i njegu,
- koja ima u vlasništvu poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti,
- ako prosječni mjesečni prihod samca prelazi iznos od 250% osnovice odnosno ako prosječni mjesečni prihod članova kućanstva prelazi iznos od 200% osnovice u prethodna tri mjeseca prije mjeseca u kojem je podnesen zahtjev, odnosno pokrenut postupak po službenoj dužnosti,
- ako doplatak za pomoć i njegu može ostvariti po posebnom propisu,
- kojoj je priznato pravo na osobnu invalidninu po Zakonu o socijalnoj skrbi ili na temelju drugih propisa,
- kojoj je osiguran smještaj u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga, u zdravstvenoj ili u drugoj ustanovi, odnosno organizirano stanovanje, sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi ili drugim propisima.

Pravo na doplatak za pomoć i njegu priznaje centar za socijalnu skrb s danom podnošenja zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Pravo na doplatak za pomoć i njegu može se priznati u punom ili smanjenom iznosu, ovisno o tome postoji li prijeka potreba pomoći i njege druge osobe u punom ili smanjenom opsegu.

Vrstu i opseg prijeka potrebe trajne ili privremene pomoći i njege pravilnikom propisuje ministar nadležan za poslove socijalne skrbi.

Pravo na osobnu invalidninu ima teže tjelesno ili mentalno oštećena osoba ili osoba s trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, a čije je oštećenje ili bolest nastala prije navršene 18. godine života, ako osobnu invalidninu ne ostvaruje po drugoj osnovi. Osobna invalidnina iznosi mjesečno 250% osnovice za osobu koja nema vlastitog prihoda. Ako korisnik ostvaruje prihod po bilo kojoj osnovi, osobna invalidnina utvrđuje se kao razlika između navedenog iznosa (250% osnovice) i prosječnog prihoda ostvarenog u prethodna tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva.

Pravo na status roditelja njegovatelja priznaje se jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koje ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

- da je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen,
  - da je u potpunosti je nepokretna i uz pomoć ortopedskih pomagala,
  - da ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih), zbog kojih je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.
- Navedeno pravo može se priznati roditelju njegovatelju do navršene 65 godine života.

Pravo na naknadu do zaposlenja priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju, odnosno osobi s invaliditetom kojima je tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno posebnom zakonu, nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, a najranije s navršenih 15 godina života, ako

naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne ostvaruje prema drugim propisima, a evidentirana je kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ima utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu.

Navedeno pravo ne može ostvariti osoba kojoj je utvrđena potpuna radna nesposobnost.

Korisnik naknade do zaposlenja ne može istodobno ostvariti doplatka za pomoć i njegu.

Pravo na naknadu do zaposlenja ukida se danom zaposlenja korisnika, a pravo se može ponovo priznati ako zaposlenje prestane neovisno o volji korisnika i ako ne ostvaruje naknadu za vrijeme nezaposlenosti prema drugim propisima.

Naknada za ugroženog kupca energenata predstavlja pravo na subvenciju troškova električne energije ugroženim kupcima. Status ugroženog kupca energenta može imati krajnji kupac na umreženom sustavu iz kategorije kućanstva koji se opskrbljuje kroz obveznu javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i/ili obveznu javnu uslugu opskrbe plinom i/ili uslugu opskrbe toplinskom energijom pod uvjetom da je korisnik zajamčene minimalne naknade, član kućanstva koje je korisnik zajamčene minimalne naknade, korisnik osobne invalidnine ili živi u kućanstvu sa korisnikom osobne invalidnine. Iznos naknade za ugroženog kupca energenata iznosi do najviše 200,00 kuna mjesečno.

Tablica 31. Korisnici socijalne pomoći na Labinštini

	Prosinac 2017.	Prosinac 2016.	2006. Labinština
Broj osoba koje ostvaruju pravo na zajamčenu minimalnu naknadu	158	158	153
<i>Samci</i>	113	89	68
- od toga ženski	27	21	34
<i>članovi obitelji:</i>	48	69	85
- odrasla osoba	35	40	39
- od toga ženski	17	19	23
- dijete do završetka školovanja	9	23	46
Korisnici zajamčene minimalne naknade prema radnom statusu			
<i>nezaposlen</i>	87	78	57
<i>Zaposlen</i>	-	-	-
<i>umirovljenik</i>	9	11	3
<i>Ostali</i>	51	-	93
-djeca i mladež do završetka redovitog školovanja	13	24	46
- odrasla potpuno radno nesposobna osoba (koja nije umirovljenik)	38	37	47
<i>Drugi</i>	11	8	-
<i>Korisnici zajamčene minimalne naknade koji su bez ikakvih prihoda</i>	127	102	91
<i>-samci</i>	106	79	67
<i>-obitelji</i>	21	23	24
Korisnici doplatka za pomoć i njegu	394	425	219
Korisnici osobne invalidnine	120	105	59

U 2016. godini u domove za starije i nemoćne osobe odnosno u domove za odrasle osobe (domovi za psihički bolesne osobe) smještena je ukupno 91 osoba sa područja Labinštine i to: 48 korisnika u Dom za starije i nemoćne osobe Raša od kojih je 21 korisnik sa područja grada Labina, 2 korisnika u Dom za starije i nemoćne osobe Rovinj od kojih 1 sa područja grada Labina, 23 korisnika u Dom za odrasle osobe Sveta Nedjelja - Nedeščina od kojih 15 sa područja grada Labina, 14 korisnika u Dom za odrasle osobe Vila Maria Pula od kojih 9 sa područja grad Labina te 4 korisnika u Dom za odrasle osobe Motovun i sva 4 su sa područja grada Labina. U udomiteljske obitelji smještena su 4 korisnika od kojih dvoje sa područja grada Labina. U 2006.godini u domove za starije i nemoćne osobe odnosno u domove za odrasle osobe (domovi za psihički bolesne osobe) smještena je ukupno 75 osoba sa područja Labinštine: 16 odraslih tjelesno ili mentalno oštećenih osoba, 27 starijih i nemoćnih osoba, 32 odrasle psihički bolesne osobe. U udomiteljskoj obitelji bila su smješten 3 odrasla korisnika.

4.6.2. Korisnici Socijalnog programa Grada Labina

Grad Labin osigurava višu razina prava od one utvrđene Zakonom o socijalnoj skrbi za svoje građane provedbom Socijalnog programa i Odluke o socijalnoj skrbi Grada Labina i program se kroz godine povećavao.

Subvencioniraju se troškovi stanovanja plaćanjem računa davatelju usluge za osobe koje ostvaruju pravo na subvenciju troškova stanovanja (subvencija električne energije, vode i otpadnih voda, subvencija odvoza smeća, subvencija najamnine, komunalne naknade, smještaja, te ostali troškovi stanovanja), za umirovljenike starije od 60 godina osiguravaju se sredstva za subvencioniranje lokalnog prijevoza na relaciji Labin - Rabac, Labin - Raša i Labin - lokalno, te za učenike besplatni đачki ljetni autobus, za najugroženije građane osiguravaju se novčane pomoći od 100,00 kuna mjesečno. Sufinancirala se hrana za dojenčad i djecu do prve godine života koja se ne mogu prehranjivati majčinim mlijekom i prema preporuci liječnika, plaćali su troškovi boravka djece u jaslicama i dječjem vrtiću, besplatna marenda za djecu u osnovnim školama, troškova produženog boravka za djecu u nižim razredima osnovne škole za korisnike koji su to pravo ostvarili sukladno kriterijima propisanim Odlukom. Novčana sredstva za nabavku opreme za novorođenčad osiguravala se jednokratno za roditelje novorođene djece s prebivalištem u Gradu Labinu na način da roditelj za prvo dijete ima pravo na 1.500,00 kn, za drugo 2.000,00 kn, te za treće ili više 2.500,00 kn.

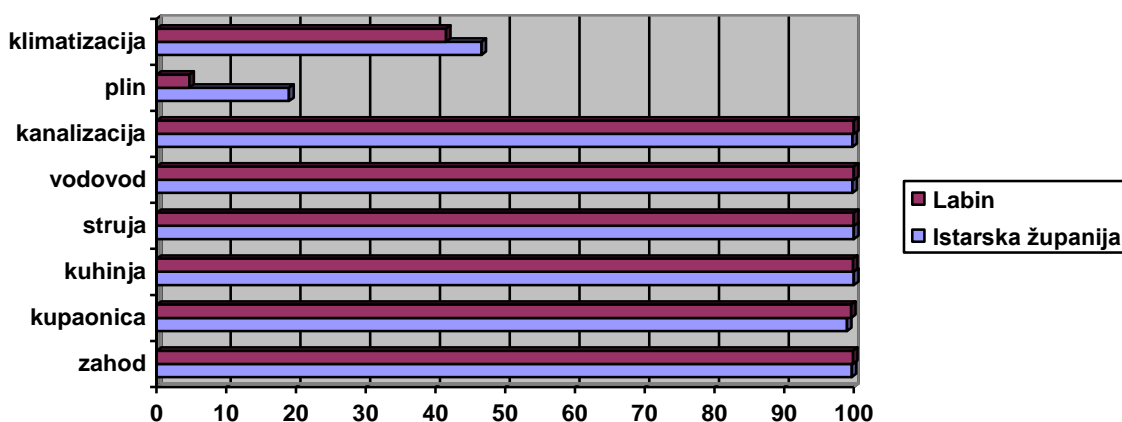
Osim što su obitelji osoba s invaliditetom ostvarile pravo na subvenciju troškova stanovanja dodatno su osigurana sredstva za prijevoz djece s posebnim potrebama u Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda – Pula, te pomoć u nabavci ortopedskih pomagala. Grad sudjeluje u izdvajanju sredstva za određene humanitarne akcije te također prati i sufinancira rad udruga i ustanova socijalne skrbi.

5 STANJE OKOLIŠA

5.1. Stanovanje

5.1.1. Podaci Popisa stanovništva

Prema Popisu 2011. stanovnici Labina žive u 4.632 stambenih jedinica (4.630 nastanjenih stanova i 2 kolektivna stana). U jednom stanu žive u prosjeku **2,5 osoba** (IŽ 2,7). U 2 kolektivna stana u Labinu živi 48 osoba. Tzv. nastanjeni stanovi u Labinu u prosjeku imaju 72,5 m² (IŽ 80,2 m²), najčešće imaju dvije (38,7%) ili tri sobe (35,8%) (IŽ najčešće tri sobe 38,4%), a 95,3% stanova je u privatnom vlasništvu (IŽ 97,5%). Stanovi su **dobro opremljeni potrebnom infrastrukturom** (struja, voda, kanalizacija i sl.), **unutar županijskog prosjeka**, osim manjeg udjela osoba koje u stanovima imaju plin i klimatizaciju (slika 39.). U odnosu na 2001., na Popisu 2011. za 5,2% više je nastanjenih stanova (4.403 na Popisu 2001.g.), stanovi su veći (68,5m² na Popisu 2001.), ali u njima živi manji broj osoba (2,8 na Popisu 2001.).

Slika39. Udio osoba (%) prema opremljenosti stana u Labinu i Istarskoj županiji - Popis 2011. godine

Prema Popisu stanovništva 2011. **85,7% privatnih kućanstava stan u kojem žive imaju u privatnom vlasništvu ili suvlasništvu** (IŽ 86,7%), a 2001. 82,7%.

Prema podacima Popisa 2011. u Labinu **kućanstva su nešto slabije informatički opremljena u odnosu na županijski prosjek** - 53,0% privatnih kućanstava posjeduje osobno računalo (IŽ 55,9%), a 49,5% koristi internet (IŽ 52,2%). Podaci su u skladu s nešto nižom informatičkom pismenošću u Labinu u odnosu na Županiju (podaci Popisa 2011. prikazani kod Obrazovne strukture stanovništva).

5.1.2. Poticana stanogradnja

Grad Labin je među prvima započeo izgradnju stanova po programu društveno poticane stanogradnje u 2002. godini. U labinskom naselju Kature izgrađena je zgrada sa 41 stanom veličine od 43,61 do 106,39 m². Vrijednost objekta je cca 16 milijuna kuna, dok je Grad Labin uložio cca 3 milijuna kuna u uređenje okoliša te priključke na infrastrukturu. Cijena stana po m² iznosila je 723 eura. Pravo na kupnju stanova imale su punoljetne fizičke osobe iz grada Labina i okolnih općina ako oni i članovi obiteljskog domaćinstva nemaju u vlasništvu odgovarajući stan, kuću te druge nekretnine znatnije vrijednosti; odnosno ako nisu prodali stan koji su otkupili prema odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Važan kriterij bila je i kreditna sposobnost koju je utvrđivala banka. Prodani su svi stanovi.

U 2016. godini u Gradu Labinu objavljen je Javni poziv za podnošenje zahtjeva za kupnju stanova po Programu društveno poticane stanogradnje i utvrđivanje liste reda prvenstva za kupnju stanova POS-a za zgradu koja se planirala graditi na lokaciji Kature u Labinu (u neposrednoj blizini postojeće zgrade POS-a. Javni poziv za podnošenje zahtjeva za kupnju stanova po Programu društveno poticane stanogradnje i utvrđivanja liste reda prvenstva za kupnju stanova POS-a, oznake KLASA: 022-05/16-01/2-184, URBROJ: 2144/01-01-16-2 od 19. svibnja 2016. godine, objavljen je na Internet stanici Grada Labina, Glasu Istre i na oglasnoj ploči od 19. svibnja do zaključno 4. srpnja 2016. godine. Objavi Javnog poziva prethodilo je anketiranje stanovništva o zainteresiranosti kupnje stanova po Programu POS-a te prezentacija Programa POS-a od strane predstavnika Agencije za promet nekretnina. Na Javni poziv, u propisanom roku, prijavilo se 7 osoba sa prebivalištem na području Grada Labina te 2 osobe sa područja općine Labinštine. Zbog slabog interesa građana aktivnosti na izgradnji zgrade po Programu POS-a privremeno se obustavljaju.

Poslovni dnevnik navodi da je **Labin proglašen jednim od pet pametnih gradova u Hrvatskoj** i to u kategoriji „Pametnija energetika“ odnosno za projekt „Provođenje energetske obnove u zgradarstvu“. U opisu projekta se navodi: “Osim sustavnog ulaganja u model održivog gospodarstva, Grad Labin je među pionirima i u provođenju projekata energetske obnove zgrada. Naime, prva fasada u Labinu u trenutku nakon uvođenja upravljanja višestambenim zgradama, obnovljena je još 2005., od kada traje postupak obnove. Tako je od 2009. do 2014. obnovljeno 34 zgrada, a od prvih zahtjeva stanara do danas, Labin Stan d.o.o. kao upravitelj, aktivno se uključio u postupak obnove zgrada tako da im u svim fazama provedbe projekta osigurava svoju stručnu pomoć. U periodu do 2014. izvori financiranja bili su pričuva, gotovina suvlasnika ili kreditna sredstva ostvarena putem upravitelja. Zgrade su se u periodu od 2012. prijavljivale putem poslovne banke za poticaj u visini do 10 % investicije na Europsku investicijsku banku (EIB). U tom periodu labinske zgrade ostvarile su poticaj EIB-a u visini od 221.917 kuna. Na prvi natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) 2014. prijavljeno je sedam zgrada i svih je sedam zadovoljilo uvjete natječaja. Ukupna vrijednost investicija iznosila je 4.020.779 kuna, a ostvareno sufinanciranje putem Fonda 1.579.630 kuna, a te iste zgrade prijavljene su i za poticaj EIB i ostvarile su sufinanciranje u iznosu od 278.014 kuna. S obzirom da sufinanciranje FZOEU iznosi najviše do 40% opravdanih troškova ulaganja u energetske učinkovitost, proizlazi da su zgrade sufinancirane kroz dvije linije (FZOEU i EIB) ostvarile ukupno sufinanciranje na razini nešto manjoj od 50% ukupne vrijednosti investicije.”²⁶

²⁶ <http://www.poslovni.hr/sponzorirani/gradovi-pobjednici-2016-323948>

5.2. Zrak

ZZJZIŽ prati kvalitetu zraka na mjernim postajama postavljenim sukladno zahtjevima korisnika i pojedinim programima monitoringa, a izabrane lokacije i opseg mjerenja prilagođene su postojećoj regulativi, specifičnom obilježju prostora i procjenjeni utjecaja emisija na području Istarske županije.

Kvaliteta zraka u gradu Labinu pratila se u sklopu županijskog Programa praćenja putem imisijske postaje s ručnim posluživanjem do kraja 2000. godine. Pratili su se pokazatelji: SO₂, dim, sediment. Prema zadnjoj kategorizaciji, **zrak u Labinu prema ispitanim pokazateljima bio je I kategorije.**

Na Labinštini se kvaliteta zraka prati na 2 imisijske stanice s ručnim posluživanjem (Most Raša i Koromačno) te na **7 automatskih stanica uz potencijalne zagađivače**: termoelektrana u Plominu (četiri imisijske stanice: Ripenda, Sv. Katarina, Plomin grad i Klavar te jedna meteorološke stanica na lokaciji Štrmac), tvornica cementa u Koromačnu (jedna automatska mjerna stanica u Brovinju) i okolica tvornice kamene vune u Potpićnu (dvije automatske mjerne stanice Zajci i Čambarelići). Pretpostavka je, da se kategorizacija općih pokazatelja kakvoće zraka uz navedene potencijalne onečišćivače, može primijeniti i na sam grad Labin jer u njemu nema dodatnih velikih emitivnih onečišćivača zraka.

Do 2012. godine na snazi je bio Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04; NN 60/08) i Uredba o graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari u zraku (NN 133/05) i Uredba o ozonu u zraku (NN 133/05) prema kojoj su osim graničnih vrijednosti (GV) određivane i tolerantne vrijednosti (TV) te se zrak kategorizirao u tri kategorije. Prema novom Zakonu o zaštiti zraka (NN130/11; NN 47/14) i Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12), od 2012. godine, područje se može kategorizirati samo kao I i II kategorije (III kategorija ne postoji), jer su određene samo granične vrijednosti (GV). Nova Uredba nije mijenjala ranije propisane granične vrijednosti.

Tablica 32. Kategorizacija zraka (Zakoni i Uredbe od 2005. do 2016.g.)

2005. - 2012.	I kategorija	čist ili neznatno onečišćen zrak	nisu prekoračene granične vrijednosti kakvoće zraka(GV),
	II kategorija	umjereno onečišćen zrak	prekoračene su granične vrijednosti (GV) za jednu i li više onečišćujućih tvari, a nisu prekoračene tolerantne vrijednosti (TV) niti za jednu ili više onečišćujućih tvari
	III kategorija	prekomjerno onečišćen zrak	prekoračene su tolerantne vrijednosti (TV) za jednu ili više onečišćujućih tvari
2013. -	I kategorija	čist ili neznatno onečišćen zrak	nisu prekoračene granične vrijednosti, ciljne vrijednosti za prizemni ozon
	II kategorija	onečišćen zrak	prekoračene su granične vrijednosti, ciljne vrijednosti za prizemni ozon

Uzimajući u obzir sve rezultate mjerenja razina onečišćujućih tvari u zraku od 2006. do 2016. godine i primjenjujući kriterije iz zakonskih i normativnih akata Republike Hrvatske provedena je kategorizacija mjernih postaja na području Istarske županije obzirom na pokazatelje onečišćujućih tvari. Tablica 33. prikazuje da je zrak na nekim mjernim postajama Labinštine (Koromačno, Plomin grad, Klavar, Zajci, Čambarelići) kroz čitavo promatrano razdoblje prve kategorije - čist ili neznatno onečišćen zrak - nisu prekoračene granične vrijednosti (GV).

Zrak druge kategorije – umjereno onečišćen zrak (prekoračene su granične vrijednosti za jednu ili više onečišćujućih tvari, a nisu prekoračene tolerantne vrijednosti (TV) niti za jednu onečišćujuću tvar) zabilježen je na mjernoj postaji Most Raša 2009. (nikal u ukupnoj taložnoj tvari), Koromačno-Brovinje 2013-2016..g. (prekoračene GV za prizemni ozon), Ripenda 2008.-2012.; 2014.-2016.g. (također ozon, a 2011.g. i SO₂ i Sv. Katarina 2008.-2011. godine i 2015.-2016.godine (ozon).

Treća kategorija kakvoće zraka - prekomjerno onečišćen zrak (prema tada važećoj Uredbi); prekoračene su tolerantne vrijednosti za jednu ili više onečišćujućih tvari, zabilježen je na mjernoj postaji Sv. Katarina 2006. i 2007.g. (ozon) i Ripenda na početku mjerenja 2007.g. (ozon).

Prema Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12) ne smiju se prekoračiti ciljne vrijednosti od 120 µg/m³ (najviša dnevna osmosatna vrijednost) više od 25 dana u kalendarskoj godini. Ako se navedene ciljne vrijednosti premašuju zrak se kategorizira kao onečišćen (II kategorija).

Tablica 33. Kategorizacija kvalitete zraka na Labinštini za razdoblje 2006.-2016. godine

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Most-Raša	I kateg.	I kateg.	I kateg.	II kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	SO ₂ , UTT Pb, Cd u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT
Koromačno	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	SO ₂ , UTT Pb, Cd u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT	SO ₂ , UTT, Pb, Cd, Ni u UTT
Koromačno Brovinje	-	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.
Kritični pokazatelji	-	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃
Ripenda	I kateg.	III kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	I kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.
Kritični pokazatelji	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , PM ₁₀ , O ₃
Sv. Katarina	III kateg.	III kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	II kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	II kateg.	II kateg.
Kritični pokazatelji	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃	NO ₂ , SO ₂ , O ₃
Plomin	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂	NO ₂ , SO ₂
Klavar	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀	PM ₁₀
Zajci	-	-	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	-	-	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S	SO ₂ , PM ₁₀ , CO, H ₂ S
Čambarelići	-	-	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.	I kateg.
Kritični pokazatelji	-	-	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀	SO ₂ , H ₂ S, PM ₁₀

Troposferski ili prizemni ozon nastaje reakcijom dušikovih oksida i hlapivih organskih spojeva (prekursori ozona) pod utjecajem sunčeve svjetlosti. Jak je oksidans te predstavlja značajan problem kvalitete zraka, osobito u područjima s izraženom fotokemijskom aktivnosti kao što je npr. područje Mediterana. Važno je naglasiti da na vrijednosti ozona utječu kako antropogene tako i biogene emisije prekursora (iz vegetacije). Zrak onečišćen ozonom i njegovim prekursorima širi se, nošen vjetrom, iz urbanih i onečišćenih i na druga područja, obuhvaćajući pritom poljoprivredne i šumske predjele.

Smanjenje emisija nekih prekursora ozona (dušikovih oksida, ugljik monoksida i određenih hlapivih organskih spojeva) u posljednja dva desetljeća nisu rezultirali značajnim smanjivanjem broja premašivanja graničnih vrijednosti propisanih direktivama Europske unije (EEA, 2011.). Mjerenja u mnogim regijama pokazuju da su koncentracije prizemnog ozona u porastu u umjerenim širinama sjeverne hemisfere u vrijeme kada su postignute redukcije emisija prekursora ozona u Europi i sjevernoj Americi. Porast prizemnog ozona nije do kraja razjašnjen ali se pretpostavlja da su uzroci u porastu emisija prekursora iz drugih zemalja sjeverne hemisfere te loše reguliranim sektorima kao što su međunarodni morski i zračni promet. Obzirom na navedeno, onečišćenje ozonom treba smatrati ne samo lokalnim i regionalnim problemom već globalnim problemom.

Zbog svog zemljopisnog položaja i cirkulacije zraka na umjerenim zemljopisnim širinama, Republika Hrvatska je izrazito izložena daljinskom prekograničnom prijenosu onečišćenja sa

zapada i sjevera Europe, koji predstavljaju područja s velikim emisijama prekursora lebdećih čestica i prizemnog ozona. Na području Istarske županije česta je pojava epizodnih stanja povišenih koncentracija prizemnog ozona ljeti. Daljinski transport prizemnog ozona, na koji se superponira utjecaj emisija prekursora ozona lokalnih i s području Primorsko goranske županije (INA Rafinerija nafte Rijeka, termoelektrana HEP Proizvodnja TE Rijeka) i urbanog područja Rijeke. Navedeni zaključak potvrđuju i podatci dostupni na web stranici AZO, prema kojima je od 23.04.2014. godine započela sa radom automatska postaja u mjestu Hum na otoku Visu, a u čijoj neposrednoj blizini nema većih izvora onečišćenja zraka, a ocjena kvalitete zraka na navedenoj postaji je druge kategorije (onečišćen zrak) zbog prekoračenja ciljnih vrijednosti prizemnog ozona. Također se od 2015.godine započelo s praćenjem koncentracije prizemnog ozona i na području grada Pule na automatskoj mjernoj postaji Fižela Pula kao opći program monitoring, a od 2016.g. u funkciji je i automatska mjerna postaja Višnjan kao pozadinska stanica u sklopu Državne mreže za praćenje kvalitete zraka (u neposrednoj blizini nema većih izvora onečišćenja zraka), te je na navedenim postajama za ozon kvaliteta zraka također ocjenjena kao druga kategorija.

U 2016.godini nije bilo prekoračenja praga obavješćivanja ($180 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i praga upozorenja ($240 \mu\text{g}/\text{m}^3$) za prizemni ozon ni na jednoj mjernoj postaji u IŽ, pa nije bilo potrebe za poduzimanjem mjera propisanih Uredbom. Na Labinštini su najviše dnevne osmosatne srednje vrijednosti ozona u 2016.godini bile u rasponu od 36,0 do 149,9 (srednja vrijednost ispod 90). Prekoračenja ciljnih vrijednosti za ozon bila su u proljeće i većinom ljeti (od 19.3. do 30.9. 2016.): Sv. Katarina 36 dana (21 dan u srpnju i kolovozu), Ripenda-Verbanci 31 dan (19 u srpnju i kolovozu), Koromačno Brovinje 9 dana (3 dana u srpnju i kolovozu, 6 u svibnju i lipnju), Višnjan 76 dana (41 u srpnju i kolovozu), Fižela Pula 42 (23 u srpnju i kolovozu).

Na osnovi rezultata mnogih istraživanja Svjetska zdravstvena organizacija je zaključila da u populaciji postoje značajne individualne varijacije visine vrijednosti ozona kod kojih dolazi do učinka na zdravlje, stoga je 2005. smanjila preporučene vrijednosti na $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (najviša dnevna osmosatna srednja vrijednost - *daily maximum 8-hour mean*). Posebno su na ozon osjetljive osobe oboljele od bolesti pluća (astmatičari), starije osobe, djeca i maloljetnici te osobe koje su aktivne na otvorenom, koji u danima kada je ozon iznad 100 trebaju smanjiti duže i teže napore na otvorenom, paziti na znakove kao što su kašalj i nedostatak daha, a aktivnosti na otvorenom planirati u jutarnjim satima kad je ozon niži.

5.3. Voda za ljudsku potrošnju

Ovlašteni laboratorij Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije prema **godišnjem Programu Istarske županije** provodi **monitoring vode za ljudsku potrošnju** u skladu s Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/2013, 64/2015) i Pravilnikom o parametrima sukladnosti i metodama analize voda za ljudsku potrošnju (NN 125/2013, 141/2013, 128/2015). Uzorci se uzimaju na mjestima potrošnje vode. U 2017.godini monitoring je proveden na vodoopskrbnoj mreži u sva 3 vodoopskrbna sustava (Vodovod Pula, Vodovod Labin i Istarski vodovod Buzet) u 11 zona opskrbe. Učestalost, broj i obim analiza usklađeni su s Pravilnikom prema isporučenoj količini vode. U vodoopskrbnoj mreži Vodovoda Labin u 2017.godini uzeto je 65 uzoraka (na redovnu analizu (52), revizijsku analizu (10) i ponovljene analize (3)). Utvrđeno je ukupno 3 (1,52

%) zdravstveno neispravnih uzoraka. Uzrok neispravnosti u sva 3 uzorka bilo je prisustvo bakterije *Pseudomonas aeruginosa*. Uzrok nesukladnosti je bila unutarnja instalacija u objektu, a tri uzastopne analize dokazale su uspješnost mjera kojima je nesukladnost uklonjena. U tablici 34. prikazana je kvaliteta vode za ljudsku potrošnju prema rezultatima godišnjih ispitivanja od 2006.-2017. i važećim zakonskim propisima. Najčešći uzrok nesukladnosti na vodoopskrbnoj mreži sustava Fonte Gaja-Kokoti je pojava mutnoća na izvorima, uslijed ekstremnih meteoroloških prilika (obilne kiše i poplave u dolini Raše). Na mjestima potrošnje vode u objektima uzrok nesukladnosti su kućne instalacije.

Tablica 34. Rezultati ispitivanja vode za ljudsku potrošnju od 2006. do 2017. godine

Zakonski propisi	Godina	Program IŽ	Vodovod Labin	UKUPNO	Odgovara	NE odgovara	
		Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	%
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 182/04)	2006.	188	132	320	319	1	0,31
	2007.	144	132	276	272	4	1,45
	2008.	179	132	311	307	4	1,29
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08)	2009.	217	135	352	334	18	5,11
	2010.	216	140	356	356	0	0,00
	2011.	216	136	352	346	6	1,70
	2012.	275	136	411	409	2	0,49
	2013.	275	132	407	405	2	0,49
Pravilnik o parametrima sukladnosti i metodama analiza vode za ljudsku potrošnju (NN 125/2013, 141/2013, 128/15)	2014.	60	132	192	192	0	0,00
	2015.	60	132	192	192	0	0,00
	2016.	65	132	197	194	3	1,52
	2017.	65	132	197	194	3	1,52

Program praćenja kvalitete **prirodnih resursa (podzemne i površinske vode)** koje se koriste u vodoopskrbnom sustavu IŽ ili se u slučajevima potrebe mogu uključiti u sustav provodi se putem godišnjih županijskih programa i programa Hrvatskih voda. Programima su obuhvaćeni svi prirodni resursi voda (neprerađena voda) koji se koriste u vodoopskrbi, a na području Labinštine su to izvori Fonte Gaja, Kokoti, Plomin, Kožljak i Mutvica koji se ispituju četiri puta godišnje u različitim hidrološkim razdobljima. Rezultati ispitivanja u 2017. godini ne pokazuju značajna odstupanja u odnosu na prethodna razdoblja ispitivanja i nema značajnih uzlaznih trendova pogoršanja kvalitete prirodnih voda. Sve vode prirodnih resursa prerađuju se prije korištenja za ljudsku potrošnju (dezinfekcija) ili se osiguravaju alternativni izvori vode za građane.

5.4. Mora

Kakvoća mora na plažama grada Labina ispituje se redovito od 1996. godine prema Programu Istarske županije. U 2006. godini kakvoća mora ispitivala se na 11 lokacija, a prema godišnjoj ocjeni kakvoće mora svih 11 plaža je bilo u rangu **mora dobre sanitarne kakvoće**. Ispitivanje kvalitete mora za kupanje na plažama u sezoni kupanja 2017. godine ZZJZIŽ je proveo prema Uredbi o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08). U program ispitivanja u Labinu odnosno Rapcu uključeno je 9 točaka (Hotel Neptun-ispod hotela, Hotel Girandella-ispod restorana, Hotel Merkur-ispod hotela,

Hotel Lanterna - ispod hotela (istok), Hotel Lanterna - ispod hotela (zapad), Hotel Marina - ispod hotela, Hotel St. Andrea - ispod hotela, Rabac naselje-AC Maslinica I i Rabac naselje-AC Maslinica II) i sve su pokazale **izvrsnu kakvoću mora na plažama** (godišnja i konačna ocjena 2014.-2017.).

Plavom zastavom u 2017. godini nagrađene su **4 plaže** u Rapcu (Grad Labin 2 plaže: "Maslinica", "St.Andrea"; Valamar Riviera d.d. 2 plaže: "Lanterna" i "Girandella").

5.5. Deratizacija i dezinfekcija

U zadnjih desetak godina Zavod za javno zdravstvo Istarske županije je na području Grada Labina prisutan kao stručni nadzor nad tvrtkom "Pestik" Kraljevica koja provedi mjere preventivne deratizacije i dezinfekcije na području naselja Labin i Rabac kroz sustavne akcije odnosno Zavod u sklopu sustavnih akcija provodi mjere deratizacije kanalizacijske mreže temeljem ugovora s Vodovodom Labin koji upravlja i kanalizacijskom mrežom na području Labina. Problemi tijekom provedbe sustavnih akcija deratizacije se, uglavnom, odnose na nepokrivenost svih objekata tijekom sustavne akcije deratizacije. Naime, da bi ostvarili sustavnost u akciju trebaju biti uključena tri velika subjekta: Grad Labin koji je osigurao sredstva za javne površine i napuštene i ruševne objekte na području grada, tvrtke koje upravljaju stambenim zgradama na području grada Labina i vodovod Labin koji upravlja kanalizacijskim sustavom. Budući da na području grada Labina postoji više upravitelja stambenim zgradama do problema dolazi uslijed nemogućnosti koordinacije provedbe deratizacije u svim zgradama koje imaju upravitelje, a čine većinu stambenih objekata na području grada.

Kontrola brojnosti komaraca na području Labina i Rapca se provodi kroz larvicidne i adulticidne akcije. Kroz sezonu se u nekoliko navrata obavlja tretman legla komaraca. Mjesta obrade se uglavnom nalaze na području okućnica i vrtova samostojećih stambenih objekata u kojima stanovnici čuvaju zalihe vode u različitim posudama. Ukoliko, uz larvicidne tretmane populacije komaraca ipak porastu tijekom srpnja i kolovoza se provode i adulticidni tretmani metodom zamagljivanja. Kako je tigrasti komarac *Aedes albopictus* postao dominantna vrsta, načini tretmana, koje predlaže Zavod Gradu Labinu svake godine, su prilagođeni suzbijanju ove vrste što znači da se veća pozornost obraća upravo na mala legla u dvorištima obiteljskih kuća i posudama za vodu u vrtovima dok je adulticidne tretmane zamagljivanjem potrebno obavljati kao dopunu larvicidnim tretmanim te ih provoditi ciljano na mjesta visoke brojnosti i u vrijeme njihove najveće aktivnosti. Komarci u svijetu, a posljednjih godina sve više i kod nas, su prepoznati kao prijenosnici različitih zaraznih bolesti. Tome doprinosi i dolazak novih vrsta kao što je slučaj tigrastog komarca na našem području. Da bi imali bolji nadzor nad komarcima neophodno je pratiti legla komaraca kroz cijelu sezonu od svibnja do listopada te ih redovito tretirati preparatima koji uništavaju ličinke dok su još u leglima. Takve poslove obavljaju tvrtke registrirane od strane Ministarstva zdravstva. No da bi nadzor nad leglima bio što bolji Zavod je pristupio izradi baza podataka legala komaraca za gradove i općine u Istri. Već nekoliko godina baze se vode u gradovima Pula i Pazin a u tijeku su nastojanja da se ovakve aktivnosti prošire i na druge gradove. Vođenjem baze podataka pospješuje se nadzor nad leglima, manji su rizici od "preskakanja" legla tijekom larvicidnih tretmana, a time se smanjuje i brojnost odraslih komaraca kao i potreba za akcijama zamagljivanja u cilju njihovog uništavanja (akcije zamagljivanja su štetne za okoliš i neciljane vrste). Od posebne je važnosti i zdravstveni odgoj - edukacija lokalnog stanovništva da prepoznaju legla i potencijalna legla u svom neposrednom okruženju i

uklone ih. U cilju edukacije Zavod ima osmišljene letke i predavanja koja provodi u drugim gradovima (škole, mjesni odbori, edukativni štand na javnom mjestu).

6 ORGANIZACIJA ZAJEDNICE

6.1. Dječji vrtići i jaslice

DZS navodi da je početkom pedagoške godine 2016./17. u Labinu djelovalo 7 odvojenih jedinica (područnih odjela) vrtića i drugih pravnih osoba, u kojih je bilo upisano 484 djece, od toga 85 djece u dobi do 3 godine, 186 u dobi od 3 do 5 godina i 213 djece s 5 i više godina. U vrtićima u Labinu radi 74 osoba, od toga 46 odgajatelja i učitelja (9,5/100 djece, IŽ 11,1/10 djece), dok zdravstvenog osoblja ima 3 (6,2/1.000 djece, IŽ 2,8/1.000 djece).²⁷

Indikator obuhvata dječje populacije sustavom predškolske skrbi izračunat je (po uzoru na metodologiju Dobrotić I., Matković T., Baran J., 2010.)²⁸ kao omjer broja djece u dobi između 0,5-2 godine (za jasličke programe), odnosno 3-6 godina (za vrtićke programe) uključene u predškolske programe te veličine ukupne populacije iste dobi u IŽ. Dob 0,5 g. je uzeta sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju²⁹ koji propisuje da se predškolski odgoj organizira za djecu od navršanih 6 mjeseci života. Obzirom na nedostatak podatka o broju djece po navedenim dobnim skupinama, veličina ukupne populacije izračunata je kao zbroj rođenih u Labinu pola do dvije godine (1/2 rođenih 2013., rođeni 2014. i 2015.g.) odnosno tri do sedam godina (1/2 rođenih 2009., rođeni 2010.-2012.g. i 1/2 rođenih 2013.g.) prije promatrane pedagoške godine umanjeni za umrlu dojenčad (koje nije bilo u tom razdoblju). Pri procjeni veličine populacije nije uračunat mortalitet djece iznad prve godine života, a pretpostavljen je i nulti migracijski saldo. U razdoblju od 2010.-2015.g. prema podacima DZS-a u Labinu nije umrlo niti jedno djeteta u dobi od prve do četvrte godine, odnosno 1 u dobi od 5-9 godina pa nema potrebe za korekcijom uslijed mortaliteta. Prosječni godišnji ukupni migracijski saldo iznosi 1/1.000 stanovnika (prema podacima DZS-a) i također nema značajan utjecaj na valjanost procjene populacije djece jasličke i vrtićke dobi. Procjena broja populacije djece jasličke dobi (0,5-2 godine) za Labin je 191, odnosno 342,5 djece vrtićke dobi (3-6 godina) i to 160 djece u dobi 3-4 godine te 182,5 u dobi 5 i više godina. Prema navedenoj procjeni broj djece od pola godine do 7 godina iznosio bi 533,5 djece.

Na osnovi procjene proizlazi da je na početku pedagoške godine 2016./17. obuhvat populacije jasličkim programima bio 44,5%, odnosno obuhvat vrtićkim programima 116,5% (polaznici iz okolnih općina).

²⁷ DZS. *Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, kraj školske godine 2015./2016. i početak školske/pedagoške godine 2016./2017.*

²⁸ Dobrotić I., Matković T., Baran J.: *Zaposlenost žena i pristup sustavu predškolske skrbi za djecu u Hrvatskoj: postoji li veza?* *Rev. soc. polit., god. 17, br. 3, str. 363-385, Zagreb 2010*
<http://www.rsp.hr/ojs2/index.php/rsp/article/viewFile/924/1123>

²⁹ *Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, NN 10/1997, 107/2007 i 94/2013*

6.2. Osnovne i srednje škole

Na kraju šk.god. 2015./16., kako navodi DZS, u Labinu je bilo 43 razrednih odjela u 5 školskih objekata (3 četverorazredne-područne i 2 osmorazredne-matične škole). Osnovnu školu je pohađalo 808 djece (od toga 366 učenica) (na početku šk.god. 2015./16. 807 djece), a završilo je 108 djece. DZS nije evidentirao školu niti djecu koja su završila osnovnu školu za djecu i mladež s teškoćama u razvoju. Osnovnu umjetničku školu (1) na kraju šk.god. 2015./16.pohađalo je 134 djece (52 učenice) (na početku šk.god. 2015./16. 123 djece), a završilo je 15 djece.³⁰

DZS navodi da su na kraju šk.god. 2015./16. u Labinu učenici srednjoškolci upisani u 3 školske jedinice³¹: u 1 gimnaziju, 1 tehničku i srodnu te u 1 industrijsku i obrtničku školu. Navode da je na kraju šk. god. 2015./16. bilo ukupno 471 učenika (od toga 217 učenica i 254 učenika). Najviše je učenika imala gimnazija (194 ili 41,2%), zatim tehnička (169 ili 35,9%) te najmanje industrijska i obrtnička (108 ili 22,9%). Učenice najčešće polaze gimnaziju (128 ili 59,0% učenica), 56 ili 25,8% tehničku te 33 ili 15,2% industrijsku i obrtničku. Mladići najčešće polaze tehničku školu (113 ili 44,5%) zatim industrijsku i obrtničku (75 ili 29,5%) te najmanje gimnaziju (66 ili 26,0%). Na kraju šk.god. 2015./16. srednju školu je završilo 133 učenika (od toga 63 učenica i 70 učenika). Na početku šk.god. 2016./2017. srednju školu je pohađalo 465 učenika.³²

Na kraju šk.g. 2015/16., DZS ne navodi da u Labinu djeluje osnovno obrazovanje odraslih.³³ Također ne navodi da u Labinu djeluje srednjoškolsko obrazovanje odraslih.³⁴

6.3. Studenti

Prema podacima DZS u akademskoj godini 2015./16. na visokim učilištima u RH registriran je 371 **student s prebivalištem u Labinu**, od toga 278 (74,9%) redovitih. Najviše studenata studira na sveučilišnim studijima na fakultetima – 291 studenata ili 78,4% (od toga 238 redovitih), 35 na veleučilištu (18 redovitih), 21 na stručnim studijima na fakultetima (10 redovitih), 19 na visokim školama (7 redovitih) i 5 (svi redoviti) na umjetničkim akademijama. Na poslijediplomski specijalistički studij upisana su 2 studenta (svi muškarci), a na poslijediplomski doktorski studij 6 studenata (1 muškarac, 5 žena) iz Labina.³⁵

Prema podacima DZS u 2016. godini sveučilišni ili stručni studij završio je 61 student s prebivalištem u Labinu (27 muškaraca i 34 žena), većinom 43 ili 70,5% redovitih studenata. Većina (43 ili 70,5%) je završila sveučilišni studij na fakultetu, zatim 9 veleučilište, 5 visoke

³⁰ DZS. Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, kraj školske godine 2015./2016.i početak školske/pedagoške godine 2016./2017. SI 1597 (29.09.2017.)

³¹ jedna srednja škola može obuhvaćati nekoliko školskih jedinica različite vrste, npr. gimnaziju, tehničku, industrijsku i obrtničku školu

³² DZS. Srednje škole i učenički domovi, kraj šk. godine 2015./2016. i početak šk. godine 2016./2017. SI 1598 (29.09.2017.)

³³ DZS. Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, kraj školske godine 2015./2016.i početak školske/pedagoške godine 2016./2017. SI 1597 (29.09.2017.)

³⁴ DZS. Srednje škole i učenički domovi, kraj šk. godine 2015./2016. i početak šk. godine 2016./2017. SI 1598 (29.09.2017.)

³⁵ DZS. Studenti u ak. g. 2015./2016. SI 1571 (28.04.2017.)

škole, 3 stručni studij na fakultetu i 1 umjetničku akademiju. Jedna osoba iz Labina stekla je doktorat znanosti.³⁶

6.4. Stipendije učenicima i studentima

Pravilnikom o stipendiranju utvrđuju se uvjeti, kriteriji i postupak za dodjelu stipendija učenicima i studentima preddiplomskog, diplomskog i stručnog studija, te s njima izjednačenim studijima, sa područja Grada Labina. Pravo na stipendiju imaju učenici srednjih škola i studenti s prebivalištem na području Grada Labina, ukoliko se redovno školuju/studiraju izvan mjesta prebivališta i ukoliko ne primaju drugu stipendiju. Grad Labin u sustavu stipendiranja 2017. godine ima **15 učenika i 154 studenata**. U 2017. godini proračunom je u tu svrhu izdvojeno 1.135.000 HRK. Gradska stipendija iznosi 550,00 HRK mjesečno za učenike, odnosno 750,00, 825,00 i 900,00 HRK mjesečno za studente, ovisno o postignutim uspjesima u protekloj godini.

Ukoliko u tijeku primanja stipendije na kraju obrazovne studijske godine student ostvari prosječnu ocjenu 4,00 – 4,49 utoliko mu se isplaćuje jednokratna nagrada u visini jedne mjesečne stipendije tijekom narednih deset mjeseci. Prosječna ocjena 4,50 – 5,00 nagrađuje se nagradom od dvije mjesečne stipendije tijekom narednih deset mjeseci. Prosječna ocjena 4,80 – 5,00 nagrađuje se jednokratnom isplatom u visini od 700,00 HRK. Učenik s prosječnom ocjenom 4,60 i više nagrađuje se jednom mjesečnom stipendijom. Grad nastoji **posebnim poticajima** stimulirati **studije deficitarnih zanimanja** (medicina, informatika, strojarstvo itd.) što je dosad pokazalo povoljne rezultate pa će se u tom pravcu Pravilnik o stipendiranju i dalje usavršavati. Također, posebno se boduje i volonterstvo.

6.5. Socijalna skrb

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku kojom se osiguravaju mjere i programi namijenjeni socijalno ugroženim osobama, kao i osobama s nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koji uključuju prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi je Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, i zajedno s jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave, ustrojava i usklađuje djelatnost socijalne skrbi. Sredstva za obavljanje djelatnosti i ostvarivanje prava u djelatnosti socijalne skrbi utvrđenih Zakonom osiguravaju Republika Hrvatska i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, pod uvjetima i na način propisan Zakonom i posebnim propisima.

U Labinu djeluje **Centar za socijalnu skrb** sa sjedištem u Istarskoj ulici br.1., a osnovan je za područje grada Labina s prigradskim naseljima te četiri općine: Kršan, Pićan, Sveta Nedjelja i Raša. Prema popisu stanovništva iz 2011.godine na području nadležnosti našeg Centra živi ukupno 22. 658 stanovnika.

³⁶ DZS. Visoko obrazovanje u 2016.- SI 1599 (30.11.2017.)

Sustav socijalne skrbi je na značajnoj prekretnici i zahtjeva aktivnu uključenost Centra za socijalnu skrb u kontinuirane promjene. Uočava se sve veća složenost poslova u centrima za socijalnu skrb, sve kompleksnija obiteljska patologija te sve veća opterećenost administrativnim poslovima i poslovima iz paralelnih sustava. Stoga je na svim zaposlenicima Centra teret neophodne koordinacije, adekvatnog pristupa i rada na slučaju u cilju osiguranja kvalitetne socijalne usluge.

U svom radu Centar će kao i do sada, ostvarivati suradnju s javnim i civilnim sektorom, a poglavito s nadležnim ministarstvom, državnim tijelima, jedinicama lokalne i regionalne samouprave kao i drugim čimbenicima koji na bilo koji način sudjeluju u brizi za obitelj, djecu, invalidne, stare i nemoćne i druge osobe koje nisu u mogućnosti skrbiti o sebi i svojim osnovnim životnim potrebama. Centar će također surađivati s vjerskim zajednicama i nevladinim organizacijama i udrugama koje se bave socijalno osjetljivim skupinama stanovništva.

Na području Labinštine postoji **Dom za starije i nemoćne Raša s Dnevnim centrom te Zavod za psihički bolesne odrasle osobe Nedeščina.**

6.6. Zdravstvo

Zdravstvenu djelatnost u Labinu obavljaju:

Županijske ustanove:

1. Istarski domovi zdravlja (IDZ) Ispostava Labin
2. Zavod za hitnu medicinu Istarske županije
3. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije

Privatne ustanove:

1. Ustanova za zdravstvenu njegu u kući „Kature“
2. Ljekarne „KAŠTEL FARM“ Benkovac – Ljekarnička podružnica Rabac

Privatne ordinacije i praksa - 27 na 31.12.2016., 25 u studenom 2017.

Trgovačka društva:

1. Apolonia d.o.o. stomatološka poliklinika
2. NOWARA MARE d.o.o. za obavljanje fizioterapeutske djelatnosti

6.6.1. IDZ Ispostava Labin i ordinacije u zakupu prostora IDZ-a

U prostorima IDZ u Gradu Labinu u 2016. godini djelovalo je 8 ordinacija **obiteljske medicine**: 3 ordinacije u sklopu IDZ-a i 4 privatne ordinacije u zakupu u Labinu te 1 privatna ordinacija u zakupu u Rapcu. U 2017. godini odlaskom liječnica u mirovinu ordinacije su prešle u IDZ tako da sada u sklopu IDZ-a djeluje 5 ordinacija (od toga 1 u Rapcu), a 3 privatne ordinacije su u zakupu.

Na području Labinštine, u prostorima IDZ u Labinu djeluje jedan specijalist pedijatar u **zdravstvenoj zaštiti dojenčadi, male i predškolske djece** koji je u 2016.godini skrbio o 831 djece u dobi 0-6 godina i 421 djetetu u dobi 7-19 godina s područja Labinštine. Uz pedijatra, o djeci u dobi 0-6 godina u Labinu 2016.godine skrbrila su još 4 obiteljska liječnika: jedan liječnik (Rabac) skrbio je o 93 djece, a 3 liječnika imala su u skrbi svaki po 1 dijete. Na Labinštini 67,7% djece u dobi 0-6 godina je u skrbi pedijatra što je manje od županijskog prosjeka (81,7%).

Obiteljski liječnici u Labinu brinu o 1.156 djece u dobi 7-19 godina. Na Labinštini 82,1% djece školske dobi (7-19 g.) je u skrbi obiteljskih liječnika (IŽ 84,6% obiteljski).

U Labinu djeluju dva tima za **zdravstvenu zaštitu žena**: jedna ginekološka ordinacija u sklopu IDZ (3 dana u Labinu, 2 dana u Buzetu) i jedna privatna ginekološka ordinacija u zakupu. Nadalje u prostorima IDZ u Labinu djeluje šest timova za **zaštitu usta i zubi** (1 dentalna ordinacija u sklopu IDZ i 5 privatnih dentalnih ordinacija u zakupu) i 5 privatnih **dentalnih laboratorija** (svih 5 u zakupu). U sklopu IDZ u Labinu djeluju 5 **patronažnih sestara**, 3 tima **sanitetskog prijevoza**, **psiholog** i **logoped te turistička ambulanta**. U prostorima IDZ u zakupu djeluje jedan privatni **medicinsko-biokemijski laboratorij** (jedan ing. medicinske biokemije, jedan bacc.laboratorijske dijagnostike i dva farmaceutska laboranta) i 1 **privatna ljekarna** (2 farmaceuta i 1 farmaceutski tehničar).

U sklopu IDZ-a u Labinu radi specijalistička ambulanta **interne medicine** (jedan tim), **fizikalna medicina** (jedan liječnik specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije, jedan viši i tri srednja fizioterapeuta te jedna medicinska sestra), specijalistička ambulanta **medicine rada** (jedan tim) i **radiologija** (1 liječnik specijalista radiologije, 1 ing. radiologije i 1 radiološki tehničar).

Liječnike obiteljske medicine i stomatologe u ordinacijama u Labinu slobodno su izabrali stanovnici Grada Labina, ali i dio stanovnika iz drugih općina Labinštine (po mjestu rada, školovanja...). Također je dio stanovnika iz Labina vjerojatno slobodno odabrao liječnike i stomatologe u ordinacijama u drugim općinama i gradovima.

Pri IDZ-u djeluje i **stacionar** s 12 kreveta (ugovorenih s HZZO-om) i 13 dodatnih kreveta. U 2016. godini bilo je ukupno 289 ispisanih bolesnika, s prosječnom dužinom liječenja 23,1 dana. Na odjelu su na neodređeno radili: jedan liječnik, 1 bacc.univ. medicinska sestra, 5 medicinskih sestara, 2 njegovatelja. **Djelatnost hemodijalize** (11 kreveta) pruža skrb građanima Labinštine, a u 2016.godini radile su 4 medicinske sestre i 1 liječnik specijalist opće medicine.

6.3. Privatna zdravstvena djelatnost u svom vlastitom prostoru u Labinu

6.6.2.1. Privatnici koji imaju ugovor s HZZO-om

U vlastitom prostoru u Labinu djeluju: 1 specijalistička **ortodontska ordinacija**, 1 privatna praksa **fizikalne terapije** sa višim fizioterapeutom; jedna **ljekarna** (4 farmaceuta i 1 tehničar); privatna **ustanova za zdravstvenu njegu u kući** (1 viša i 3 srednjih medicinskih sestara te 1 fizioterapeut); po jedna **privatna praksa zdravstvene njege** u kući u Labinu (1 medicinska sestra) i u Rapcu (1

medicinska sestra); ljekarna u Rapcu kao podružnica privatne zdravstvene ustanove Ljekarne „Kaštel Farm“ iz Benkovca.

6.6.2. Privatnici bez ugovora sa HZZO-om

U Labinu djeluju 3 privatne **stomatološke ordinacije** i 1 **dentalni laboratorij**.

6.6.3. Trgovačka društva (bez ugovora s HZZO-om)

U Labinu od trgovačkih društava registrirane su jedna stomatološka poliklinika i jedno društvo za obavljanje fizioterapeutske djelatnosti.

6.6.4. Zavod za hitnu medicinu Istarske županije

Hitna medicina organizirana je u Labinu kao Ispostava Zavoda za hitnu medicinu Istarske županije s 5 timova (T1) hitne medicinske pomoći koje prema Mreži financira HZZO. Međutim, taj broj timova ugovoren sa HZZO-om nije dostatan da se, u slučajevima kada timovi izlaze na intervenciju, stanovnicima Istarske županije u svim ispostavama osiguraju „otvorena vrata hitne medicine“ te je Istarska županija, zajedno s jedinicama lokalne samouprave pristupila financiranju tzv. „nadstandarda hitne medicine“. Uz navedeno, grad Labin s općinama u svom okruženju financiraju dodatno zapošljavanje radnika Zavoda za hitnu medicinu Istarske Županije (dodatne medicinske sestre i vozači).

Timovi hitne medicine dodatno su opterećeni i uslugama koje pružaju domaćim i stranim turistima, posebno u vrijeme ljetnih mjeseci, pa Istarska županija sufinancira dodatne timove u turističkoj sezoni iz namjenskih sredstava Ministarstva turizma Republike Hrvatske.³⁷

6.6.5. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije

Zavod za javno zdravstvo u Labinu djeluje u prostorima IDZ-ispostave "Dr. Lino Peršić" Labin. Ima organiziran jedan **tim za epidemiološku djelatnost** u kojem radi jedan specijalist epidemiolog koji je 4 dana u Labinu, a 1 dan u Buzetu, te dva sanitarna tehničara.

U sklopu Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije u ambulanti u Labinu i na terenu djeluje jedan **tim školske medicine** (jedan specijalist školske medicine i 1 prvostupnica sestrinstva) koji preventivnim radom skrbe o učenicima osnovnih i srednjih škola te studentima. Školski liječnik iz Labina nadležan je za sve osnovne i srednju školu na Labinštini, ali i za osnovne škole Barban, Divšići, Juršići, Svetvinčenat, Marčana, Krnica, te u Puli za 1 osnovnu i jednu srednju školu i dio studenata Sveučilišta Juraj Dobrila. Zdravstvena zaštita školske djece u RH organizirana je na način da svako dijete ima dva liječnika, školskog liječnika preventivca i obiteljskog (izabranog) liječnika koji brine o bolesnom djetetu i adolescentu.

---

³⁷ Slika zdravlja i socijalnog stanja Istarske županije 2016.

6.6.6. Mreža javne zdravstvene službe na Labinštini

Prema zakonski određenim mjerilima ministar zdravlja donosi Mrežu javne zdravstvene službe (Mreža javne zdravstvene službe NN 101/12, 31/13 i 113/15; Mreža ugovornih subjekata medicine rada NN 55/11; Mreža hitne medicine NN 49/16 i 67/17; Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja NN56/17, Pravilnik o uvjetima za određivanje područja na kojem će se osnivati ljekarne NN 26/07 I NN 116/15).

Izmjenama i dopunama Mreže krajem listopada **2015.g. u djelatnostima interne medicine, psihijatrije, fizikalne medicine i rehabilitacije te oftamologije propisana je** po prvi put i **Mreža na lokalnoj razini**. Također su izdvojene palijativne postelje u stacionarima

Prema Mreži javne zdravstvene službe u gradu Labinu **nedostaje 1 tim dentalne medicine**. U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti za stanovnike Labinštine **nedostaje po 1 oftalmolog i psihijatar te 0,2 specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije**.

Mreža postelja u stacionarima Istarskih domova zdravlja određuje za Labin 12 postelja - 9 općih i 3 palijativne.

Tablica 35. Popunjenost osnovne mreže timova u djelatnostima na području Labinštine i Grada Labina u 2016.g. (31.12.2016.)

Djelatnost	Lokalitet	Broj ugovorenih timova	Potreban broj timova	Razlika (2.-3.)	Privatnici bez ugovora s HZZO-om
	1.	2.	3.	4.	
Opća/obiteljska medicina	Labin	8	8	-	-
Zdrav. zaštita predškolske djece	Labinština	1	1	-	-
Zdravstvena zaštita žena	Labinština	2	2	-	-
Dentalna zdravstvena zaštita	Labin	6	7	-1	3 ordinacije +1 td
Zdravstvena njega	Labin	4	4	-	-
Interna medicina	Labinština	1	1	-	-
Oftalmologija	Labinština	1	-	-1	-
Psihijatrija	Labinština	1	-	-1	-
Fizikalna medicina	Labinština	1	0,8	-0,2	-
Fizikalna terapija u kući	Labinština	2	2	-	1 td
	Labin	4	4	-	-
Zavod za hitnu medicinu	Labinština	5	5	-	-
Medicina rada	Labinština	1	1	-	-
Medicinsko-biokemijski laboratorij	Labinština	1	1	-	-
Ljekarna	Labin	3			
Dentalni laboratorij	Labin	5			1

Izvor: HZZO Područni ured Pazini i HZJZ

Sukladno članku 10. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Istarska županija je odgovorna za osiguravanje popunjavanja mreže javne zdravstvene službe na svom području i za davanje koncesija za obavljanje te službe na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti za zakonom određene djelatnosti (obiteljska/opća medicina, dentalna zdravstvena zaštita, zdravstvena zaštita predškolske djece, zdravstvena zaštita žena, laboratorijska djelatnost, medicina rada, zdravstvena njega u kući).

Sukladno članku 4. *Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave* u skladu s utvrđenim pravima i obvezama osiguravaju uvjete za zaštitu, očuvanje i poboljšanje zdravlja stanovništva, organiziraju i osiguravaju ostvarivanje zdravstvene zaštite na svom području.

Sukladno članku 9. *Županije i gradovi* osiguravaju sredstva za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, sukladno planu i programu mjera zdravstvene zaštite i mreži javne zdravstvene službe kao i za pokriće gubitaka zdravstvenih ustanova čiji su osnivač. Jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave može osigurati sredstva za zdravstvenu zaštitu stanovnika na svom području iznad standarda utvrđenih obveznim zdravstvenim osiguranjem. Ugovorom između jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice i zdravstvene ustanove, trgovačkog društva koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatnoga zdravstvenog radnika uređuje se organiziranje i financiranje provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite za vrijeme turističke sezone.

6.7. Udruge

U Labinu prema Registru udruga RH aktivno je 147 udruga (tablica 36.)³⁸.

Tablica 36. Udruge aktivne u Labinu

1	"LIBURNA" - UDRUGA ZA UZGOJ I ZAŠTITU MAGARACA i OČUVANJE PRIRODNE KULTURNE BAŠTINE
2	"MARTINČICA" DRUŠTVO GLJIVARA LABINŠTINE
3	„JOGA U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU“
4	„RUDARTS N01“ PIKADO KLUB LABIN
5	„ŽUPNI CARITAS RABAC“ RABAC
6	AIKIDO KLUB „LABIN“ LABIN
7	ATLETSKI KLUB "LABIN" LABIN
8	ATLETSKI KLUB „ALBONA“ LABIN
9	AUTO MOTO KLUB „REA“ LABIN
10	AUTO-MOTO KLUB "4MOTION"-LABIN
11	BIO-TERRA, Udruga za biološko-dinamičko gospodarenje, Istra
12	BOČARSKI KLUB " RUDAR“ LABIN
13	BOČARSKI KLUB "LABIN" LABIN
14	BOČARSKI KLUB "RABAC" RABAC
15	BOČARSKI KLUB „ISKRA“ LABIN
16	BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA LABINA
17	BRDSKO BICIKLISTIČKI KLUB "ISTRA BIKE" - LABIN

³⁸ <https://registri.uprava.hr/#ludruge> stanje 16.12.2017.

18	CROATIVE - ALEKSA JONES, UDRUGA ZA MENADŽMENT U SUVREMENOJ UMJETNOSTI, TEHNOLOGIJI I MEDIJIMA
19	DJEČJI PJEVAČKI ZBOR „LABINSKI MALIŠANI“
20	DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO „LABIN – RABAC“
21	DRUŠTVO "JOSIP BROZ TITO" LABINŠTINE
22	DRUŠTVO NAŠA DJECA LABIN
23	DRUŠTVO PODVODNIH AKTIVNOSTI "RABAC"
24	DRUŠTVO PRIJATELJA NK HAJDUK - LABIN
25	DRUŠTVO SLOVENACA LABIN
26	DRUŠTVO SPORTOVA NA MORU "KVARNER" LABIN-RABAC
27	DRUŠTVO SPORTSKE REKREACIJE „LJEPOTA POKRETA“
28	DRUŠTVO ZA KOMUNICIRANJE AMBIJENTA "PUT" LABIN
29	EKOLOŠKA UDRUGA "PINETA"
30	FITNES KLUB "SEVEN GYM"
31	GLAZBENO SCENSKI STUDIO "SKIRIBICO BLU"
32	GOLF KLUB LABIN
33	GRADSKI ORKESTAR LABIN
34	HRVATSKA UDRUGA BRODARA „RABAC“
35	HRVATSKI CRVENI KRIŽ – GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA LABIN
36	HRVATSKI ČASNIČKI ZBOR - LABIN
37	HRVATSKO DRUŠTVO GITARISTA
38	INLINE KOTURALJKAŠKI KLUB „ISTRA“
39	ISTARSKA INICIJATIVA UMJETNOST – OBRT
40	JEDRILIČARSKI KLUB „KVARNER“ RABAC
41	JET – SKI KLUB „SANTA FE“
42	JIU-JITSU KLUB "JU JUTSH HARD"
43	JUDO KLUB „IPPON“ LABIN "
44	JUDO KLUB „METO“ LABIN
45	KICKBOXING KLUB „BUDOKAI LABIN“ LABIN
46	KINOLOŠKA UDRUGA „LABIN“
47	KLAPA LABIN
48	KLUB BOŠNJAKA LABIN
49	KLUB MLADIH SAVEZA OMLADINE HRVATSKE LABIN
50	KLUB POMORACA „LABIN“ LABIN
51	KLUB SRBA GRADA LABINA
52	KLUB ZA ODGOJ I ŠKOLOVANJE PASA "ALFA-DOG"
53	KLUB ZA ULTRALAGANO LETENJE „ALBATROS“ RABAC

54	KONJIČKI KLUB „ACCORDIA“
55	KONJIČKI KLUB „ASTRA“ LABIN
56	KOŠARKAŠKI KLUB "RUDAR" LABIN
57	KOŠARKAŠKI KLUB VETERAN LABIN
58	KOVA JE NASA
59	KULTURNO – UMJETNIČKA UDRUGA RITAM GRADA
60	KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "ĐULISTAN"
61	LABIN - ZDRAVI GRAD
62	LABIN ART EXPRESS XXI
63	LABINARY
64	LABINJONSKA KOMPANIJA „DOMOĆA FOLŠARIJA“ LABIN
65	LIGA PROTIV RAKA LABIN
66	LIONS KLUB LABIN
67	LOKALNA AKCIJSKA GRUPA (LAG) ISTOČNA ISTRA
68	LOKALNA AKCIJSKA GRUPA U RIBARSTVU LAGUR/FLAG „ALBA“
69	LOVAČKO DRUŠTVO "KAMENJARKA"
70	LOVAČKO DRUŠTVO „BALOTIN“
71	MALONOGOMETNI KLUB "ALBONA – POTPIĆAN 98“
72	MALONOGOMETNI KLUB "ALBONA 95"
73	MALONOGOMETNI KLUB "VETERANI“
74	MALONOGOMETNI KLUB KAPELICA
75	MALONOGOMETNO UDRUŽENJE LABIN
76	MAŠKARANA SKUPINA „FARABUTI“
77	MATICA HRVATSKA LABIN
78	MEDITERANSKI KIPARSKI SIMPOZIJ
79	MEĐUNARODNI UMJETNIČKI CENTAR - RIPENDA
80	MOTO KLUB ENDURO ISTRA TEAM
81	MOTOKLUB SV. MARTIN
82	MULTIMEDIJA „NET“
83	MULTIMEDIJALNI CENTAR LaPix
84	MUŠKI RUKOMETNI KLUB „RUDAR“
85	NOGOMETNI KLUB "RUDAR" LABIN
86	NOGOMETNI KLUB „HARLEM“
87	NOGOMETNI KLUB „ISKRA“ LABIN
88	NOGOMETNI KLUB „RABAC“ RABAC
89	NOGOMETNO SREDIŠTE LABIN
90	ODBOJKAŠKI KLUB "ALBONA"

91	ODRED IZVIĐAČA „LABIN“
92	PAINTBALL KLUB „LABIN“
93	PČELARSKA UDRUGA "LABIN" LABIN
94	PIKADO KLUB „BUDUĆNOST KAPELICA“
95	PJEVAČKI ZBOR „MORNICA“
96	PLANINARSKO DRUŠTVO "SKITACI" LABIN
97	PLESNI STUDIO „IL MOVIMENTO“
98	PODRUČNA VATROGASNA ZAJEDNICA LABIN
99	RADIO KLUB „LABIN“
100	RUKOMETNI KLUB „MLADI RUDAR“
101	RUKOMETNI KLUB „RUDAR 1954“
102	SKIJAŠKI KLUB LABIN
103	SPELEOLOŠKA UDRUGA „EKSTREMNE AVANTURE“
104	SPORTSKA ZAJEDNICA GRADA LABINA
105	SPORTSKO REKREATIVNI KLUB "ALBA"
106	SPORTSKO RIBOLOVNO DRUŠTVO „ADRIA“
107	ŠAHOVSKI KLUB „LABIN“
108	ŠPORTSKO REKREACIJSKI KLUB „BONO“ LABIN
109	TALIJANSKA UNIJA – ZAJEDNICA TALIJANA „GIUSEPPINA MARTINUZZI“
110	TENISKI KLUB „RABAC“
111	TRIATHLON KLUB „ALBONA EXTREME“
112	UDRUGA „GIROTONDO“
113	UDRUGA „LABINSKE MAŽORETKINJE“
114	UDRUGA „NOVA SNAGA“
115	UDRUGA „RUDARSKA N01“
116	UDRUGA ANTIFAŠISTIČKIH BORACA LABIN
117	UDRUGA DANTE ALIGHIERI“ ODBOR LABIN
118	UDRUGA EU BUĐENJE
119	UDRUGA GRAĐANA „ZELENI JURAJ“
120	UDRUGA HRVATSKIH VOJNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA LABIN
121	UDRUGA KREATIVNA AKADEMIJA LABIN
122	UDRUGA LIJEČENIH ALKOHOLIČARA „CENTAR“ LABIN
123	UDRUGA MALIH DIONIČARA DRUŠTVA „TILA“ d.d. LABIN
124	UDRUGA NOTTURNO
125	UDRUGA OBRTNIKA KONCESIONARA
126	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM LABIN
127	UDRUGA PRIVATNIH IZNAJMLJIVAČA RAPCA

128	UDRUGA SV. DOMINIK SAVIO
129	UDRUGA UGOSTITELJA LABINŠTINE
130	UDRUGA UMIROVLJENIKA LABIN
131	UDRUGA ZA BOLJI ŽIVOT "BENE"
132	UDRUGA ZA MLADE „ALFA ALBONA“
133	UDRUGA ZA PROMICANJE GLAZBENE KULTURE "NOMEN EST OMEN"
134	UDRUGA ZA PROMICANJE GLAZBENO-SCENSKE KULTURE "IKS"
135	UDRUGA ZA PROMICANJE KULTURNE BAŠTINE SUHOZID
136	UDRUGA ZA PROMICANJE URBANE KULTURE - OSA
137	UDRUGA ZA UZGOJ I ZAŠTITU MALIH ŽIVOTINJA "GARDELIN 2010" LABIN
138	UDRUGA ZA ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM INPROMO LABIN
139	UDRUGA ZA ZAŠTITU ŽIVOTINJA FENIX LABIN
140	UDRUGA ZASPRJEČAVANJE ZLOUPORABE DROGA
141	UDRUŽENJE DIONIČARA PODUZEĆA „ISTRATRANS“ d.d. LABIN
142	VETERANSKI NOGOMETNI KLUB „VINEŽ“
143	ZAJEDNICA BOĆARSKIH KLUBOVA LABIN
144	ZAJEDNICA GRAĐANA ALBANSKE NACIONALNE MANJINE GRADA LABINA
145	ZBOR RUKOMETNIH SUDACA LABIN
146	ŽENSKI MALONOGOMETNI KLUB „MIRAKUL“
147	ŽENSKI RUKOMETNI KLUB „RUDAR“

Izvor: Ministarstvo uprave

Prema Registru političkih stranaka u RH Ministarstva uprave u Labinu djeluje 19 ustrojstvenih oblika 14 političkih stranaka (IDS (6 ustrojstvenih oblika), HDZ, HNS, HSS, HSLŠ, HSU, Zeleni, IDF-FDI, SDP, SRP, LS, BDSH, SDU, SDA).³⁹

Prema Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Ministarstva uprave djeluju: Vijeće bošnjačke nacionalne manjine u Gradu Labinu i Vijeće srpske nacionalne manjine Grada Labina.⁴⁰ U Gradu Labinu djeluje i Vijeće talijanske nacionalne manjine.

³⁹ <https://registri.uprava.hr/#!stranke> stanje 16.12.2017.

⁴⁰ ⁴⁰ <https://registri.uprava.hr/#!vijeća-manjina> stanje 16.12.2017.

7 ZDRAVSTVENI POKAZATELJI

7.1. Podaci o uzrocima smrti

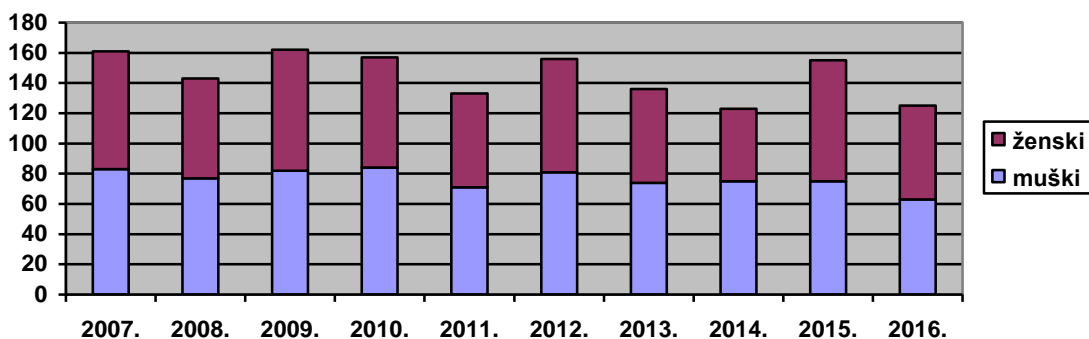
7.1.1. Umrli po dobi i spolu

U razdoblju 2007.-2016.g. u Labinu je umrla 1.451 osoba (765 osoba muškog spola i 686 osoba ženskog spola). Prosječna stopa mortaliteta u navedenom razdoblju iznosila je 12,5‰ (1998.-2007.g. 11,2‰) i veća je za osobe muškog spola (13,4‰) nego ženskog (11,5‰). U prvih pet promatranih godina (2007.-2011.) prosječna stopa mortaliteta bila je viša (13,0‰) nego za razdoblje 2012.-2016. (11,9‰). U 2016. godini umrlo je 125 osoba (63 muških i 62 ženskih). Stopa mortaliteta u 2016. godini iznosi 10,7‰ (IŽ 11,3‰). (Tablica 37.)

Tablica 37. Umrli stanovnici grada Labina u razdoblju od 2007.-2016.g. prema spolu

	UKUPNO	Muški	Ženski
2007.	161	83	78
2008.	143	77	66
2009.	162	82	80
2010.	157	84	73
2011.	133	71	62
Ukupno 2007.-2011.	756	397	359
Prosjek 2007.-2011.	151,2	79,4	71,8
Stopa* mortaliteta (2007.-2011.)	13,0	13,9	12,1
2012.	156	81	75
2013.	136	74	62
2014.	123	75	48
2015.	155	75	80
2016.	125	63	62
Ukupno 2012.-2016.	695	368	327
Prosjek 2012.-2016.	139	73,6	65,4
Stopa* mortaliteta (2012.-2016.)	11,9	12,9	11,0
SVEUKUPNO	1.451	765	686
Prosjek 2007.-2016.	145,1	76,5	68,6
Stopa* mortaliteta 2007.-2016.	12,5	13,4	11,5

*Stopa je izračunata na broj stanovnika prema popisu 2011.g. (ukupno 11.642; m-5.700; ž-5.942)

Slika 40. Umrli u Labinu od 2007.-2016. po spolu

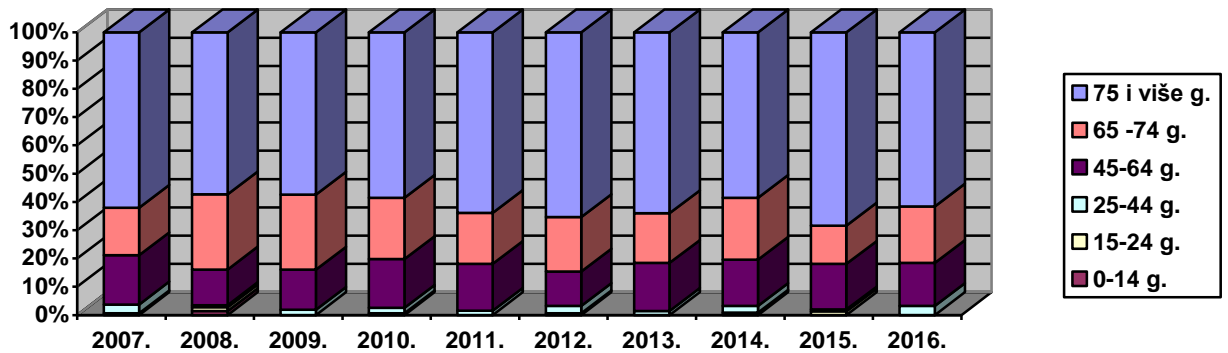
Izvor: Državni zavod za statistiku

U razdoblju 2007.-2016.g. **81,8% umrlih bilo je u dobi iznad 65 godina** (1998.-2007.g. 78,2%) odnosno 61,6% osoba iznad 75 godina (ranije 51,1%). U prvih pet promatranih godina (2007.-2011.) udio umrlih u dobi iznad 75 godina je niži (59,8%) nego za razdoblje 2012.-2016. (63,9%) (tablica 38.). U Istarskoj županiji 2016.g. 81,6% umrlih bilo je u dobi iznad 65 godina odnosno 65,4% u dobi iznad 75 godina.

Tablica 38. Umrli stanovnici Labina u razdoblju od 2007.-2016. godine po dobnim skupinama

	UKUPNO	0-14 g.	15-24 g.	25-44 g.	45-64 g.	65 -74 g.	75 + g.
2007.	161	-	1	5	28	27	100
2008.	143	2	2	1	18	38	82
2009.	162	-	-	3	23	43	93
2010.	157	-	1	3	27	34	92
2011.	133	-	-	2	22	24	85
Ukupno 2007.-2011.	756	2	4	14	118	166	452
Prosjek 2007.-2011.	151,2	0,4	0,8	2,8	23,6	33,2	90,4
%	100,0	0,3	0,5	1,9	15,6	22,0	59,8
2012.	156	-	1	4	19	30	102
2013.	136	-	-	2	23	24	87
2014.	123	1	-	3	20	27	72
2015.	155	-	2	1	25	21	106
2016.	125	-	-	4	19	25	77
Ukupno 2012.-2016.	695	1	3	14	106	127	444
Prosjek 2012.-2016.	139	0,2	0,6	2,8	21,2	25,4	88,8
%	100,0	0,1	0,4	2,0	15,3	18,3	63,9
SVEUKUPNO	1.451	3	7	28	224	293	896
Prosjek 2007.-2016.	145,1	0,3	0,7	2,8	22,4	29,3	89,6
%	100,0	0,2	0,4	1,8	15,9	20,2	61,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

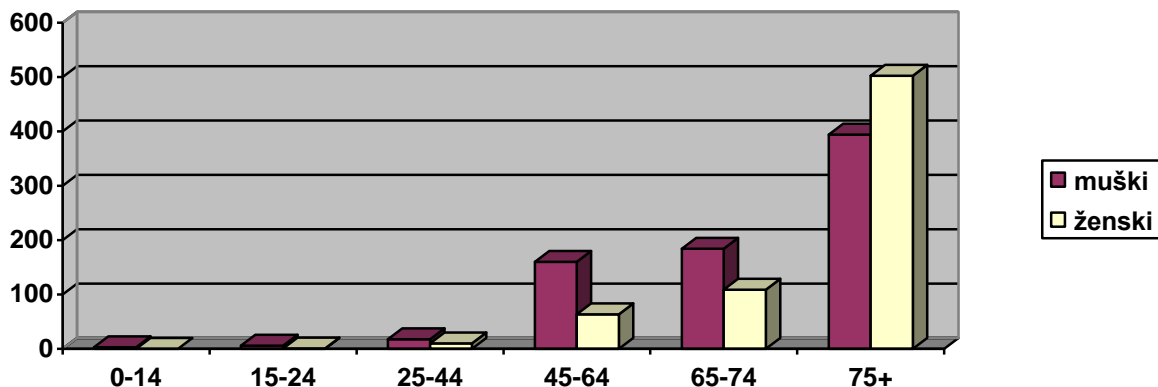

Slika 41. Struktura umrlih stanovnika Labina u razdoblju od 2007.-2016. godine po dobnim skupinama

Izvor: Državni zavod za statistiku

Promatramo li umrle u Labinu u razdoblju od 2007.-2016. godine po dobnim skupinama, vidljivo je da u svim dobnim skupinama ima više umrlih osoba muškog spola, osim u dobi od 75 i više godina. (slika 42.)

Slika 42. Umrli po dobi i spolu u Labinu od 2007.-2016. godine (ukupno)

Izvor: Državni zavod za statistiku

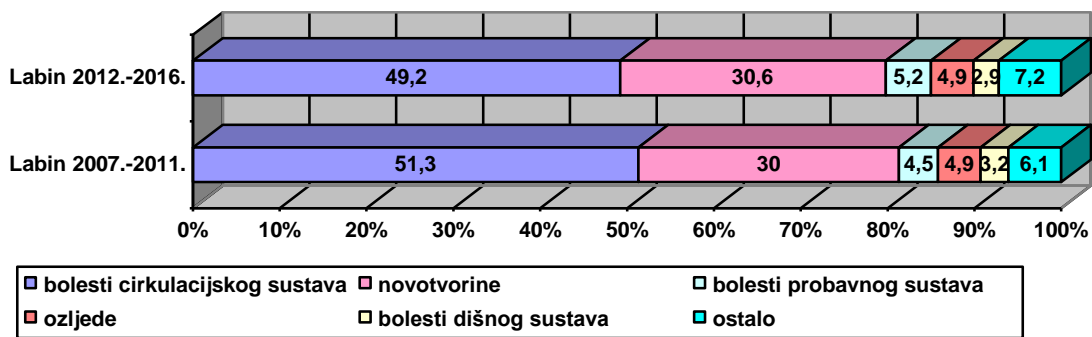
7.1.2. Vodeći uzroci smrti (poglavlja Međunarodne klasifikacije bolesti -MKB)

U Labinu su bolesti cirkulacijskog sustava u razdoblju 2007.-2016.godine s 50,3% (51,3% - prosjek 1998.-2007.) vodeći uzrok smrti, slijede novotvorine s 30,3% (ranije 27,8%), ozljede i trovanja 4,9% (ranije 4,7%), bolesti probavnog sustava 4,8% (ranije 5,4%), te bolesti dišnog sustava 3,0% (ranije 3,6%) (tablica 39. i slika 43.). U 2016.g. u Istarskoj županiji bolesti cirkulacijskog sustava čine 49,1% uzroka smrti, a novotvorine 29,4%, pa su vodeći uzroci smrti u Labinu isti kao i u Istarskoj županiji, Hrvatskoj pa i većini razvijenih zemalja.

Tablica 39. Vodeći uzroci smrti u Labinu u razdoblju od 2007.-2016. godine

	UKUPNO	IX – bolesti cirkulacijskog sustava	II - novotvorine	XI – bolesti probavnog sustava	XIX – ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	X – bolesti dišnog sustava	Ostalo
2007.	161	91	46	5	7	3	9
2008.	143	71	44	7	7	4	10
2009.	162	81	51	8	8	6	8
2010.	157	81	43	7	9	6	11
2011.	133	64	43	7	6	5	8
Ukupno 2007.-2011.	756	388	227	34	37	24	46
Prosjek 2007.-2011.	151,2	77,6	45,4	6,8	7,4	4,8	9,2
%	100,0	51,3	30,0	4,5	4,9	3,2	6,1
2012.	156	71	51	13	9	3	9
2013.	136	65	42	9	2	5	13
2014.	123	68	38	2	5	3	7
2015.	155	79	40	9	10	6	11
2016.	125	59	42	3	8	3	10
Ukupno 2012.-2016.	695	342	213	36	34	20	50
Prosjek 2012.-2016.	139	68,4	42,6	7,2	6,8	4	10
%	100,0	49,2	30,6	5,2	4,9	2,9	7,2
SVEUKUPNO	1451	730	440	70	71	44	96
Prosjek 2007.-2016.	145,1	73	44	7	7,1	4,4	9,6
%	100,0	50,3	30,3	4,8	4,9	3,0	6,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Slika 43. Udio vodećih uzroka smrti stanovnika Labina

Izvor: Državni zavod za statistiku

U razdoblju 2007.-2016.godine kod osoba oba spola u Labinu bolesti cirkulacijskog sustava su vodeći uzrok smrti (muški 45,8%, ženski 55,4%), a slijede novotvorine (m 34,4%, ž 25,8%). Kod muškaraca su na trećem mjestu ozljede i otrovanja (5,9%), slijede bolesti probavnog sustava (5,0%)

te bolesti dišnog sustava (3,8%). Kod žena su na trećem mjestu bolesti probavnog sustava (4,7%), slijede ozljede i otrovanja (4,2%) te bolesti dišnog sustava (2,2%) (tablica 40.)

Tablica 40. Vodeći uzroci smrti u Labinu u razdoblju od 2007.-2016. godine po spolu

	MUŠKI							ŽENSKI						
	Ukupno	IX	II	XI	XIX	X	Ostalo	Ukupno	IX	II	XI	XIX	X	Ostalo
2007.	83	42	28	1	4	2	6	78	49	18	4	3	1	3
2008.	77	33	23	6	5	4	6	66	38	21	1	2	0	4
2009.	82	40	27	7	4	1	3	80	41	24	1	4	5	5
2010.	84	34	30	4	7	4	5	73	47	13	3	2	2	6
2011.	71	30	26	4	5	4	2	62	34	17	3	1	1	6
Ukupno 2007.-2011.	397	179	134	22	25	15	22	359	209	93	12	12	9	24
Prosjek 2007.-2011.	79,4	35,8	26,8	4,4	5	3	4,4	71,8	41,8	18,6	2,4	2,4	1,8	4,8
%	100,0	45,1	33,8	5,5	6,3	3,8	5,5	100,0	58,2	25,9	3,3	3,3	2,5	6,7
2012.	81	32	30	5	6	3	5	75	39	21	8	6	0	1
2013.	74	31	28	3	2	4	6	62	34	14	6	0	1	7
2014.	75	43	24	1	3	1	3	48	25	14	1	2	2	4
2015.	75	38	20	6	5	4	2	80	41	20	3	5	2	9
2016.	63	27	27	1	4	2	2	62	32	15	2	4	1	8
Ukupno 2012.-2016.	368	171	129	16	20	14	18	327	171	84	20	17	6	29
Prosjek 2012.-2016.	73,6	34,2	25,8	3,2	4	2,8	3,6	65,4	34,2	16,8	4	3,4	1,2	5,8
%	100,0	46,5	35,1	4,3	5,4	3,8	4,9	100,0	52,3	25,7	6,1	5,2	1,8	8,9
SVEUKUPNO	765	350	263	38	45	29	40	686	380	177	32	29	15	53
Prosjek 2007. - 2016.	76,5	35	26,3	3,8	4,5	2,9	4	68,6	38	17,7	3,2	2,9	1,5	5,3
%	100,0	45,8	34,4	5,0	5,9	3,8	5,2	100,0	55,4	25,8	4,7	4,2	2,2	7,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

7.1.3. Nasilne smrti (vanjski uzroci ozljeda, otrovanja i ostalih uzroka mortaliteta)

U razdoblju od 2007.- 2016.g. u Labinu se dogodila 71 nasilna smrti, od toga 45 kod osoba muškog spola (63,4%) i 26 kod osoba ženskog spola. Najčešće se radilo o nesretnom slučaju (44 osoba), a slijedi samoubojstvo (26 osoba) i 1 ubojstvo (tablica 41.).

Tablica 41. Ozljede i otrovanja prema vrsti nasilne smrti u Labinu od 2007.-2016. godine

	UKUPNO	Muški	Ženski	Nesretnan slučaj	Samoubojstvo	Ubojstvo
2007.	7	4	3	5	2	-
2008.	7	5	2	6	1	-
2009.	8	4	4	6	2	-
2010.	9	7	2	2	6	1
2011.	6	5	1	5	1	-
2012.	9	6	3	6	3	-
2013.	2	2	-	-	2	-
2014.	5	3	2	4	1	-
2015.	10	5	5	7	3	-
2016.	8	4	4	3	5	-
UKUPNO	71	45	26	44	26	1

Izvor: Državni zavod za statistiku

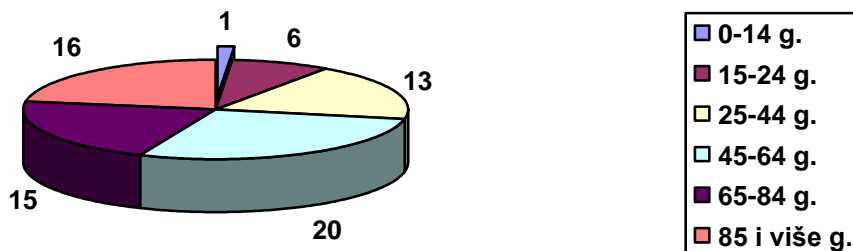
Od nasilnih smrti većinom umiru muškarci. Kod oba spola vodeće nasilne smrti su nesretni slučajevi i samoubojstva. (tablica 42.).

Tablica 42. Vrste nasilnih smrti u Labinu od 2007.-2016. godine po spolu

	Muški spol				Ženski spol			
	Ukupno	Nesretan slučaj	Samoubojstvo	Ubojstvo	Ukupno	Nesretan slučaj	Samoubojstvo	Ubojstvo
2007.	4	3	1	-	3	2	1	-
2008.	5	4	1	-	2	2	-	-
2009.	4	2	2	-	4	4	-	-
2010.	7	2	5	-	2	-	1	1
2011.	5	4	1	-	1	1	-	-
2012.	6	3	3	-	3	3	-	-
2013.	2	-	2	-	-	-	-	-
2014.	3	2	1	-	2	2	-	-
2015.	5	4	1	-	5	3	2	-
2016.	4	-	4	-	4	3	1	-
UKUPNO	45	24	21	-	26	20	5	1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Nasilne smrti se **najčešće dogodile u starijoj dobi** - 31 nasilna smrt kod osoba iznad 65 godina života. Jedan slučaj nasilne smrti dogodio se u dobi do 14 godina (slika 44.).

Slika 44. Nasilne smrti prema dobi u Labinu (2007.-2016. godine)

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prosječna stopa suicida za Labin za navedeno razdoblje iznosi 22,3 na 100.000 stanovnika, viša od **prosječne županijske stope** za isto razdoblje (15,8 na 100.000).

Kod osoba muškog spola vodeći uzrok nasilnih smrti su samoubojstva, a slijede nesreće pri prijevozu i padovi. Kod osoba ženskog spola padovi su vodeći uzrok, a slijede samoubojstva. (tablica 43.)

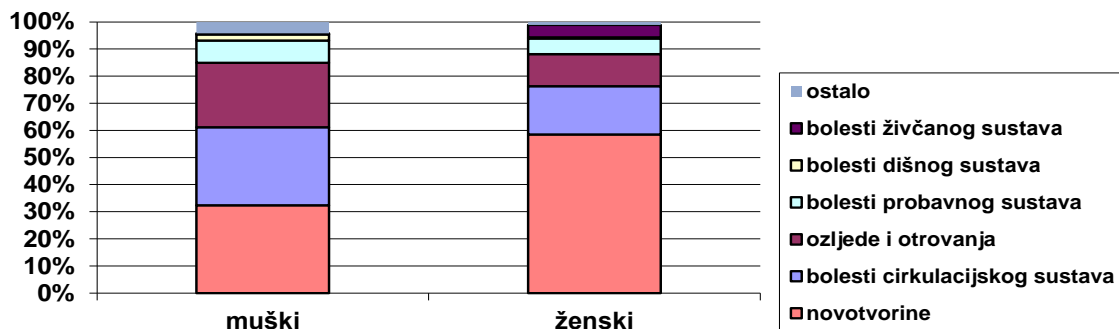
Tablica 43. Vodeći uzroci nasilnih smrti u Labinu od 2007.-2016- godine po spolu

	Samoubojstva (X60-X84)	Nesreće pri prijevozu (V00-V99)	Padovi (W00-W19)	Ubojstva (X85-Y09)	Ostali nesretni slučajevi
UKUPNO	26	11	23	1	10
Muški spol	21	10	9	-	5
Ženski spol	5	1	14	1	5

Izvor: Državni zavod za statistiku

7.1.4. Godine izgubljenog života

Broj **potencijalno izgubljenih godina života** (*Potential Years of Life Lost PYLL*) **umrlih između 1 i 75 godina** starosti u Labinu u razdoblju 2007. do 2016. godine iznosio je 6.842,5 (5.877,4/100.000), od toga većina kod muškog spola 69,6% (4.762,5). Najveći gubitak u ukupnom stanovništvu ostvaren je na račun novotvorina i to 2.735 g. (40,0%), bolesti cirkulacijskog sustava s 1.732,5 (25,3%) te ozljeda i otrovanja s 1.372,5 (20,1%). Potencijalno izgubljene godine života sumarna je mjera preranog mortaliteta, a ukazuju na potrebu prevencije ovih bolesti i nezgoda.

Slika 45. Uzroci potencijalno izgubljenih godina života (1-75 g.) ukupno 2007.-2016.godine po spolu

Izvor: prema podacima DZS-a, izračun ZZJZIŽ

7.1.5. Vodeći uzroci smrti (dijagnoze) po spolu

Ishemična bolest srca vodeći je uzrok smrti kod oba spola, na drugom mjestu kod muškaraca je rak pluća, a kod žena cerebrovaskularne bolesti, koje su kod muškaraca na trećem mjestu, dok kod žena slijede komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti. Na četvrtom mjestu kod oba spola je rak debelog crijeva, na petom su kod muškaraca kronične bolesti jetre i ciroza, a kod žena rak pluća. (tablica 44.)

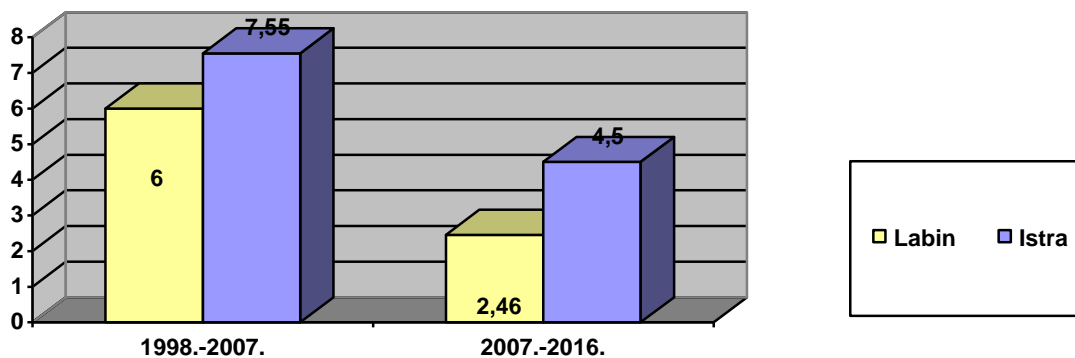
Tablica 44. Vodeći uzroci smrti (dijagnoze) u Labinu od 2007.-2016. godine po spolu

	UKUPNO	Muški spol	Ženski spol
I20-I25 ishemična bolest srca	452	235	217
I60-I69 cerebrovaskularne bolesti	142	60	82
C33- C34 rak dušnika, bronha i pluća	94	70	24
C18-21 rak debelog crijeva	63	37	26
K70, K74 kronične bolesti jetre i ciroza	38	25	13
I51 Komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti	38	11	27
J40-J47 kronične bolesti donjeg dišnog sustava	36	22	14
X60-X84 samoubojstva	26	21	5
C16 rak želuca	26	15	11
E10-E14 dijabetes melitus (šećerna bolest)	23	10	13
W00-W19 padovi	23	9	14
C50 rak dojke	21	-	21
C61 rak prostate	20	20	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

7.1.6. Vodeći uzroci smrti po dobi i spolu

U Labinu je od 2007.-2016. godine rođeno 812 živorođene djece i 2 mrtvorodena djeteta, a u dojenačkom razdoblju umrlo 2 djece, od toga niti jedno u dobi od 0-6 dana. **Mortalitet dojenčadi** za navedeno razdoblje iznosi 2,5‰ (Istarska županija - 4,5‰), a **perinatalni mortalitet** 2,5‰, (Istarska županija – 5,8‰) (slika 46.)

Slika 46. Mortalitet dojenčadi

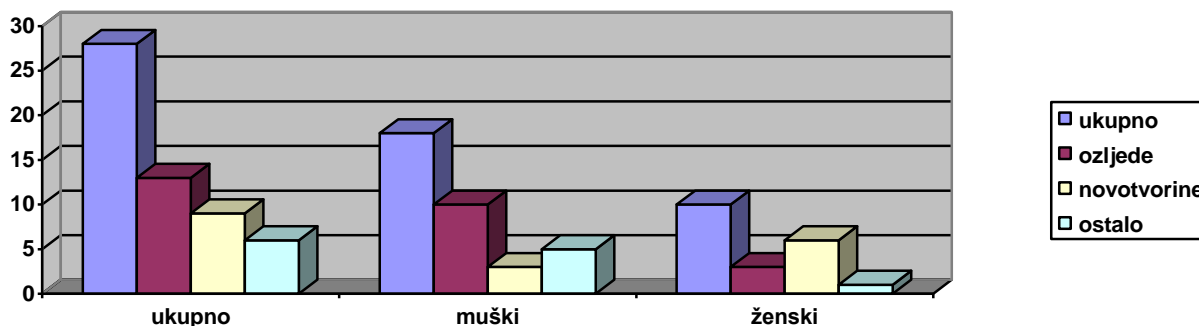
Izvor: Državni zavod za statistiku

Uzroci dojenačkih smrti bila su određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (2 djece).

Smrt u dobi 1-14 godina izuzetno je rijetka, tako je u razdoblju od 2007.-2016. godine u Labinu umrlo 1 dijete.

U dobi 15-24 godina umrlo je 7 osoba (6 muškog spola, 1 ženskog spola) i to najčešće zbog ozljeda 6 osoba (od toga 5 muškog spola) među kojima od **prometnih nezgoda** 3 osobe (sve muškog spola).

U dobi 25-44 godine ukupno je umrlo 28 osoba (18 muškog spola, 10 ženskog spola). Većinom zbog **ozljeda** - 13 osoba (10 muškog spola, 3 ženskog spola) i to najčešće **samoubojstva** (4 osobe) i **prometnih nezgoda** (3 osobe). Slijede **novotvorine** - 9 osoba (3 muškog i 6 ženskog spola) i to najčešće **limfnoga, hematopoeznoga i srodnog tkiva te mozga** (po 3 osobe). (slika 47.)

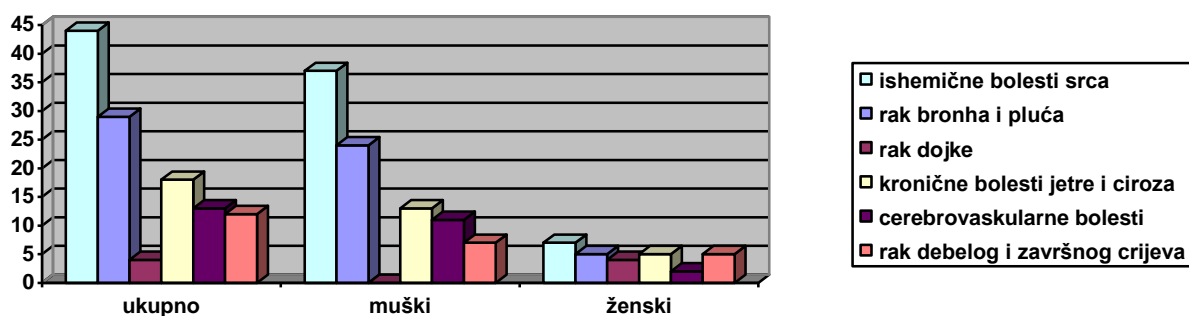
Slika 47. Vodeći uzroci smrti u dobi 25-44 godine u Labinu od 2007.-2016. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 45-64 godina ukupno je umrlo 224 osoba (160 muškaraca i 64 žene). **Kod osoba oba spola** u toj dobi **vodeći uzrok smrti je**, kao što je to zabilježeno i drugdje (Istra, Hrvatska i šire), poglavlje **novotvorina (103 umrle osobe).**

Kod **muškaraca** nakon poglavlja **novotvorina** (64 osobe), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (54 osobe), ozljede i otrovanja (17 osoba) te **bolesti probavnog sustava** (16). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca (I20-I25)** - 37 osoba (odnosno najčešće **I21- akutni infarkt miokarda** - 27 osoba), **rak bronha i pluća** – 24 osobe, kronične **bolesti jetre i ciroza (K70, K73 i K74)** - 13 osoba (odnosno najčešće fibroza i ciroza jetre – 9 osoba), **samoubojstva (X60-X84)** – 13 osoba te **cerebrovaskularne bolesti (I60-I69)** - 11 osoba.

Kod **žena** također nakon poglavlja **novotvorina** (39 osobe), slijede bolesti **cirkulacijskog sustava** (10 osoba) i **bolesti probavnog sustava** (6). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca (I20-I25)** - 7 osoba (odnosno najčešće **I21- akutni infarkt miokarda** - 4 osobe), kronične **bolesti jetre i ciroza (K70, K73 i K74)** - 5 osoba (odnosno fibroza i ciroza jetre – 3 osoba), **rak bronha i pluća te debelog i završnog crijeva** – po 5 osoba, **rak dojke, vrata maternice i mozga** – po 4 osobe (slika 48.).

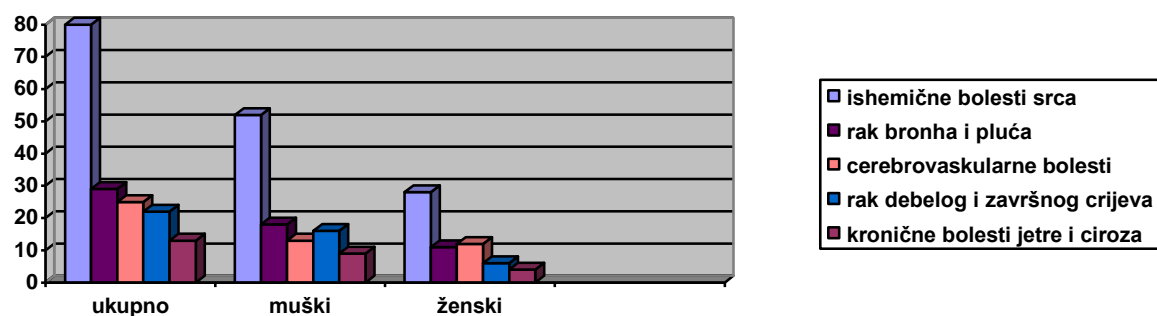
Slika 48. Tri vodeća uzroka smrti u dobi 45-64 godine u Labinu od 2007.-2016. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 65-74 godine u Labinu ukupno je umrlo 293 osoba, 184 muškaraca i 109 žena. **Kod osoba oba spola** u toj dobi **vodeći uzrok smrti je**, kao i u Istarskoj županiji, poglavlje **novotvorina (130 umrle osobe)**.

Kod **muškaraca** te dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **novotvorina** (82 osobe), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (78 osoba) i **bolesti probavnog sustava** (15). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 52 osobe (odnosno najčešće I21 - akutni infarkt miokarda - 32 osobe i I25 - kronična ishemična bolest srca - 18), **rak bronha i pluća** – 18 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 16 osoba, **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 13 osoba te **kronične bolesti jetre i ciroza** – 9 osoba.

Kod **žena** ove dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **novotvorina** (48 osoba), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (47 osoba) i **bolesti probavnog sustava** (5). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 28 osoba (odnosno najčešće I21 - akutni infarkt miokarda - 12 osoba i I25 - kronična ishemična bolest srca - 15 osoba), **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 12 osoba, **rak bronha i pluća** – 11 osoba, **rak debelog i završnog crijeva te limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva** – po 6 osoba (slika 49).

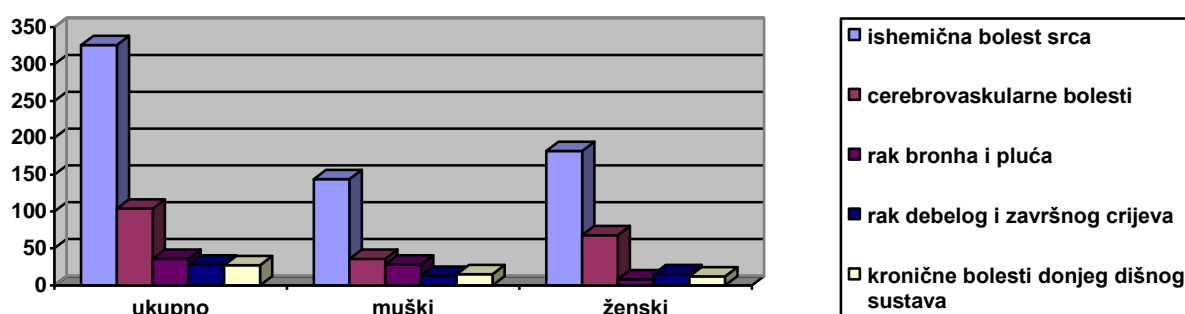
Slika 49. Vodeći uzroci smrti u dobi 65-74 godina u Labinu od 2007.-2016. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 75 i više godina u navedenom razdoblju u Labinu umrlo je 896 osoba (61,8% od ukupnog broja umrlih), 394 muškaraca (51,5% od umrlih muškaraca) i 502 žene (73,2% od umrlih žena). **Kod osoba oba spola** u toj dobi **vodeći uzrok smrti je**, kao i u Istarskoj županiji, poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava (539 umrlih osoba)**.

Kod **muškaraca** te dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava** (216 osoba), slijede **novotvorine** (114 osoba) i **bolesti dišnog sustava** (19). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 144 osobe (odnosno najčešće I25- kronična ishemična bolest srca - 103 osobe i I21 - akutni infarkt miokarda – 37 osoba), **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 36 osoba, **rak bronha i pluća** – 28 osoba, **kronične bolesti donjeg dišnog sustava** (15 osoba) te **rak debelog i završnog crijeva** – 13 osoba.

Kod **žena** ove dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava** (323 osoba), slijede **novotvorine** (84 osoba) i **bolesti probavnog sustava** (21). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 182 osoba (odnosno najčešće I25- kronična ishemična bolest srca - 139 osoba i I21- akutni infarkt miokarda – 37 osobe), **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 68 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 15 osoba, **padovi** – 14 osoba te **rak dojke** – 13 osoba (slika 50.).

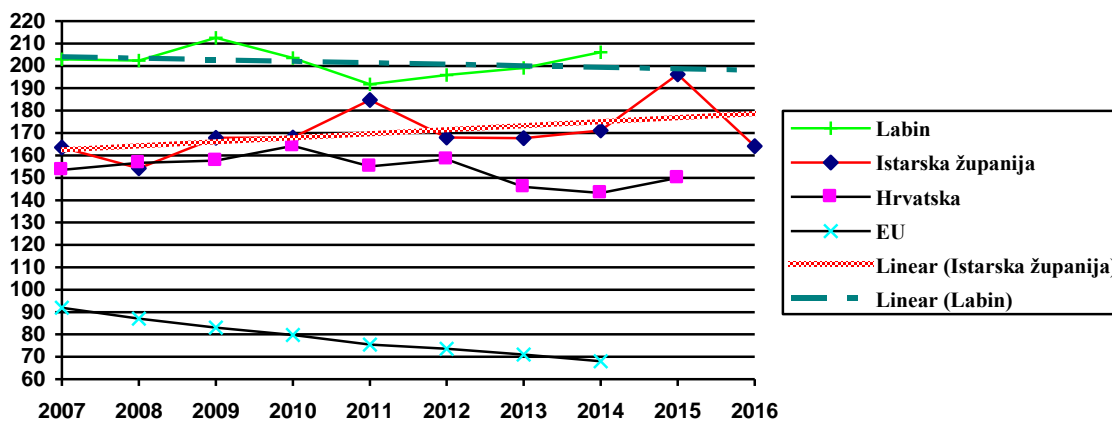
Slika 50. Pet vodećih uzroka smrti u dobi 75 i više godina u Labinu od 2007.-2016. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

7.1.7. Dobno-standardizirane stope smrtnosti

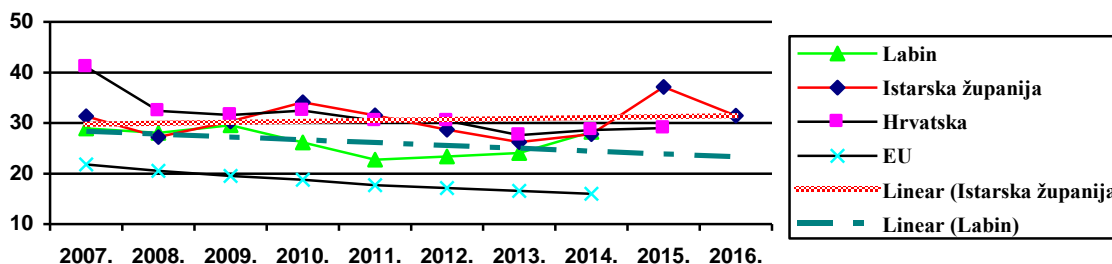
Dobno standardizirane stope smrtnosti, za razliku od sirovih stopa, računaju se na apstraktno stanovništvo (tzv. europsko standardno stanovništvo) te pružaju mogućnost usporedbe među područjima s različitim dobnim sastavom stanovništva koji bi mogao utjecati na zaključivanje o pojavnosti određenih bolesti pa tako i uzroka smrti. **Što je populacija manja, rijedi su i događaji koji se u njoj pojavljuju pa je manja pouzdanost pokazatelja izračunatih za to područje.** Neke od alternativnih **tehnika kojima se može ublažiti** ove slučajne fluktuacije su agregacija (zemljopisna ili višegodišnja). Kada se nazivnik ne mijenja iz godina u godinu ili mijenja ravnomjerno kao što je to kod stanovništva nekog područja, prihvatljivo je koristiti prosjek stopa za navedene godine. Pomični prosjek koristi se kako bi se u grafičkim prikazima ublažile godišnje varijacije i jasnije prikazali trendovi, ali tada podaci nisu postavljeni u stvarnoj godini. Obzirom da je Labin malo područje te podaci variraju iz godine u godinu, radi lakše usporedbe korišteni su pomični petogodišnji prosjeci broja umrlih. Također je na slikama vrijednost stope prikazana kod 2009. godine u stvari prosjek stope za 2007.-2011.g., stopa prikazana kod 2010. g. prosjek za 2008.-2012.g. itd.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **ishemične bolesti srca za Labin za stanovništvo ukupne dobi** nešto su više od županijskih stopa (koje su također nešto više u odnosu na Hrvatsku i posebno Europsku Uniju) (slika 51.).

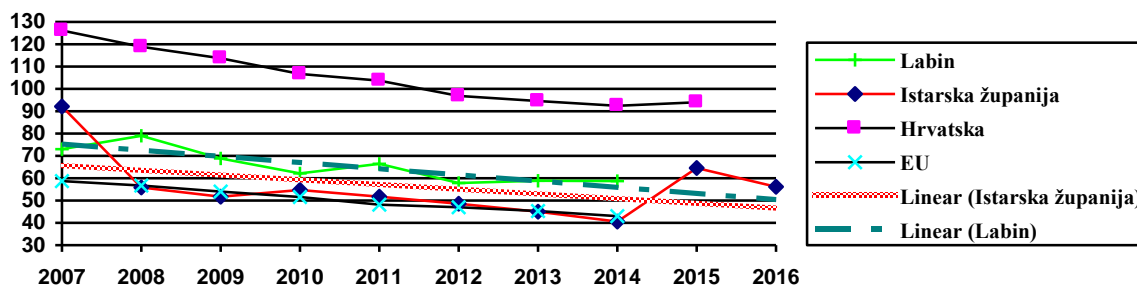
Slika 51. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ishemične bolesti srca, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Međutim, dobno-standardizirane stope smrtnosti od **ishemične bolesti srca** za **Labin za stanovništvo u dobi 0-64 godine** slične su županijskim stopama (koje su slične hrvatskim, a više u odnosu na Europsku Uniju) (slika 52.).

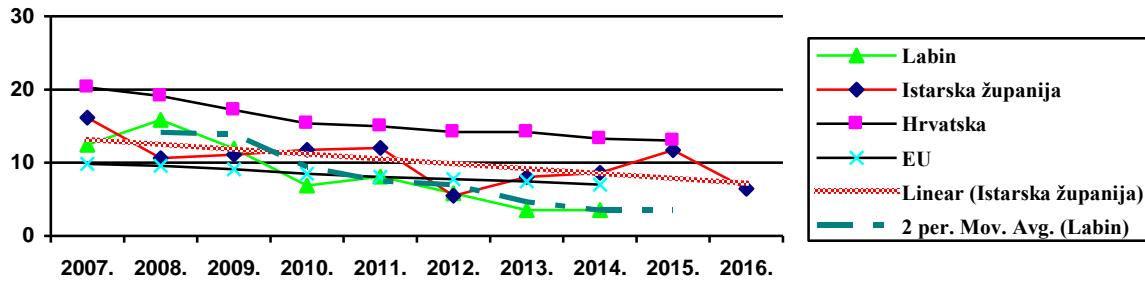

Slika 52. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ishemične bolesti srca, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **cerebrovaskularnih bolesti** slične su županijskim stopama i stopama EU, a niže od stopa za Hrvatsku (slika 53. i 54.)

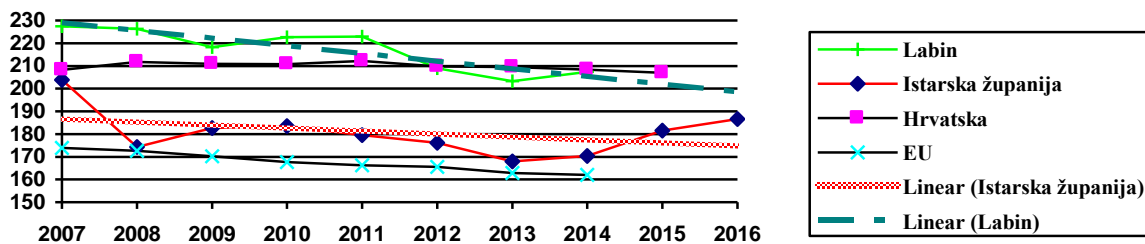

Slika 53. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od cerebrovaskularnih bolesti, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

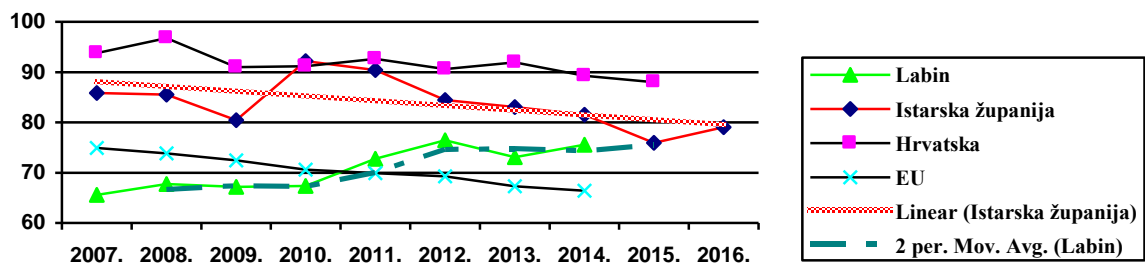
Slika 54. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od cerebrovaskularnih bolesti, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **zloćudnih novotvorina** za stanovništvo ukupne dobi **slične su stopama za Hrvatsku**, više su od županijskih stopa, odnosno više od stopa za Europsku Uniju (slika 55.).

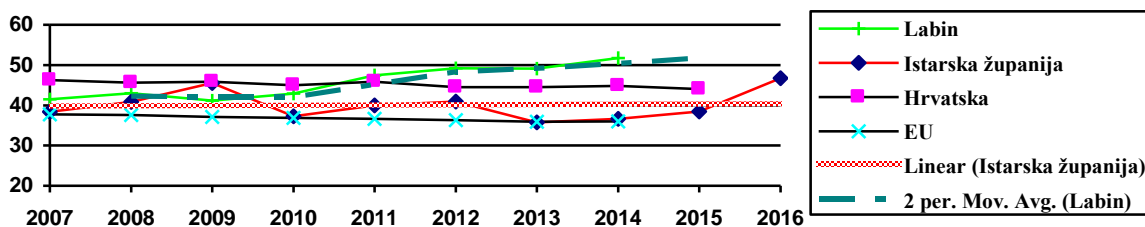
Slika 55. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina (C00-C97), na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **zloćudnih novotvorina** za stanovništvo u dobi **0-64 godine niže su od hrvatskih** i županijskih stopa, ali više od stopa za Europsku Uniju.

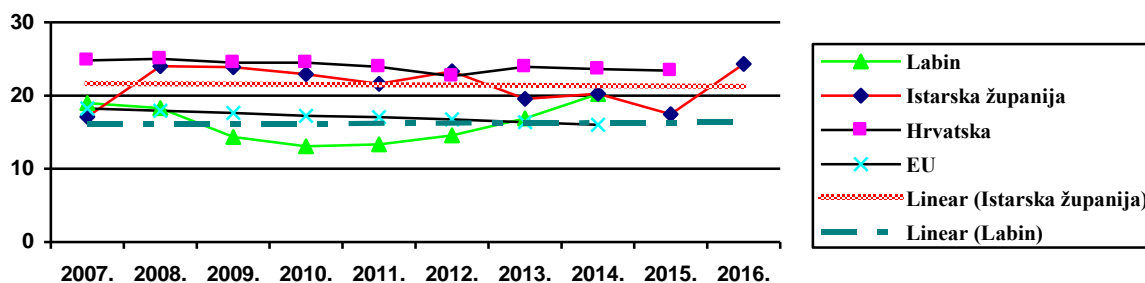
Slika 56. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **raka traheje, bronha i pluća** za stanovništvo **ukupne dobi slične su županijskim i hrvatskim stopama**, a veće od stopa Europske Unije (slika 57.).

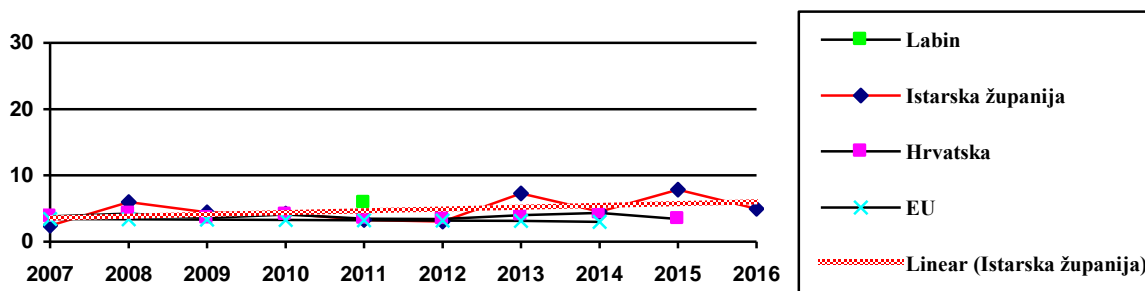
Slika 57. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća za stanovništvo u dobi 0-64 godine slične su hrvatskim i županijskim stopama, kao i stopama Europske Unije (slika 58.).

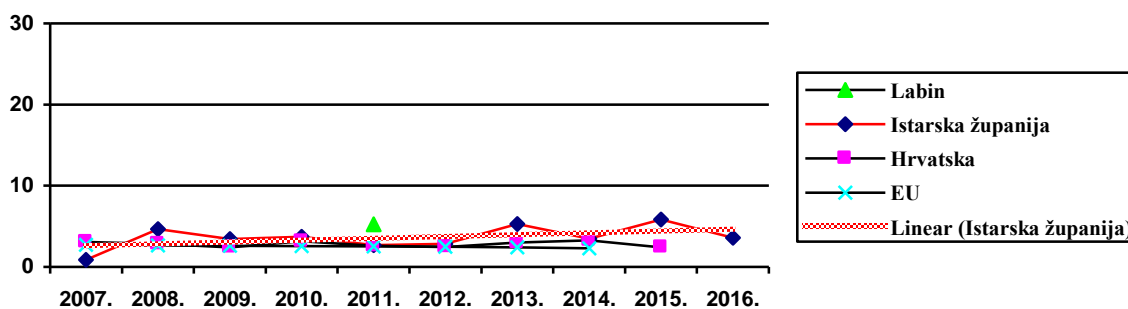
Slika 58. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

U razdoblju od 2007.-2016. godine u Labinu je od raka vrata maternice umrlo 5 žena te stoga nisu računane dobno-standardizirane stope smrtnosti za petogodišnja razdoblja već za cijelo desetogodišnje razdoblje i ona je slična stopama drugih prikazanih područja (slika 59. i 60.).

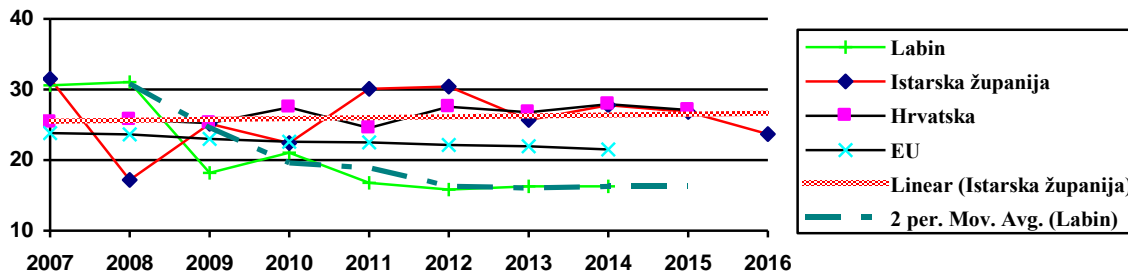
Slika 59. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

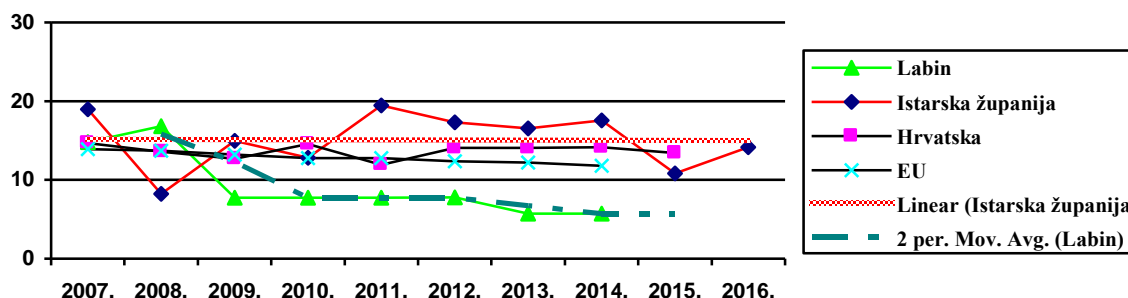

Slika 60. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od **raka dojke kod žena** pokazuju trend pada i **manje su od županijskih i hrvatskih stopa** te od stopa Europske Unije (slika 61. i 62.).

Slika 61. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Slika 62. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (0-64 godina)

7.1.8. Standardizirani omjer mortaliteta

Standardizirani omjer mortaliteta (*engl.* Standardized Mortality Ratio (SMR)) koristi se kako bi se utvrdilo da li je broj registriranih (promatranih) slučajeva smrti na nekom malom području

veći ili manji od očekivanoga za tu populaciju i njenu dobnu strukturu. Dobiva se dijeljenjem registriranog broja slučajeva s „očekivanim“ brojem slučajeva. Očekivani broj je broj slučajeva koji bi se pojavio u nekoj zajednici kad bi stopasmrtnosti u toj zajednici bila kao u većoj referentnoj populaciji (obično županija ili država). Obzirom da stope smrtnosti rastu s dobi, SMR uzima u obzir da li je populacija starija ili mlađa u odnosu na referentnu populaciju. SMR vrijednosti 1 govori da je broj registriranih slučajeva u promatranoj populaciji jednak broju očekivanih slučajeva u referentnoj populaciji. **SMR veći od 1 ukazuje da je registrirano više slučajeva od očekivanih**, a SMR manji od 1 ukazuje da je registrirano manje slučajeva od očekivanog. Dakle, SMR u vrijednosti 1,50 tumači se na način da je registrirano 50% više slučajeva od očekivanog; a SMR 0,90 ukazuje da je registrirano 10% manje slučajeva od očekivanog.

Razlika između registriranog i očekivanog broja slučajeva može biti zbog slučajne fluktuacije u pojavnosti bolesti. Interval pouzdanosti (*engl.* Confidence Interval (CI)) izračunava se za SMR kako bi se odredilo da li je razlika između broja registriranih i očekivanih slučajeva statistički značajna. **Ako 95% CI raspon ne uključuje 1, istraživana populacija se značajno razlikuje od uspoređivane populacije.** “Značajna razlika” znači da postoji manje od 5% vjerojatnosti da je uočena razlika rezultat slučajne fluktuacije u broju uočenih slučajeva. Na primjer, ako interval pouzdanosti ne uključuje 1 i interval je iznad 1 (npr. 1,05-1,30), tada postoji značajan višak u broju slučajeva. Također, ako interval pouzdanosti ne uključuje 1 i interval je ispod 1 (npr., 0,45-0,96), broj slučajeva je statistički značajno manji od očekivanog. Ako je donji interval pouzdanosti manji od 1 i gornji veći od 1, nema statistički značajne razlike između broja registriranih i broja očekivanih slučajeva. **Ako je raspon intervala pouzdanosti širok (0,5 i više), omjer je vjerojatno izračunat na osnovi malog broja registriranih slučajeva i stoga nije moguće donijeti pouzdan zaključak.**

Također je važno naglasiti da je očekivano trajanje života u Labinu 78 godina i da se oko 50% smrti događa iznad te dobi kod osoba koje su doživjele duboku starost. Obzirom da su podaci o uzrocima smrti u starijoj dobi manje pouzdani, a da je u **smrtnost od kroničnih nezaraznih bolesti u mlađoj dobi preventabilna**, prikazali smo i **smrtnost za dob 30-74 godina života.**

Standardizirani omjer smrtnosti (SMR) za Labin izračunat je na referentnu Istarsku populaciju. Korišten je godišnji prosjek za promatrano razdoblje.

Postoji statistički značajna razlika za smrtnost od ishemičnih bolesti srca i cerebrovaskularnih bolesti u Labinu u odnosu na Istarsku županiju. U Labinu je registrirano 16% više smrti zbog ishemičnih bolesti srca odnosno 15% manje smrti zbog cerebrovaskularnih bolesti. Međutim, u dobi 30-74 godine nema statistički značajne razlike za smrtnost od ishemičnih bolesti srca, dok je kod cerebrovaskularnih bolesti i dalje prisutna za 13% manja smrtnost ali je raspon intervala pouzdanosti širok (0,55) pa zaključak nije pouzdan (mali broj umrlih – 38).

Nema statistički značajne razlike za smrtnost od raka (ni za ukupnu dob ni za dob 30-74 godine) i raka dušnika, bronha i pluća za ukupnu dob u gradu Labinu u odnosu na prosjek Istarske županije. Za rak traheje, bronha i pluća dob 30-74 godina također nema statistički značajne razlike, ali je raspon intervala pouzdanosti širok (0,55) pa zaključak nije pouzdan (mali broj umrlih-58).

Iako je evidentirano 34% manje smrti zbog raka dojke kod žena ukupne dobi u odnosu na očekivano u IŽ, zaključak nije pouzdan jer je broj registriranih umrlih mali (21) i raspon intervala pouzdanosti širok (0,56). SIR za dob 30-74 godina pokazuje za 54% manju smrtnost od raka dojke, no broj registriranih umrlih je još manji (8) te raspon intervala pouzdanosti još širi (0,67) pa zaključak ne možemo smatrati pouzdanim (tablice 45. i 46.).

Tablica 45. Standardizirani omjer smrtnosti za Labin u odnosu na Istarsku županiju

	Broj umrlih	Očekivani broj umrlih	SMR (95% CI)
Rak ukupno (C00-C99)	432	400,3	1,08 (95% CI 0,98-1,18)
Rak dušnika, bronha i pluća (C33-C34)	94	82,2	1,14 (95% CI 0,91-1,38)
Rak dojke (C50) žene	21	31,9	0,66 (95% CI 0,38-0,94)
Ishemične bolesti srca (I20-I25)	452	388,8	1,16 (95% CI 1,06-1,27)
Cerebrovaskularne bolesti (I60-I69)	142	166,8	0,85 (95% CI 0,71-0,99)

Tablica 46. Standardizirani omjer smrtnosti (dob 30-74 godina) za Labin u odnosu na Istarsku županiju

	Broj umrlih	Očekivani broj umrlih	SMR dob 30-74 godina (95% CI)
Rak ukupno (C00-C99)	239	229,1	1,04 (95% CI 0,91-1,18)
Rak dušnika, bronha i pluća (C33-C34)	58	54,9	1,06 (95% CI 0,78-1,33)
Rak dojke (C50) žene*	8	17,3	0,46 (95% CI 0,11-0,78)
Ishemične bolesti srca (I20-I25)	126	109,2	1,15 (95% CI 0,95-1,36)
Cerebrovaskularne bolesti (I60-I69)	38	43,6	0,87 (95% CI 0,60-1,15)

Obzirom na veliki raspon intervala pouzdanosti koji je ukazivao na mali broj slučajeva u razdoblju 2007.-2016., SMR za rak dojke naknadno je izračunat i na agregirane podatke za razdoblje 2004.-2016. (13 godina umjesto 10). Naime, 2003. godine u Labinu je nabavljen mamograf te su krenule aktivnosti ranog otkrivanja koje su mogle utjecati na smanjenje smrtnosti. U tom razdoblju je od raka dojke u Labinu umrlo 35 žena, očekivano je 39,3 smrti. SMR za razdoblje 2004.-2016. iznosi 0,89 (95% CI 0,60-1,19), pa obzirom na prevelik raspon intervala pouzdanosti (0,59) zaključak i dalje nije pouzdan te je potrebno pratiti mortalitet i u nadolazećim godinama.

U tablici 47. prikazan je broj umrlih od raka dojke žena po godinama i po dobnim skupinama. U razdoblju 2004.-2016. (13 godina) ukupno je umrlo 35 žena, u dobi do 49 godina umrle su 4 žene, u dobi 50-69 godina 8 žena, a u dobi iznad 70 godina 23 žene ili 2/3 ukupno umrlih od raka dojke ($23/35=0,66$).

Tablica 47. Umrle od raka dojke u Labinu od 2004.-2016. godine po dobi

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	UKUPNO
30-34 g.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
35-39 g.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-44 g.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
45-49 g.	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
50-54 g.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
55-59 g.	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	4
60-64 g.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
65-69 g.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
70-74 g.	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	5
75-79 g.	-	2	-	1	1	-	2	-	1	-	-	2	-	9
80-84 g.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2
85 + g.	1	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	7
Ukupno	5	4	5	1	4	2	4	-	3	1	1	5	-	35

U istom razdoblju u Istarskoj županiji od raka dojke umrle su 652 žene, od toga u dobi do 49 godina 64 žene, u dobi 50-69 godina 213 žena i nakon 70 godine 375 žena (57,5%) (tablica 48.).

Tablica 48. Umrle od raka dojke u Labinu i Istarskoj županiji od 2004.-2016. godine po dobi i dobnospecifične stope incidencije

	Labin			Istarska županija		
	Broj umrlih	Stanovništvo (žene)	Stopa na 100.000	Broj umrlih	Stanovništvo (žene)	Stopa na 100.000
20-24 g.	-	277	-	1	5.911	16,92
25-29 g.	-	364	-	-	7.064	0,00
30-34 g.	1	430	232,56	2	7.353	27,20
35-39 g.	-	359	0,00	11	6.588	166,97
40-44 g.	1	336	297,62	16	6.928	230,95
45-49 g.	2	435	459,77	34	8.005	424,73
20-49 g.	4	2.201	181,74	64	41.849	152,93
50-54 g.	1	506	197,63	31	8.618	359,71
55-59 g.	4	487	821,36	72	8.470	850,06
60-64 g.	2	487	410,68	51	7.329	695,87
65-69 g.	1	331	302,11	59	5.117	1.153,02
50-69 g.	8	1.811	4,42	213	29.534	7,21
70-74 g.	5	433	1.154,73	77	6.111	1.260,02
75-79 g.	9	317	2.839,12	97	4.935	1.965,55
80-84 g.	2	199	1.005,03	98	3.717	2.636,53
85 + g.	7	134	5.223,88	103	2.392	4.306,02
70 i više g.	23	1.083	21,24	375	17.155	21,86
Ukupno 20 i više g.	35	5.095	686,95	652	88.538	736,41

Grad Labin 2003.godine pokrenuo je sufinanciranje nabavke mamografa te nakon toga kontinuirano financira mamografije i preglede grudnog kirurga što doprinosi ranom otkrivanju raka dojke te time većem preživljavanju, ali i većoj kvaliteti života oboljelih žena i njihovih obitelji.

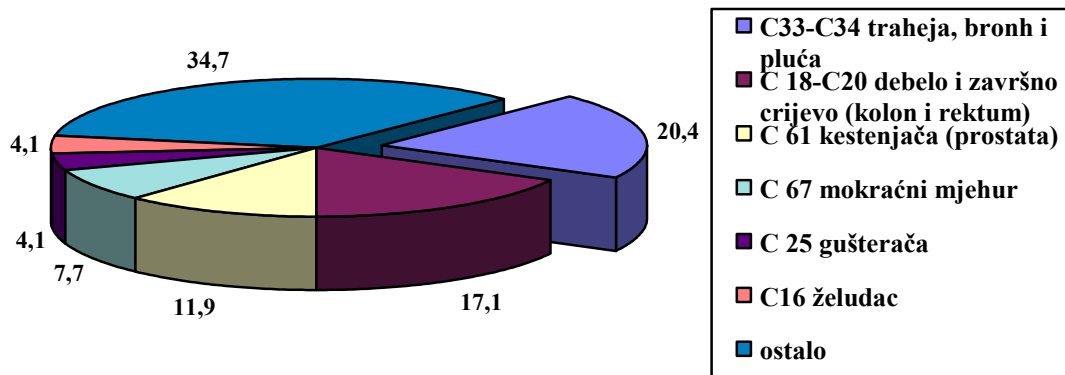
7.2. Novooboljeli od zloćudnih novotvorina

Rak je veliki javnozdravstveni problem posebno u razvijenim, industrijaliziranim zemljama s većim udjelom stanovništva starije dobi, koje ima visoki rizik od obolijevanja od raka. Broj oboljelih od raka neprestano će se povećavati uslijed povećanja prosječne dobi stanovništva.

Prema podacima Registra za rak RH HZJZ-a u razdoblju od 2005. do 2014. godine (zadnji objavljeni podaci) u Labinu je ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom (šifre C00-C97 MKB, bez raka kože - šifra C44) bio 674 osoba, 362 muškog (53,7%) i 312 (46,3%) ženskog spola odnosno oko 67 osoba godišnje. **Zbog malog broja događaja (novooboljelih od raka) na malom području podaci iz godine u godinu variraju** stoga je u prikazu korišten desetogodišnji prosjek. **Stopa incidencije raka u gradu Labinu iznosi 578,9 na 100.000 stanovnika. Stopa u IZ za isto razdoblje bila je 478,9 na 100.000. Hrvatska 2014.godine ima stopu 500,2 na 100.000, 551,2/100 000 za muškarce i 452,8/100 000 za žene).**

U ukupnom broju novodijagnosticiranih bolesnika s rakom u Labinu vodećih 5 sijela su novotvorine traheje, bronha i pluća (14,4%), dojke (11,0%), debelog i završnog crijeva (14,9%), prostate (6,4%) te mokraćni mjehur (5,3%).

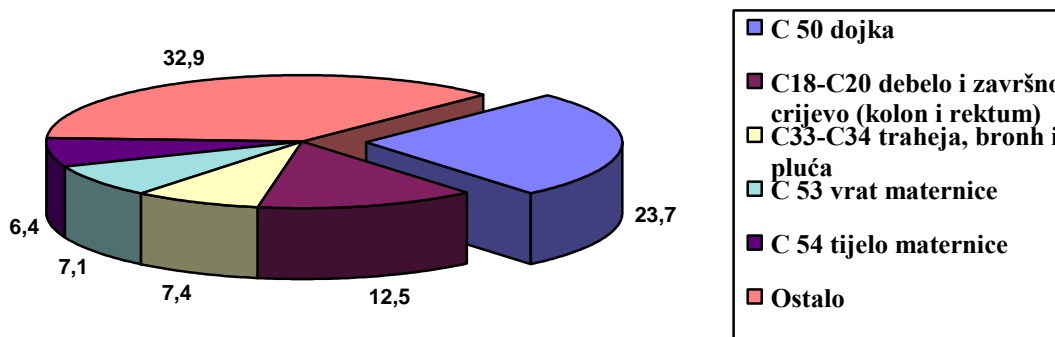
Vodeća sijela raka kod muškog spola u Labinu prikazana su na slici 63. To su rak traheje, bronha i pluća (20,4%), zatim debelog i završnog crijeva (17,1%), prostate (11,9%), mokraćnog mjehura (7,7%) te gušterača i želudac (po 4,1%). Navedena sijela čine ukupno 65,3% svih sijela zloćudnih novotvorina kod muškaraca. Najčešće maligne bolesti od kojih su u Istarskoj županiji u razdoblju 2005.-2014. godine obolijevale osobe muškog spola su pluća (18,3%), debelo i završno crijevo (17,6%), prostata (12,3%), mokraćni mjehur (7,2%) i želudac (4,6%). Pet najčešćih sijela raka u Hrvatskoj 2014. godine u muškaraca su: traheja, bronh i pluća (19%), prostata (15%), debelo crijevo (10%), rektum, rektosigma i anus (7%) te mokraćni mjehur (7%). Iz navedenog je vidljivo da su **rak bronha i pluća, debelog i završnog crijeva te prostate vodeća sijela raka kod osoba muškog spola u Labinu, Istarskoj županiji i Hrvatskoj.**

Slika 63. Pet vodećih sijela malignih bolesti kod osoba muškog spola u Labinu (%)

Izvor: Registar za rak RH, HZJZ

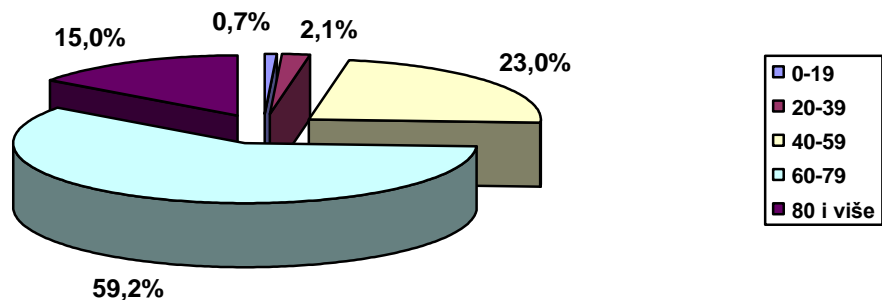
Vodeća sijela raka kod ženskog spola u Labinu prikazana su na slici 64. To su dojka (23,7%), debelo i završno crijevo (12,5%), traheje, bronha i pluća (7,4%), vrat maternice (7,1%) i tijelo maternice (6,4%). Navedena sijela čine ukupno 57,1% svih sijela zloćudnih novotvorina kod žena. Žene su u Istarskoj županiji najčešće oboljevale od raka dojke (27,7%), debelog i završnog crijeva (12,6%), traheje, bronha i pluća (7,2%), tijela maternice (6,2%) i vrata maternice 4,6%. U žena u Hrvatskoj pet najčešćih sijela su: dojka (26%), debelo crijevo (8%), traheja, bronh i pluća (8%), tijelo maternice (6%) i štitnjača (5%). **Dojka, debelo i završno crijevo i pluća su najčešća sijela raka kod osoba ženskog spola u Labinu, Istarskoj županiji i Hrvatskoj.**

Slika 64. Pet vodećih sijela malignih bolesti kod osoba ženskog spola u Labinu (%)

Izvor: Registar za rak RH, HZJZ

U Labinu je **74,2% novooboljelih od raka u dobi iznad 60 godina** (u Istarskoj županiji u istom razdoblju 68,8%, u Hrvatskoj 2014. godine 61,8%) (slika 65.).

Slika 65. Novooboljeli od raka u Labinu 2005.-2014. godine po dobnim skupinama

Izvor: Registar za rak RH, HZJZ

Na osnovi standardiziranog omjera incidencija utvrđeno je da postoji statistički značajna razlike za incidenciju raka u gradu Labinu za ukupnu dob gdje je incidencija 10% viša u odnosu na očekivanu prema stopama Istarske županije i to kod muškog spola (za 13% viša). Međutim, u dobi 30-74 godina nema statistički značajne razlike za rak ukupno ni po spolu. Također, nema statistički značajne razlike kod ukupne dobi za incidenciju najčešćih sijela raka: raka dušnika, bronha i pluća (oba spola ukupno), debelog i završnog crijeva (oba spola ukupno) te dojke (žene) u gradu Labinu u odnosu na prosjek Istarske županije. Za dob 30-74 godine za rak dojke kod žena nema statistički značajne razlike u očekivanom i registriranom broju oboljelih, dok za rak traheje, bronha i pluća te debelog i završnog crijeva nema statistički značajne razlike ali zaključak kod ova dva sijela raka nije pouzdan jer je mali broj oboljelih i time raspon intervala pouzdanosti širok (0,56 i 0,53) (tablica 49. i 50.).

Tablica 49. Standardizirani omjer incidencije za Labin u odnosu na Istarsku županiju (2005.-2014.)

	Spol	Broj oboljelih	Očekivani broj oboljelih	SIR (95% CI)
Rak ukupno (C00-C99)	Uk	674	610,5	1,10 (95% CI 1,02-1,19)
	m	362	320,9	1,13 (95% CI 1,01-1,24)
	ž	312	287,7	1,08 (95% CI 0,96-1,20)
Rak dušnika, bronha i pluća (C33-C34)	uk	97	80,7	1,20 (95% CI 0,96-1,44)
Rak dojke (C50) žene*	ž	74	79,3	0,93 (95% CI 0,72-1,15)
Rak debelog i završnog crijeva (C18-C20)	uk	101	93,8	1,08 (95% CI 0,87-1,29)

Izvor: izračun na podatke Registra za rak RH, HZJZ

Tablica 50. Standardizirani omjer incidencije za dob 30-74 godina za Labin u odnosu na Istarsku županiju (2005.-2014.)

	Spol	Broj oboljelih	Očekivani broj oboljelih	SIR za dob 30-74 godina (95% CI)
Rak ukupno (C00-C99)	Uk	462	427,2	1,08 (95% CI 0,98-1,18)
	m	253	224,1	1,13 (95% CI 0,99-1,27)
	ž	209	200,1	1,04 (95% CI 0,90-1,19)
<i>Rak dušnika, bronha i pluća (C33-C34)</i>	<i>uk</i>	<i>70</i>	<i>58,6</i>	<i>1,20 (95% CI 0,92-1,48)</i>
Rak dojke (C50) žene*	ž	55	62,3	0,88 (95% CI 0,65-1,12)
<i>Rak debelog i završnog crijeva (C18-C20)</i>	<i>uk</i>	<i>65</i>	<i>59,7</i>	<i>1,09 (95% CI 0,82-1,35)</i>

Izvor: izračun na podatke Registra za rak RH, HZJZ

Praćenje pojavnosti raka za područje Labinštine kao lokalni registar za rak pri epidemiološkom timu Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije **datira od 1962.godine i jedinstveno je u RH.** Razvijena visoka svijest zdravstvenih radnika Labinštine o vrijednosti registriranja raka na lokalnoj razini rezultira boljim prijavljivanjem te time i većim brojem registriranih novooboljelih osoba.

Nastanku raka pogoduju brojni čimbenici rizika od kojih su najznačajniji nepravilna prehrana i pušenje. Procjenjuje se da je u razvijenim zemljama uz **oko 30% ukupnog raka vezana nepravilna prehrana** (prevelik unos masti i bjelančevina životinjskog porijekla, veliki kalorijski unosa, usoljena, dimljena hrane, suhomesnati proizvodi, ostaci pesticida u hrani, nedovoljan unos svježeg voća, povrća i žitarica, odmak od mediteranske prehrane, alkohol), a **pušenje uz 30% ukupnog raka.** Izlaganje karcinogenima povezuje se s 3-4% ukupnog raka, a uzročnicima zaraznih bolesti oko 18% slučajeva u cijelom svijetu, većina u zemljama u razvoju. Prema SZO **40% raka može biti prevenirano (zdravom prehranom, tjelesnom aktivnošću i nepušenjem).** Pušenje je pojedinačno najčešći preventabilni uzrok raka u svijetu. **Pušenje uzrokuje rak pluća, grkljana, usne šupljine, gušterače, mokraćnog mjehura, želuca, jetre, bubrega i drugih lokaliteta raka. Pasivno pušenje uzrok je raka pluća kod nepušača. Otkrivanje raka u najranijim fazama,** kad postoje veće šanse za izlječenje, očuvana je kvaliteta života uz sprečavanje invalidnosti i ovisnosti o tuđoj pomoći najuspješnija je intervencija u borbi protiv raka.

Za Labin ni za Labinštinu nisu nam dostupni podaci o navedenim čimbenicima rizika (prehrana, pušenje, tjelesna aktivnost) među stanovništvom. Istraživanja na nivou populacije o navikama u RH su rijetka, a kada se i provode veličina uzorka za lokalne zajednice je premala za analize.

7.2.1. Županijski i nacionalni preventivni programi ranog otkrivanja raka

Županijskim programom od 2005.g.-2016.g. Istarski domovi zdravlja svake godine pozivali su na mamografiju žene jednog godišta. U mamografsku jedinicu Labin od 2005.-2016.godine u sklopu Županijskog programa na mamografiju je pozvano 2.237 žena rođenih 1959.-1970.g. Svake godine je pozivano po jedno godište – 2005.g. žene rođene 1959.g. odnosno 2016.g. rođene 1970.g. Žene su **posebno izrađenim pozivom** pismeno pozivane u najbližu mamografsku jedinicu po mjestu stanovanja, s **brojem telefona radi dogovora oko termina pregleda.** Ženama koje se nisu na prvi poziv odazvale poslani su i drugi pozivi. Ukupno je 707 žena napravilo mamografiju, a za 412 je evidentirano da su obavile mamografiju po drugoj osnovi (uputnica, gradski program i sl.) što daje ukupni odaziv od 50,% (varira iz godine u godinu od 77,5% za rođene 1959.g. do 24,5% za 1969.g.). Kod 2 žene snimljene u sklopu ovog programa otkriven je rak dojke. Dodana vrijednost programa je u tome što je za mnoge žene ovo prva mamografija u životu, dakle početna snimka s kojom će se uspoređivati sve buduće snimke i tako jednostavnije i s većom sigurnošću uočiti sumnjive promjene. Od 2007.g. svake druge godine IDZ organizira i preventivne mamografske preglede za **žena s invaliditetom.**

Tablica 51. Rezultati Županijskog programa preventivne mamografije (2005.-2016. godina) za Labinštinu

	Pozvane	Snimljene u programu	Ranije obavile mamografiju*	Ukupno snimljene i obavile	Odaziv (%)	Otkriven rak u sklopu programa
1959.	209	117	45	162	77,5	1
1960.	225	68	63	131	58,2	-
1961.	225	75	56	131	58,2	-
1962.	215	80	41	121	56,3	-
1963.	173	61	36	97	56,1	-
1964.	195	52	46	98	50,3	-
1965.	188	56	21	77	41,0	-
1966.	186	45	33	78	41,9	1
1967.	188	35	39	74	39,4	-
1968.	159	46	28	74	46,5	-
1969.	147	32	4	36	24,5	-
1970.	127	40	-	40	31,5	-
UKUPNO	2237	707	412	1119	50,0	2

* po drugoj osnovi obavile mamografiju

ZZJZIŽ na županijskom nivou koordinira, dijelom provodi i evaluira nacionalne programe za rano otkrivanje raka dojke, debelog crijeva i vrata maternice. Za informacije o nacionalnim programima ZZJZIŽ ima besplatni broj telefona (zajednički za sva tri programa) na kojem zdravstveni radnici daju informacije, savjete, mijenjaju termine pregleda i sl.

Nacionalni program za rano otkrivanje raka dojke, najčešćeg raka kod žena, obuhvaća sve žene u dobi 50-69 g., koje svake 2 godine dobivaju poziv na mamografiju. Cilj je za 25% smanjiti smrtnost od raka dojke pet godina nakon početka provođenja programa uz preduvjet ostvarivanja odaziva od 70%. U sklopu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u prvom ciklusu pozvano je 3.994 žena, u drugom ciklusu 3.907 žena i u trećem ciklusu 3.670 žena Labinštine. Žene Labinštine čine oko 11% pozvanih u Istarskoj županiji. Ukupni odaziv bio je u sva tri ciklusa veći od županijskog prosjeka: u prvom ciklusu 84,5% (IŽ 75,6%), u drugom 73,9% (IŽ 66,8%) i u trećem ciklusu 62,9% (IŽ 59,4%). Na Labinštini je u sva tri ciklusa ukupno rak dojke otkriven kod 22 žene (od toga kod 11 žena iz grada Labina). U Istarskoj županiji u sva tri ciklusa rak dojke je otkriven kod 209 žena (udio žena s Labinštine u ukupno otkrivenima je 10,5%).

Tablica 52. Rezultati Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke za Labinštinu (1.-3. ciklus)

Ciklus	Pozvane	Snimljene u programu	Ukupni odaziv (%)	Sumnjivi nalazi (BIRADS 4 i 5)	BIRADS 0	BIRADS 3	Otkriveni karcinomi
1.	3994	1923	84,5	12	57	122	8 (3 Labin)
2.	3907	2180	73,9	6	93	101	10 (5 Labin)
3.	3670	1635	62,9	2	25	36	4 (3 Labin)

U četvrtom ciklusu pozvano je 2.168 žena, a ukupni odaziv veći je od županijskog prosjeka: **71,37%** (IŽ 63,62%). Poželjnom se smatra pokrivenost skriningom iznad 80%, a prihvatljivom iznad 60%.

Žene Labina čine 6,4% pozvanih u Istarskoj županiji. **Među gradovima u IŽ, Labin ima najveći odaziv na mamografiju** (na drugom mjestu je Vodnjan sa 68,94%, slijedi Pula sa 67,17%, Pazin sa 67,03% i Buzet sa 65,07%).

U tijeku je peti ciklus pozivanja (počeo 12.2016.).

Tablica 53. Rezultati Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke za Grad Labin (4. ciklus)

Ciklus	Pozvane	Ponovno pozvane	Snimljene u programu	Ukupni odaziv (%)	Sumnjivi nalazi (BIRADS 4 i 5)	BIRADS 0	BIRADS 3
4.	2.168	644	1.074	71,37	1	18	29

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva, drugog najčešćeg raka u muškaraca i žena, obuhvaća sve osobe oba spola u dobi 50-74 g. Oni svake 2 godine dobivaju poziv da se uključe u program i od ZZJŽIŽ zatraže materijal potreban za slanje uzoraka stolice na testiranje na oku nevidljivu krv što može biti prvi znak da se u probavnom sustavu nešto događa. Rak debelog crijeva obično nastaje od adenomatoznih polipa (izraslina na crijevima). Ni polipi a ni rak debelog crijeva (osobito u početnom stadiju) ne moraju davati nikakve simptome. Kod osoba s pozitivnim nalazom krvi u stolici ZZJŽIŽ provodi naručivanje i pripremu za kolonoskopiju. Kolonoskopija s endoskopskom terapijom (odstranjivanje uočenih polipa, uzimanje materijala za analizu i sl.) provodi se u OB Pula. Krajem travnja 2016. započeo je treći krug pozivanja. **Odaziv** je u drugom krugu (nepotpuni podaci) bio je **vrlo skroman**, za Labin 22,4% (IŽ 24,6%, RH 22,7%, najveći odaziv 34,1% ima Međimurska županija). Prema EU smjernicama zadovoljavajući odaziv je 45%, a željeni 65% pozvanih na testiranje. Obzirom da je **ovo sijelo raka na drugom mjestu i kod muškaraca i kod žena po incidenciji i mortalitetu važno je na svim razinama uložiti dodatne napore za motiviranje osoba za preventivne preglede (odaziv u Nacionalni program).**

U Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka vrata maternice, raka na 10.mjestu kod žena, sve žene u dobi 25-64 g. podsjećaju se na važnost naručivanja i odlaska izabranom ginekologu na Papa test, svake tri godine. ZZJŽIŽ ne naručuje na pregled. Za žene koje nemaju izabranog ginekologa ZZJŽIŽ šalje posebno pismo u kojem, sukladno podatcima HZZO-a, navodi najbliže ginekološke ambulante mjestu stanovanja žene, u koje se one mogu obratiti. U 2016.g. dovršen je prvi ciklus pozivanja, a IŽ je po obuhvatu žena obavljenim Papa testom (62,2%) bila najbolja među županijama (RH 37,2%), a **Labin je među gradovima u IŽ imao najveći odaziv žena na Papa test (75,0%)**. Zbog potrebe za unaprjeđenjem organizacije program je zaustavljen s nacionalnog nivoa.

U 2015.g. na nacionalnom nivou su izrađeni računalni programi za Nacionalne preventivne programe (NPP) ranog otkrivanja raka u cilju uspostava jedinstvenog NPP sustava za sve medicinske djelatnike koji sudjeluju u njihovom provođenju, a naslonjenog na bazu podataka HZZO-a i CEZIH-a. U NPP sustav su spojeni i **liječnici obiteljske medicine** da bi imali uvid da li je poziv poslan za određenog pacijenta, da li se odazvao ili nije, kakav je bio nalaz čime im se pružila mogućnost da motiviraju svoje pacijente da se uključe u ove programe. Uvid u podatke iz

NPP-a imaju i **patronažne sestre**. Također se iz HZZO baze trebaju u NPP aplikaciju prebacivati razlozi neodaziva (pregled i/ili testiranje već obavljeno u posljednjih godinu dana ili osoba već ima rak i sl.).⁴¹

7.3. Bolesti i stanja evidentirane u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2016. godini najčešće su registrirane bolesti dišnog sustava (22,1%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (11,5%) i bolesti cirkulacijskog sustava (10,0%). Odrasli (20-64 godine) najčešće posjećuju svog liječnika zbog bolesti dišnog sustava (20,15%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (14,9%) te bolesti cirkulacijskog sustava (8,0%). Starije osobe (65 i više godina) najčešće posjećuju obiteljskog liječnika zbog bolesti cirkulacijskog sustava (20,7%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (12,8%) te bolesti dišnog sustava (10,0%). Školska djeca i mladež (7-19 godina) najčešće dolaze zbog bolesti dišnog sustava (25,0%), simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza neuvrštenih drugamo (5,7%), zaraznih i parazitarne bolesti (5,1%) te ozljeda i otrovanja (4,5%) dok su kod predškolske djece najčešće registrirane epizode obolijevanja od bolesti dišnog sustava (41,1%), čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (16,6%), simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo (10,6%), a slijede bolesti uha i mastoidnog nastavka (9,0%), kože i potkožnog tkiva (6,8%) te zarazne i parazitarne bolesti (6,5%) (tablica 54.).

---

⁴¹ Podaci ZZJZiŽ

Tablica 54. Bolesti i stanja evidentirane u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (opća medicina, zdravstvena zaštita predškolske djece) u Labinu po dobnim skupinama u 2016. godini

SKUPINE MKB	Ukupno	%	0-6 god.	7-19 god.	20-64 god.	65 i više god.
UKUPNO	36.173	100,0	4.166	6.676	17.774	10.557
I Zarazne i parazitarne bolesti	1.625	4,5	271	340	829	185
II Novotvorine	1.247	3,4	15	48	616	568
III Bolesti krvi i krvotv.sustava	341	0,9	20	18	189	114
IV Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	1.858	5,1	5	35	946	872
V Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	821	2,3	6	17	536	262
VI Bolesti živčanog sustava	501	1,4	4	42	312	143
VII Bolesti oka i očnih adneksa	1.134	3,1	106	68	460	500
VIII Bolesti uha i mastoidnog nastavka	1.350	3,7	373	172	536	269
IX Bolesti cirkulacijskog sustava	3.622	10,0	3	16	1.422	2.181
X Bolesti dišnog sustava	7.992	22,1	1.711	1.666	3.564	1.051
XI Bolesti probavnog sustava	1.413	3,9	39	42	879	453
XII Bolesti kože i potkožnog tkiva	1.829	5,1	282	206	816	525
XIII Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	4.143	11,5	14	141	2.641	1.347
XIV Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	1.555	4,3	62	75	818	600
XV Trudnoća, porođaj i babinje	4	0,0	-	-	4	-
XVI Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	3	0,0	3	-	-	-
XVII Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosom. abnormalnosti	65	0,2	24	17	14	10
XVIII Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i lab. nalazi nevršteni drugamo	2.585	7,1	440	381	1.246	518
XIX Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	2.117	5,9	95	301	1.188	533
XXI Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdrav.sluzbom	1.968	5,4	693	91	758	426

U Labinu je u 2016.godini odnosu na 2006. evidentirano za 19,7% više bolesti i stanja, što je unutar istarskog prosjeka (19,1%). Najveći porast u Labinu zabilježen je u odnosu na poglavlje XVIII MKB-a (Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi) – porast za 291,7% (IŽ za 130,1%), a slijede evidentirani dolasci zbog novotvorina – u Labinu za 169,3% više, odnosno u IŽ za 180,4% više.

Tablica 55. Usporedba bolesti i stanja evidentiranih u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Labinu i Istarskoj županiji po dobnim skupinama u 2006. i 2016. godini

SKUPINE MKB	2016.			2006.		
	Labin	Indeks 2016/2006 (%)	IŽ	Indeks 2016./2006. (%)	Labin	IŽ
UKUPNO	36.173	119,7	540.243	119,1	30.232	453.416
I Zarazne i parazitarne bolesti	1.625	127,3	24.464	123,4	1.277	19.827
II Novotvorine	1.247	269,3	18.123	280,4	463	6.463
III Bolesti krvi i krvotv.sustava	341	87,2	5.768	93,8	391	6.150
IV Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	1.858	128,2	30.340	157,9	1.449	19.217
V Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	821	57,1	16.125	95,2	1.438	16.946
VI Bolesti živčanog sustava	501	109,2	9.003	134,0	459	6.720
VII Bolesti oka i očnih adneksa	1.134	104,7	20.507	100,3	1.083	20.442
VIII Bolesti uha i mastoidnog nastavka	1.350	125,1	18.796	104,6	1.079	17.972
IX Bolesti cirkulacijskog sustava	3.622	91,8	53.947	118,5	3.947	45.536
X Bolesti dišnog sustava	7.992	124,6	106.753	87,2	6.412	122.371
XI Bolesti probavnog sustava	1.413	99,4	22.069	114,5	1.422	19.269
XII Bolesti kože i potkožnog tkiva	1.829	129,1	29.110	131,0	1.417	22.219
XIII Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	4.143	162,3	61.415	143,5	2.553	42.808
XIV Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	1.555	112,6	28.023	106,6	1.381	26.281
XV Trudnoća, porođaj i babinje	4	1,7	210	9,3	234	2.250
XVI Određena stanja nastala u perinat.razdoblju	3	10,7	125	131,6	28	95
XVII Kongen.malform., deformiteti i kromos.abnorm.	65	104,8	1.081	132,6	62	815
XVIII Simptomi, znakovi i abnorm. klinički i lab. nalazi	2.585	391,7	37.772	230,1	660	16.415
XIX Ozljede, otrovanja i neke dr.posljedice vanj.uzroka	2.117	160,0	26.439	140,2	1.323	18.859
XXI Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja ...	1.968	62,4	30.173	132,6	3.154	22.761

Najčešće registrirani dijagnostički entiteti u djelatnosti opće medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece u 2016. godini u dobi do 6 godina i u dobi 7 do 19 godina bile su akutne infekcije gornjeg dišnog sustava, slijede akutni bronhitis i akutni bronhiolitis te upala srednjeg uha i druge bolesti srednjeg uha i mastoida. U odrasloj dobi (20-64 g.) najčešće evidentirane bolesti bile su: akutne infekcije gornjeg dišnog sustava, bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije te hipertenzivne bolesti. U starijoj dobi najčešće se evidentiraju hipertenzivne bolesti, slijede druge srčane bolesti te bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije. U djelatnosti **hitne medicinske pomoći** najčešće evidentirane bolesti u djelatnosti hitne medicinske pomoći bile su: akutne infekcije gornjeg dišnog sustava, dermatitis, egzemi i urtikarije te akutni bronhitis i bronhiolitis. U **zdravstvenoj zaštiti žena** najčešće je evidentiran leiomiom maternice, slijede postupci u vezi s spriječavanjem neželjene trudnoće i dobroćudna novotvorina jajnika. U djelatnosti **medicine rada** evidentirano je najčešće poremećaji refrakcije i komodacije, hipertenzivne bolesti i druge srčane bolesti. U djelatnosti **dentalne medicine** najčešće zabilježene dijagnoze bile su: zubni karijes, bolesti pulpe i periapikalnih tkiva, te ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva.

Tablica 56. Najzastupljenije skupine bolesti i bolesti u 2016. godini⁴²

	<i>Najčešće registrirane skupine bolesti</i>	<i>Najčešće registrirane bolesti</i>
0-6 godina života	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti dišnog sustava 41,1% - simptomi, znakovi i abnorm klinički i lab. nalazi 10,6 % – bolesti uha i mastoidnog nastavka 9,0 % – bolesti kože i potkožnog tkiva 6,9% 	<ul style="list-style-type: none"> – akutne infekcije gornjega dišnoga sustava 27,1% – akutni bronhitis i bronhiolitis 9,2% - upala srednjeg uha i mastoida 7,6%
7-19 godina života	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti dišnog sustava 45,3% - simptomi, znakovi i abnorm.klinički i lab. nalazi 10,4 % – zarazne i parazitarne bolesti 9,3% - ozljede, otrovanja i neke dr. posljedice vanjskih uzroka 8,2% 	<ul style="list-style-type: none"> – akutne infekcije gornjega dišnoga sustava 31,1% – akutni bronhitis i bronhiolitis 6,0% - upala srednjeg uha i mastoida 3,8
20-64 godina života	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti dišnog sustava 20,1% – bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva 14,9% – bolesti cirkulacijskog sustava 8,0% 	<ul style="list-style-type: none"> – akutne infekcije gornjega dišnoga sustava 12,5% – bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije 6,9 % - hipertenzivne bolesti 3,7%
65 i više godina života	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti cirkulacijskog sustava 20,7% – bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva 12,8% – bolesti dišnog sustava 10,0% 	<ul style="list-style-type: none"> – hipertenzivne bolesti 8,0% – druge srčane bolesti 5,3% – bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije 4,6 %
Hitna medicinska pomoć	<ul style="list-style-type: none"> – ozljede, otrovanja i posljedice vanjskih uzroka 18,1% - simptomi, znakovi i abnorm klinički i lab. nalazi 16,4 % – bolesti dišnog sustava 13,8% – bolesti kože i potkožnog tkiva 5,7% 	<ul style="list-style-type: none"> – akutne infekcije gornjega dišnoga sustava 7,6% - dermatitis, egzemi i urtikarije 3,5% – akutni bronhitis i bronhiolitis 3,5%
Zdravstvena zaštita žena	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa 29,1% – novotvorine 25,0% – trudnoća, porođaj i babinje 32,9% 	<ul style="list-style-type: none"> – leiomiom maternice 13,5% – postupci u vezi sa sprečavanjem neželjene trudnoće 7,9% – dobroćudna novotvorina jajnika 7,2%
Medicina rada	<ul style="list-style-type: none"> – bolesti cirkulacijskog sustava 32,5% – bolesti oka i očnih adneksa 28,5% – bolesti uha i mastoidnog nastavka 15,6% 	<ul style="list-style-type: none"> – poremećaji akomodacije i refrakcije oka 25,2% – hipertenzivna bolest 18,1% – druge srčane bolesti 9,4%
Dentalna medicina	<ul style="list-style-type: none"> - bolesti probavnog sustava 100,0% 	<ul style="list-style-type: none"> – zubni karijes 32,6%, – bolesti pulpe i periapikalnih tkiva 19,6%, – ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva 14,7%

7.4. Ovisnosti o drogama

Od početka rada (veljača 1996. godine) do kraja 2016. godine u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja ZZJZIŽ evidentirano je ukupno 215 korisnika s Labinštine (3.389 korisnika iz Istarske županije), od čega 107 korisnika zbog heroinske ovisnosti i to 49,8%. **Stopa prevalencije (evidentiranih heroinskih ovisnika na**

⁴² Podaci ZZJZIŽ

100.000 stanovnika u dobi 15-65 godina – 16.517 na Labinštini) za Labinštinu iznosi 647,8, i manja je od stope za Istarsku županiju (944,1).

Tablica 57. Ukupan broj evidentiranih osoba i heroinskih ovisnika iz Istarske županije u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja ZZJZIŽ od 1996. do 2016. godine prema mjestu stanovanja

Mjesto stanovanja*	Ukupan broj evidentiranih osoba		Ukupan broj heroinskih ovisnika	
	broj	%	broj	%
Pula	2.673	78,9	968	71,8
Labin	215	6,3	107	7,9
Rovinj	156	4,6	89	6,6
Poreč	154	4,5	97	7,2
Pazin	72	2,1	25	1,9
Umag, Vrsar	-	-	-	-
Buje, Buzet, Novigrad	119	3,5	62	4,6
Istra	3.389	100,0	1.348	100,0

* bivše općine, odnosno područja oko gradova

U 2016. godini u ZZJZIŽ se radilo s 66 korisnika s područja Labinštine (ukupno 1.064 korisnika iz IŽ), odnosno u prosjeku godišnje sa 70 korisnika.

Tablica 58. Broj korisnika usluga Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja iz Istarske županije po mjestu stanovanja od 2012.-2016. godine

Mjesto stanovanja*	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	
					Broj	%
Pula	717	755	779	814	850	79,9
Labin	71	68	72	72	66	6,2
Rovinj	27	32	34	37	38	3,6
Poreč	36	32	31	37	43	4,0
Pazin	15	20	30	30	42	3,9
Umag, Buje, Buzet	27	27	28	29	25	2,3
Istra ukupno	893	934	974	1.019	1.064	100,0

* bivše općine, odnosno područja oko gradova

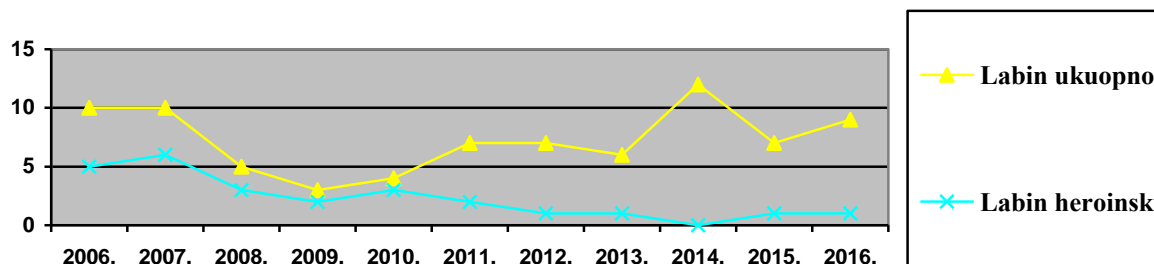
U 2016. godini u ZZJZIŽ se radilo s 9 **novoevidentiranih** korisnika s Labinštine, od čega je samo jedan bio heroinski ovisnik.

Tablica 59. Broj novoevidentiranih korisnika iz Istarske županije u 2016. godini u ZZJZIŽ prema mjestu stanovanja

Mjesto stanovanja*	Broj novih korisnika	%	Od toga heroinskih korisnika	Udio u ukupnom broju (%)
Pula	215	79,9	5	33,3
Poreč	14	5,2	1	6,7
Labin	9	3,3	1	6,7
Rovinj	11	4,1	3	20,0
Umag, Buje, Novigrad	12	4,5	3	20,0
Pazin	8	3,0	2	13,3
Istra ukupno	269	100,0	15	100,0

* bivše općine, odnosno područja oko gradova

U promatranih deset godina vidljiv je trend pada broja novoevidentiranih heroinskih ovisnika, dok ukupan broj korisnika raste jer **raste broj korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje.**

Slika 66. Broj novoevidentiranih korisnika s Labinštine u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja ZZJZIŽ od 2006. do 2016. godine

U savjetovalištu za mentalno zdravlje Službe ZZJZIŽ u 2016.g. dolazilo je 14 korisnika s Labinštine.

Tablica 60. Broj korisnika usluga savjetovališta za mentalno zdravlje ZZJZIŽ prema mjestu stanovanja

Mjesto stanovanja	Broj	%
Pula	388	82,4
Labin	14	2,9
Poreč	19	4,0
Rovinj	16	3,4
Pazin	30	6,4
Umag, Novigrad, Buje	4	0,9
Ukupno	471	100,0

U razdoblju od 2007. do 2016. godine u Labinu su prema DZS-u evidentirane 4 smrti (po 2 smrti svakog spola) zbog slučajnog otrovanja i izlaganja narkoticima i psihodislepticima (halucinogenima).

7.5. Zarazne bolesti

Početkom 2016. godine u RH je uspostavljen centralizirani sustav prijava zaraznih bolesti, te nije moguće razdvajanje prijava prema jedinicama lokalne samouprave.

U razdoblju 2007.-2016. na Labinštini je prijavljeno ukupno 4.847 osoba oboljelih od zarazne bolesti. Godišnji broj slučajeva zarazne bolesti kretao se od 296 (2010.) do 623 (2016.)

Prijavljene zarazne bolesti na Labinštini za period 2007.-2016. prikazane su u Tablici 61.

Tablica 61. Prijavljene zarazne bolesti na Labinštini 2007.-2016.

Bolest	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Enterocolitis	93	205	95	63	129	43	194	234	211	299
Salmonellosis	10	29	31	11	16	1	4	4	10	14
Toxiinf. aliment.	2		1				2			-
Enterovirose	35	16	11	3	4		10	7	3	16
Sepsis purulenta							1			1
Hepatitis virosa B chr.						1				-
Hepatitis virosa C ac.									1	
Hepatitis virosa C chr.		3		1		2			2	-
Anti HCV	1	4	1	1		3			3	-
HbsAg pos.	1		1	2				1		
Chlamydia et al. STD	5	1	1		1		1	1		1
Pertusis										4
Tuberculosis activa		7	1	1	4	2	2		3	1
Pneum, bronchop.	243	101	100	76	57	56	95	94	108	90
Angina streptococcica	17	20	9	11	7	8	10	12	9	7
Scarlatina	9	4		22	1		6	20	5	7
Erysipelas	15	15	9	13	12	12	18	10	10	12
Varicella	25	92	53	52	120	335	32	135	60	98
Herpes zoster	45	14	40	29	23	39	54	44	40	35
Mononucl. infect.	30	13	10	10	7	14	25	20	8	25
HIV poz		1								1
Encephalitis						1			1	
Malaria				1		1				
Meningitis	3						1	1	1	-
Helmintoses							4	3	4	-
Lyme-boreliosis			3				2		1	3
Pediculosis capitis/corporis	1	2		1	1	1	1	2	5	7
Scabies	1	1	2		50		2	3	1	2
Toxoplasmosis										-
Gonorrhoea	1							1		-
Syphilis							1			1
Legionellosis			1			1				
Leptospiroses								1		
Rickettsioses							1			-
Mycobacteriosis					1					
Lambliasis							1			
UKUPNO	537	526	368	296	433	518	467	593	486	623
Influenca	965	631	148	227	1080	427	801	591	1594	192

U ukupnom broju prijava najveći broj odnosi se na oboljele od enterokolitisa/enteroviroza (34,5%), vodenih kozica/herpes zostera (28,2%), te upala pluća (21,0%).

Navedene zarazne bolesti ukupno čine 84% svih prijavljenih zaraznih bolesti.

Broj oboljelih od salmoneloze (130 u navedenom razdoblju) je u promatranih deset godina u padu. Bacilarne dizenterije ni hepatitisa A nije bilo u promatranih 10 godina, što je posljedica općeg poboljšanja higijensko-sanitarnih prilika. Zahvaljujući provedbi programa cijepljenja, bolesti protiv kojih se cijepi također pokazuju nisku učestalost: u posljednjih 10 godina nije zabilježen niti jedan oboljeli od difterije, tetanusa, rubeole, dječje paralize (eradikacija proglašena 2002.g.), zaušnjaka, ni ospica, a prijavljene su 4 oboljele osobe s laboratorijski potvrđenim hripavcem.

Na Labinštini se protiv influence cijepi oko 10% populacije. Najveći postotak cijepljenih nalazi se u kategoriji osoba starijih od 65 godina, te među osobama koje boluju od kroničnih bolesti.

Uobičajeno se već godinama na području Labinštine, u usporedbi s ostalim epidemiološkim područjima u Istarskoj županiji, registrira veći broj oboljelih od influence. Udio broja oboljelih od influence na području Labinštine u ukupnom broju registriranih slučajeva u Istarskoj županiji u navedenom razdoblju je visok i iznosi 27%. Visoki udio nije uzrokovan većim pobolom od gripe na podržcu Labinštine, već je rezultat dobro organiziranog sustava prijavljivanja u ordinacijama obiteljske medicine i sustava prikupljanja podataka o oboljelima od strane epidemiološkog tima. Najveći broj oboljelih od gripe registrira se u dobnim skupinama 5-15 godina (≈36%) i 30-64 godina. (≈35%) – skupinama koje se uglavnom ne cijepi.

U navedenom razdoblju na Labinštini je registrirano 21 slučajeva tuberkuloze, od čega je 19 osoba s područja Grada Labina.

U proteklom desetogodišnjem periodu su u Gradu Labinu evidentirane 2 osobe oboljele od sifilisa, nije bilo osoba oboljelih od akutnog hepatitisa B ni akutnog hepatitisa C. U navedenom razdoblju nije bilo prijava nosilaštva hepatitisa B, a registrirana je 13 osoba sa nosilaštvom hepatitisa C.

Ukupno su od 1999. do 2016. godine na Labinštini otkrivene 66 anti HCV pozitivne osobe. Kod 46 osoba (70 %) radi se o zaražavanju putem i.v. uzimanja sredstava ovisnosti, a slijedi kategorija osoba zaraženih primanjem krvnih pripravaka prije 1990. godine.

Od 1986. do 2016. godine je na području Labinštine evidentirano 7 osoba s nosilaštvom HIV-a. Od 7 osoba 1 je osoba umrla, a kod 2 osobe se razvio AIDS. Prevladavajući je spolni put prijenosa virusa (86%), a među korisnicima i.v. sredstava ovisnosti nema registriranog HIV pozitiviteta.

Tablica 62. Prijavljene epidemije zaraznih bolesti u Gradu Labinu od 2007. do 2016.g.

Godina	Mjesto	Tip ustanove, objekta, zajednice	Bolest	Uzročnik	Broj oboljelih
2016.	Labin	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	11
2015.	Labin	Hotel	Akutni gastroenteritis	Noro virus i Rota virus	30
2015.	Labin	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	18
2014.	Labin	Školska ustanova	Akutni gastroenteritis	Rota virus	31
2013.	Rabac	Ugostiteljski objekt	Akutni gastroenteritis	Rota virus	17
2009.	Labin	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	24
2007.	Labin	Predškolske i školske ustanove, opća populacija Labinštine	Upala pluća	Mycoplasma pneumoniae	150

U 2007. godini je na području cijele Labinštine prijavljena epidemija zarazne upale pluća uzrokovana *M. pneumoniae* s ukupno 150 oboljelih osoba. 75% oboljelih osoba u dobi 0-18 godina bili su polaznici predškolskih i školskih ustanova na području Grada Labina.

U razdoblju od 2007. do 2016. godine na području Grada Labina prijavljeno je 6 **epidemija akutnog gastroenteritisa**. U svim epidemijama izoliran je **uzročnik (virus)** prenesen kapljično-kontaktom putem prijenosa. U vrijeme registracije epidemije u zatvorenom kolektivu (škola, hotel, zdravstvena ustanova, ugostiteljski objekt) uvijek se i u općoj populaciji bilježi povećani broj oboljelih od akutnog gastroenteritisa. Primarni put prijenosa virusa koji su otkriveni kao uzročnici je kapljični put (putem zraka), a sekundarno se virusi prenose direktnim i indirektnim kontaktom, te hranom i vodom.

Unatrag više godina općenito je u opadanju pobol od crijevnih oboljenja uzrokovanih bakterijama kojima je hrana glavni put prijenosa (npr. Salmoneloze). Trendu pada pobola pridonose poboljšani uvjeti opće sanitacije (poboljšana vodoopskrba, dispozicija otpadnih voda i tvari), higijena prehrane i porast kulturne razine pučanstva, te zdravstveni odgoj osoba koje rade u proizvodnji i prometu namirnicama kao i kontinuirani higijensko-epidemiološki nadzor nad osobama i objektima u kojima se namirnicama rukuje.

8. INDIKATORI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

8.1. Procijepljenost

Cijepljenja djece predškolskog uzrasta na Labinštini obavljaju se od strane izabranih liječnika u pedijatrijskoj ambulanti u Labinu (1), te ordinacijama obiteljske medicine u Rapcu (1 ordinacija koja je provodila do 2016.) i Potpićnu (3). Cijepljenja djece školskog uzrasta provodi Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, tim školske medicine iz Labina.

Procijepljenost djece predškolskog i školskog uzrasta na području Labinštine obavlja se u visokom i zadovoljavajućem postotku, čime se postiže dobar kolektivni imunitet. U prilog dobroj procijepljenosti ide i podatak da veći dugi niz godina u dječjoj populaciji, zahvaljujući kontinuiranom i sustavnom provođenju obveznih cijepljenja u toj populaciji, nisu registrirana zarazna oboljenja protiv kojih se cijepljenja vrše (difterija, tetanus, dječja paraliza, ospice, crljenka, zaušnjaci, virusna žutica tipa B, infekcije *Haemophilus influenzae* tipa B). Procijepljenost djece u dobi 0-6 godina, kao i procijepljenost djece školskog uzrasta na području Labinštine (u %) prikazane su u tablicama 63. i 64.

Unazad 5 godina došlo je do **pada procijepljenosti djece predškolskog uzrasta** što je s jedne strane rezultat izmjena u Programu cijepljenja i povremene nedostupnosti registriranih cjepiva za dobne skupine 2-4 godine, ali i, s druge strane, sve jače **izraženom trendu odgađanja i/ili odbijanja cijepljenja od strane roditelja**.

Tablica 63. Procijepljenost djece u dobi 0-6 godina na području Labinštine (u %)

	2006.	2011.	2016.
DTP-primarno	91,5	97,1	95,2
DTP 1.docjepljivanje	93,2	97,4	70,5
DTP 2.docjepljivanje	89,5	87,2	65,1
Polio-primarno	91,5	97,1	95,2
Polio 1.docjepljivanje	93,4	97,4	70,5
MPR-primarno	98,4	96,8	88,7
HIB-primarno	92,3	97,1	95,2
HIB - docjepljivanje	99,4	97,4	70,5
Hepatitis B -primarno		97,1	95,2

Tablica 64. Procijepljenost djece školskog uzrasta na području Labinštine⁴³ (u %)

Cjepivo	2006.	2016.
DT-upis u I razred	98,5	99,5
DT –VIII razred	102,0	96,5
DT-završni razred SŠ	90,0	*
Polio- upis u I razred	97,0	99,5
Polio VIII razred	100,0	96,5
MPR- I razred	98,0	95,4
Hepatitis B- VI razred	97,2	98,3

*nije u Programu cijepljenja

8.2. Posjeti i pregledi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Rad zdravstvene djelatnosti prati se prema mjestu rada zdravstvene ustanove odnosno ordinacije, a ne prema prebivalištu stanovništva kojem je pružena zdravstvena zaštita. Obzirom da se u Labinu liječe i stanovnici okolnih općina, njihovo korištenje zdravstvene zaštite utječe na podatke o radu.

8.2.1. Posjeti i pregledi u obiteljskoj medicini

Na 1 osobu u skrbi dolazi u prosjeku 11 posjeta i 3 pregleda u ordinaciji, te 1 upućivanje specijalisti. Broj posjeta u ordinaciji nešto je viši od županijskog prosjeka, broj pregleda je unutar županijskog prosjeka, dok je upućivanja specijalisti nešto manje od županijskog prosjeka. Najviše posjeta i pregleda na 1 osobu u skrbi bilo je u najstarijoj i najmlađoj dobi (tablica 65.).

⁴³ uz korekciju plana za upis u I razred

Tablica 65. Posjeti i pregledi u ordinaciji te upućivanja specijalisti po dobi

	Broj na 1 osobu u skrbi:					
	posjeta u ordinaciji		pregleda u ordinaciji		Upućivanje specijalisti	
	Labin	Istarska županija	Labin	Istarska županija	Labin	Istarska županija
2016.						
Ukupno	10,9	9,2	3,3	3,1	1,1	1,4
0-6 godina	12,4	8,9	5,5	4,7	1,6	1,2
7-19 godina	6,9	5,5	3,0	2,8	0,9	0,9
20-64 godina	8,6	7,5	2,9	2,7	0,9	1,1
65 i više god.	17,9	16,0	3,9	4,1	1,8	2,3
2006.						
Ukupno	7,3	6,9	3,4	4,0	1,4	1,6
0-6 godina	12,1	10,1	6,7	7,5	2,0	1,5
7-19 godina	3,9	4,8	3,3	3,4	0,9	1,2
20-64 godina	6,4	5,7	2,6	3,2	0,2	1,4
65 i više god.	10,7	10,8	5,2	5,8	2,1	2,8

Na 100 osoba u skrbi dolazi u prosjeku 7,1 posjeta i pregled u kući što je malo niže od županijskog prosjeka. Posjete i pregledi u kući su uglavnom kod starijih osoba (tablica 66.).

Tablica 66. Pregledi i posjeti u kući po dobi

	Broj na 100 osoba u skrbi:			
	posjeta u kući		pregleda u kući	
	Labin	Istarska županija	Labin	Istarska županija
2016.				
Ukupno	7,1	9,0	7,1	8,7
0-6 godina	0,0	0,0	0,0	0,0
7-19 godina	0,0	0,1	0,0	0,1
20-64 godina	1,2	1,8	1,2	1,8
65 i više god.	5,9	7,0	5,9	6,7

8.2.2. Posjeti i pregledi u zdravstvenoj zaštiti dojenčadi, male i predškolske djece

Broj posjeta u savjetovaštu na 1 dojenče i na 1 predškolsko dijete u Labinu veći je od županijskog prosjeka, broj sistematskih pregleda sličan je županijskom prosjeku, a kontrolnih i ciljanih veći od županijskog prosjeka što zajedno govori da je u Labinu obavljen veći broj preventivnih pregleda po 1 dojenčetu (6,8) u odnosu na Istarsku županiju (5,5) te veći broj pregleda na 1 predškolsko dijete (Labin 1,1, IŽ 0,7). Također je 2016. u Labinu veći broj preventivnih pregleda po 1 dojenčetu (6,8) u odnosu na 2006. godinu (5,3) (tablica 67.).

Tablica 67. Posjete savjetovalištu i sistematski pregledi

	Broj posjeta u savjetovalištu na:	Broj sistematskih pregleda na:	Broj kontrolnih i ciljanih pregleda:
2016.			
1 dojenče (0 - 11 mj.)			
- Labin	6,8	4,4	2,4
- Istarska županija	5,5	4,3	1,2
1 predškolsko dijete (1 - 6 god.)			
- Labin	1,1	0,6	0,5
- Istarska županija	0,7	0,5	0,2
2006.			
1 dojenče (0 - 11 mj.)			
- Labin	5,3	4,2	1,1
- Istarska županija	4,9	4,3	0,6
1 predškolsko dijete (1 - 6 god.)			
- Labin	0,8	0,7	0,1
- Istarska županija	0,6	0,5	0,1

8.2.3. Posjeti i pregledi u zdravstvenoj zaštiti žena

U 2016. godini ugovorne ginekologe na Labinštini je posjetilo više od trećine žena u skrbi (oko županijskog prosjeka). Iznad županijskog prosjeka je broj posjeta po jednoj trudnici, broj posjeta radi planiranja obitelji na 100 žena fertile dobi (15-59 godina), broj Papa testova, pregleda dojki i pregleda u ordinaciji na 100 žena u skrbi. Treba istaknuti da je **svaka žena koja je posjetila ginekologa bila preventivno pregledana, te je kod nje učinjen Papa test, a kod svake druge žene pregledane su i dojke.** (tablica 68.).

Tablica 68. Pokazatelji korištenja zdravstvene zaštite žena (ugovorne ordinacije) u 2006. i 2016.g.

	2006.		2016.	
	Labin	Istarska županija	Labin	Istarska županija
% žena koje su koristile zdravstvenu zaštitu	39,6	52,5	36,3	37,8
Broj posjeta na 1 trudnicu	8,4	6,8	12,3	7,6
Broj posjeta radi planiranja obitelji na 100 žena fertile dobi	14,4	11,8	13,0	12,0
BROJ NA 100 ŽENA U SKRBI:				
-preventivnih pregleda	32,0	41,8	38,8	41,3
-Papa testova	31,0	33,7	27,9	23,9
-pregleda dojki	28,9	22,8	21,8	10,8
-pregleda u ordinaciji	57,6	73,2	61,1	55,7
BROJ NA 1 ŽENU KOJA JE KORISTILA SKRB:				
-preventivnih pregleda	0,8	0,8	1,1	1,1
-Papa testova	0,8	0,6	0,8	0,6
-pregleda dojki	0,7	0,4	0,6	0,3
-pregleda u ordinaciji	1,5	1,4	1,7	1,5

8.2.4. Rad školske medicine

U ambulanti školske medicine u školskoj godini 2016./2007. evidentirano je 1.792 učenika na području Labinštine, od toga 1.330 polaznika osnovnih škola i 462 polaznika srednje škole u Labinu. Prema mjestu školovanja evidentirano je 1.305 učenika u Gradu Labinu (od toga 843 učenika osnovnih škola i 462 učenika srednje škole; a u općinama Labinštine školuje se 487 učenika osnovnih škola. Broj školske djece u Gradu Labinu smanjen je u odnosu na šk. God. 2006./07. za 339 djece, a na Labinštini za 211 školske djece (Tablica 69.)

Tablica 69. Broj učenika po mjestu školovanja na Labinštini (školska godina 2006./2007. i 2016./2017.)

Mjesto školovanja	Osnovna škola		Srednja škola		UKUPNO	
	2006./07	2016./17.	2006./07	2016./17.	2006./07	2016./17.
Grad Labin	990	843	654	462	1644	1305
Vozilići	22	11	-	-	22	11
Nedešćina	127	162	-	-	127	162
Čepić	88	59	-	-	88	59
Potpčićan	215	171	-	-	215	171
Raša	107	84	-	-	107	84
LABINŠTINA	1.449	1.330	654	462	2.003	1.792

Odvojene podatke o broju učenika i zdravstvenom stanju učenika koji imaju prebivalište samo u gradu Labin nije moguće predstaviti.

U školskoj godini 2016/2017. tim školske medicine obavio je 633 sistematska pregleda propisanih godišta školske djece na Labinštini.

Kod ukupno pregledano 633 djece u šk.god. 2016./2017. pronađeno je 286 (45%) razvojnih anomalija što ukazuje na činjenicu da je u prosjeku **skoro svakom drugom djetetu pronađena neka anomalija**. Analiza rezultata ukazuje na porast anomalija kralježnice s dobi - od 3% u dobi od 6 godina na 20% u dobi od 15 godina. S dobi raste i broj smetnji vida - od 5% u dobi od 6 godina do 24% u dobi od 15 godina. Postotak djece s ravnim stopalom visok je već kod djece u dobi od 6 godina i iznosi 21%, u dobi od 15 godina 17%.

U usporedbi s analizom rađenom prije 10 godina, smanjen je broj djece s anomalijama kralježnice, stopala i vida u svim dobnim skupinama. I dalje postoji tendencija rasta iskrivljenosti kralježnice u periodu intenzivnog rasta, u dobi između 11. i 15. godine života. Tim školske medicine provodi i screening kralježnice u VI razredu osnovne škole (u dobi od 12-13 godine života učenika), kada se odvija nagli rast.

Rezultati pregleda u odnosu na pojavnost razvojnih anomalija kralježnice, stopala i vida prikazani su u tablici 70.

Tablica 70. Anomalije u razvoju kralježnice, stopala i vida kod školske djece na Labinštini u školskoj godini 2016./2017. i 2006./2007.

	BROJ DJECE									
	Pred upis u I.r.O.Š. (6 g.)	%	V. r. O.Š. (11 g.)	%	VIII. r. O.Š. (14 g.)	%	I. r. S.Š. (15 g.)	%	UKUPNO	%
2016./2017.										
Broj pregledane djece	197	100,0	168	100,0	144	100,0	124	100,0	633	100,0
Kralježnice (nepravilno držanje, kifoza, skolioza, lordoza)	6	3,0	17	10,1	19	13,2	25	20,2	67	10,6
Ravno stopalo (pedes planovalgi)	41	20,8	35	20,8	23	16,0	21	16,9	120	19,0
Vid (kratkovidnost, dalekovidnost, astigmatizam)	10	5,1	28	16,7	31	21,5	30	24,2	99	15,6
UKUPNO anomalija	57	28,9	80	47,6	73	50,7	76	61,3	286	45,2
2006./2007.										
Broj pregledane djece	179	100,0	201	100,0	205	100,0	172	100,0	757	100,0
Kralježnice (nepravilno držanje, kifoza, skolioza, lordoza)	37	20,7	65	32,3	76	37,1	103	59,9	281	37,1
Ravno stopalo (pedes planovalgi)	61	34,1	115	57,2	140	68,3	119	69,2	489	64,6
Vid (kratkovidnost, dalekovidnost, astigmatizam)	19	10,6	25	12,4	32	15,6	49	28,5	125	16,5
UKUPNO anomalija	117	65,4	205	102,0	248	121,0	271	157,6	895	118,2

U sistematski pregledane djece u labinskim školama **prekomjerna tjelesna težina** (indeks tjelesne mase (*Body Mass Index BMI*) veći od 25) utvrđena je kod 7,3% prvašića, **14,9% učenika petih i 12,0% osmih razreda** osnovne škole, te 9,4% učenika prvog razreda srednje škole u Labinu.

Tablica 71. Prekomjerna tjelesna težina i pretilost kod školske djece u Gradu Labinu u šk. god. 2016./17.

	Broj pregledane djece	BMI ≥ 25	
		Broj	%
Upis u I raz OŠ	136	10	7,3
5. raz. O.Š.	114	17	14,9
8. raz. O.Š.	100	12	12,0
1. raz. S.Š.	127	12	9,4

8.2.5. Rad u zdravstvenoj zaštiti usta i zubi

Stavljanjem terapijskih postupaka tj. broj plombiranih (P) i izvađenih zubi - ekstrakcija (E) u međusobni odnos odnosno na broj osoba (O) ciljanih populacija dobivaju se pokazatelji (P:E, P:O, E:O. za procjenu kvalitete provedbe sekundarne prevencije u djelatnosti dentalne medicine na određenom lokalitetu.

Kod doktora dentalne medicine koji rade u Labinu u skrbi je 440 djece **predškolske dobi**. Kod te djece broj plombiranih zubi po 1 osobi (P:O) ukazuje na slijedeće rezultate (tablica 72.):

- u Labinu je svakom drugom djetetu plombiran jedan zub (P:O = 0,42:1)
- u Županiji je sličan omjer (P:O = 0,54 : 1)

Kod predškolske djece (0-6 godina) evidentiraju se i izvađeni mliječni zubi zbog smjene a ne bolesti pa kod te populacije nisu analizirani odnosi P:E i E:O, već samo P:O.

Tablica 72. Posjeti, sistematski pregledi i rad u liječenju usta i zubi predškolske djece (dobi 0 - 6 godina)

	Broj osoba u skrbi	Posjeti	Sistematski pregledi	Plombirani zubi	Izvađeni zubi	Protetski radovi	Liječenje mekih tkiva	P : O
2016.								
Istarska županija	3.936	4.853	1.682	2.141	183	4	85.943	0,54:1
Labin	440	530	259	186	2	-	5	0,42:1
2006.								
Istarska županija	3.741	6.199	1.947	1.944	610	2	239	0,52:1
Labin	167	192	48	80	12	1	9	0,48:1

Na Labinštini je u skrbi dentalne medicine **51,4% osigurane djece, gotovo dvostruko više od županijskog prosjeka od 29,7%**. Također je na Labinštini **dvostruko veći broj sistematskih pregleda na 100 osigurane predškolske djece (27,7%)** u odnosu na županijski prosjek (12,7%).

Tablica 73. Udio predškolske djece u skrbi dentalne medicine i sistematski pregledana djeca u 2016.godini (ugovorne ordinacije)

	Broj osigurane djece (< 7 g.)	Broj djece 0-6 g. u skrbi	% osiguranih osoba u skrbi	Sistematski pregledi kod djece 0-6 g.	Sistematski pregledi kod djece na 100 osiguranih
2016.					
Istarska županija	13.234	3.936	29,7	1.682	12,7
Labinština	1.239	637	51,4	343	27,7

Kod **školske populacije** kvaliteta liječenja karijesa analizirana je kroz odnose terapijskih postupaka (P:E – plomba : ekstrakcija) i odnose broja plombiranih i izvađenih zubi po jednom djetetu (P:O – osoba i E:O – osoba) (tablica 74.).

Odnos P : E :

- u Labinu je pet zubi (P = 4,9) plombirano na jedan izvađeni zub, što je na razini IŽ

Odnos P : O

- u Labinu je stavljen ispun skoro svakom djetetu, a omjer plombiranih zubi po osobi nešto veći (0,77:1) nego u IŽ (0,68:1)

Odnos E:O

- u Labinu izvađen je svakom šestom djetetu po jedan zub, a na razini IŽ svakom sedmom.

Djeci se vade i zdravi zubi iz ortodontskih razloga i ne evidentiraju se odvojeno od izvađenih karijesnih zubi. Trebalo bi postići da kod djece broj ekstrakcija bolesnih zubi bude nula.

Tablica 74. Posjeti, sistematski pregledi i rad u liječenju usta i zubi školske djece i mladeži (dob 7-19 godina)

	Broj osoba u skrbi	Posjeti	Sistematski pregledi	Plombirani zubi	Izvađeni zubi	Protetski radovi	Liječenje mekih tkiva	P : E	P:O	E:O
2016.										
Istarska županija	28.807	47.410	9.702	19.537	3.925	1.510	5.424	4,98:1	0,68:1	0,14:1
Labin	1.659	3.407	722	1.285	264	429	279	4,87:1	0,77:1	0,16:1
2006.										
Istarska županija	28.097	52.471	9.505	17.070	4.242	1.248	3.406	4,0:1	0,61:1	0,15:1
Labin	1.601	3.363	556	1.402	299	1	334	4,69:1	0,88:1	0,19:1

U **odrasloj populaciji** (20-64 godine) u Labinu odnos P:E je iznad županijskog prosjeka(više plombiranih zubi na jednog izvađenog) (tablica 75.):

Odnos P : E

- u Labinu je više od šest zubi plombirano na jedan izvađeni zub (P:E = 6,5:1), a na razini IŽ pet (P=5,4)

Odnos P : O

- u Labinu je svakoj osobi plombirano pola zuba, odnosno svaka druga osoba dobila je jednu plombu (P:O = 0,49:1); a na razini IŽ odnos je sličan (P:O = 0,43:1)

Odnos E : O

- u Labinu i na razini IŽ svakoj trinaestoj osobi izvađen je jedan zub (E:O = 0,08:1)

Tablica 75. Posjeti, sistematski pregledi i rad u liječenju usta i zubi odraslih osoba (dob 20 – 64 godina)

	Broj osoba u skrbi	Posjeti	Sistematski pregledi	Plombirani zubi	Izvađeni zubi	Protetski radovi	Liječenje mekih tkiva	P : E	P : O	E : O
2016.										
Istarska županija	146.892	128.353	22.966	63.701	11.770	3.911	68.631	5,41:1	0,43:1	0,08:1
Labin	9.925	9.722	1.724	4.874	755	243	6.070	6,46:1	0,49:1	0,08:1
2006.										
Istarska županija	123.256	126.590	14.971	61.246	12.877	6.097	25.746	4,76:1	0,50:1	0,10:1
Labin	9.436	11.070	1.194	5.432	1.142	305	3.755	4,76:1	0,58:1	0,12:1

Analizirajući broj terapijskih postupaka i odnos P:E kod **starije populacije** (65 i više godina) može se reći da se kod te populacije provodi primjerena skrb (tablica 76.). Na žalost ne prati se broj nadomještenih zubi kao ni broj osoba s totalnim invaliditetom koji je u toj dobi najveći, nego

samo broj protetskih radova na broj osoba preko 65 godina. Moramo naglasiti da je protetska rehabilitacija osoba treće dobi preduvjet za njihov kvalitetan život.

Tablica 76. Posjeti, sistematski pregledi i rad u liječenju usta i zubi starih osoba (dob 65 i više godina)

	Broj osoba u skrbi	Posjeti	Sistematski pregledi	Plombirani zubi	Izvađeni zubi	Protetski radovi	Liječenje mekih tkiva	P : E	P : O	E : O
2016.										
Istarska županija	54.152	39.227	5.017	12.707	6.469	4.376	11.655	1,96:1	0,23:1	0,12:1
Labin	4.658	3.596	514	1.237	518	278	1.258	2,39:1	0,27:1	0,11:1
2006.										
Istarska županija	40.374	31.250	3.988	8.768	12.877	6.058	5.028	0,68:1	0,22:1	0,32:1
Labin	3.375	2.995	428	885	1.142	244	795	0,77:1	0,26:1	0,34:1

U tablici 77. su analizirani sistematski pregledi u dentalnoj medicini po dobnim skupinama, a pokazatelji govore o **većem preventivnom radu dentalne medicine na Labinštini** u 2016. g. u odnosu na županijski prosjek **u svim dobnim skupinama**, a **veći preventivni rad kod djece vidljiv je u današnjim podacima za Labinštinu u odnosu na 2006. godinu.**

Tablica 77. Sistematski pregledi u zdravstvenoj zaštiti usta i zubi na 100 osoba u skrbi u 2016.godini (ugovorne ordinacije)

	0-6 god.	7-19 god.	20-64 god.	65 i više god.	UKUPNO
2016.					
Istarska županija	42,7	33,7	15,6	9,3	16,8
Labinština	53,9	44,1	18,6	11,3	20,2
2006.					
Istarska županija	52,0	33,8	12,1	9,9	15,6
Labinština	28,7	34,7	12,7	12,7	15,3

8.2.6. Zdravstveno stanje zubi djece učenika prvih razreda i šestih razreda Osnovne škole "Matije Vlačića" i "Ivo Lola Ribar" u Gradu Labinu šk/god. 2017/2018.

8.2.6.1. Zdravstveno stanje zubi učenika prvih razreda

Broj upisanih učenika - 103

Broj pregledanih učenika - 102 **OBUHVAT 99%**

Broj učenika sa zdravim zubima : (z) 23 (23%)

Broj učenika sa karijesnim zubima : (k) 79 (77%)

Kod prvoškolaca raširenost karijesa je 77% (kio indeks = 77%)

Ukupni kp 350

k 220

p 128

Prosječan broj k zubi 3,4 (kp indeks = 3,4)

Struktura kp-a⁴⁴:

k=2,2

p=1,2

Saniranost⁴⁵ (p)%: SANIRANOST (p) 36,5%

Evaluacija 2016/17-2017/18g. - Zdravlje mliječnih zubi

U 2017./2018. u odnosu na 2016./2017. smanjen je broj učenika za 24, kio – indeks⁴⁶ povećan je za 6%, kp-indeks⁴⁷ povećan je za 0,1, a saniranost karijesa povećana je za 3,5%.

Tablica 78. Kio – indeks, kp –indeks, saniranost %

Godina	Broj pregledane djece	kio – index	kp - index	Saniranost (%)
2016./2017.	126	71%	3,3	33%
2017./2018.	102	77%	3,4	36,5%
2017./2016.	-24	+6%	+0,1	+3,5%

Zdravlje prvih trajnih kutnjaka – KEP- šestica

U odnosu na 2016/2017g.u 2017/2018g. znatno je smanjen broj prvašića (- 24).

Smanjen je broj izniknulih šestica (-108)

Evidentiran je smanjen ukupni broj oboljelih šestica (KEP za -10) i komponente "K" u strukturi KEP-a za -9, a komponente "P" povećan za 1. Prosječni - KEP-ŠESTICA neznatno je smanjen za 0,03 a saniranost je poboljšana za +9,5%.

Kod obadvije generacije prvašića karijesna je jedna šestica svakom trećem djetetu!

Nije zabilježen niti jedan zub sa zalivenim fisurama (ZF)!

Tablica 79. Evaluacija šk.god. 2017./2018. u odnosu na 2016./2017.

Godina	Broj pregledane djece	Broj izniknulih šestica	ukupni KEP	K	E	P	KEP-šestica	% Saniranost
2016/2017	126	424	42	25	1	17	0,33	40,5
2017/2018	102	316	32	16	1	16	0,30	50,0
2017/2016	-24	-108	- 10	-9	0	+1	-0,03	+9,5

⁴⁴ struktura **kp-a** - odnos komponenti **k i p** (karijes i plomba)

⁴⁵ saniranost % karijesa – Postotak saniranih zubi (**p**) od ukupnog broja karijesnih zubi (**kp**). Ukupni (kp)

⁴⁶ **kio- indeks** – raširenost karijesa (prevalencija) **kio** = karijes indeks osoba = postotak djece sa oboljelim zubima u ciljanoj populaciji

⁴⁷ **kp – indeks** – učestalost karijesa (incidencija) **Kp** = karijes, plomba = prosječan broj karijesnih zubi po djetetu u ciljanoj populaciji

Zaključno može se procijeniti:

1. Zdravlje mliječnih zubi kod prvašića generacije 2017./18g. je lošije nego kod generacije prvašića 2016/2017g.:
  - raširenost karijesa je veća za 6%, a učestalost karijesa za 0,1 zub.
  - saniranost je veća za 3,5%, ali ukupno iznosi 36,5% : 33% što je zaključno nedostatno.
2. Zdravlje šestica : "KEP" šestica
Prosječni broj karijesnih šestica stagnira na 0,3 po djetetu, što znači da je svakom trećem djetetu karijesna jedna šestica.
  - saniranost je poboljšana za 9,5% (40,5% u 2016 : 50% u 2017g.)
  - međutim zakonski propisi pred upis u I r.OŠ obvezuju roditelje na 100% - tnu saniranost šestica, a koja godinama nisu ispoštovali. (Od 32 sanirano je 16, a za sanaciju preostaje 16 šestica.)
3. Broj djece može biti modifikator zdravstvenog stanja, pa navodimo podatak da je 2015g. bilo upisano u OŠ 102 prvašića, u 2016g. 134, a u 2017g. 102. Razlika je 31 dijete. Proporcionalno broju djece pokazatelji zdravstvenog stanja zubi bolji su u 2016/2017g. u odnosu na 2015/2016g. i 2017/2018g.
4. OBUHVAT⁴⁸ prvašića sistematskim pregledom zubi zakonski je obavezan, ali godinama nepotpun zbog nepoštivanja propisa od strane roditelja. Sa ciljem SVEOBUHVA TNOSTI populacije prvašića u Gradu Labinu, dogovoreno s pedagoginjama OŠ "Matije Vlačića" i "Ivo Lola Ribar", organizirani su sistematski pregledi prvašića odmah po upisu (rujan, listopad) u prostorijama škola u Labinu, Rapcu, Vinežu, Katurama. Pregled su obavile dr.Sandra Diminić Derossi (M.Vlačić, Rabac), dr.Sandra Perović i dr. Aliče Milevoj (I.L.Ribar,Vinež, Kature). Za učenike škole u Vozilićima obavljani su pregledi kod dr.R.Klapčića u ambulanti Podpićan.

PREPORUKE: - AŽURIRATI HODOGRAM AKTIVNOSTI (2012g.)

TRUDNICE: Poboljšati obuhvat edukacijom – ginekolozi, sestre, patronaža, stomatolozi
MALA DJECA: Upućivanje djece stomatologu od 6mj.života (čim počnu nicati zubići).

- pedijatar, sestre, patronaža, stomatolog

JASLICE,VRTIĆ: Upućivanje na kontrolne sistematske preglede i sanaciju zubi svu djecu svake upisne godine – RUJAN.

-zdravstvena voditeljica, odgajatelji, stomatolozi, pedijatar, sestre.

ŠKOLE – PRVI RAZREDI

PROGRAM ZA DJECU: KURIKULUM – PROJEKT ZAŠTITA ZUBI
NACIONALNA STRATEGIJA – DAJ ŠEST

EDUKACIJA ZA RODITELJE: - Bakterije u ustima

- Karijes i posljedične bolesti

- Dentalne traume

- pedagoginja, učiteljice prvih razreda, stomatolozi

---

⁴⁸ **obuhvat ispitanika %** - Postotak djece obuhvaćene ispitivanjem dentalnog zdravlja od ukupnog broja djece u ciljanoj populaciji

LABIN ZDRAVI GRAD: potpora, koordinacija –

Evaluacija zdravstvenog stanja, preporuke za promjenama programa i hodograma na osnovu analize epidemiološke situacije u odnosu na Ciljeve za zdravlje do 2020g.

- koordinatorica

CILJEVI – SZO- do 2020g. - ZA LABIN

Djeca u dobi od 6g.

- Povećati broj djece sa zdravim zubima na 50%
(Sadašnje stanje 23% ! – kio-indeks 77% !)
- Smanjiti "kp" na 2 (kp < 2)
(Sadašnje stanje: kp = 3,4)
- Povećati komponentu p – na 2,3 : 1 (k)
(Sadašnje stanje p=1,2 : k=2,2)

8.2.6.2. Zdravstveno stanje zubi učenika šestih razreda:

Broj učenika VI. razreda – 113 – OBUHVAT pregledom 100%

Broj učenika sa zdravim zubima: (Z) 28 (25%)

Broj učenika sa karijesnim zubima: (K) 85 (75%)

Raširenost karijesa je 76 % (KIO- 12 g = 76%).

Učestalost karijesa - Prosječan broj karijesnih zubi (KEP – 12g =3).⁴⁹

Struktura KEPa – 12g: K=0,8, E=0,01 P= 2,2

Od prosječno tri karijesna zuba sanirana su plombiranjem (P) više od dva (P= 2,2) a za sanaciju ostaje manje od jednog zuba (K= 0,8). Izvađen je jedan zub (E =0,01).

SANIRANOST % (E + P) = 72 %

EVALUACIJA – 1985g.- 2015g./2017g. – 2017/2018g.

Tablica 80. KEP indeks, postotak saniranosti

Godina	1985.	1990.	1995.	2000.	2010.	2015/2016	2016/2017	2017/2018
KEP-12g	11,1	6,75	5,2	5,3	4,2	3	3,1	3
Saniranost (%)	32,4	48,6	52	17,5	62	73	77	72

↓
PRIVATIZACIJA

1993
REFORMA
(RH)

2007
PROJEKT " ZAŠTITA ZUBI "
(GRAD LABIN)

Napomena: Dom zdravlja Labin, Labin zdravi grad -vlastita ispitivanja dentalnog zdravlja

⁴⁹ U Strateškom planu promicanja i zaštite oralnog zdravlja RH navodi se kako je prosječni KEP indeks dvanaestogodišnjaka u RH 3,99 (viši Kep indeks ima samo Bugarska 4,4, a najmanji imaju UK, Danska i Njemačka 0,7). Također je navedena nesaglediva šteta za stanje oralnog zdravlja koja je nastala ukidanjem mreže specijalista dječje i preventivne dentalne medicine.

Obrazloženje:

U tablici 79. prikazano je kretanje učestalosti karijesa (KEP-12g) (INCIDENCIJA) kod djece u dobi od 12g. (VI raz.) i postotka saniranosti (E+P) u razdoblju od 1985.-2017.g. (32godine).

Od 1985g. do 2000g.podaci se odnose na djecu cijele Labinštine, a od 2010g. samo na djecu u Gradu Labinu.

Podaci su prikupljeni prilikom redovnih sistematskih pregleda 6-tih razreda OŠ koje su provodili stomatolozi D.Z.Labin.

Godine 2005. nije bilo pregleda !!!

Vremenski period od 32g. podijelili smo pri analizi podataka u 3 etape iz dva razloga:

1. Pravilno vrednovanje podataka za procjenu zdravstvenog stanja zubi dvanaestogodišnjaka u Gradu Labinu.
2. Analiza društvenih zbivanja (globalnih i lokalnih) i političkih odluka koje su kreiranjem modela zdravstvene skrbi utjecale na pogoršanje ili poboljšanje zdravlja zubi populacije dvanaestogodišnjaka u Labinu.

PRVA ETAPA 1985g. – 1993g.

Organizirana zubozdravstvena skrb za trudnice, predškolsku djecu i školsku djecu. SHEMA organiziranosti:

1 tim (za trudnice + predškolsku djecu + 3 tima za školsku djecu + 1 ortodont
= 5 timova za djecu prema 6 timova za odrasle. (1+3+1=5 djece ; 6 odrasli)

Zdravstveni pokazatelji:

KEP-12g. pada za 5,4 (49%) do 1995g. (od 11,1 - 5,2)

SANIRANOST raste od 32,4 do 52% za 20%.

DRUGA ETAPA od 1995g – 2007g.

Prethodi značajna 1993godina REFORMA ZDRAVSTVA (Hebrang, Turek)

Ukidanje svih timova za trudnice i djecu. Preventiva nestaje kao "dugotrajna i skupa". Timovi postaju polivalentni, ispisuju djecu i upisuju odrasle. Preporuka da se djeca upišu kod obiteljskog stomatologa nije kvalitetno provedena. DJECA NESTAJU IZ EVIDENCIJE!

Druga značajna godina 1995.

Započinje privatizacija timova, koja povećava štetu po zdravlje zubi djece nastalu reformom zdravstva.

Zdravstveno stanje zubi:

KEP -12g. raste od 5,2 na 5,3 u 2000g.

SANIRANOST pada drastično od 52% na 17,5 % (35%)

TREĆA ETAPA 2007 – 2017g.

PROJEKT ZAŠTITA ZUBI

Inicijativom za pokretanje projekta preuzeo je Labin Zdravi Grad – koordinatorica Eni Modrušan i vijećnica Božena Vutuc –Franković uz podršku gradonačelnika Bruna Hrvatina.

Na tematskoj sjednici Vijeća Grada Labina srpanj 2007g. dr.Božena Vutuc opsežno je informirala vijećnike o lošem stanju zdravlja zubi djece u Labinu i pogoršanju nakon reforme i privatizacije.

Projekt je jednoglasno izglasan a za koordinaciju je imenovana dr.Božena Vutuc – voditeljica stomatološke djelatnosti u Labinu kroz 40g.

ZAKLJUČNO : RAZLOZI POKRETANJA PROJEKTA

1. Loše zdravstveno stanje zubi djece u Gradu Labinu
2. Tradicija epidemiološkog praćenja zdravlja i pobola zubi kod boiloški osjetljivih populacija trudnica i djece, koja su se u Labinu provodila od 1985g. a prema preporukama i ciljevima SZO koristeći međunarodne poredbene pokazatelje dentalnog zdravlja.

CILJEVI:

1. Uspostaviti organiziranu interaktivnu zaštitu zubi trudnica djece u Labinu – PROGRAM MJERA (NN 126/2006)
2. Osigurati KONTINUITET provođenja programskih mjera od antenatalne dobi do adolescencije i dalje HODOGRAM AKTIVNOSTI (NN 126/2006)
3. MOBILIZIRATI I UKLJUČITI u provedbu Programa kompetentne stručne izvršitelje odgovorne za zdravlje djece, kao i političare i roditelje.
4. Redovno pratiti kretanje pokazatelja zdravlja zubi prema ciljevima SZO – ZDRAVLJE ZUBI do 2020g. na lokalitetu Grada Labina.
5. Izvršiti procjenu USPJEŠNOSTI, a time i opravdanosti projekta (2007- 2017g).
6. Redovno informirati građanstvo putem medija

CILJEVI " SZO " DO 2020g. za LABIN:⁵⁰

ZA DJECU 3 – 3,5g: SMANJITI " **kio** " na < 20 % (kio < 20 %)

Smanjiti broj oboljelih zubi ispod 1 (kp < 1)

Sadašnje stanje : **kio** 25%, **kp** 1,03, Saniranost 0,13 %

ZA DJECU od 6g.: SMANJITI " **kio** " ispod 50 % (kio < 50 %)

SMANJITI **kp** na 2 (kp= <2)

POVEĆATI komponentu "p" (plomba) – (SANIRANOST)

p > 2, SANIRANOST > 50%

Sadašnje stanje:- **kio** indeks = 77%, **kp** – indeks 3,4, Saniranost – 20%

ZA DJECU od 12 g.:

- Povećati broj dvanaestogodišnjaka sa zdravim zubima na 50%

(Sadašnje stanje 26% ! – **KIO**-indeks 74% !)

- Smanjiti "**KEP**" na 1 (KEP <1),komponenta "K" = 0

(Sadašnje stanje **KEP**=3, komponenta "K" = 0,8)

8.2.7. Rad u djelatnosti medicine rada

U ordinaciji medicine rada u Labinu evidentiran je **veći broj preventivnih pregleda** na 1.000 zaposlenih u odnosu na županijski prosjek odnosno **veći broj periodičnih pregleda radnika zaposlenih na poslovima s posebnim uvjetima rada** na 1.000 zaposlenih. Obzirom da je broj zaposlenih u obrtu i djelatnosti slobodnih profesija nepoznat za Labinštinu u izračun je uzet broj

⁵⁰ **kio** i **kp** – odnosi se na pobol mliječnih zubi **KIO** i **KEP** – odnosi se na pobol trajnih zubi

zaposlenih u pravnim osobama. Na Labinštini je u 2016.g. bilo 5.170 zaposlenih u pravnim osobama, a u IŽ 60.902.

Tablica 81. Preventivni pregledi u djelatnosti medicine rada (ugovor s HZZO-om) u 2016.godini

	Istarska županija	Labinština
Broj zaposlenih u pravnim osobama	60.902	5.170
UKUPNO preventivnih pregleda	21.061	2.265
Preventivni pregledi na 1.000 zaposlenih	345,8	438,1
Prethodni	7.629	622
Periodični	11.666	1.573
Periodični pregledi na 1.000 zaposlenih	191,6	304,3
Sistematski	880	7
Ciljani	73	-
Kontrolni	507	1
Ostali	306	62

8.2.8. Rad u djelatnosti patronaže

Patronažne sestre Labinštine su evidentirale **veći broj posjeta** na 100 stanovnika od županijskog prosjeka (33,2%, IŽ 26,9). Oko 2/3 (65,8%) posjeta patronažnih sestara su **posjete kroničarima**, 28,9% trudnicama, roditeljama, novorođenčetu i dojenčetu, a 5,3% ostalima.

Tablica 82. Patronažne posjete u Istarskoj županiji u 2016.godini

	Istarska županija	Struktura IŽ (%)	Labinština	Struktura Labinština (%)	Labinština u IŽ (%)
Posjeti – ukupno:	55.991	100,0	7.496	100,0	13,4
Trudnici	643	1,1	212	2,8	33,0
Rodilji i babinjači	6.289	11,2	883	11,8	14,0
Ostalim ženama	2.306	4,1	118	1,6	5,1
Novorođenčetu	7.741	13,8	898	12,0	11,6
Dojenčetu	2.197	3,9	172	2,3	7,8
Kronični bolesnici	33.439	59,7	4.935	65,8	14,8
Ostali	3.376	6,0	278	3,7	8,2

Patronažne sestre na Labinštini organizirale su i provele u 2016.godini kroz rad u maloj grupi: 12 trudničkih tečajeva, 3 tečaja majka i djeteta, 12 grupa za potporu dojenja, 4 grupe zdravog mršavljenja (33 susreta), „Voli svoje srce“ 2 grupe (16 susreta). Preventivni rad u velikoj grupi provoden je kroz klub kroničara: 110 puta tlak, 75 puta šećer u krvi, 1 put kolesterol. Organizirale su i 5 vlastitih preventivnih akcija (tlak, šećer u krvi) i još 5 u suradnji s lokalnom zajednicom. Grupu za potporu dojenja u 2016. godini vodili su iz patronažne djelatnosti Labin 2 patronažne sestre/tehničari, ukupno 12 puta. Prisutne su bile dojilje (njih 74) , te trudnice (12) za koje je

iznimno važno da se pripremaju i uče o dojenju iz “prve ruke”, iz iskustva dojilja. U grupi za potporu dojenja nema stalnih dojilja, fluktuacija je velika. Iz prakse u posjetama **babinjačama oko 90% njih doje**. Iz kasnijih posjeta dojiljama i dojenčadi te tečajevima “Majka i dijete” koje održavamo tri puta godišnje, **oko 70% majki doji u dobi između 4 i 5 mjeseca života djeteta**.

Na sistematskim pregledima dojenčadi 2016.godine u Labinu evidentirano je da je u dobi od 0-2 mjeseca 78,1% dojenčadi hranjeno isključivo majčinim mlijekom (IŽ 72,5%, RH 67,4%), 16,2% dojeno uz nadomjestke za majčino mlijeko (IŽ 18,0%) i 5,7% bilo je na umjetnoj prehrani (IŽ 9,5%). Prema navedenim podacima **dojeno je** (isključivo ili uz nadomjestke) **94,3% djece u dobi 0-2 mjeseca** (IŽ 90,5%), što je u skladu s podacima iz patronažne djelatnosti (oko 90%). Udio dojenčadi hranjene isključivo majčinim mlijekom pada na 50,4% u dobi od 3-5 mjeseci života (IŽ 53,7%, RH 60,3%), 22,2% dojeno je uz nadomjestke za majčino mlijeko (IŽ 24,8%) i 27,4% bilo je na umjetnoj prehrani (IŽ 21,5%). U ovoj dobi dojeno je (isključivo ili uz nadomjestke) **72,6% djece u dobi 3-5 mjeseci** (IŽ 78,5%), što je također u skladu s podacima iz patronažne djelatnosti (oko 70%). Udio dojenih u dobi od 6-11 mjeseci je 23,4% (IŽ 16,7%, RH 13,2%), 17,9% dojeno je uz nadomjestke za majčino mlijeko (IŽ 39,8%), a 58,7% bilo je na umjetnoj prehrani (IŽ 43,5%), što znači da je **u dobi 6 -11 mjeseci dojeno 41,3% djece** (IŽ 56,5%). Ovi podaci govore da majke na Labinštini ranije prestaju dojiti od županijskog prosjeka što nije dobro obzirom na mnogobrojne prednosti dojenja za majku i dijete (zdravstvene, psihosocijalne, ekonomske i praktične). Potrebno je razviti veću **potporu cjelokupnog društva majkama** kako bi im se pomoglo, poduprlo njihovo samopouzdanje i odluka da doje, te ih naučile male vještine i spriječile nezgode.

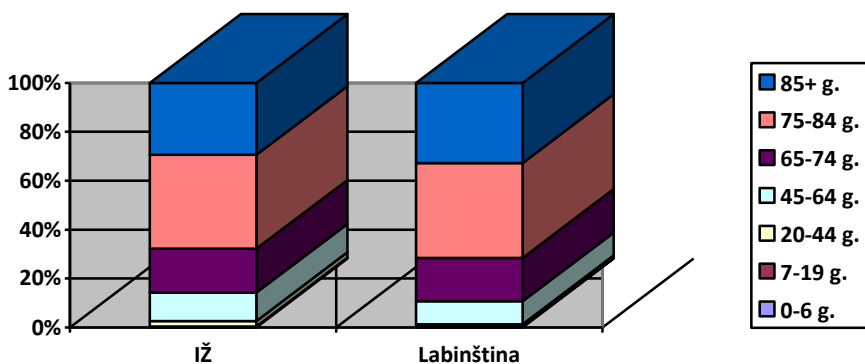
8.2.9. Rad u djelatnosti zdravstvene njege u kući

U 2016. godini zdravstvena njega u kući imala je 299 korisnika na Labinštini (6,7% korisnika zdravstvene njege u kući u IŽ). Umrlo je 8,4% ukupnih korisnika (u IŽ umrlo 12,0% korisnika). Od ukupno 273 umrlih osoba na Labinštini 2016. godine, 9,2% su bili korisnici zdravstvene njege u kući (IŽ 22,7%).

Tablica 83. Korisnici zdravstvene njege u kući, mjesto iz kojeg su primljeni novi korisnici i mjesto smrti u 2016.g.

Istarska županija		Korisnici	Umrli
UKUPNO		4.452	535
Stari		1.885	
Novi:		2.567	
Kuća		2.201	484
Soc.ustanova		-	2
Zdravstvena ustanova	Bolnica	359	34
	Rehabilitacija	3	
ostalo		4	15
Labinština		Korisnici	Umrli
UKUPNO		299	25
Stari		216	
Novi		83	
Kuća		51	21
Soc.ustanova		-	-
Zdravstvena ustanova	Bolnica	28	4
	Rehabilitacija	-	
ostalo		4	-

Na Labinštini 89,3% korisnika zdravstvene njege u kući su osobe starije od 65 godina (IŽ 85,8%), odnosno 71,6% starije je od 75 godina (IŽ 67,8%).

Slika 67. Korisnici zdravstvene njege u Istarskoj županiji i na Labinštini 2016.g. prema dobi

Većina korisnika zdravstvene njege na Labinštini, kao i u Istarskoj županiji ukupno, bila je djelomično pokretna (36,8%), 14,4% korisnika je nepokretno, a umirućih bilo je 4,0%.

Tablica 84. Korisnici zdravstvene njege u kući 2016.g. prema funkcionalnim sposobnostima

	UKUPNO	Nepokretnih	Djelomično pokretnih	Umirućih	Ostalo
Istarska županija	4.452	961	1.577	150	1.764
Struktura (%)	100,0	21,6	35,4	3,4	39,6
Labinština	299	43	110	12	134
Struktura (%)	100,0	14,4	36,8	4,0	44,8

Vodeće skupine bolesti korisnika zdravstvene njege u kući su bolesti cirkulacijskog sustava (32,4%), a slijede novotvorine (14,4%), ozljede i otrovanja (12,0%) te bolesti kože i potkožnog tkiva (11,0%).

Tablica 85. Korisnici zdravstvene njege u kući 2016.g. na Labinštini prema vodećim skupinama bolesti

	Dob korisnika							UKUPNO	%
	0-6	7-19	20-44	45-64	65-74	75-84	85+		
Novotvorine (C00-D48)	-	-	-	8	10	19	6	43	14,4
Bolesti živčanog sustava (G00-G99)	-	-	-	1	3	6	1	10	3,3
Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99)	-	-	-	7	15	45	30	97	32,4
Bolesti kože i potkožnog tkiva (L00-L99)	-	-	-	3	6	10	14	33	11,0
Ozljede i otrovanja (S00-T98)	-	1	3	-	6	6	20	36	12,0
Ostalo	-	-	-	9	13	30	27	80	26,8
UKUPNO	-	1	3	28	53	116	98	299	100,0

U 2016. godini zdravstvena njega u kući na Labinštini (ukupan rad, bez obzira na izvore plaćanja) evidentirala je manji broj postupaka na 100 stanovnika (58,4) u odnosu na Istarsku županiju (87,2).

Tablica 86. Broj postupaka provedenih u zdravstvenoj njezi u kući 2016.g.

	Istarska županija	Labinština
Ukupno postupaka	181.505	13.184
Broj postupaka na 100 stanovnika	87,2	58,4

8.2.10. Rad u djelatnosti hitne medicine

Iako je na Labinštini zaposleno 5 od 45 timova T1 i T2 u IŽ (omjer 0,11), odnosno 5 od 45 liječnika, obavljeno je **25,3% ukupnih intervencija u IŽ, odnosno 32,3% intervencija u ordinaciji** (u svim dobnim skupinama).

**Tablica 87. Broj sanitetskih prijevoza u Istarskim domovima zdravlja i intervencija
Zavoda za hitnu medicinu Istarske županije u 2016. godini**

	Istarska županija	Labinština	Labinština u IŽ (%)
Broj sanitetskih prijevoza u IDZ – ukupno:	37.663	4.490	11,9
0-6 g.	83	-	-
7-19 g.	237	10	4,2
20-64 g.	9.025	1.061	11,8
65 i više g.	28.318	3.419	12,1
Intervencije ZHM IŽ - ukupno:	40.370	10.205	25,3
U ordinaciji – ukupno	26.266	8.479	32,3
0 – 6 godina	3.831	1.404	36,6
7 – 19 godina	3.103	1.014	32,7
20 – 64 godina	15.027	4.601	30,6
65 i više godina	4.305	1.460	33,9
U kući pacijenta – ukupno	8.144	1.042	12,8
0 – 6 godina	87	10	11,5
7 – 19 godina	135	19	14,1
20 – 64 godina	2.583	295	11,4
65 i više godina	5.339	718	13,4
Na terenu – ukupno	5.960	684	11,5
0 - 6 godina	175	23	13,1
7 – 19 godina	489	44	9,0
20 – 64 godina	3.254	344	10,6
65 i više godina	2.042	273	13,4

9. ZAKLJUČAK

Projekt Labin – zdravi grad pokrenut je 1996. godine kao reakcija lokalne samouprave na vlastitu ograničenu ingerenciju i gospodarsku krizu Labinštine te njene posljedice. Krenulo se od ideje za poboljšanje kvalitete života sugrađana, pokretanje programa za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, kao ciljane skupine odabrani su djeca i mladež te starije osobe, a za voditelje programa pronađene su stručne osposobljene osobe pretežno sa područja samog grada. Razvijeni su i programi za osobe s posebnim potrebama i za zaštitu i unaprijeđenje okoliša.

Pojam "Zdravi grad" podrazumijeva proces, a ne samo ishod. "Zdravi grad" nije nužno onaj koji je dosegao određenu razinu zdravlja. To je **grad u kojem postoji svijest o zdravlju kao bitnom sadržaju kojeg se želi unaprijediti.** Stoga je i ova **Slika zdravlja grada Labina nastala da bi pomogla u daljnjem širenju svijesti o zdravlju i kvaliteti života** i to na više načina: suradnja potrebna za njeno nastajanje učvršćuje zajedničko djelovanje za zdravlje; informacije koje sadrži pomažu identifikaciji i rasvjetljavanju problema i čimbenika koji utječu na zdravlje; pomaže u ujedinjavanju partnera raznih društvenih sektora i dogovor oko aktivnosti za poboljšanje zdravlja; pomaže u uočavanju potrebe za novim podacima o zdravlju, ali i u postavljanju ciljeva koje treba dostići; Slika je trajan zapis shvaćanja zdravlja u gradu; prezentacija Slike izaziva interes javnosti i medija te poboljšava razumijevanje zdravlja i zdravstvenih pitanja u gradu.

Podaci prikupljeni u Slici zdravlja prikazuju **Labin kao dobro organiziranu zajednicu koja neprekidno i marljivo radi na razvoju vlastitih potencijala.** Kao da je upravo Labin poslužio Hancocku da sroči definiciju Zdravog grada: *"Zdravi grad je onaj grad koji neprekidno stvara i poboljšava svoju društvenu i fizičku okolinu, koji omogućava razvoj resursa zajednice, koji dozvoljava osobama da si pomažu, da se međusobno podupiru u obavljanju svih životnih funkcija i koji omogućuje maksimalnu realizaciju potencijala svakog pojedinca"*(1993.g.).

Slika zdravlja je obično samo jedna u nizu, stoga je ujedno i **instrument za evaluaciju.** Može se također reći da Slika zdravlja predstavlja i **povijesni dokument Grada.** Ova Slika može biti **odlično polazište za daljnji rad na kvalitativnom istraživanju zdravstvenih potreba među građanima, političarima i stručnjacima, (re)definiranju prioriteta konsenzusom politike, struke i građana te stvaranju sveobuhvatnog Plana za zdravlje građana Labina.** Nužno je i dalje **razvijati svijest kod javnosti i političara da je zdravlje neotuđivo pravo svakog čovjeka i da se kvalitetnijom brigom o zdravlju u svim područjima života ono može unaprijediti i sačuvati.**

Posebni izazovi koji se nameću Labinu (ali i drugim istarskim JLS-ima) su depopulacija i starenje stanovništva koji imaju utjecaj na cjelokupno društvo i traže sveobuhvatne koordinirane aktivnosti: kombinaciju moderne obiteljske politike (koja roditeljima pruža vrijeme za obitelj, financijsku sigurnost i infrastrukturu da sudjeluju u radnom i društvenom životu) i imigracijske politike, zatim politike za zdravo starenje i dobrobit starijih (koje obuhvaćaju raznim mjerama sve starosne skupine tijekom cijelog života). Važno je daljnje jačanje promicanja zdravlja te preventivnih aktivnosti za očuvanje zdravlja i rano otkrivanje bolesti.

Za Labin koji i dalje stvara, poboljšava, omogućava, pomaže, podupire i razvija.